

สภาวการณ์ การศึกษาไทย ในเวทีโลก

พ.ศ. 2556

สภากรรมการศึกษาไทยในเวทีโลก พ.ศ. 2556

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

สภากาารณ์
การศึกษาไทยในเวทีโลก
พ.ศ. 2556

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

379.593 สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
ส 691 ส สภาวการณ์การศึกษาไทยในเวทีโลก พ.ศ. 2556
กรุงเทพฯ : สกศ., 2556.
132 หน้า
ISBN 978-616-270-043-9
1. การศึกษาไทย 2. ชื่อเรื่อง

สภาวการณ์การศึกษาไทยในเวทีโลก พ.ศ. 2556

สิ่งพิมพ์ สกศ. อันดับที่ 15/2556

ISBN 978-616-270-043-9

พิมพ์ครั้งที่ 1 มิถุนายน 2556

จำนวน 3,000 เล่ม

ผู้จัดพิมพ์เผยแพร่ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ
99/20 ถนนสุขุโขทัย เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
โทร. 0 2668 7123 ต่อ 1311, 1317
โทรสาร 0 2243 0084
Web site: <http://www.onec.go.th>

ผู้พิมพ์ บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด
90/6 ซอยจรัญสนิทวงศ์ 34/1 ถนนจรัญสนิทวงศ์
แขวงอรุณอมรินทร์ เขตบางกอกน้อย
กรุงเทพฯ 10700
โทร. 0 2424 3249, 0 2424 3252
โทรสาร 0 2424 3249, 0 2424 3252

คำนำ

ข้อมูลเชิงสถิติ เป็นตัวชี้วัดที่สำคัญในการวางแผนพัฒนานโยบาย และติดตามประเมินผลการศึกษาของชาติ เป็นกลไกแห่งความสำเร็จประการสำคัญของการจัดการศึกษา ปัจจุบันสถิติทางการศึกษาที่เป็นสากล มีผู้ใช้ประโยชน์นำมาอ้างอิงเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษามาจากหน่วยงานต่าง ๆ มากมาย การให้ความสำคัญกับการจัดเก็บข้อมูล การยอมรับในการจัดเก็บตามระบบที่เป็นสากล และค้นหาสาเหตุแห่งความล้มเหลวตามตัวชี้วัดในแต่ละตัวชี้วัด เพื่อนำมาหาทางปรับแก้ไข สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จึงเข้าร่วมโครงการ World Education Indicators (WEI) ซึ่งเป็นโครงการร่วมระหว่าง UNESCO/UIS และ OECD โดยมีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาตัวชี้วัดด้านนโยบายการศึกษา โดยร่วมกันจัดทำสถิติและตัวชี้วัดสภาวการณ์ทางการศึกษาเปรียบเทียบระดับนานาชาติ

สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา โดยกลุ่มสถิติและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ได้จัดทำรายงาน “สภาวการณ์การศึกษาไทยในเวทีโลก พ.ศ. 2556” เพื่อศึกษาเปรียบเทียบตัวชี้วัดทางการศึกษาระดับนานาชาติ ด้วยการสังเคราะห์เนื้อหาหลักจากเอกสารซึ่งเป็นผลผลิตจากโครงการ WEI คือ Global Education Digest 2011-2012, Comparing Education Statistics Across the World รวมทั้งได้วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติมจากแหล่งอื่นที่เกี่ยวข้อง เปรียบเทียบประเทศต่างๆ กับประเทศไทย เพื่อให้เอกสารมีความสมบูรณ์และสอดคล้องกับบริบทของประเทศไทยยิ่งขึ้น โดยข้อมูลที่ได้เป็นตัวชี้วัดที่สามารถใช้ประโยชน์ในการวางแผนและกำหนดนโยบายการศึกษาของประเทศ

สำนักงานฯ ได้คัดสรรประเทศเป้าหมาย เพื่อเปรียบเทียบกับประเทศไทยรวม 25 ประเทศ โดยรวมประเทศในกลุ่มอาเซียนเข้าไว้ด้วย ได้แก่ มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย สิงคโปร์ บรูไน กัมพูชา ลาว พม่า เวียดนาม จีน เกาหลี ญี่ปุ่น อินเดีย ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ แคนาดา ฝรั่งเศส ฟินแลนด์ เยอรมนี สวีเดน สหราชอาณาจักร สหรัฐอเมริกา เบลเยียม นอร์เวย์ และเดนมาร์ก รวมทั้งประเทศอื่นๆ ในบางรายการ โดยเลือกประเทศที่เป็นจุดเด่นและน่าสนใจในตัวชี้วัดนั้นๆ ในการนำเสนอได้จัดทำตารางสถิติ อ้างอิงข้อมูลปี พ.ศ. 2553 บางรายการอาจแสดงข้อมูลในอดีตหรือคาดการณ์แนวโน้มในอนาคต รวมทั้งจัดทำแผนภาพประกอบเปรียบเทียบประเทศไทยกับนานาชาติ เน้นเปรียบเทียบในกลุ่มประเทศอาเซียนกับค่าเฉลี่ยระดับโลก และระดับภูมิภาค เพื่อให้สะดวกต่อการมองภาพสภาวการณ์โดยรวมมากยิ่งขึ้น พร้อมจัดทำบทอภิปราย และข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาไทยไว้ด้วย จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานฉบับนี้ คงจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนพัฒนานโยบายการศึกษาของชาติต่อไป

(ดร.ศศิธรา พิชัยชาญณรงค์)
เลขาธิการสภาการศึกษา

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การศึกษาไทยในเวทีโลกฉบับนี้ เป็นการสังเคราะห์ข้อมูลทางการศึกษาที่ปรากฏในรายงานของ UNESCO Institute for Statistics (UIS) เป็นหลัก ได้แก่ Global Education Digest 2012, Comparing Education Statistics Across the World ซึ่งเป็นรายงานข้อมูลเปรียบเทียบ 209 ประเทศ ที่จัดแบ่งตามภูมิภาคต่างๆ ทั่วโลก 8 ภูมิภาค นอกจากนั้นยังใช้ข้อมูลจากแหล่งอื่นเพิ่มเติม เช่น Human Development Report 2012 และข้อมูลจากโครงการ PISA โดยคัดสรรประเทศเป้าหมาย เพื่อเปรียบเทียบกับประเทศไทย 25 ประเทศ โดยรวมประเทศในกลุ่มอาเซียนเข้าไว้ด้วย ได้แก่ มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย สิงคโปร์ บรูไน กัมพูชา ลาว พม่า เวียดนาม จีน เกาหลี ญี่ปุ่น อินเดีย ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ แคนาดา ฝรั่งเศส ฟินแลนด์ เยอรมนี สวีเดน สหราชอาณาจักร สหรัฐอเมริกา เบลเยียม นอร์เวย์ และเดนมาร์ก การนำเสนอข้อมูลในรายงานเป็นปีล่าสุดเท่าที่รวบรวมได้ในปัจจุบัน แต่บางรายการอาจแสดงข้อมูลในอดีตหรือคาดการณ์แนวโน้มในอนาคต ทั้งนี้ได้จัดทำแผนภาพประกอบแต่ละตัวชี้วัด เน้นเปรียบเทียบในกลุ่มประเทศอาเซียนกับค่าเฉลี่ยระดับโลก และระดับภูมิภาค เพื่อให้สะดวกต่อการมองภาพสถานการณ์โดยรวมมากยิ่งขึ้น พร้อมทั้งจัดทำบทสรุป และข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาไทยด้วย โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

1. สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

1.1 ด้านประชากร

โครงสร้างประชากรไทยวัยเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปีลดลง เหลือร้อยละ 23 ปี พ.ศ. 2548 คาดว่า จะเหลือร้อยละ 14.4 ในปี พ.ศ. 2578 ส่วนประชากรวัยแรงงานอายุ 15-59 ปีเปลี่ยนแปลงเล็กน้อย แต่ผู้สูงอายุจะเพิ่มในอัตราที่สูงกว่าวัยแรงงาน โดยผู้สูงอายุ 65 ปีขึ้นไป คาดว่าจะเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 10.3 ในปี พ.ศ. 2548 เป็นร้อยละ 25.1 ในปี พ.ศ. 2578 ทำให้ประเทศไทยก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ส่วนอัตราร้อยละ การพึ่งพิงหรืออัตรการเป็นภาระ ที่ทำให้ประชากรวัยแรงงานของไทยรับภาระวัยเด็ก และดูแลผู้สูงอายุ มากขึ้น อยู่ที่ร้อยละ 41.1 ในปี พ.ศ. 2555 แต่ก็เป็นอัตราที่ไม่สูงนักเมื่อเทียบกับประเทศในกลุ่มอาเซียน เช่น มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ ญี่ปุ่น อินเดีย และนิวซีแลนด์ ซึ่งอัตราร้อยละการพึ่งพิงสูงเกินร้อยละ 50

หากเปรียบเทียบประชากรในเขตเมืองและชนบท พบว่า ประเทศไทยมีประชากรอยู่ในเขตเมืองร้อยละ 34.4 และคาดว่าแนวโน้มของประชากรในเขตเมืองจะเพิ่มสูงขึ้นในอนาคตเป็นร้อยละ 36.2 ในปี พ.ศ. 2558 ร้อยละประชากรในเขตเมืองของไทยคล้ายคลึงกับประเทศกำลังพัฒนาในกลุ่มอาเซียน หลายๆ ประเทศ ยกเว้นประเทศมาเลเซีย และบรูไน ที่อัตราร้อยละสูงเกินร้อยละ 60 ดิจกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้ว ในขณะที่สิงคโปร์มีประชากรอยู่ในเขตเมืองร้อยละ 100 ทั้งนี้ประชากรของไทยซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในชนบทและนอกเขตเทศบาล พบว่า ส่วนใหญ่มีการศึกษาเพียงแค่ระดับประถมศึกษาและต่ำกว่าเท่านั้น

ส่วนด้านคุณภาพแรงงานไทยอายุ 15 ปีขึ้นไป มีการศึกษาเฉลี่ย 6.6 ปี ในขณะที่ประเทศกลุ่มอาเซียน เช่น มาเลเซีย มีจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรวัยแรงงาน 9.5 ปี สูงใกล้เคียงกลุ่ม OECD ที่มีปีการศึกษาเฉลี่ยอยู่ในช่วง 9-13 ปี จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรวัยแรงงานไทยเพิ่มขึ้นปีละ 0.1 และในปี พ.ศ. 2554 ไทยมีปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป 8.0 ปี และการศึกษาเฉลี่ยของประชากรอายุ 15-59 ปี 8.8 ปี (สทศ., 2555) ซึ่งยังห่างจากเป้าหมายยุทธศาสตร์การศึกษาชาติที่จะให้เพิ่มเป็น 15 ปี ในด้านอัตราการรู้หนังสือของประชากรไทยอายุ 15 ปีขึ้นไป มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามลำดับ ปี พ.ศ. 2553 เป็นร้อยละ 96.8 ใกล้เคียงเป้าหมายยุทธศาสตร์การศึกษาของชาติร้อยละ 100 ในปี พ.ศ. 2561 ส่วนอัตราการรู้หนังสือของเยาวชนอายุ 15-24 ปีของไทยปี พ.ศ. 2553 เป็นร้อยละ 98.1 คาดว่าจะเพิ่มเป็นร้อยละ 99 ในปี พ.ศ. 2558

ในการพิจารณาการศึกษาของประชากรวัยแรงงานอายุ 25 ปีขึ้นไป พบว่า ประชากรวัยแรงงานของไทยมีการศึกษาโดยเฉลี่ยไม่จบประถม ในขณะที่มาเลเซียและอินโดนีเซีย ประชากรวัยแรงงานโดยเฉลี่ยจบระดับประถมศึกษา ส่วนจีนมีประชากรวัยแรงงานโดยเฉลี่ยจบระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในขณะที่ฟิลิปปินส์ประชากรอายุ 25 ปีขึ้นไปส่วนใหญ่จบมัธยมและอุดมศึกษา เมื่อพิจารณาการสำเร็จการศึกษาต่ำที่สุดในระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา พบว่า ปี พ.ศ. 2549 ไทยมีประชากรวัยแรงงานอายุ 25 ปีขึ้นไปสำเร็จการศึกษาต่ำที่สุดในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย เฉลี่ยร้อยละ 32.2 และ 22.4 ตามลำดับ ซึ่งต่ำกว่าหลายๆ ประเทศในกลุ่มอาเซียน เช่น มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย และจีน ส่วนประชากรที่มีการศึกษาถึงระดับอุดมศึกษาของไทยอยู่ที่ร้อยละ 12.8 สูงกว่าหลายประเทศ เช่น มาเลเซีย และอินโดนีเซีย

ด้านกำลังคนทำงานพบว่ามีผู้มีงานทำร้อยละ 56.9 ในขณะที่มีผู้ว่างงานน้อยเพียงร้อยละ 0.7 ในการสำรวจระดับการศึกษาของผู้ว่างงาน พบว่า ผู้สำเร็จระดับอุดมศึกษาว่างงานมากที่สุดร้อยละ 2.1 หรือ 1.47 แสนคน รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษาตอนต้นร้อยละ 1.3 หรือ 8.3 หมื่นคน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายร้อยละ 1.2 ส่วนผู้สำเร็จระดับประถมศึกษาและต่ำกว่าว่างงานน้อยไม่ถึงร้อยละ 1 (สทศ., 2555)

1.2 ด้านคุณภาพชีวิต

ประเทศไทยมีอันดับการพัฒนามนุษย์ปี พ.ศ. 2555 ที่จัดโดย UNDP อยู่ในระดับกลางที่อันดับ 103 จากทั้งหมด 187 ประเทศ ต่ำกว่าประเทศในกลุ่มอาเซียน เช่น บรูไน และจีน รวมทั้งมาเลเซียซึ่งอันดับการพัฒนามนุษย์อยู่ที่ 64 จัดเป็นกลุ่มการพัฒนามนุษย์ระดับสูง

ในด้านความยากจนประเทศไทยมีประชากรที่ยากจนมากร้อยละ 0.2 และเสี่ยงต่อความยากจนอีกร้อยละ 9.9 นับว่ายากจนน้อยกว่าหลายๆ ประเทศในกลุ่มอาเซียน

1.3 ด้านสื่อและเทคโนโลยี

ผู้ใช้อินเทอร์เน็ต และอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงของไทยยังค่อนข้างน้อย โดยปี พ.ศ. 2554 ไทยมีผู้ใช้อินเทอร์เน็ต ร้อยละ 21.2 เปรียบเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้วส่วนใหญ่ซึ่งมีอัตราส่วนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตมากกว่าร้อยละ 70 ส่วนการใช้อินเทอร์เน็ตความเร็วสูงของไทยและเพื่อนบ้านยังคงต่ำเพียง 5 เครื่องต่อประชากรร้อยคน ในขณะที่ประเทศพัฒนาแล้วส่วนใหญ่มีอัตราส่วนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตความเร็วสูงมากกว่า 20 เครื่องต่อประชากรร้อยคน ในด้านโทรศัพท์เคลื่อนที่ พบว่า ไทยใช้ในอัตราที่ค่อนข้างสูง

112 เครื่อง ต่อประชากร 100 คน ใกล้เคียงประเทศที่พัฒนาแล้ว ประเทศกลุ่มอาเซียนอื่นๆ ที่ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่มากได้แก่ มาเลเซีย เวียดนาม และสิงคโปร์ โดยเฉพาะเวียดนาม มีอัตราส่วนเพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดด จากปี พ.ศ. 2550 ที่เคยมีผู้ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่เพียง 53 เครื่องต่อประชากร 100 คน ก็เพิ่มเป็น 143 เครื่องต่อประชากร 100 คนในปี พ.ศ. 2554

2. สภาวการณ์ทางการศึกษา

2.1 โอกาสทางการศึกษา

ระบบการศึกษา

ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประเทศต่างๆ ส่วนใหญ่ใช้เวลาเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ไม่รวมระดับก่อนประถมศึกษา) 10-13 ปี สำหรับประเทศไทยใช้เวลาเรียน 12 ปี เช่นเดียวกับเกาหลี ญี่ปุ่น และสหรัฐอเมริกา เป็นต้น ฟิลิปปินส์ใช้เวลาเรียนน้อยที่สุด 10 ปี จีน พม่า และลาว 11 ปี ส่วนมาเลเซีย นิวซีแลนด์ ออสเตรเลีย เยอรมนี และสหราชอาณาจักร ใช้เวลา 13 ปี

เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า **ระดับก่อนประถมศึกษา** ระยะเวลาเรียน 1-4 ปี ประเทศไทยใช้เวลา 3 ปี เช่นเดียวกับสหรัฐอเมริกา เยอรมนี ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น และสิงคโปร์ ประเทศที่ใช้เวลาเตรียมความพร้อม 1 ปี ได้แก่ ออสเตรเลีย เกาหลี และฟิลิปปินส์ ในขณะที่เดนมาร์ก ฟินแลนด์ และสวีเดน ใช้เวลานานถึง 4 ปี

ระดับประถมศึกษา ใช้เวลาเรียน 4-7 ปี โดยประเทศไทยใช้เวลาเรียน 6 ปี เช่นเดียวกับเกาหลี ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา และแคนาดา เป็นต้น เยอรมนีใช้เวลาเรียนเพียง 4 ปี ส่วนออสเตรเลียใช้เวลานานถึง 7 ปี **ระดับมัธยมศึกษา** ใช้เวลาเรียน 4-7 ปี แบ่งเป็นระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 2-6 ปี และมัธยมศึกษาตอนปลาย 1-4 ปี ประเทศไทยจะรับเด็กอายุ 12 ปี และใช้เวลาเรียน 6 ปี แบ่งเป็นมัธยมศึกษาตอนต้น 3 ปี และมัธยมศึกษาตอนปลาย 3 ปี เช่นเดียวกับเกาหลี ญี่ปุ่น อินโดนีเซีย ออสเตรเลีย และสหรัฐอเมริกา เป็นต้น ประเทศที่ใช้เวลาเรียนในระดับนี้น้อยมาก ได้แก่ สิงคโปร์ และฟิลิปปินส์ ใช้เวลาเพียง 4 ปี ส่วนเยอรมนีใช้เวลามากที่สุดถึง 9 ปี

ด้านการศึกษาภาคบังคับ ร้อยละ 80 ของประเทศต่างๆ ทั่วโลกจัดการศึกษาให้มัธยมศึกษาตอนต้นเป็นการศึกษาภาคบังคับ เช่นเดียวกับประเทศไทย และบางประเทศในกลุ่มอาเซียน เช่น ประเทศสิงคโปร์ จีน อินเดีย อินโดนีเซีย และเวียดนาม จัดการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี หรือถึงขั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในขณะที่กลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้วจัดการศึกษาภาคบังคับ 10-12 ปี อยู่ที่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือมัธยมศึกษาตอนปลายบางส่วน

อัตราการเข้าเรียน

ประเทศไทยมีอัตราการเข้าเรียนในระดับก่อนประถมศึกษาร้อยละ 100 ในระดับประถมศึกษาไทยมีอัตราการเข้าเรียนอย่างหยابและสุทธียร้อยละ 91 และร้อยละ 90 ตามลำดับ ทุกประเทศที่นำเสนอสนองเป้าหมายการประถมศึกษาอย่างทั่วถึง (UPE) สำหรับระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของไทยอัตราการเข้าเรียนอยู่ที่ร้อยละ 92 ซึ่งต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดให้เด็กทุกคนต้องจบการศึกษาภาคบังคับ โดยมีอัตราส่วนเท่ากับจีน แต่น้อยกว่ามาเลเซีย บรูไน ส่วนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอัตราของไทยอยู่ที่ร้อยละ 67 ยังห่างไกลจากเป้าหมายระดับชาติที่กำหนดให้อัตราการเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสูงถึงร้อยละ 75 ในระดับ

นี้จะเห็นความแตกต่างกับประเทศในกลุ่ม OECD ที่อัตราส่วนสูงร้อยละ 95 ขึ้นไป โดยมีอัตราการเข้าเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพร้อยละ 36 ของการเข้าเรียนรวมในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งยังห่างจากเป้าหมายระดับชาติที่กำหนดให้สัดส่วนสายอาชีพศึกษา:สายสามัญศึกษา 60:40 ประเทศที่จัดสายอาชีพสูงถึงร้อยละ 60 คือสวีเดน ที่เกินร้อยละ 50 ได้แก่ จีน ฟินแลนด์ และเยอรมนี

ส่วนระดับอุดมศึกษาของไทยอัตราการเข้าเรียนก่อนข้างสูงร้อยละ 48 ดีกว่าประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคอาเซียนทุกประเทศ จำแนกเป็นอุดมศึกษาที่เน้นทฤษฎีเป็นฐาน (อนุปริญญา ปริญญาตรี และปริญญาโท) ร้อยละ 83 เน้นวิชาชีพ (ปวส.) ร้อยละ 16 ระดับปริญญาเอกไม่ถึงร้อยละ 1 ตรงข้ามกับมาเลเซีย สิงคโปร์ จีน และลาวที่เยาวชนเลือกเรียนโปรแกรมเน้นการปฏิบัติมากกว่าร้อยละ 40

เด็กที่อยู่นอกโรงเรียน

สถาบันสถิติแห่งยูเนสโกหรือ UIS แบ่งเด็กที่อยู่นอกโรงเรียนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาออกเป็น 3 กลุ่มคือ 1) กลุ่มเด็กที่เคยเข้าเรียนแล้วออกกลางคัน 2) กลุ่มที่ไม่เคยเข้าเรียนแต่คาดหวังว่าจะเข้าเรียนในอนาคต 3) กลุ่มที่ไม่เคยเข้าเรียนและไม่คาดหวังว่าจะเข้าเรียน ประเทศไทยมีเด็กที่อยู่นอกโรงเรียนระดับประถมศึกษาร้อยละ 10 สูงกว่าค่าเฉลี่ยทั่วโลก และมีจำนวนมากถึง 611,000 คน ในขณะที่อินโดนีเซียมีเพียง 236,000 คน และเวียดนาม 121,000 คน

ในระดับมัธยมศึกษา ประเทศไทยมีเด็กที่อยู่นอกโรงเรียนร้อยละ 9 หรือ 286,000 คน น้อยกว่าค่าเฉลี่ยทั่วโลก (ร้อยละ 18) และน้อยกว่าค่าเฉลี่ยในระดับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ร้อยละ 10) ในขณะที่มาเลเซียมีจำนวนเพียง 159,000 คน

นักศึกษาต่างชาติ

ด้านนักศึกษาต่างชาติ ที่ไทยรับเข้ามาเรียนในประเทศมีจำนวน 19,052 คน เปรียบเทียบกับประเทศกลุ่มอาเซียน+6 ที่รับนักศึกษาต่างชาติมาก ได้แก่ ออสเตรเลีย (271,231 คน) ญี่ปุ่น (141,599 คน) จีน (71,673 คน) เกาหลี (59,194 คน) มาเลเซีย (57,824 คน) สิงคโปร์ (48,623 คน) และนิวซีแลนด์ (37,878 คน) ส่วนนักศึกษาไทยไปเรียนต่างประเทศ 26,233 คน หรือร้อยละ 1.1 ของนักศึกษาในประเทศ โดยไปเรียนที่ประเทศต่างๆ ตามความนิยม ได้แก่ สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร ออสเตรเลีย ญี่ปุ่น และมาเลเซีย

สำหรับสาขาวิชาที่นักศึกษาต่างชาตินิยมเรียน คิดเป็นร้อยละของนักศึกษาต่างชาติทั้งหมด เรียงลำดับดังนี้ ธุรกิจและการบริหาร ร้อยละ 23.0 วิทยาศาสตร์ ร้อยละ 15.0 วิศวกรรมศาสตร์ การผลิต และการก่อสร้าง ร้อยละ 14.4 มนุษยศาสตร์และศิลปะ ร้อยละ 13.95 สังคมศาสตร์และนิติศาสตร์ ร้อยละ 13.0 สาธารณสุขและสวัสดิการ ร้อยละ 9.0 **การศึกษา ร้อยละ 3.0**

2.2 ความเสมอภาคระหว่างเพศ

ค่าเฉลี่ยดัชนีความเสมอภาคระหว่างเพศ (GPI) ของไทยในระดับประถมศึกษาอยู่ที่ 0.99 แสดงว่าไม่มีความแตกต่างระหว่างเพศในการเข้าศึกษาในระดับประถมศึกษา ส่วนระดับมัธยมศึกษาเพศหญิงเข้าเรียนมากกว่าชายเล็กน้อย (GPI=1.08) แต่ในระดับอุดมศึกษาเพศหญิงเข้าเรียนมากกว่าชายมากขึ้น (GPI=1.31) ประเทศอาเซียนที่มีลักษณะคล้ายคลึงไทย ได้แก่ มาเลเซีย และฟิลิปปินส์

2.3 การมีส่วนร่วมทางการศึกษา

ภาคเอกชนของไทยมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาน้อยมากทุกระดับการศึกษา โดยในระดับประถมศึกษา มีสัดส่วนร้อยละ 18.9 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายร้อยละ 13.1 และ 20.5 ตามลำดับ ซึ่งเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากปีที่ผ่านมา ส่วนระดับอุดมศึกษาร้อยละ 18.3 เพิ่มขึ้นเช่นกัน หลายๆ ประเทศภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้นเมื่อระดับการศึกษาสูงขึ้นเช่น สหราชอาณาจักร ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย เกาหลี และญี่ปุ่น

ในหลายประเทศภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา สูงสุดคือ เกาหลี สัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 80.7 รองลงมาคือ ญี่ปุ่นร้อยละ 78.6 ฟิลิปปินส์ และอินโดนีเซีย ร้อยละ 65.9 และ 58.2 ตามลำดับ

2.4 คุณภาพการศึกษา

ผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (O-NET/GAT/PAT) ของไทย ผลทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ **ขั้นพื้นฐาน (O-NET)** ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในภาพรวมของปีการศึกษา 2555 คะแนนเฉลี่ยรวมทุกวิชาดีขึ้น โดยคะแนนเฉลี่ยวิชาภาษาไทย สังคมศึกษา ภาษาอังกฤษ และวิทยาศาสตร์ คะแนนเฉลี่ยสูงขึ้น ส่วนคณิตศาสตร์เท่าเดิม สำหรับการสอบความถนัดทั่วไป (GAT) และความถนัดทางวิชาการและวิชาชีพ (PAT) คะแนนเต็มวิชาละ 300 คะแนน พบว่า ผลการสอบ GAT มีคะแนนเฉลี่ยลดลงจาก 130.6 คะแนน ในปี 2554 เหลือ 114.3 คะแนน ในปี 2555 ส่วนผลการสอบ PAT ทุกวิชา มีคะแนนเฉลี่ยน้อยกว่าครึ่งหนึ่ง (150 คะแนน) โดยเฉพาะความถนัดทางคณิตศาสตร์และสถาปัตยกรรมศาสตร์ คะแนนเฉลี่ยน้อยมากไม่ถึงร้อยละ 60

ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษานานาชาติ จากการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษานานาชาติ โครงการ PISA 2009 จำนวน 65 ประเทศ ในภาพรวม พบว่า นักเรียนไทยมีผลการประเมินต่ำกว่าค่าเฉลี่ยนานาชาติ (OECD) ทุกวิชา และมีแนวโน้มผลการประเมินต่ำลงทุกวิชาเมื่อเทียบกับการประเมินครั้งแรก (PISA 2000) อย่างไรก็ตาม เมื่อเทียบกับ PISA 2006 พบว่า นักเรียนมีผลการประเมินเพิ่มสูงขึ้นเล็กน้อย ในด้านการอ่าน ความสามารถในการอ่าน มีคะแนนเฉลี่ย 421 คะแนน และวิทยาศาสตร์ มีคะแนนเฉลี่ย 425 คะแนน ทั้งสองวิชาอยู่ในระดับ 2 การรู้เรื่องคณิตศาสตร์ มีคะแนนเฉลี่ย 419 คะแนน อยู่ในระดับ 1 สำหรับ การประเมินผลสัมฤทธิ์วิชาคณิตศาสตร์-วิทยาศาสตร์ (TIMSS 2011) ของนักเรียนชั้น ม.2 พบว่า วิชาคณิตศาสตร์-วิทยาศาสตร์ ทั้ง 2 วิชาของไทยต่ำกว่าค่าเฉลี่ย 500 คะแนน ซึ่งคณิตศาสตร์ไทยได้ 427 คะแนน วิทยาศาสตร์ไทยได้ 451 คะแนน ในขณะที่การแข่งขันโอลิมปิกวิชาการ สำหรับเยาวชนผู้มีอัจฉริยะทางปัญญา ใน 5 สาขาวิชา ในปี 2555 ไทยได้เหรียญทองรวม 9 เหรียญ ได้แก่ วิชาคณิตศาสตร์ และฟิสิกส์ วิชาละ 3 เหรียญ วิชาชีววิทยา 2 เหรียญ วิชาเคมี 1 เหรียญ โดยไทยได้เหรียญทองลดลงจากปี 2554 ซึ่งได้ทั้งหมด 12 เหรียญ

การจัดอันดับสถาบันอุดมศึกษานานาชาติ พบว่า ปี พ.ศ. 2556 ไทยติดอันดับโลก 200 อันดับ 1 แห่ง อันดับมหาวิทยาลัยไทยยังเป็นรองประเทศในภูมิภาคเอเชียด้วยกันทั้ง จีน ญี่ปุ่น ไต้หวัน ฮองกง และสิงคโปร์ โดยมีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยติดอันดับ 169 ของโลก อันดับ 15 ในเอเชีย อันดับ 1 ของประเทศไทย

2.5 ประสิทธิภาพการจัดการศึกษา

ตัวชี้วัดด้านครูและสภาพแวดล้อมการเรียนรู้

- อัตราส่วนนักเรียนต่อครูของไทย ระดับประถมศึกษา ประเทศไทย มีอัตราส่วน 16:1 ดีกว่าทั้งอัตราส่วนนักเรียนต่อครูเฉลี่ยทั่วโลก 24:1 และเฉลี่ยภูมิภาคเอเชียตะวันออกและแปซิฟิก 18:1 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ปี 2553 ไทยมีอัตราส่วนนักเรียนต่อครู 22:1 สูงกว่าค่าเฉลี่ยทั่วโลก 18:1 และค่าเฉลี่ยภูมิภาคเอเชียตะวันออกและแปซิฟิก 16:1 ส่วนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ไทยมีอัตราส่วนนักเรียนต่อครู 18:1 สูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศเอเชียตะวันออกและแปซิฟิก 15:1 และค่าเฉลี่ยของโลก 16:1

- ขนาดชั้นเรียน ปี 2553 ระดับประถมศึกษาของไทยมีค่าเฉลี่ย 19 คน ต่ำกว่าหลายประเทศในกลุ่มอาเซียน เช่น มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และญี่ปุ่น ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ขนาดชั้นเรียนของไทยอยู่ที่ 34 คน เท่ากับมาเลเซีย แต่ต่ำกว่าจีน 54 คน ฟิลิปปินส์ 44 คน อินโดนีเซีย 37 คน เป็นต้น

- อัตราเงินเดือนครู ประเทศไทย มีอัตราเงินเดือนครูเท่ากันทุกระดับการศึกษา โดยปี 2553 ครูที่เริ่มทำงานจะได้รับอัตราเงินเดือน 5,272 PPP\$ เมื่อทำงานไปแล้ว 15 ปีได้รับ 11,182 PPP\$ และเงินเดือนสูงสุดที่จะได้รับคือ 18,957 PPP\$ อัตราเงินเดือนขั้นสูงสุดของประเทศไทย สูงกว่าอัตราเงินเดือนขั้นสูงสุดของประเทศฟิลิปปินส์ 7,074 PPP\$ และอินโดนีเซีย 2,402 PPP\$ แต่ต่ำกว่าอัตราเงินเดือนขั้นสูงสุดของมาเลเซีย 27,896

งบประมาณและค่าใช้จ่ายทางการศึกษา สำหรับงบประมาณทางการศึกษา ปีงบประมาณ 2553 ได้แก่

- ร้อยละของงบประมาณทางการศึกษาคิดเป็นร้อยละต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) พบว่า เวียดนามมีอัตราส่วนสูงสุดในกลุ่มประเทศอาเซียน กล่าวคือ ร้อยละ 5.3 ในขณะที่ประเทศไทย มีอัตราส่วนอยู่ที่ร้อยละ 3.8 ประเทศที่มีอัตราส่วนต่ำ คือ บรูไน ร้อยละ 2.0 ส่วนงบประมาณทางการศึกษาคิดเป็นร้อยละของงบประมาณแผ่นดิน ประเทศไทยมีงบประมาณทางการศึกษาในทุกระดับการศึกษาต่องบประมาณแผ่นดินทั้งหมด ร้อยละ 22.3 เพิ่มจากปีที่ผ่านมา ร้อยละ 2 มากที่สุดในกลุ่มประเทศอาเซียนและทุกประเทศที่น่าเสนอ รองลงมาจากไทยคือ เวียดนาม ร้อยละ 19.8 ส่วนประเทศที่มีค่าต่ำ คือ ญี่ปุ่น และสิงคโปร์ ร้อยละ 9.4 และ 10.3 ตามลำดับ

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 เพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้กับทุกคนตั้งแต่วัยเด็กจนถึงผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป รวมทั้งประชากรด้อยโอกาสที่พลาดโอกาสเข้าศึกษา เด็กที่อยู่นอกโรงเรียน ทั้งที่ออกกลางคันและไม่เคยเข้าเรียนให้ได้ รับบริการทางการศึกษาด้วยมาตรการที่หลากหลายอย่างน้อยในระดับการศึกษาภาคบังคับ

3.2 สร้างความเสมอภาคแก่ประชากรทุกเพศทุกวัยที่อาศัยอยู่ในชนบท ท้องถิ่นห่างไกล ให้ได้ รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน และมีโอกาสได้รับการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีสมัยใหม่ โดยการใช้เทคโนโลยี เป็นสื่อ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการเรียนรู้

3.3 ขยายการศึกษาภาคบังคับให้สูงขึ้นอาจเป็น 10 ปี ถึงปีแรกของระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อ ยกกระดับการศึกษาไทยให้คนไทยมีการศึกษาสูงขึ้น เพิ่มจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยให้สูงขึ้น และเป็นการเพิ่ม อัตราการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาตอนปลายให้สูงขึ้นด้วย

3.4 ส่งเสริมการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาผู้ใหญ่ การศึกษาตลอดชีวิต และการศึกษาตาม ทัศนคติแก่ประชากรวัยแรงงานให้มากยิ่งขึ้น ให้มีคุณภาพอย่างน้อยที่สุดระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือสำเร็จ การศึกษาภาคบังคับโดยรวดเร็ว รวมทั้งให้มีระบบการเทียบโอนผลการเรียนจากการเรียนรู้ในการศึกษา นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

3.5 วางแผนผลิตและพัฒนากำลังคนทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ โดยเน้นการผลิตกำลังคนให้ สสนองความต้องการของตลาดแรงงานและของประเทศ และเพิ่มช่องทางการเรียนสายอาชีพศึกษาในระดับ มัธยมศึกษา โดยอาจเป็นทางเลือกไว้ในสายสามัญศึกษา

3.6 รัฐควรให้ความสำคัญกับคุณภาพการศึกษา โดยส่งเสริมการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยีให้มากขึ้น รวมทั้งควรส่งเสริมด้านการอ่านที่เป็นพื้นฐานมาก รวมทั้งควรส่งเสริมและพัฒนา เยาวชนที่มีความสามารถพิเศษด้านต่างๆ ให้มากขึ้น เพื่อพัฒนามั่นสมองให้กับประเทศชาติและเพื่อป้องกัน การเสียเปรียบในการแข่งขันในเวทีนานาชาติ

3.7 เร่งปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา โดยกำกับและดูแลมิให้มีเด็กต้องออกจาก โรงเรียนกลางคืนรวมทั้งให้ความช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาส เด็กในชนบทยากจนเป็นพิเศษเพื่อให้เด็ก สามารถ เรียนจบการศึกษาภาคบังคับและมีโอกาสเรียนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย รวมทั้งวิเคราะห์ ประสิทธิภาพการใช้งบประมาณการศึกษาของประเทศ และควรพัฒนาระบบติดตามการใช้งบประมาณอย่าง มีประสิทธิภาพ เพื่อให้สามารถตรวจสอบการจัดสรรและการนำไปใช้ให้สอดคล้องและตอบสนองต่อความ ต้องการของผู้เรียนให้มากที่สุด

3.8 ควรมีการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของระบบการศึกษาไทยโดยรวม เพื่อเป็น แนวทางในการพัฒนาระบบการบริหารการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และมีนวัตกรรมทางการศึกษา มากยิ่งขึ้น และควรพิจารณาการเจริญเติบโตของการมีส่วนร่วมในทุกระดับการศึกษา

3.9 พัฒนาระบบการจัดเก็บข้อมูล ให้มีข้อมูลที่ถูกต้อง และทันสมัย ฐานข้อมูลรายบุคคลที่แสดง ข้อมูลนักเรียนนักศึกษาแต่ละคนอย่างครบถ้วน

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	(ก)
สารบัญ	(ช)
สารบัญแผนภาพ	(ฎ)
สารบัญตาราง	(ท)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมา	1
1.2 วัตถุประสงค์	2
1.3 ขั้นตอนการดำเนินงาน	2
1.4 แหล่งที่มาของข้อมูล	3
1.5 ขอบเขตของข้อมูลและข้อจำกัด	3
1.6 ระยะเวลาที่อ้างอิง	4
1.7 นิยามและคำอธิบายศัพท์	4
บทที่ 2 สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา	7
2.1 ประชากร	7
2.1.1 การเปลี่ยนแปลงของประชากร	7
2.1.2 อัตราการพึ่งพิง	8
2.1.3 ร้อยละของประชากรในเขตเมือง	9
2.2 แรงงานกับการศึกษา	11
2.2.1 ปีการศึกษาเฉลี่ย	11
2.2.2 การรู้หนังสือของประชากร	12
2.2.3 การศึกษาของประชากรวัยแรงงาน (Education Attainment)	14
2.2.4 การมีงานทำและการว่างงาน	17
2.3 คุณภาพชีวิต	19
2.3.1 การพัฒนามนุษย์ (Human development)	19
2.3.2 ความยากจน	20
2.4 สื่อและเทคโนโลยี	21
2.4.1 การใช้อินเทอร์เน็ต	21
2.4.2 การใช้อินเทอร์เน็ตความเร็วสูง	22
2.4.3 การใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่	23

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 โอกาส ความเสมอภาค และการมีส่วนร่วมทางการศึกษา	25
3.1 ระบบการศึกษา	25
3.1.1 การศึกษาขั้นพื้นฐาน	25
3.1.2 การศึกษาภาคบังคับ	27
3.2 โอกาสทางการศึกษา	28
3.2.1 อัตราการเข้าเรียนระดับก่อนประถมศึกษา	28
3.2.2 อัตราการเข้าเรียนระดับประถมศึกษา	29
3.2.3 อัตราการเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	30
3.2.4 อัตราการเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	31
3.2.5 อัตราการเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สายอาชีพ	31
3.2.6 อัตราการเข้าเรียนระดับอุดมศึกษา	32
3.2.7 สัดส่วนร้อยละผู้เข้าเรียนในระดับอุดมศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา	33
3.2.8 อัตราเด็กที่อยู่นอกโรงเรียน (Out-of-school children)	34
3.2.9 นักศึกษานานาชาติ	36
3.3 ความเสมอภาคระหว่างเพศ	38
3.3.1 ดัชนีความเสมอภาคระหว่างเพศ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	38
3.3.2 ดัชนีความเสมอภาคทางเพศ ระดับอุดมศึกษา	39
3.4 การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคเอกชน	40
3.4.1 สัดส่วนนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เปรียบเทียบรัฐและเอกชน	40
3.4.2 สัดส่วนนิสิตนักศึกษาระดับอุดมศึกษา เปรียบเทียบรัฐและเอกชน	43
บทที่ 4 คุณภาพ และประสิทธิภาพการจัดการศึกษา	44
4.1 ครูและสภาพแวดล้อมแห่งการเรียนรู้	44
4.1.1 อัตราส่วนนักเรียนต่อครู	44
4.1.2 ขนาดชั้นเรียน	45
4.1.3 บัญชีเงินเดือนครู	46
4.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาระดับนานาชาติ	50
4.2.1 โครงการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ (PISA)	50
4.2.2 ประเมินผลสัมฤทธิ์วิชาคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ (TIMSS 2011)	56
4.2.3 การแข่งขันโอลิมปิกวิชาการ	59
4.3 ผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติของไทย	61
4.3.1 ผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	61
4.3.2 การทดสอบความถนัดทั่วไป (GAT) และความถนัดทางวิชาการ และวิชาชีพ (PAT)	62

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.4 การจัดอันดับสถาบันอุดมศึกษานานาชาติ	64
4.5 งบประมาณทางการศึกษา	67
4.5.1 งบประมาณทางการศึกษา คิดเป็นร้อยละต่อผลิตภัณฑ์มวลรวม ภายในประเทศ (GDP)	67
4.5.2 งบประมาณทางการศึกษา คิดเป็นร้อยละของงบประมาณแผ่นดินทั้งหมด	68
บทที่ 5 อภิปราย และข้อเสนอแนะ	70
5.1 อภิปราย	70
5.1.1 ประชากร	70
5.1.2 กำลังแรงงาน	71
5.1.3 คุณภาพชีวิต - การพัฒนามนุษย์	71
5.1.4 ระบบการศึกษา	72
5.1.5 คุณภาพการศึกษา	74
5.2 ข้อเสนอแนะ	75
ภาคผนวก	77
ตารางสถิติ	78
บรรณานุกรม	109
คณะผู้จัดทำ	112

สารบัญแนภาพ

	หน้า	
แผนภาพ 1	สัดส่วนประชากรวัยต่างๆ ของประเทศไทย พ.ศ. 2548-2578	7
แผนภาพ 2	อัตราการพึ่งพิง พ.ศ. 2555	9
แผนภาพ 3	ร้อยละของประชากรในเขตเมือง พ.ศ. 2555	10
แผนภาพ 4	ปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป ปี 2554	11
แผนภาพ 5	ปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทย จำแนกตามกลุ่มอายุ เปรียบเทียบ พ.ศ. 2549-2555	12
แผนภาพ 6	แนวโน้มอัตราการอ่านออกเขียนได้ของคนไทย ปี พ.ศ. 2503-2553	13
แผนภาพ 7	อัตราการรู้หนังสือของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป	13
แผนภาพ 8	อัตราการรู้หนังสือของประชากรอายุ 15-24 ปี	14
แผนภาพ 9	ร้อยละของประชากรวัยแรงงานอายุ 25 ปีขึ้นไป ที่สำเร็จการศึกษา อย่างต่ำระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	15
แผนภาพ 10	ร้อยละของประชากรวัยแรงงานอายุ 25 ปีขึ้นไป ที่สำเร็จการศึกษา อย่างต่ำ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	15
แผนภาพ 11	ร้อยละของประชากรวัยแรงงานอายุ 25 ปีขึ้นไป ที่สำเร็จการศึกษา ระดับอุดมศึกษา	16
แผนภาพ 12	สัดส่วนร้อยละของประชากรวัยแรงงานอายุ 25 ปีขึ้นไป จำแนกตามระดับ การศึกษาสูงสุดที่สำเร็จ	17
แผนภาพ 13	ร้อยละของประชากรที่มีงานทำและว่างงาน พ.ศ. 2554	17
แผนภาพ 14	อัตราการว่างงาน จำแนกตามระดับการศึกษา พ.ศ. 2554-2555	18
แผนภาพ 15	แสดงอันดับการพัฒนามนุษย์ พ.ศ. 2555	20
แผนภาพ 16	แสดงร้อยละของความยากจน	21
แผนภาพ 17	ร้อยละของผู้ใช้อินเทอร์เน็ต	22
แผนภาพ 18	อัตราส่วนอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงต่อประชากรร้อยละ	23
แผนภาพ 19	อัตราส่วนโทรศัพท์เคลื่อนที่ต่อประชากรร้อยละ	24
แผนภาพ 20	ระบบการศึกษา: อายุเริ่มต้นและจำนวนปีที่เรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2553	26
แผนภาพ 21	ระบบการศึกษา: ช่วงเวลาการจัดการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2553	27
แผนภาพ 22	อัตราการเข้าเรียนระดับก่อนประถมศึกษา พ.ศ. 2553	28
แผนภาพ 23	อัตราการเข้าเรียนระดับประถมศึกษา พ.ศ. 2553	29
แผนภาพ 24	อัตราการเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2553	30
แผนภาพ 25	อัตราการเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2553	31
แผนภาพ 26	อัตราการเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สายอาชีพ พ.ศ. 2553	32

สารบัญแนภาพ (ต่อ)

	หน้า
แผนภาพ 27 อัตราการเข้าเรียนระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2553	33
แผนภาพ 28 สัดส่วนร้อยละของผู้เข้าเรียนในระดับอุดมศึกษา จำแนกระดับการศึกษา พ.ศ. 2553	34
แผนภาพ 29 อัตราเด็กที่อยู่นอกโรงเรียนระดับประถมศึกษา	35
แผนภาพ 30 อัตราเด็กที่อยู่นอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา	35
แผนภาพ 31 จำนวนนักศึกษาต่างชาติ พ.ศ. 2553	37
แผนภาพ 32 สาขาวิชาที่นักศึกษาต่างชาตินิยมเรียน พ.ศ. 2552	38
แผนภาพ 33 ดัชนีความเสมอภาคทางเพศ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2553	39
แผนภาพ 34 ดัชนีความเสมอภาคทางเพศ ระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2553	40
แผนภาพ 35 สัดส่วนนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เปรียบเทียบรัฐและเอกชน พ.ศ. 2553	41
แผนภาพ 36 สัดส่วนนิสิต/นักศึกษาระดับอุดมศึกษา เปรียบเทียบรัฐและเอกชน พ.ศ. 2553	43
แผนภาพ 37 อัตราส่วนของนักเรียนต่อครู จำแนกตามระดับการศึกษา พ.ศ. 2553	45
แผนภาพ 38 ขนาดชั้นเรียนโรงเรียนของรัฐ จำแนกตามระดับการศึกษา พ.ศ. 2553	46
แผนภาพ 39 อัตราเงินเดือนของครูระดับประถมศึกษา คิดเป็น PPP\$ ของเงินเดือนตามบัญชีเงินเดือน จำแนกตามระดับการศึกษา พ.ศ. 2553	48
แผนภาพ 40 อัตราเงินเดือนของครูระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็น PPP\$ ของเงินเดือนตามบัญชีเงินเดือน จำแนกตามระดับการศึกษา พ.ศ. 2553	49
แผนภาพ 41 อัตราเงินเดือนของครูระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (สายสามัญ) คิดเป็น PPP\$ ของเงินเดือนตามบัญชีเงินเดือน จำแนกตามระดับการศึกษา พ.ศ. 2553	50
แผนภาพ 42 แนวโน้มผลการประเมินจาก PISA 2000 ถึง PISA 2009 ของประเทศไทย	51
แผนภาพ 43 คะแนนเฉลี่ยด้านการอ่าน โครงการ PISA 2009 จำแนกตามอันดับและประเทศ	52
แผนภาพ 44 จำนวนร้อยละของนักเรียนที่มีการอ่านต่ำกว่าและสูงกว่าระดับพื้นฐานของประเทศไทยเปรียบเทียบ PISA 2000 กับ PISA 2009	53
แผนภาพ 45 คะแนนเฉลี่ยคณิตศาสตร์ โครงการ PISA 2009 จำแนกตามอันดับและประเทศ	54
แผนภาพ 46 คะแนนเฉลี่ยวิทยาศาสตร์ โครงการ PISA 2009 จำแนกตามอันดับและประเทศ	55
แผนภาพ 47 คะแนนเฉลี่ยวิชาคณิตศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 เปรียบเทียบ TIMSS 2007 และ TIMSS 2011	57
แผนภาพ 48 คะแนนเฉลี่ยวิชาวิทยาศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 เปรียบเทียบ TIMSS 2007 และ TIMSS 2011	58
แผนภาพ 49 คะแนนเฉลี่ยวิชาคณิตศาสตร์ และวิชาวิทยาศาสตร์ ระดับประถมศึกษาปีที่ 4 โครงการ TIMSS 2011	59

สารบัญแผนภาพ (ต่อ)

	หน้า
แผนภาพ 50 คะแนนเฉลี่ย O-NET ของนักเรียนไทยชั้น ม.6 ปีการศึกษา 2551-2555	62
แผนภาพ 51 คะแนนเฉลี่ยผลการสอบความถนัดทั่วไป (GAT) และผลการสอบ วัดความถนัดทางวิชาการและวิชาชีพ (PAT) ปีการศึกษา 2553-2556	63
แผนภาพ 52 จำนวนสถาบันอุดมศึกษาระดับนานาชาติ ที่ได้รับการจัดอันดับ 100 200 500 และ 1,000 อันดับ ปี 2556	65
แผนภาพ 53 ร้อยละของงบประมาณทางการศึกษาต่อ GDP ปีงบประมาณ 2553	68
แผนภาพ 54 ร้อยละของงบประมาณทางการศึกษาต่องบประมาณแผ่นดิน ปีงบประมาณ 2553	69

สารบัญตาราง

		หน้า
ตาราง ก	ร้อยละของประชากร จำแนกตามระดับการศึกษา พ.ศ. 2543	10
ตาราง ข	สรุปจำนวนเหรียญรางวัลของไทยในการแข่งขันโอลิมปิกวิชาการระหว่างประเทศ พ.ศ. 2555	61
ตาราง ค	สรุปจำนวนเหรียญรางวัลของไทยในการแข่งขันโอลิมปิกวิชาการระหว่างประเทศ พ.ศ. 2554	61
ตาราง ง	ผลการจัดอันดับมหาวิทยาลัยของประเทศไทย ซึ่งจัดโดย Webometrics ปี 2552-2556	66
ตาราง จ	เปรียบเทียบดัชนีตัวชี้วัดการพัฒนามนุษย์ในองค์ประกอบ 3 ด้าน	72
ตาราง 1	ระบบการศึกษา: อายุเมื่อแรกเข้าและจำนวนปีที่เรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปี 2553	80
ตาราง 2	อัตราการเข้าเรียนของประชากรอย่างหยาบ (GER) อัตราการเข้าเรียนสุทธิ (NER) จำแนกตามระดับการศึกษา ปี 2553	81
ตาราง 3	ร้อยละของมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ และสัดส่วนนักศึกษา ระดับอุดมศึกษา ปี 2553	82
ตาราง 4	ร้อยละของนักเรียนเปรียบเทียบในสถานศึกษาของรัฐและเอกชน ปี 2553	83
ตาราง 5	ร้อยละของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาที่ไปศึกษาต่างประเทศ (Outbound mobile Students) และนักศึกษาต่างประเทศที่เข้ามาศึกษา ในประเทศ (Inbound Mobile students) พ.ศ.2553	84
ตาราง 6	การได้รับการศึกษาของประชากรอายุ 25 ปีขึ้นไป	86
ตาราง 7	การรู้หนังสือของประชากรวัยเรียน 2005-2010	87
ตาราง 8	ดัชนีความเสมอภาคทางเพศ (GPI) ในแต่ละระดับการศึกษา ปี 2553	88
ตาราง 9	ข้อมูลด้านประชากร	89
ตาราง 10	ด้าน ICT เปรียบเทียบ ปี 2004 2007 2011	90
ตาราง 11	อัตราเด็กที่อยู่นอกโรงเรียน (Out-of-school children) ปี พ.ศ. 2553	91
ตาราง 12	อัตราส่วนนักเรียนต่อครู จำแนกตามระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2553	92
ตาราง 13	ขนาดชั้นเรียน ระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้น สายสามัญศึกษา จำแนกตามประเภทของสถานศึกษา พ.ศ. 2553	93
ตาราง 14	อัตราเงินเดือนครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากบัญชีเงินเดือน เมื่อเงินเดือนเริ่มต้น เงินเดือนหลังจากทำงาน 15 ปี และเงินเดือนขั้นสูงสุด จำแนกตามระดับการศึกษา พ.ศ. 2553 (เปรียบเทียบ PPP\$)	94
ตาราง 15	คะแนนเฉลี่ยของนักเรียน โครงการ PISA 2009 ด้านการอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ จำแนกตามอันดับ และประเทศ	95
ตาราง 16	ร้อยละของนักเรียนประเทศต่างๆ ที่แสดงสมรรถนะทางการอ่าน ระดับ 1 ถึง ระดับ 6 โครงการ PISA 2009	96

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า	
ตาราง 17	ร้อยละของนักเรียนประเทศต่างๆ ที่แสดงสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ ระดับ 1 ถึง ระดับ 6 โครงการ PISA 2009	97
ตาราง 18	ร้อยละของนักเรียนประเทศต่างๆ ที่แสดงสมรรถนะทางวิทยาศาสตร์ ระดับ 1 ถึง ระดับ 6 โครงการ PISA 2009	98
ตาราง 19	คะแนนเฉลี่ยการประเมินผลสัมฤทธิ์ โครงการ TIMSS วิชาคณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เปรียบเทียบระหว่าง TIMSS 2007 กับ TIMSS 2011	99
ตาราง 20	คะแนนเฉลี่ยการประเมินผลสัมฤทธิ์ โครงการ TIMSS วิชาวิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เปรียบเทียบระหว่าง TIMSS 2007 กับ TIMSS 2011	100
ตาราง 21	คะแนนเฉลี่ยการประเมินผลสัมฤทธิ์ โครงการ TIMSS 2011 วิชาคณิตศาสตร์ วิชาวิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	101
ตาราง 22	ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2555 (คะแนนเต็มวิชาละ 100 คะแนน)	102
ตาราง 23	คะแนนเฉลี่ยการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2550-2555	102
ตาราง 24	ผลการสอบความถนัดทั่วไป (GAT) และผลการสอบวัดความถนัดทางวิชาการ และวิชาชีพ (PAT) ปีการศึกษา 2553-2556	103
ตาราง 25	การจัดอันดับสถาบันอุดมศึกษาระดับนานาชาติ จำแนกตามภูมิภาค และอันดับ พ.ศ. 2556	104
ตาราง 26	การจัดอันดับสถาบันอุดมศึกษาระดับนานาชาติ จำแนกตามประเทศภูมิภาคเอเชีย พ.ศ. 2556	104
ตาราง 27	การจัดอันดับสถาบันอุดมศึกษาระดับนานาชาติ ภูมิภาคเอเชีย จำแนกตามสถาบัน และประเทศ พ.ศ. 2556	105
ตาราง 28	การจัดอันดับสถาบันอุดมศึกษาระดับนานาชาติของประเทศไทย จำแนกตามสถาบัน พ.ศ. 2556	107
ตาราง 29	ร้อยละของงบประมาณทางการศึกษาต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) และค่าใช้จ่ายทางการศึกษาของภาครัฐรายหัวต่อปี (หน่วย:PPP\$) ปีงบประมาณ 2553	108

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมา

ข้อมูลเชิงสถิติเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญในการวางแผน นโยบาย ติดตามประเมินผลการศึกษา เป็นกลไกแห่งความสำเร็จประการสำคัญของการจัดการศึกษา การให้ความสำคัญกับการจัดเก็บข้อมูล การยอมรับในการจัดเก็บตามระบบที่เป็นสากล และค้นหาสาเหตุแห่งความล้มเหลวตามตัวชี้วัดในแต่ละตัวชี้วัด เพื่อนำมาหาทางปรับแก้ไข จึงจำเป็นต้องมีข้อมูลสถิติในระดับชาติและเปรียบเทียบในระดับนานาชาติ ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จึงเข้าร่วมโครงการ World Education Indicators (WEI) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 มีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาตัวชี้วัดด้านนโยบายการศึกษา โดยร่วมกันกับผู้เชี่ยวชาญจากองค์กรต่างประเทศ คือ UNESCO/UIS และ OECD จัดทำสถิติและตัวชี้วัดการศึกษาเปรียบเทียบในระดับนานาชาติ และระดับภูมิภาค ตลอดจนหาแนวทางปรับปรุงพัฒนาคุณภาพข้อมูลให้ทันสมัย มีประสิทธิภาพ มีมาตรฐานในการจัดเก็บ และสามารถเปรียบเทียบได้ในระดับนานาชาติ ได้ผลผลิตที่เป็นรายงานการวิเคราะห์สภาวะการณ์การศึกษาระดับนานาชาติเปรียบเทียบทั่วโลกและระดับภูมิภาคเพื่อแต่ละประเทศ จะนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

สำนักงานฯ จึงจัดทำรายงาน “สภาวะการณ์การศึกษาไทยในเวทีโลก พ.ศ. 2556” ขึ้น โดยกลุ่มสถิติและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา เพื่อนำเสนอตัวชี้วัดด้านการศึกษาและที่เกี่ยวข้องเปรียบเทียบประเทศไทยกับประเทศที่คัดสรร โดยการสังเคราะห์เนื้อหาจากเอกสารที่เป็นผลผลิตจากโครงการ World Education Indicators (WEI) รวมทั้งเพิ่มเติมข้อมูลจากแหล่งอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เอกสารมีความสมบูรณ์และสอดคล้องกับบริบทของประเทศไทยมากขึ้น ทั้งนี้ข้อมูลที่ได้เป็นตัวชี้วัดที่ใช้ประโยชน์ในการสนับสนุนการวางแผนและการกำหนดนโยบายการศึกษาของประเทศ

1.2 วัตถุประสงค์

1.2.1 เพื่อนำเสนอข้อมูลและตัวชี้วัดด้านการศึกษาและที่เกี่ยวข้องของประเทศไทยเปรียบเทียบกับระดับนานาชาติ

1.2.2 เพื่อศึกษา วิเคราะห์สภาวะการณ์ปัจจุบัน และคาดการณ์สภาวะการจัดการศึกษาของประเทศไทยเปรียบเทียบกับระดับนานาชาติ รวมทั้งเป็นองค์ความรู้สนับสนุนการกำหนดนโยบาย การวางแผน การติดตามประเมินผลการศึกษา เพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และยกระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของไทยให้ทัดเทียมสากล

1.2.3 เป็นการเรียนรู้จากประเทศอื่น มีมาตรฐานเปรียบเทียบ (benchmark) มีการอภิปราย

1.3 ขั้นตอนการดำเนินงาน

กลุ่มสถิติและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ดำเนินการจัดทำรายงาน “สภาวะการณ์การศึกษาไทยในเวทีโลก พ.ศ. 2556” โดยมีขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้

1.3.1 ศึกษาเอกสาร จัดทำกรอบการดำเนินงาน และประเด็นการวิเคราะห์

1.3.2 รวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่างๆ รวมทั้งสืบค้นข้อมูลจากเว็บไซต์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและคัดสรรตัวชี้วัดในแต่ละประเด็น

1.3.3 จัดทำฐานข้อมูล และตารางสถิติขึ้นใหม่ เปรียบเทียบประเทศตามที่คัดสรรรวม 25 ประเทศ พร้อมทั้งอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูลจากตารางต้นฉบับ

1.3.4 จัดทำแผนภาพ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และจัดทำรายงาน “สภาวะการณ์การศึกษาไทยในเวทีโลก พ.ศ. 2556” โดยเนื้อหาแบ่งเป็น 5 บท ได้แก่ บทที่ 1 บทนำ บทที่ 2 สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา บทที่ 3 โอกาส ความเสมอภาค และการมีส่วนร่วมทางการศึกษา บทที่ 4 คุณภาพ และประสิทธิภาพการจัดการศึกษา และบทที่ 5 อภิปรายและข้อเสนอแนะ ที่อาจเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาไทย

1.3.5 ตรวจสอบพิจารณารายงานโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

1.3.6 จัดพิมพ์เอกสาร และเผยแพร่ ในที่ประชุม สัมมนาที่สำคัญต่างๆ อาทิ

- การประชุมการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2555 - 2559 จำนวน 2 ครั้ง ในเดือนธันวาคม 2555

- การประชุมเชิงปฏิบัติการยุทธศาสตร์การศึกษา พ.ศ. 2556 - 2558 เพื่อแลกเปลี่ยนและระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับสถิติและตัวชี้วัดเพื่อการวางแผนและพัฒนานโยบายการศึกษาของชาติ

- การประชุมสรุปภาพรวมยุทธศาสตร์การศึกษา พ.ศ. 2556 - 2558 ในส่วนกลาง วันที่ 30 เมษายน 2556

- เวทีเสวนาการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาประเทศไทย 24-26 มิถุนายน 2556 เป็นต้น

1.3.7 เปิดเวทีเสวนาห้องย่อยสถิติ : สถิติและตัวชี้วัดเพื่อการวางแผนและจัดทำยุทธศาสตร์การศึกษา ในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค รวม 5 ครั้ง เพื่อนำเสนอสถิติและตัวชี้วัดด้านการศึกษาและหาแนวทางการยกระดับและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยในส่วนกลาง จัดขึ้นเมื่อวันจันทร์ที่ 4 มกราคม 2556 ณ โรงแรมอิมพีเรียล คิวินส์ปาร์ค กรุงเทพฯ จากนั้นดำเนินการจัดประชุมเพื่อรับฟัง

ความคิดเห็นในระดับภูมิภาค 4 ครั้ง ได้แก่ (1) ภาคเหนือ ณ จังหวัดเชียงใหม่ ในวันพฤหัสบดีที่ 31 มกราคม 2556 (2) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ณ จังหวัดนครราชสีมา ในวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2556 (3) ภาคใต้ ณ จังหวัดภูเก็ต ในวันที่ 14 มีนาคม 2556 และ (4) ภาคกลาง ณ จังหวัดเพชรบุรี ในวันที่ 28 มีนาคม 2556 ซึ่งในแต่ละครั้งจะเชิญวิทยากรจากหน่วยงานต่างๆ ในระดับสากล และระดับประเทศ ทั้งส่วนกลาง และส่วนภูมิภาคร่วมอภิปรายและให้ข้อเสนอแนะ

1.3.8 จัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) กับสำนักงานสถิติแห่งชาติ ในการดำเนินงานสถิติและตัวชี้วัดด้านการศึกษาให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การศึกษาของชาติ เพื่อพัฒนาข้อมูลสถิติให้มีมาตรฐาน คำนึงถึงคุณภาพของข้อมูล และมีการเชื่อมโยง บูรณาการ การใช้ร่วมกันระหว่างหน่วยงานสถิติ ด้านการศึกษาและที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา หาแนวทางและวิธีการให้ได้มาซึ่งข้อมูลสถิติ เพื่อเพิ่มสมรรถนะ และให้ประเทศไทยมีอันดับความสามารถในการแข่งขันที่ดีขึ้น

1.3.9 จัดทำบันทึกความร่วมมือกับองค์กรต่างประเทศ ได้แก่ UNESCO และ OECD ซึ่งจะนำมุมมองในระดับนานาชาติมาเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และยกระดับคุณภาพการศึกษา รวมทั้งเพิ่มผลสัมฤทธิ์และเพิ่มสมรรถนะการศึกษาของไทยให้สูงขึ้นทัดเทียมนานาชาติ

1.3.10 ปรับปรุงเอกสาร “ร่างสภากาารณ์การศึกษาไทยในเวทีโลก พ.ศ. 2556” ให้สมบูรณ์ ทันสมัย เข้ากับสภากาารณ์ปัจจุบัน

1.3.11 นำเสนอร่างรายงาน “สภากาารณ์การศึกษาไทยในเวทีโลก พ.ศ. 2556” ฉบับปรับปรุง ต่อที่ประชุมอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านนโยบายและแผนการศึกษา

1.3.12 พิมพ์เอกสารฉบับสมบูรณ์ และเผยแพร่ทั้งภายในประเทศและในระดับสากล

1.4 แหล่งที่มาของข้อมูล

1.4.1 เอกสารหลัก ซึ่งเป็นผลผลิตจากโครงการ World Education Indicators (WEI) 2012 (พ.ศ. 2555) คือ *Global Education Digest 2012, Comparing Education Statistics Across the World* ซึ่งผลิตและเผยแพร่โดยสถาบันสถิติแห่งยูเนสโก (Unesco Institute for Statistics หรือ UIS)

1.4.2 เอกสารอื่นๆ เพื่อให้เอกสารมีความสมบูรณ์ ได้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาวะการจัดการศึกษา และสอดคล้องกับบริบทของประเทศไทยมากขึ้น จึงเพิ่มเติมข้อมูลจากแหล่งอื่นๆ เช่น Human Development Report 2012, PISA 2009, TIMSS 2011, IMD 2012 เป็นต้น

1.5 ขอบเขตของข้อมูลและข้อจำกัด

1.5.1 ตัวชี้วัดส่วนใหญ่ (ไม่นับรวมการศึกษาของประชากรวัยแรงงาน) เน้นเฉพาะการศึกษาในระบบ ที่มีวิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาการศึกษา และการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน

1.5.2 สำนักงานฯ ได้คัดสรรประเทศเป้าหมายเพื่อเปรียบเทียบกับประเทศไทย ได้แก่

ก. ประเทศกลุ่มอาเซียน+6 15 ประเทศ ได้แก่ มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย สิงคโปร์ บรูไน กัมพูชา ลาว พม่า เวียดนาม จีน เกาหลี ญี่ปุ่น อินเดีย ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์

ข. จากกลุ่ม OECD 10 ประเทศ ได้แก่ แคนาดา ฝรั่งเศส ฟินแลนด์ เยอรมนี สวีเดน สหราชอาณาจักร สหรัฐอเมริกา เบลเยียม นอร์เวย์ และเดนมาร์ก

หากประเทศที่คัดสรรนี้ไม่รายงานข้อมูลหรือข้อมูลไม่สมบูรณ์ จะนำเสนอประเทศอื่นที่มีข้อมูลสมบูรณ์แทน

1.5.3 ในรายงานของสถาบันสถิติแห่งยูเนสโก หรือ UIS ข้อมูลประเทศจีนไม่รวมเขตการปกครองพิเศษ 2 แห่งคือ ฮองกง และมาเก๊า

1.5.4 ข้อมูลการเงินงบประมาณที่นำเสนอ ส่วนใหญ่ได้จากเงินงบประมาณในภาครัฐ ทำให้ข้อมูลบางประเทศอาจต่ำกว่าความเป็นจริง

1.5.5 ข้อมูลประชากรได้มาจากการปรับปรุงโดย UNPD (United Nations Population Division) ซึ่งไม่มีข้อมูลจำแนกอายุรายปีของประเทศที่มีประชากรน้อยกว่า 100,000 คน ฉะนั้นในส่วนที่ไม่มีประมาณการของ UNPD จะใช้ข้อมูลระดับประเทศหรือประมาณการของ UIS ตามที่มี

1.6 ระยะเวลาที่อ้างอิง

ข้อมูลที่ใช้อ้างอิงในที่นี้ (จากเอกสารหลักโครงการ WEI) เป็นปีที่ปีการศึกษาสิ้นสุดคือ 2009 - 2012 (ปีการศึกษา 2552-2553) หากประเทศใดปีการศึกษาคาบเกี่ยว 2 ปี เช่น 2552-2553 การอ้างอิงในเล่มนี้จะเป็นปี 2553

ดังนั้นข้อมูลที่แต่ละประเทศรายงานจึงแตกต่างกัน บางประเทศอาจล่าช้า 1 ปี บางประเทศช้ากว่า 1 ปี สำหรับประเทศไทยรายงานข้อมูลล่าช้าที่กำหนด 1 ปี คือรายงานปีการศึกษา 2553 ซึ่งสิ้นสุดปีการศึกษาในปี 2554

1.7 นิยามและคำอธิบายศัพท์

1.7.1 **ISCED - International Standard Classification of Education** หมายถึง ระดับการศึกษา จัดแบ่งตามมาตรฐานการจัดประเภทการศึกษานานาชาติ จำแนกเป็น 7 ระดับ ได้แก่

ISCED 0	หมายถึง	การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา
ISCED 1	หมายถึง	การศึกษาระดับประถมศึกษา
ISCED 2	หมายถึง	การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
ISCED 3	หมายถึง	การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แบ่งเป็น 3 กลุ่ม
ISCED 3A	หมายถึง	การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ ที่มุ่งเรียนต่อในมหาวิทยาลัยทั่วไปหรือมหาวิทยาลัยเทคนิค
ISCED 3B	หมายถึง	การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ ที่มุ่งเรียนต่อในสถาบันเทคนิค หรืออาชีวศึกษาชั้นสูง
ISCED 3C	หมายถึง	การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มุ่งฝึกฝีมือแรงงาน เพื่อเตรียมออกไปประกอบอาชีพ
ISCED 4	หมายถึง	การศึกษาหลังมัธยมศึกษาก่อนอุดมศึกษา (ที่ไม่ใช่ระดับมหาวิทยาลัย) หลักสูตรมีระยะเวลา 6 เดือน ถึง 2 ปี ส่วนมากเป็นสายอาชีพเฉพาะทาง
ISCED 5	หมายถึง	การศึกษาระดับอุดมศึกษา เป็นการศึกษาในมหาวิทยาลัย หรือเทียบเท่ามหาวิทยาลัย เช่น วิทยาลัย หรือสถาบันเทคโนโลยี แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม

ISCED 5A หมายถึง	การศึกษาที่จัดเป็นประเภทวิชาชีพ และมุ่งสู่การวิจัยระดับสูงต่อไปตั้งแต่ระดับอนุปริญญา ปริญญาตรี จนถึงปริญญาโทที่ยึดฐานทฤษฎีเป็นหลัก (theoretically based) เช่น วิทยาศาสตร์ แพทย์ศาสตร์ สถาปัตยกรรมศาสตร์ และวิศวกรรมศาสตร์ เป็นต้น
ISCED 5B หมายถึง	การศึกษาระดับมหาวิทยาลัย หรือสถาบันอุดมศึกษา สายเทคนิค หรืออาชีพเฉพาะทาง (more practical/technical/occupationally specific) เช่น หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) เป็นต้น
ISCED 6 หมายถึง	การศึกษาระดับสูงที่เน้นการวิจัย (advanced research qualification) จัดในมหาวิทยาลัย ส่วนมากเป็นระดับหลังปริญญาโท ตั้งแต่ระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง ปริญญาเอก หรือหลังปริญญาเอก

1.7.2 อัตราการเข้าเรียน (Gross Enrolment Ratio หรือ GER) แสดงเป็นค่าร้อยละของนักเรียน นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียน (ไม่ว่าจะมีอายุก่อนเกณฑ์ ตามเกณฑ์ หรือสูงกว่าเกณฑ์การศึกษา) ในระดับ การศึกษานั้นๆ ต่อจำนวนประชากรในกลุ่มอายุเดียวกัน สำหรับระดับอุดมศึกษา ประชากรที่ใช้จะเป็นกลุ่ม ช่วงอายุ 5 ปี ที่เรียนจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

1.7.3 อัตราการเข้าเรียนสุทธิ (Net Enrolment Rate หรือ NER) แสดงเป็นค่าร้อยละของ นักเรียนนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในแต่ละระดับการศึกษา นับเฉพาะที่มีอายุตรงตามเกณฑ์การศึกษาใน ระดับการศึกษานั้นๆ (Theoretical age) ต่อจำนวนประชากรในกลุ่มอายุเดียวกัน

1.7.4 โปรแกรมในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ถ้าแบ่งตามลักษณะโปรแกรม (Orientation of educational programmes) จำแนกเป็น 2 ประเภทคือ

- **สายสามัญ (General education)** : โดยทั่วไปใช้ในระบบโรงเรียน อาจมีหรือไม่มีวิชา สายอาชีพรวมอยู่ด้วยก็ได้ ส่วนใหญ่ผู้สำเร็จจากโปรแกรมนี้อย่างน้อยอนุญาตให้เข้าสู่อาชีพใดอาชีพหนึ่งโดย ไม่ได้รับการอบรมเพิ่มเติม การศึกษาสายสามัญจะมีสาขาด้านเทคนิคหรืออาชีวะน้อยกว่าร้อยละ 25
- **สายเทคนิคและอาชีวศึกษา (Technical and vocational education)** : โปรแกรม ประเภทนี้ออกแบบเพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะ (practical skill) เพื่อการประกอบอาชีพใดอาชีพหนึ่ง

และถ้าแบ่งตามจุดหมายปลายทางของโปรแกรม (Programme Destination) จำแนกเป็น 3 รูปแบบ คือ

- **สายสามัญ หรือ ISCED 3A** มุ่งศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาที่มีรูปแบบเป็นมหาวิทยาลัย ซึ่งมุ่งเน้นฐานทฤษฎีเป็นหลัก ประเภท ISCED 5A
- **สายอาชีพ หรือ ISCED 3B** มุ่งศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ในสายอาชีพและเทคนิค ประเภท ISCED 5B
- **การฝึกฝีมือแรงงาน หรือ ISCED 3C** เป็นการเตรียมนักศึกษาเข้าสู่ตลาดแรงงาน หรือ การศึกษาต่อเนื่องในระดับสูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย

1.7.5 ความเสมอภาคของอำนาจในการซื้อ (Purchasing Power Parity = PPP) : ค่าความเสมอภาคของอำนาจการซื้อ (Purchasing Power Parities : PPP\$) เป็นหน่วยวัดนานาชาติที่ทำให้เกิดความเสมอภาคทางอำนาจซื้อของเงินสกุลต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน โดยเงินจำนวนหนึ่ง เมื่อเปลี่ยนเป็นดอลลาร์สหรัฐที่อัตรา PPP (PPP\$) จะสามารถซื้อสินค้าหรือบริการได้เท่ากันในทุกประเทศ สะท้อนถึงจำนวนเงินที่ต้องใช้ในการซื้อสินค้าและบริการชนิดเดียวกันในทุกประเทศภายในปีที่กำหนด ซึ่งจะแตกต่างกันเพียงปริมาณสินค้าและบริการที่ซื้อเท่านั้น

1.7.6 ดัชนีความเสมอภาคทางเพศ (Gender Parity Index = GPI) : อัตราส่วนหญิงต่อชาย ของตัวชี้วัดที่กำหนดให้ ถ้า GPI เป็นหนึ่งแสดงว่า มีความเสมอภาคทางเพศ

1.7.7 ดัชนีการพัฒนามนุษย์ (Human Development Index - HDI) : ได้จากดัชนีย่อยที่แสดงการพัฒนามนุษย์ใน 3 ด้าน ได้แก่

- 1) ดัชนีด้านการศึกษา (Education Index) เป็นการวัดความรู้ (knowledge) จากตัวชี้วัดย่อย 2 ตัว ได้แก่ ปีการศึกษาเฉลี่ย (Mean years of schooling) หรือปีการศึกษาที่คาดหวัง (Expected years of schooling) และดัชนีการศึกษา (Education Index)
- 2) ดัชนีอายุขัยเฉลี่ย (Life Expectancy Index) ดูการมีสุขภาพดีและมีชีวิตยืนยาว โดยดูอายุขัยเฉลี่ยเมื่อแรกเกิด (Life Expectancy at Birth)
- 3) ดัชนีด้านเศรษฐกิจ (GNI Index) ดูมาตรฐานการครองชีพ โดยดูจากรายได้ประชาชาติต่อหัว (GNI per Capita - PPP US\$)

1.7.8 อัตราการพึ่งพิง อัตราการพึ่งพิงหรืออัตราการเป็นภาระ เป็นตัวชี้วัดที่แสดงถึงการรับภาระของประชากรวัยแรงงาน (อายุ 15-59 ปี) ที่ต้องดูแลเลี้ยงดูประชากรวัยเด็ก (อายุ 0-14 ปี) และวัยสูงอายุ (อายุ 60 ปีขึ้นไป)

อัตราการพึ่งพิงรวม คำนวณจาก (ประชากรวัยเด็ก + ประชากรผู้สูงอายุ) หาร ประชากรวัยแรงงาน คูณ 100

1.7.9 การจำแนกประเทศตามภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วโลก ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ที่ปรากฏในเอกสารนี้ จัดกลุ่มแบ่งเป็น 8 ภูมิภาคคือ

- 1) ภูมิภาคเอเชียใต้และตะวันตก (South and West Asia) มี 9 ประเทศ/เขตปกครอง
- 2) ภูมิภาคเอเชียตะวันออกและแปซิฟิก (East Asia and the Pacific) มี 34 ประเทศ/เขตปกครอง
- 3) ภูมิภาคเอเชียกลาง (Central Asia) มี 9 ประเทศ/เขตปกครอง
- 4) ภูมิภาคลาตินอเมริกาและแคริบเบียน (Latin America and the Caribbean) มี 42 ประเทศ/เขตปกครอง
- 5) ภูมิภาคอเมริกาเหนือและยุโรปตะวันตก (North America and Western Europe) มี 29 ประเทศ/เขตปกครอง
- 6) ภูมิภาคยุโรปกลางและยุโรปตะวันออก (Central and Eastern Europe) มี 21 ประเทศ/เขตปกครอง
- 7) ภูมิภาคซับ-สะฮารันแอฟริกา (Sub-Saharan Africa) มี 45 ประเทศ/เขตปกครอง
- 8) ภูมิภาคอาหรับ (Arab States) มี 20 ประเทศ/เขตปกครอง

บทที่ 2

สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

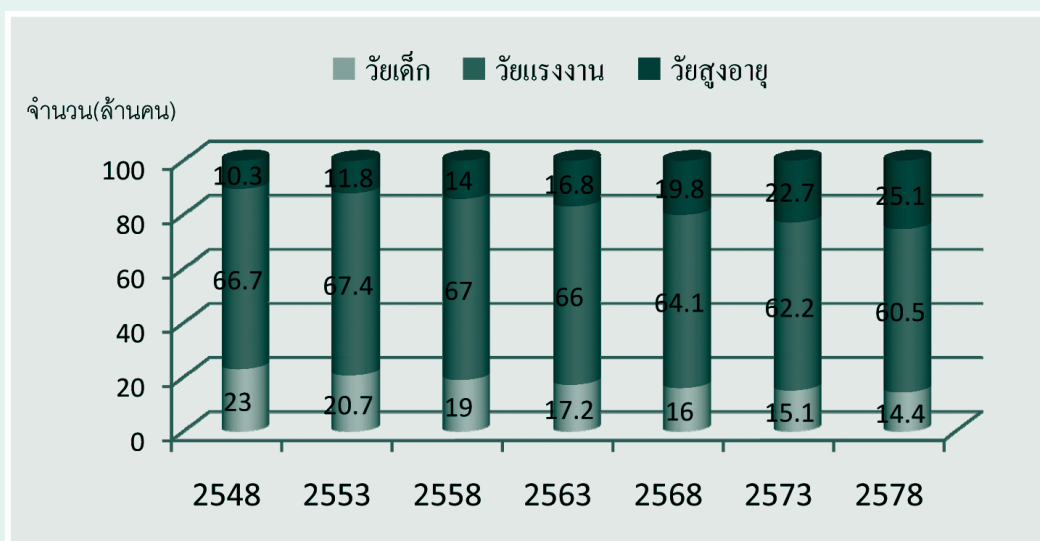
บทนี้จะนำเสนอข้อมูลด้านประชากรและการเปลี่ยนแปลง ประชากรวัยแรงงานกับการศึกษา คุณภาพชีวิตของประชากร สื่อและเทคโนโลยี โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 ประชากร

2.1.1 การเปลี่ยนแปลงของประชากร

ประเทศไทยมีประชากรรวมทั้งสิ้น 65.5 ล้านคนในปี พ.ศ. 2553 ซึ่งมากเป็นลำดับ 4 ของประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รองจากประเทศอินโดนีเซีย (240 ล้านคน) ฟิลิปปินส์ (92 ล้านคน) และเวียดนาม (88 ล้านคน) (สำมะโนประชากร สสช., 2553) จัดเป็นประเทศที่มีพลเมืองมากเป็นอันดับ 19 ของโลก (จากการจัดอันดับในวิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี) โดยเป็นผู้มีสัญชาติไทย 62.3 ล้านคน (ร้อยละ 95.1) และเป็นผู้ที่ไม่มีสัญชาติไทย 3.2 ล้านคน (ร้อยละ 4.9)

แผนภาพ 1 สัดส่วนประชากรวัยต่าง ๆ ของประเทศไทย พ.ศ. 2548 - 2578

ที่มา : บทความประชากรไทยในอนาคต มหาวิทยาลัยมหิดล, 2548

หากดูที่จำนวนประชากรเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ในช่วงปี พ.ศ. 2548 - 2578 ในแผนภาพ 1 จะพบว่า ลดลงจากร้อยละ 23 ของประชากรทั้งหมดในปี พ.ศ. 2548 เหลือร้อยละ 14.4 ในปี พ.ศ. 2578 หรือหากพิจารณาจำนวนจะพบว่าลดลงจาก 14 ล้านในปี พ.ศ. 2548 เหลือ 9 ล้านคนเศษในปี พ.ศ. 2578 ส่วนประชากรวัยแรงงาน (อายุ 15 - 59 ปี) นั้นมีการเปลี่ยนแปลงเล็กน้อย กล่าวคือในช่วง พ.ศ. 2548 - 2558 จำนวนจะเพิ่มขึ้นจาก 41 ล้าน เป็น 43 ล้านคน หลังจากนั้นจะลดจำนวนลงเหลือ 38 ล้านคน ในปี พ.ศ. 2578 สำหรับแนวโน้มผู้สูงอายุมีจำนวนเพิ่มขึ้นในอัตราที่สูงกว่าวัยแรงงาน โดยปี พ.ศ. 2548 มีผู้สูงอายุร้อยละ 10.3 และคาดว่าแนวโน้มผู้สูงอายุจะมีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 14 ในปี พ.ศ. 2558 และร้อยละ 25.1 ในปี พ.ศ. 2578 นอกจากนี้ยังคาดว่าหลังปี พ.ศ. 2564 ผู้สูงอายุในประเทศไทยจะมีจำนวนมากกว่าประชากรอายุต่ำกว่า 15 ปี ทำให้ประเทศไทยก้าวเข้าสู่ “สังคมผู้สูงอายุ (Aging Society)” ซึ่งเริ่มมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 เป็นปีแรก (สสช., 2550)

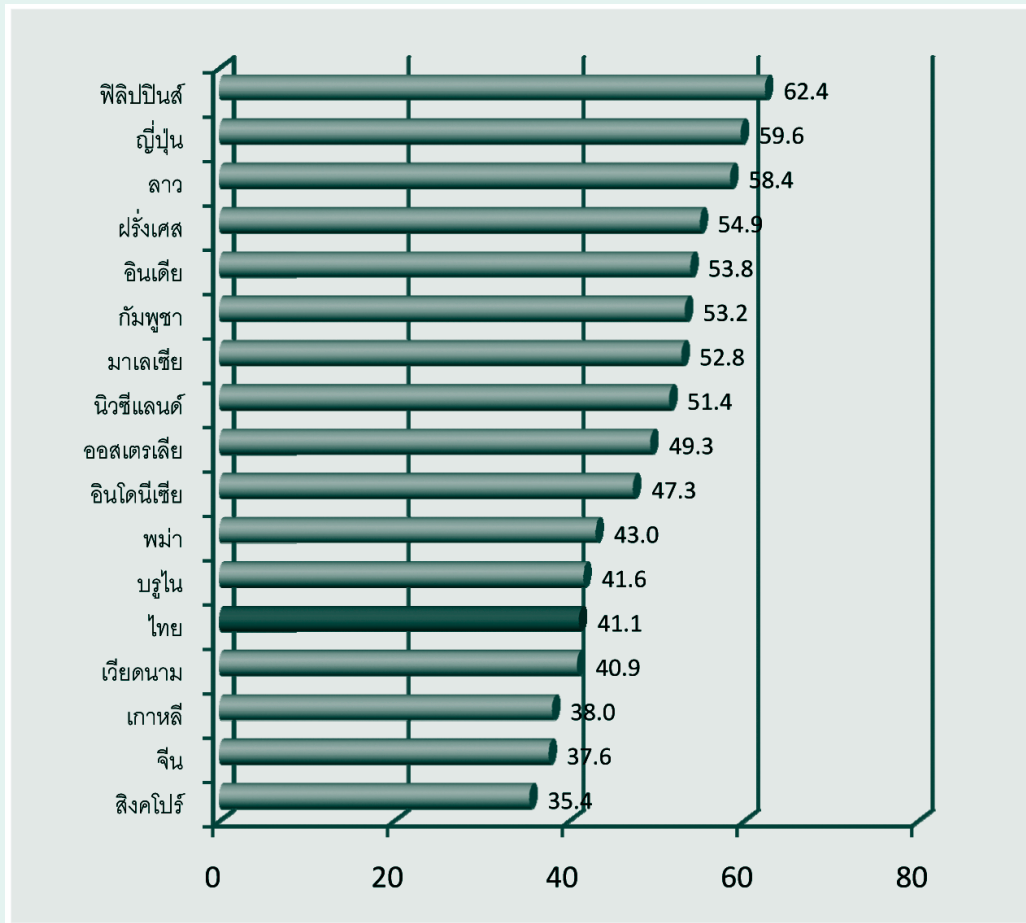
จากการตรวจสอบสถิติประชากรรายอายุ สำนักงานปกครองและทะเบียน กรุงเทพมหานคร พบว่า ปี พ.ศ. 2554 กรุงเทพฯ มีประชากรที่เป็นผู้สูงอายุ (60 ปีขึ้นไป) รวม 728,788 คน ซึ่งในจำนวนนี้มีผู้ที่อายุตั้งแต่ 100 ปีขึ้นไป 2,490 คน เป็นชาย 1,052 คน เป็นหญิง 1,438 คน ซึ่งมากกว่าปี พ.ศ. 2553 ถึง 253 คน

2.1.2 อัตราการพึ่งพิง

อัตราการพึ่งพิงหรืออัตราภาระ เป็นอัตราส่วนของประชากรที่อยู่ในกลุ่มอายุนอกวัยแรงงาน ได้แก่ ประชากรวัยเด็กหรือวัยสูงอายุเทียบกับประชากรวัยแรงงาน โดยมีข้อสมมุติว่า กลุ่มอายุนอกวัยแรงงานที่ต้องพึ่งพิงทางเศรษฐกิจ ได้แก่ กลุ่มประชากรเด็ก (อายุต่ำกว่า 15 ปี) และกลุ่มประชากรสูงอายุ (อายุ 60 หรือ 65 ปีขึ้นไป) ส่วนประชากรที่เป็นที่พึ่งของประชากรกลุ่มอื่น คือ ประชากรวัยแรงงาน (อายุ 15-59 หรือ 15-64 ปี)

เมื่อเทียบอัตราการพึ่งพิงในกลุ่มประเทศอาเซียน+6 พบว่า ประเทศสิงคโปร์มีอัตราการพึ่งพิงต่ำสุด คิดเป็นร้อยละ 35.6 รองลงมาคือ ประเทศไทย จีน และเกาหลี โดยไทยมีอัตราการพึ่งพิงเท่ากับเวียดนามคือ ร้อยละ 41.3 มีความหมายว่าประชากรวัยแรงงาน 100 คนต้องเลี้ยงดูเด็กและผู้สูงอายุ 41.3 คน ประเทศที่มีอัตราการพึ่งพิงสูงสุดคือฟิลิปปินส์ คิดเป็นร้อยละ 63.2 ซึ่งใกล้เคียงกับลาว (ร้อยละ 60.3) ประเทศที่อัตราการพึ่งพิงต่ำกว่าไทย ได้แก่ สิงคโปร์ จีน และเกาหลี โดยประชากรวัยแรงงานรับภาระดูเด็กและผู้สูงอายุเพียง 35-38 คน (แผนภาพ 2)

แผนภาพ 2 อัตราการพึ่งพิง พ.ศ. 2555

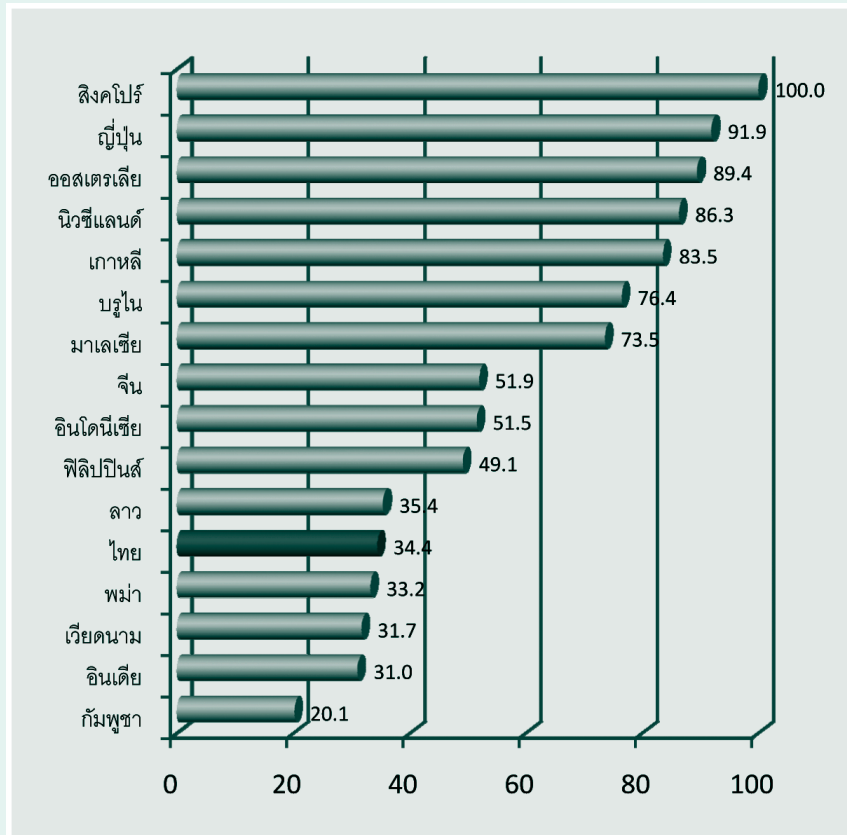
ที่มา : Human Development Report 2013, UNDP (ภาคผนวก ตาราง 9)

2.1.3 ร้อยละของประชากรในเขตเมือง

หากพิจารณาเปรียบเทียบประชากรในเขตเมืองและชนบท พบว่า ประเทศไทยมีประชากรอยู่ในเขตเมืองร้อยละ 34.4 ซึ่งคล้ายคลึงกับประเทศกำลังพัฒนาหลาย ๆ ประเทศ และคาดว่าแนวโน้มของประชากรในเขตเมืองของไทยจะเพิ่มสูงขึ้นในอนาคตเป็นร้อยละ 36.2 ในปี พ.ศ. 2558 อย่างไรก็ตาม ประชากรในเขตกรุงเทพมหานครปี 2554 ลดลงจากปีที่ผ่านมา 24,557 คน (สำนักงานปกครองและทะเบียน กรุงเทพมหานคร, 2555.)

ประชากรในเขตเมืองของไทยใกล้เคียงประเทศที่กำลังพัฒนาในกลุ่มอาเซียนด้วยกันที่อัตราส่วนต่ำกว่าร้อยละ 50 ยกเว้น ประเทศมาเลเซีย และบรูไน ที่อัตราส่วนสูงเกินร้อยละ 60 ติดกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น ญี่ปุ่น เกาหลี นิวซีแลนด์ ออสเตรเลีย หรือสหราชอาณาจักร โดยเฉพาะสิงคโปร์ ซึ่งเป็นประเทศเดียวที่ประชากรอยู่เขตเมืองร้อยละ 100 (แผนภาพ 3)

แผนภาพ 3 ร้อยละของประชากรในเขตเมือง พ.ศ. 2555

ที่มา : Human Development Report 2013, UNDP (ภาคผนวก ตาราง 9)

นอกจากนี้ จากการสำมะโนประชากรและเคหะ สำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2543 เปรียบเทียบการได้รับการศึกษาของประชากรในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล พบว่า ประชากรที่ไม่มีการศึกษา ส่วนใหญ่อยู่นอกเขตเทศบาลถึงร้อยละ 76.7 สำหรับประชากรที่มีการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่อยู่นอกเขตเทศบาลเช่นกัน และมีการศึกษาเพียงแค่ระดับประถมศึกษาสูงถึงร้อยละ 76.7 รองลงมาคือ มัธยมศึกษา ร้อยละ 57.62 (ตาราง ก)

ตาราง ก ร้อยละของประชากร จำแนกตามระดับการศึกษา พ.ศ. 2543

ระดับการศึกษา	ในเขตเทศบาล	นอกเขตเทศบาล
ไม่มีการศึกษา	23.31	76.69
มีการศึกษา		
ระดับประถมศึกษา	23.30	76.71
ระดับมัธยมศึกษา	42.38	57.62
ระดับอุดมศึกษา	67.14	32.87

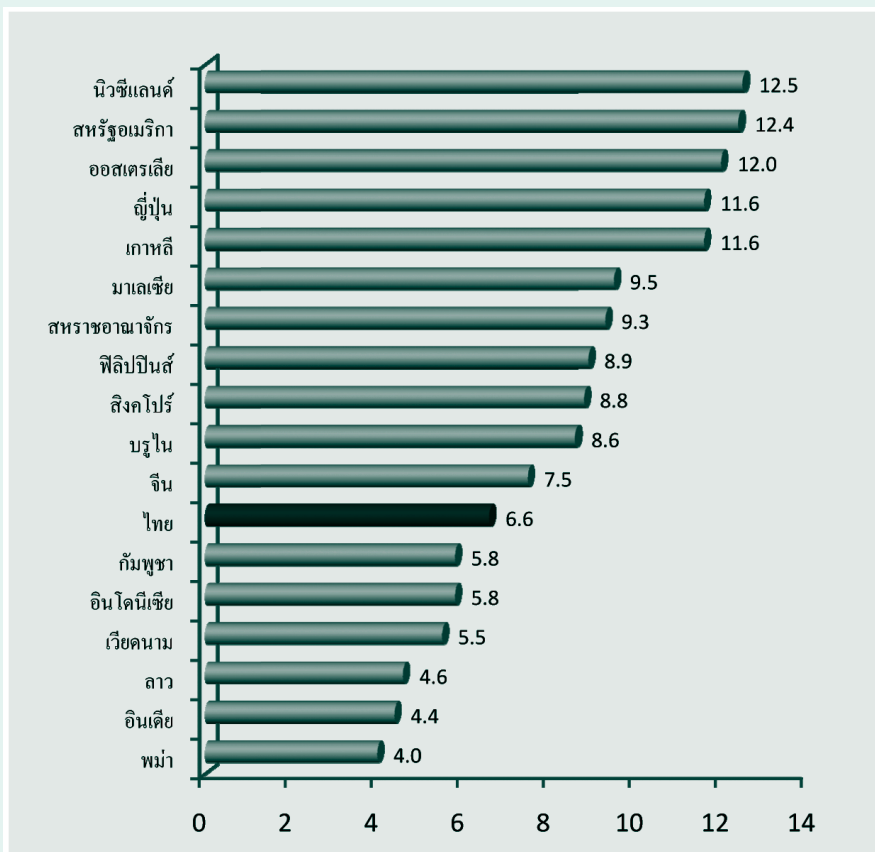
ที่มา: จากรายงานสำมะโนประชากรและเคหะ สำนักงานสถิติแห่งชาติ

2.2 แรงงานกับการศึกษา

2.2.1 ปีการศึกษาเฉลี่ย

ปีการศึกษาเฉลี่ยเป็นตัวชี้วัดระดับการศึกษาของคนไทยในภาพรวม โดยศึกษาเปรียบเทียบกับผู้มีอายุ 15 ปีขึ้นไป ซึ่งถือเป็นวัยแรงงานที่ได้รับการศึกษาเฉลี่ยแล้วกี่ปี ในการเปรียบเทียบปีการศึกษาเฉลี่ยระดับนานาชาติจากเอกสาร Human Development Report ของ UNDP พบว่า ประเทศไทยมีจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปปี พ.ศ. 2554 อยู่ที่ 6.6 ปี ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยทั่วโลก 6.2 ปี (Data Source: Barro-Lee Data, 2011) แต่ต่ำกว่าจีน (7.5 ปี) และฟิลิปปินส์ (8.9 ปี) ในขณะที่มาเลเซียมีปีการศึกษาเฉลี่ยสูงถึง 9.5 ปี ดิจกลุ่มประเทศ OECD ซึ่งปีการศึกษาเฉลี่ยอยู่ที่ 9-12 ปี (แผนภาพ 4)

แผนภาพ 4 ปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป ปี 2554

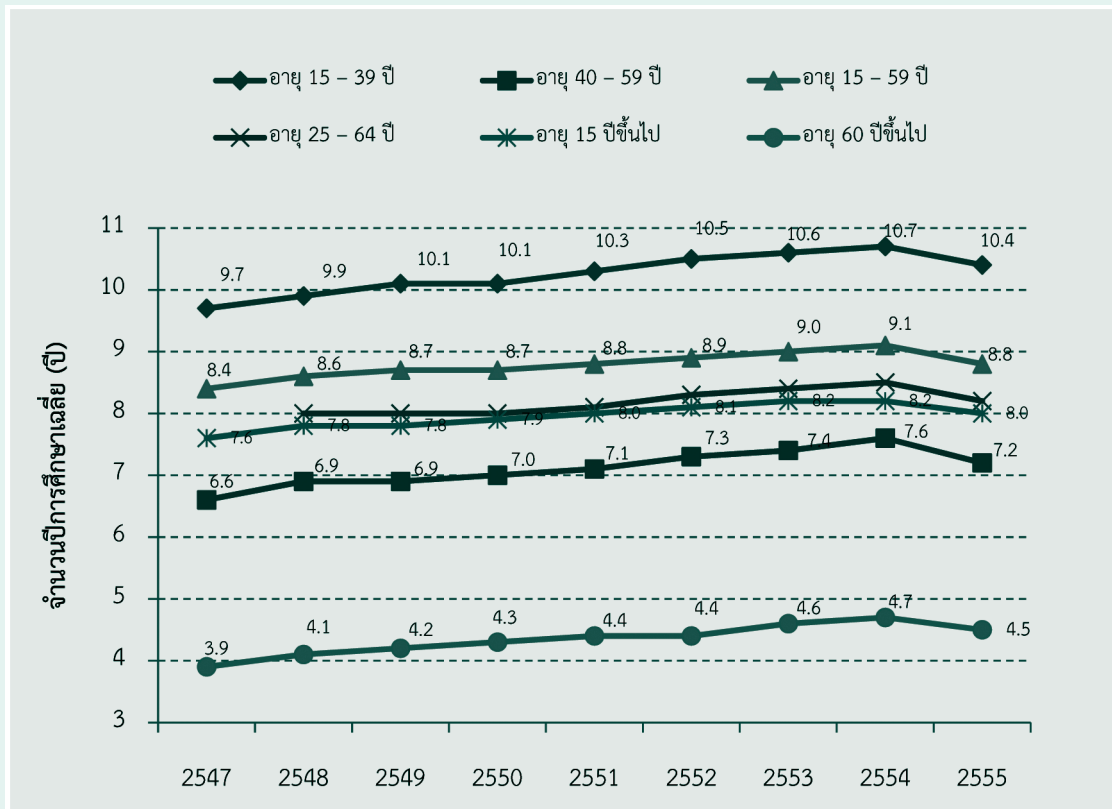

ที่มา : Human Development Report 2013, UNDP (ภาคผนวก ตาราง 9)

เมื่อพิจารณาแนวโน้มปีการศึกษาเฉลี่ยโดยรวมของคนไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 - 2554 ซึ่งเป็นข้อมูลจากการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ จะเห็นว่า ประชากรไทยมีปีการศึกษาเฉลี่ยดีขึ้น ในช่วงปี พ.ศ. 2549-2554 แต่กลับลดลงในปี พ.ศ. 2555 ทุกกลุ่มอายุ หากดูเฉพาะกลุ่มอายุ 15 ปีขึ้นไป ปีการศึกษาเฉลี่ยจะเพิ่มจาก 7.8 ในปี พ.ศ. 2549 เป็น 8.2 ในปี พ.ศ. 2554 แล้วลดลงเหลือ 8.0 ในปี พ.ศ. 2555 ส่วนกลุ่มอายุ 15-59 ปีนั้น มีจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยเพิ่มปีละ 0.1

จาก 8.7 ในปี พ.ศ. 2549 เป็น 9.1 ในปี พ.ศ. 2554 แล้วลดลงเหลือ 8.8 ในปี พ.ศ. 2555 ซึ่งยังไม่ถึงเป้าหมายปี 2554 ที่กำหนดไว้ 10 ปี และยังห่างไกลเป้าหมายยุทธศาสตร์การศึกษาที่จะให้เพิ่มขึ้นเป็น 15 ปีในปี พ.ศ. 2561 (แผนภาพ 5)

แผนภาพ 5 ปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทย จำแนกตามกลุ่มอายุ
เปรียบเทียบ พ.ศ. 2549 - 2555

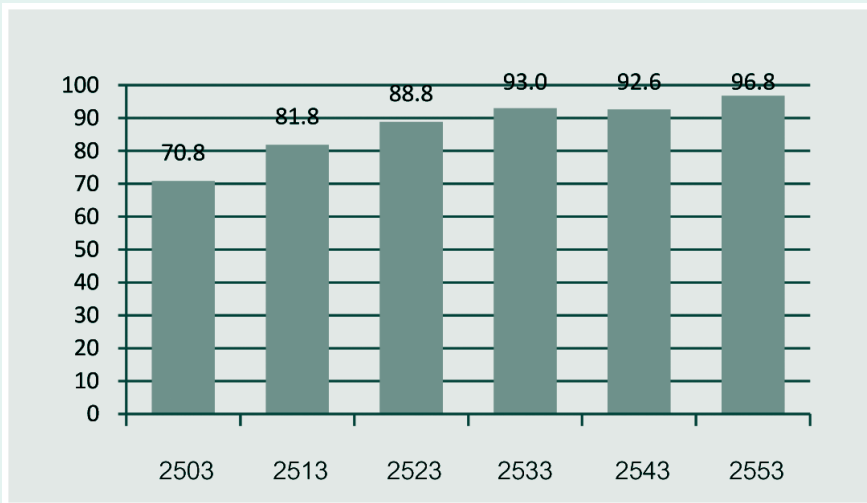

ที่มา : กลุ่มสถิติและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา สกศ.

2.2.2 การรู้หนังสือของประชากร

จากการสำมะโนประชากรและเคหะปี พ.ศ. 2503-2553 พบว่า อัตราการอ่านออกเขียนได้ของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามลำดับ โดยปี พ.ศ. 2503 มีอัตราร้อยละ 70.8 เพิ่มเป็นร้อยละ 93 ในปี พ.ศ. 2533 ลดลงเล็กน้อยในปี พ.ศ. 2543 และเพิ่มขึ้นอีกในปี พ.ศ. 2553 เป็นร้อยละ 96.8 ใกล้เป้าหมายยุทธศาสตร์การศึกษาของชาติที่จะไปให้ถึงร้อยละ 100 ในปี พ.ศ. 2561 (แผนภาพ 6)

แผนภาพ 6 แนวโน้มอัตราการอ่านออกเขียนได้ของคนไทย ปี พ.ศ. 2503-2553

ที่มา : สำมะโนประชากรและเคหะ. สสช. ปี 2503-2553

Global Education Digest, UIS รายงานอัตราการรู้หนังสือของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปของไทย ปี พ.ศ. 2553 ร้อยละ 94 เท่ากันกับจีน แต่ต่ำกว่าสิงคโปร์ (ร้อยละ 96) บรูไนและฟิลิปปินส์ (ร้อยละ 95) เล็กน้อย ซึ่งเป็นไปได้ตามที่ยูเนสโกคาดว่าปี พ.ศ. 2558 อัตราการรู้หนังสือของประชากรผู้ใหญ่อายุ 15 ปีขึ้นไปของไทย จะเพิ่มเป็นร้อยละ 95 (แผนภาพ 7)

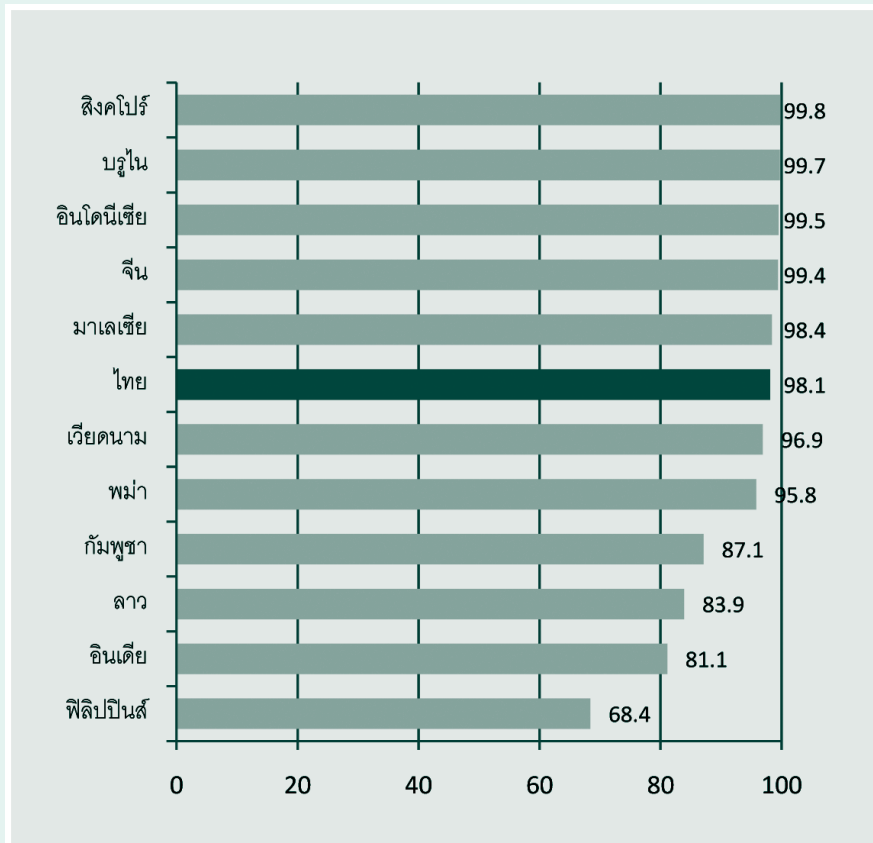
แผนภาพ 7 อัตราการรู้หนังสือของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป

ที่มา : Global Education Digest., UIS, 2012 (ภาคผนวก ตาราง 7)

UIS รายงานอัตราการรู้หนังสือของเยาวชนอายุ 15-24 ปีของไทย ปี พ.ศ. 2553 ร้อยละ 98.1 ต่ำกว่าสิงคโปร์ บรูไน อินโดนีเซีย และจีน (ร้อยละ 99 ขึ้นไป) และมาเลเซีย (ร้อยละ 98.4) เล็กน้อย ยูเนสโกคาดว่าปี พ.ศ. 2558 อัตราการรู้หนังสือของเยาวชนอายุ 15-24 ปีของไทยจะเพิ่มเป็นร้อยละ 99 ในปี พ.ศ. 2558 (แผนภาพ 8)

แผนภาพ 8 อัตราการรู้หนังสือของประชากรอายุ 15-24 ปี

ที่มา : Global Education Digest., UIS, 2012 (ภาคผนวก ตาราง 7)

2.2.3 การศึกษาของประชากรวัยแรงงาน (Education Attainment)

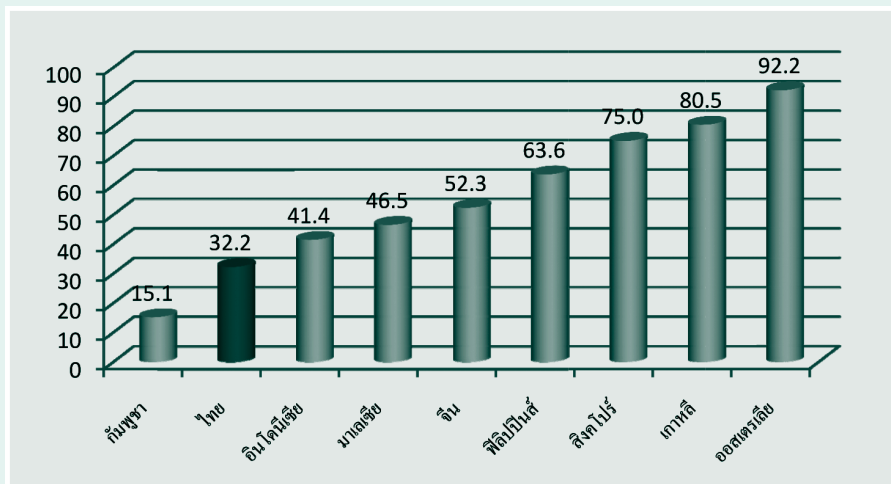
สถาบันสถิติแห่งยูเนสโก (UIS) ศึกษาเปรียบเทียบระดับการศึกษาของประชากรวัยแรงงาน กลุ่มอายุ 25 ปีขึ้นไป โดยแบ่งออกเป็น 4 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) ร้อยละของประชากรวัยแรงงานที่สำเร็จการศึกษาอย่างต่ำระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 2) ร้อยละของประชากรวัยแรงงานที่สำเร็จการศึกษาอย่างต่ำระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และ 3) ร้อยละของประชากรวัยแรงงานที่สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษา และ 4) สัดส่วนร้อยละของประชากรวัยแรงงานอายุ 25 ปีขึ้นไป จำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุดที่สำเร็จ ซึ่งข้อมูลจากสถาบันสถิติแห่งยูเนสโกหรือ UIS (2011) แสดงรายละเอียดของผู้สำเร็จการศึกษาในแต่ละระดับ ดังนี้

ก. ประชากรวัยแรงงานที่สำเร็จการศึกษาอย่างต่ำระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย

เมื่อจำแนกประชากรวัยแรงงานที่ได้รับการศึกษาอย่างต่ำระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (แผนภาพ 9) และมัธยมศึกษาตอนปลาย (แผนภาพ 10) พบว่า ประเทศไทยมีประชากรวัยแรงงานอายุ 25 ปีขึ้นไปที่สำเร็จการศึกษาอย่างต่ำที่สุดระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายเฉลี่ยร้อยละ 32.2 และ 22.4 ตามลำดับ (ข้อมูลปี พ.ศ. 2549) ซึ่งต่ำกว่าหลายๆ ประเทศ

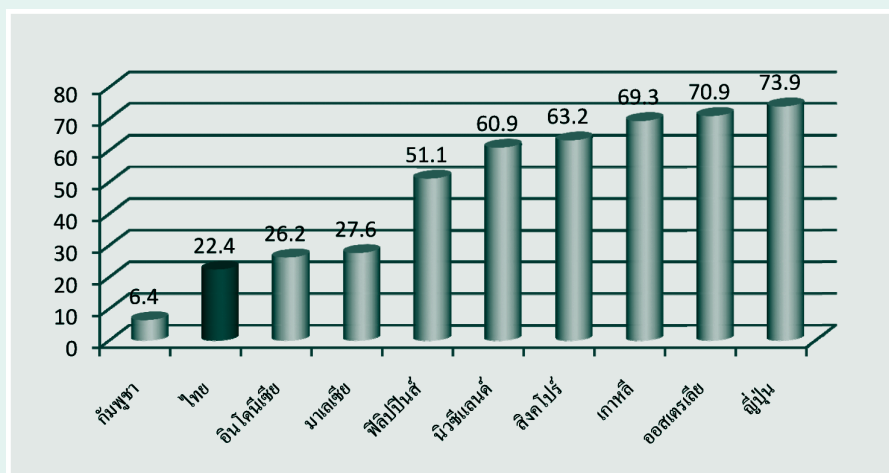
ถึงแม้สัดส่วนดังกล่าวจะเพิ่มขึ้นทุกปี แต่ก็เพิ่มขึ้นอย่างช้าๆ โดยเพิ่มจากปี พ.ศ. 2545 ร้อยละ 3 เท่านั้น ซึ่งยังห่างไกลเป้าหมายยุทธศาสตร์และตัวบ่งชี้การปฏิรูปการศึกษาไทยในทศวรรษที่สอง ในการเพิ่มการศึกษาของประชากรวัยแรงงาน อายุ 15 ปีขึ้นไปที่กำหนดให้มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาขึ้นไปให้เป็นร้อยละ 65 ภายในปี พ.ศ. 2561

แผนภาพ 9 ร้อยละของประชากรวัยแรงงานอายุ 25 ปีขึ้นไป ที่สำเร็จการศึกษาอย่างต่ำระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ที่มา : Global Education Digest., UIS, 2011

แผนภาพ 10 ร้อยละของประชากรวัยแรงงานอายุ 25 ปีขึ้นไป ที่สำเร็จการศึกษาอย่างต่ำระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

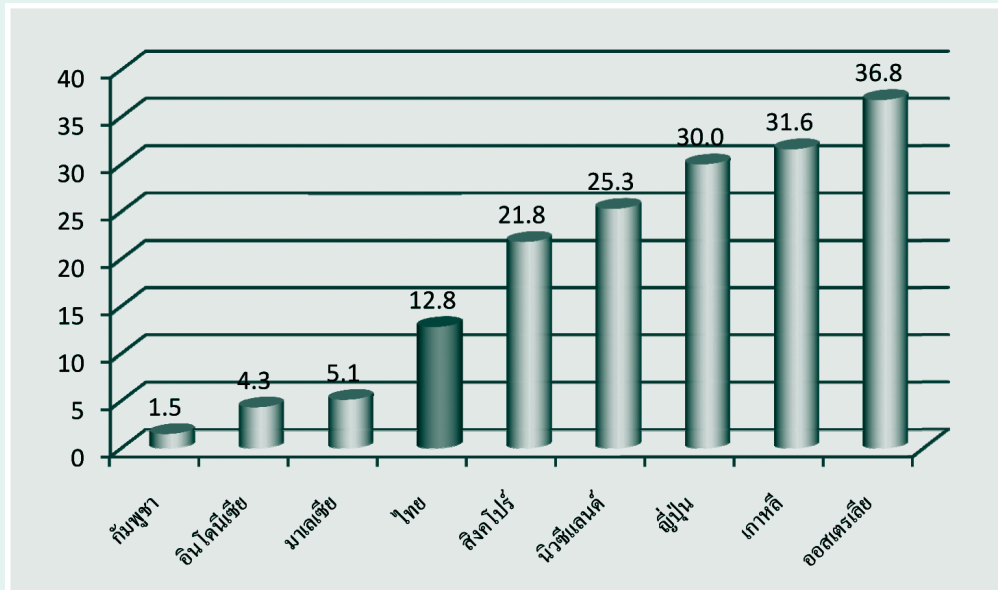

ที่มา : Global Education Digest., UIS, 2011

ข. ประชากรวัยแรงงาน ที่ได้รับการศึกษาระดับอุดมศึกษา

ประเทศไทยมีค่าเฉลี่ยประชากรวัยแรงงานอายุ 25 ปีขึ้นไปที่ได้รับการศึกษาระดับอุดมศึกษาร้อยละ 12.8 ต่ำกว่าหลายๆ ประเทศ เช่น มาเลเซีย (ร้อยละ 5.1) และอินโดนีเซีย (ร้อยละ 4.3) แต่ยังไม่เทียบไม่ได้กับประเทศกลุ่ม OECD ซึ่งค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 20 ขึ้นไป (แผนภาพ 11)

แผนภาพ 11 ร้อยละของประชากรวัยแรงงานอายุ 25 ปีขึ้นไป
ที่สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษา

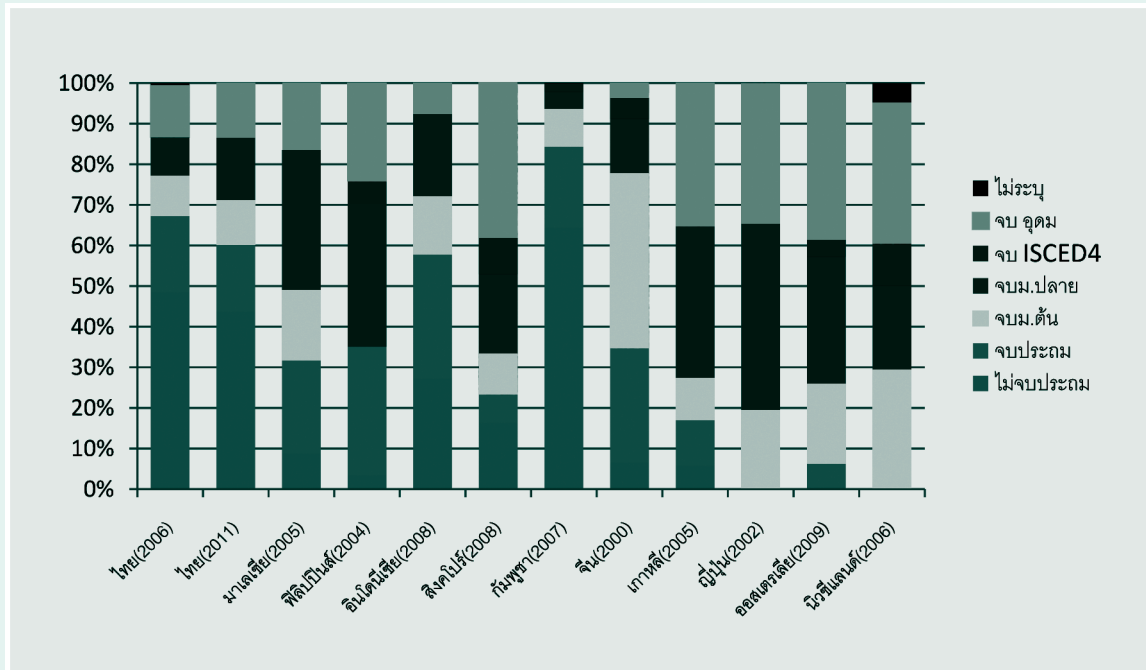
ที่มา : Global Education Digest., UIS, 2011

ค. ประชากรไทยวัยแรงงาน จำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุดที่สำเร็จ

จากแผนภาพ 12 พบว่า ปี พ.ศ. 2554 ประชากรวัยแรงงานอายุ 25 ปีขึ้นไปในประเทศไทย ส่วนใหญ่การศึกษาอยู่ระดับประถมศึกษาแล้วคือ ไม่จบประถมศึกษาร้อยละ 37.9 จบประถมศึกษาเพียงร้อยละ 16.6 และมีผู้ไม่เคยได้รับการศึกษาอยู่ถึงร้อยละ 5.8 แต่ข้อมูลก็ดีขึ้นมากเมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2549 ที่มีผู้ไม่จบประถมศึกษาร้อยละ 42.3 จบประถมศึกษาร้อยละ 18.9 และมีผู้ไม่เคยได้รับการศึกษาอยู่ถึงร้อยละ 6.1 (การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร, สำนักงานสถิติแห่งชาติ 2554)

ในระดับนานาชาติ หลายๆ ประเทศไม่มีการรายงานข้อมูล ในส่วนที่รายงานข้อมูล (ถึงแม้จะมีความแตกต่างในเรื่องระยะเวลา) พบว่า มาเลเซียและอินโดนีเซีย การศึกษาโดยเฉลี่ยยังอยู่ที่จบระดับประถมศึกษาเช่นกัน ส่วนจีนประชากรวัยแรงงานส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 48.8 ในขณะที่ประเทศกลุ่ม OECD ประชากรวัยแรงงานส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และอุดมศึกษา

แผนภาพ 12 สัดส่วนร้อยละของประชากรวัยแรงงานอายุ 25 ปีขึ้นไป
จำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุดที่สำเร็จ

ที่มา : Global Education Digest., UIS, 2011

ถึงแม้การศึกษาของประชากรวัยแรงงานของไทยโดยเฉลี่ยยังได้รับการศึกษาไม่สูงนัก แต่ก็มีการพัฒนาเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากรัฐได้ส่งเสริมและขยายโอกาสทางการศึกษาให้แก่ประชาชนมากขึ้น คนไทยจึงได้รับการศึกษาที่สูงขึ้น

2.2.4 การมีงานทำและการว่างงาน

แผนภาพ 13 ร้อยละของประชากรที่มีงานทำและว่างงาน พ.ศ. 2554

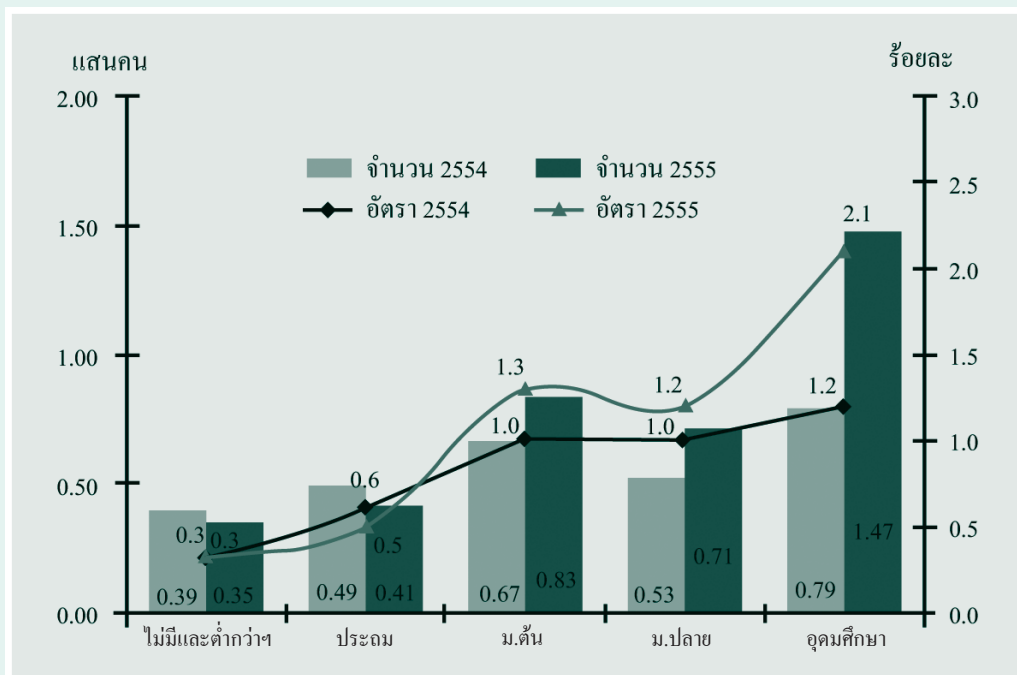

ที่มา : IMD World Competitiveness Yearbook 2012.

จากแผนภาพ 13 พบว่า ประเทศไทยมีร้อยละของผู้มีงานทำร้อยละ 56.4 และมีร้อยละของผู้ว่างงานร้อยละ 1 เปรียบเทียบกับจีน ซึ่งมีร้อยละของผู้มีงานทำใกล้เคียงไทย กล่าวคือ ร้อยละ 58.4 แต่มีร้อยละของผู้ว่างงานสูงร้อยละ 4.1 ประเทศที่มีร้อยละของผู้มีงานทำมากที่สุดคือกาตาร์ ร้อยละ 74.9 และมีร้อยละของผู้ว่างงานน้อยมากเพียงร้อยละ 0.3

จากการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ ในเดือนเมษายน 2555 เพื่อศึกษาระดับการศึกษาที่สำเร็จของผู้ว่างงาน พบว่า กลุ่มที่สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษา ซึ่งถือเป็นระดับมัธยมศึกษาตอนต้นร้อยละ 1.3 หรือ 8.3 หมื่นคน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายร้อยละ 1.2 หรือ 7.1 หมื่นคน ระดับประถมศึกษาร้อยละ 0.5 หรือ 4.1 หมื่นคน ในขณะที่กลุ่มต่ำกว่าประถมศึกษาและไม่มีการศึกษา มีอัตราการว่างงานต่ำสุดเพียงร้อยละ 0.3 หรือ 3.5 หมื่นคน เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปี พ.ศ. 2554 พบว่าจำนวนผู้ว่างงานเพิ่มขึ้นมากที่สุดในระดับอุดมศึกษา 6.8 หมื่นคน รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 1.9 หมื่นคน และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 1.7 หมื่นคน ตามลำดับ (แผนภาพ 14)

แผนภาพ 14 อัตราการว่างงาน จำแนกตามระดับการศึกษา พ.ศ. 2554-2555

ที่มา : สรุปผลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร (เมษายน พ.ศ. 2555)
สำนักงานสถิติแห่งชาติ

2.3 คุณภาพชีวิต

2.3.1 การพัฒนามนุษย์ (Human development)

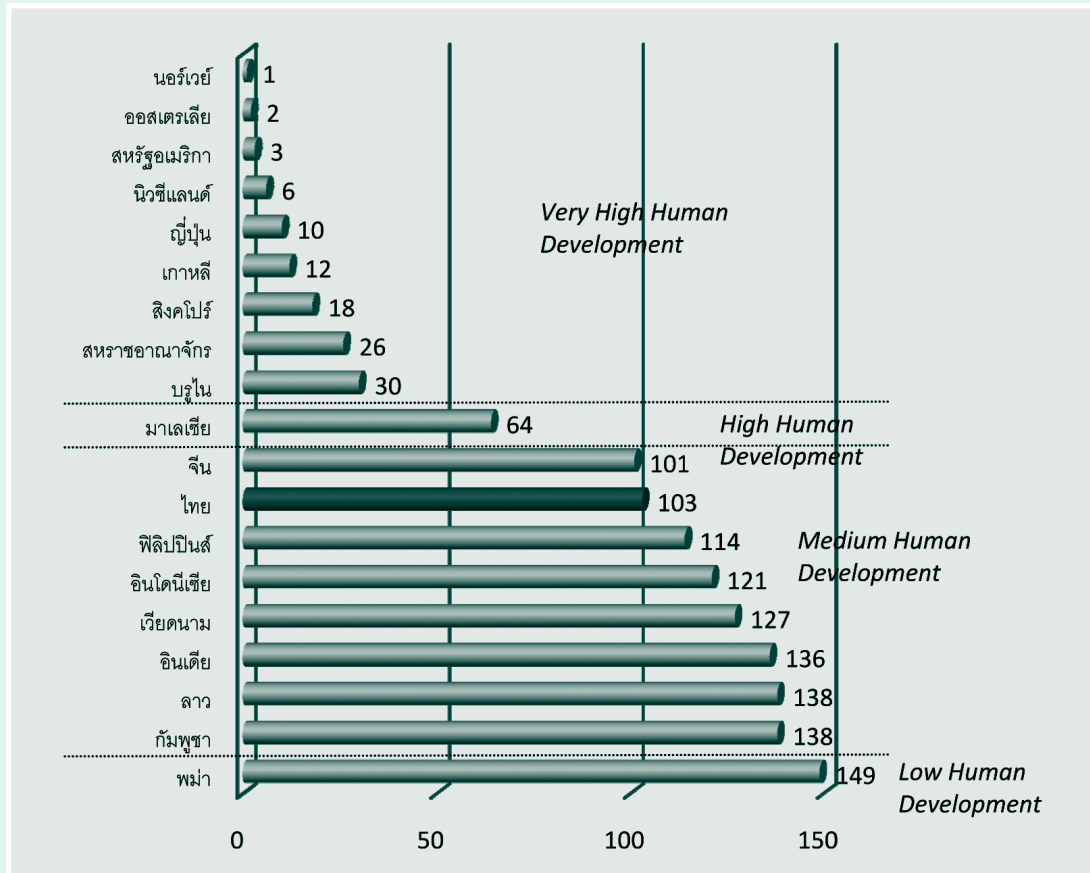
แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2552-2559) กำหนดวัตถุประสงค์หนึ่งในการพัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคม เพื่อเป็นฐานในการพัฒนาคน ดังนั้นจึงนำเสนอดัชนีชี้วัดการพัฒนามนุษย์ (Human Development Index หรือ HDI) ซึ่ง United Nation Development Programme หรือ UNDP จัดทำขึ้น เนื่องจากเล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนามนุษย์ พร้อมทั้งจัดอันดับทุกๆ ปี ดัชนีการพัฒนามนุษย์นี้ได้จากดัชนีย่อยที่แสดงการพัฒนามนุษย์ใน 3 ด้าน คือ 1) ดัชนีด้านการศึกษา ประกอบด้วยตัวชี้วัดย่อย 2 ตัว ได้แก่ อัตราการรู้หนังสือของผู้ใหญ่ และอัตราการเข้าเรียนอย่างหยาบ 2) ดัชนีอายุขัยเฉลี่ยเมื่อแรกเกิด และ 3) ดัชนีด้านเศรษฐกิจ ดูจากผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อหัว โดยแบ่งการพัฒนามนุษย์เป็น 4 กลุ่ม คือ

- 1) กลุ่มการพัฒนามนุษย์ระดับสูงมาก (Very High Human Development) อันดับ 1-47
- 2) กลุ่มการพัฒนามนุษย์ระดับสูง (High Human Development) อันดับ 48-94
- 3) กลุ่มการพัฒนามนุษย์ระดับกลาง (Medium Human Development) อันดับ 95-141
- 4) กลุ่มการพัฒนามนุษย์ระดับต่ำ (Low Human Development) อันดับ 142-187

และในการจัดอันดับการพัฒนามนุษย์ปี พ.ศ. 2555 พบว่า ประเทศไทยอยู่กลุ่มการพัฒนามนุษย์ระดับกลางที่อันดับ 103 จากทั้งหมด 187 ประเทศ โดยมีอันดับเป็นรองจีน (อันดับ 101) และยังเป็นรองมาเลเซีย ซึ่งอยู่กลุ่มการพัฒนามนุษย์ระดับสูง (อันดับ 64) แต่อันดับดีกว่า ฟิลิปปินส์ (อันดับ 114) อินโดนีเซีย (อันดับ 121) และเวียดนาม (อันดับ 127) สำหรับประเทศที่มีการพัฒนามนุษย์ เป็นอันดับ 1 ได้แก่ นอร์เวย์ ส่วนอันดับ 2-6 ได้แก่ ออสเตรเลีย สหรัฐอเมริกา เนเธอร์แลนด์ เยอรมัน และนิวซีแลนด์ ตามลำดับ (แผนภาพ 15)

ถึงแม้อันดับของไทยจะไม่ดีนัก แต่ค่าดัชนีการพัฒนามนุษย์ก็เพิ่มขึ้นเรื่อยมา โดยปี พ.ศ. 2523 มีค่า 0.486 (คะแนนเต็ม 10 คะแนน) ปี พ.ศ. 2543 มีค่าเพิ่มขึ้นเป็น 0.626 หลังจากนั้นในแต่ละปี ค่าดัชนีเพิ่มขึ้นไม่มากนัก และปีล่าสุด พ.ศ. 2554 อยู่ที่ 0.682

แผนภาพ 15 แสดงอันดับการพัฒนามนุษย์ พ.ศ. 2555

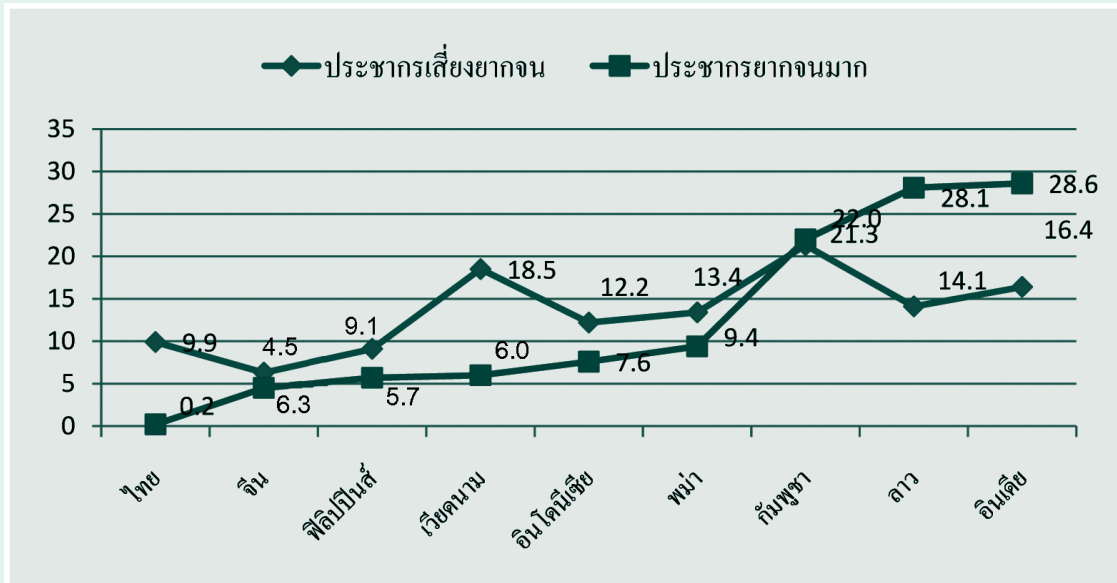
ที่มา : Human Development Report 2013, UNDP (ภาคผนวก ตาราง 9)

2.3.2 ความยากจน

ความยากจนโดยในมุมมองใหม่นี้มิได้พิจารณาเฉพาะการมีรายได้น้อยหรือการบริโภคน้อยเท่านั้น แต่ยังครอบคลุมถึงมิติอื่นๆ ที่มีใช้ตัวเงินดังที่ปรากฏอยู่ในคำนำของรายงานการพัฒนาโลก 2000/2001 การขจัดความยากจนครั้งนี้ “ความยากจนมิได้จำกัดแต่เพียงการมีรายได้น้อยและการบริโภคน้อยเท่านั้น หากยังครอบคลุมถึงการขาดโอกาสด้านการศึกษาการรักษาพยาบาล และโอกาสอื่นในการพัฒนาคน การไร้ซึ่งอำนาจ การขาดสิทธิขาดเสียง ตลอดจนการตกอยู่ในความเสี่ยง และความหวาดกลัว”

ใน Human Development Report 2011 จัดทำโดย UNDP ได้รายงานตัวชี้วัดร้อยละของประชากรที่เสี่ยงต่อความยากจนและยากจนมาก และพบว่า ประเทศไทยมีประชากรที่เสี่ยงต่อความยากจนร้อยละ 9.9 และยากจนมากร้อยละ 0.2 หากเปรียบเทียบในกลุ่มประเทศอาเซียนที่มีความยากจน พบว่า ไทยมีประชากรยากจนมากน้อยกว่าทุกประเทศ สำหรับประเทศที่มีประชากรยากจนมาก ได้แก่ อินเดีย (ร้อยละ 28.6) รองลงมาคือ ลาว (ร้อยละ 28.1) และกัมพูชา (ร้อยละ 22.0) ส่วนประเทศที่มีประชากรเสี่ยงต่อความยากจนมากที่สุดคือ กัมพูชา (ร้อยละ 21.3) (แผนภาพ 16)

แผนภาพ 16 แสดงร้อยละของความยากจน

ที่มา : Human Development Report 2011, UNDP

2.4 สื่อและเทคโนโลยี

แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2552-2559) กำหนดแนวนโยบายการพัฒนาและนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพ เพิ่มโอกาสทางการศึกษา และการเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนการใช้สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุโทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต และอื่นๆ ซึ่งในปัจจุบันเทคโนโลยีสื่อสารและสารสนเทศเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ทำให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารที่รวดเร็วและทั่วถึง ผ่านช่องทางต่างๆ อาทิ อินเทอร์เน็ต โทรศัพท์ โทรศัพท์เคลื่อนที่ เป็นต้น จึงเปรียบเสมือนเป็นการเปิดโลกทัศน์การรับรู้สิ่งต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้สังคมโดยรวมของประเทศมีการขับเคลื่อนพร้อมที่จะรองรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำหรับการเรียนรู้การใช้งานคอมพิวเตอร์ เป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับมนุษย์ในยุคนี้ ด้วยประสิทธิภาพของคอมพิวเตอร์ที่สามารถเก็บข้อมูลได้จำนวนมาก สามารถวิเคราะห์และคำนวณได้โดยอัตโนมัติอย่างแม่นยำ สามารถเชื่อมต่อกันเป็นเครือข่าย กลายเป็นแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ที่กว้างขวาง และรู้เท่าทันเหตุการณ์ สามารถติดต่อสื่อสารกันได้ทุกมุมโลก ทำให้ข้อจำกัดทางด้านสภาพภูมิศาสตร์และด้านเวลาหมดไป

เพื่อให้เห็นสภาพการพัฒนาด้านสื่อและเทคโนโลยีของไทยเปรียบเทียบกับประเทศที่คัดสรรจึงนำเสนอตัวชี้วัดที่สำคัญบางตัว ดังนี้

2.4.1 การใช้อินเทอร์เน็ต

จากแผนภาพ 17 จะเห็นความแตกต่างระหว่างประเทศที่กำลังพัฒนากับประเทศที่พัฒนาแล้วอย่างเด่นชัด โดยประเทศที่พัฒนาแล้วส่วนใหญ่มีอัตราส่วนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตมากกว่าร้อยละ 70 ในขณะที่ประเทศกำลังพัฒนา เช่น ประเทศไทย ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย จีน และเวียดนาม อัตราส่วนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตยังคงต่ำไม่ถึงร้อยละ 40 ยกเว้นมาเลเซีย และบรูไน ซึ่งใช้อินเทอร์เน็ตในปริมาณสูงกว่าร้อยละ 50

แผนภาพ 17 ร้อยละของผู้ใช้อินเทอร์เน็ต

ที่มา : International Telecommunication Union (ITU), 2013 (ภาคผนวก ตาราง 10)

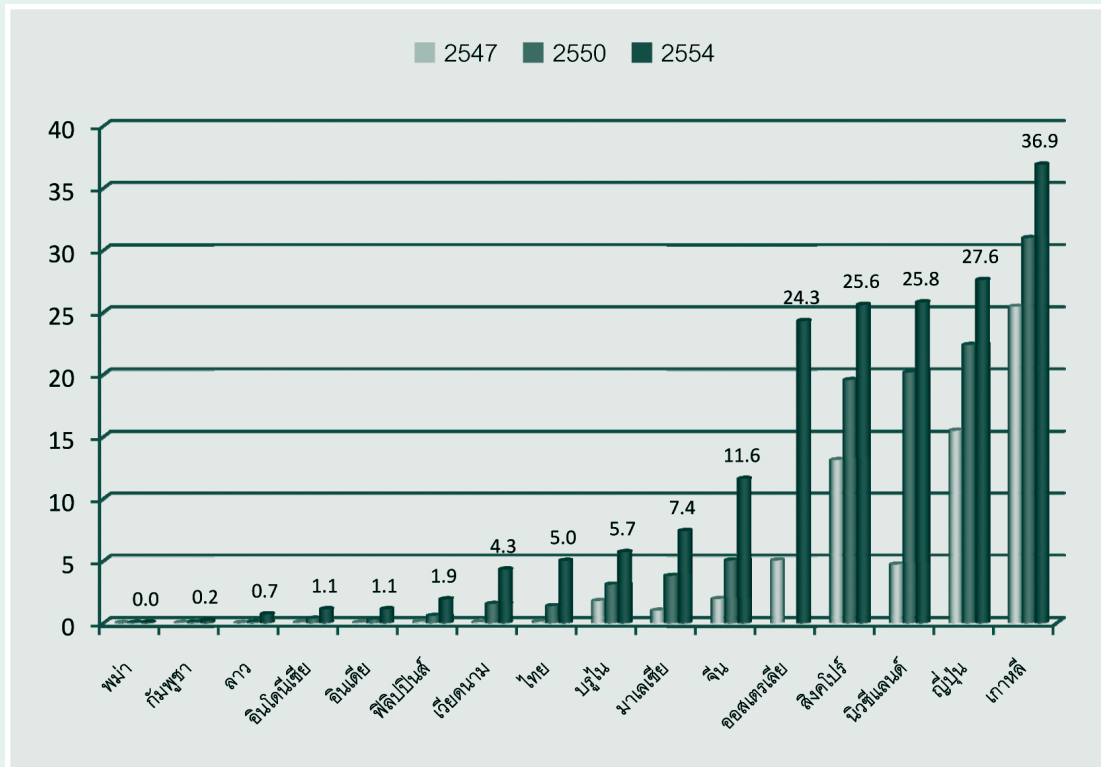
อย่างไรก็ตาม จำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในแต่ละประเทศมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นทุกปีเปรียบเทียบกับ พ.ศ. 2547 ประเทศไทยใช้อินเทอร์เน็ตเพียงร้อยละ 10.7 ปี พ.ศ. 2553 เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2547 ร้อยละ 10.5 ที่น่าสังเกตคือ ประเทศเพื่อนบ้านหลายประเทศมีอัตราส่วนการใช้อินเทอร์เน็ตปี พ.ศ. 2553 เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2547 ร้อยละ 20 ขึ้นไป ได้แก่ ฟิลิปปินส์ เวียดนาม จีน และบรูไน

2.4.2 การใช้อินเทอร์เน็ตความเร็วสูง

การใช้อินเทอร์เน็ตความเร็วสูงผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตหรือเทคโนโลยีบรอดแบนด์ จะทำให้ประสบการณ์ในการท่องโลกอินเทอร์เน็ตมีชีวิตชีวาเพิ่มมากยิ่งขึ้น ด้วยประสิทธิภาพในการรับข้อมูลขนาดใหญ่ เนื่องจากเทคโนโลยีบรอดแบนด์ราคาถูกลงจึงสามารถเข้าถึงกลุ่มคนใช้งานได้อย่างหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการดาวน์โหลด ไฟล์ข้อมูลขนาดใหญ่ เล่นเกมออนไลน์ หรือแม้กระทั่งการดูหนังฟังเพลงผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หรือรับชมสัญญาณภาพ และเสียงในลักษณะของมัลติมีเดีย (Multimedia) ได้ กระแสใหม่ของอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงที่เรียกว่า บรอดแบนด์ (Broadband) จึงกำลังเป็นที่นิยมของผู้หลงใหลในความเร็วของการดาวน์โหลดข้อมูล หรือเรียกดูเว็บไซต์

ในการเปรียบเทียบการใช้อินเทอร์เน็ตความเร็วสูงระดับนานาชาติ จะพบว่า มีความแตกต่างระหว่างประเทศที่กำลังพัฒนามักกับประเทศที่พัฒนาแล้วอย่างเด่นชัดเช่นกัน ประเทศที่พัฒนาแล้วส่วนใหญ่มีอัตราส่วนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตความเร็วสูงมากกว่า 20 เครื่องต่อประชากรร้อยละคน ในขณะที่ประเทศกำลังพัฒนา เช่น ประเทศไทย บรูไน เวียดนาม มาเลเซีย และจีน อัตราส่วนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตยังคงต่ำไม่ถึงร้อยละ 10 (แผนภาพ 18)

แผนภาพ 18 อัตราส่วนอินเทอร์เน็ตเห็นความเร็วสูงต่อประชากรร้อยละ

ที่มา : International Telecommunication Union (ITU), 2013 (ภาคผนวก ตาราง 10)

2.4.3 การใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่

ในแผนภาพ 19 จะเห็นว่า ประเทศไทยมีโทรศัพท์เคลื่อนที่ปี พ.ศ. 2553 ในอัตราส่วน 104 เครื่อง ต่อประชากร 100 คน หรือโดยเฉลี่ยมีโทรศัพท์เคลื่อนที่ 1 เครื่องต่อ 1 คน เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2550 ซึ่งมีอัตราส่วนโทรศัพท์เคลื่อนที่ 78 เครื่องต่อประชากร 100 คน

ประเทศกลุ่มอาเซียนที่มีอัตราส่วนโทรศัพท์เคลื่อนที่มากกว่าไทย อาทิ สิงคโปร์ มาเลเซีย บรูไน และโดยเฉพาะเวียดนาม ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่มาก 175 เครื่องต่อประชากร 100 คนเพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดดจากปี พ.ศ. 2550 ซึ่งมีผู้ใช้เพียง 53 เครื่องต่อประชากร 100 คน และเพิ่มจากปี พ.ศ. 2547 ที่มีผู้ใช้เพียง 4 เครื่องต่อประชากร 100 คน ส่วนประเทศที่ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่น้อยที่สุดคือประเทศพม่าเพียง 1 คน ต่อประชากร 100 คน (แผนภาพ 19)

แผนภาพ 19 อัตราส่วนโทรศัพท์เคลื่อนที่ต่อประชากรวัยคน

ที่มา : International Telecommunication Union (ITU), 2013. (ภาคผนวก ตาราง 10)

บทที่ 3

โอกาส ความเสมอภาค และการมีส่วนร่วมทางการศึกษา

บทนี้จะนำเสนอภาพรวมระบบการศึกษา และตัวชี้วัดด้านโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา ได้แก่ อัตราการเข้าเรียน ความเสมอภาคระหว่างเพศ รวมทั้งนำเสนอการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคเอกชน โดยเปรียบเทียบสัดส่วนนักเรียนในสถานศึกษาของรัฐและเอกชน

3.1 ระบบการศึกษา

องค์การยูเนสโก (ISCED 1997, 2006) ได้จำแนกระดับการศึกษาตามมาตรฐานการจัดประเภทการศึกษานานาชาติ International Standard Classification of Education หรือ ISCED เป็นกรอบ (framework) ในการเปรียบเทียบสภาวะการศึกษาระดับการศึกษาและระบบการเรียนการสอน (learning systems) โดยแบ่งเป็น 7 ระดับ ได้แก่ ระดับก่อนประถมศึกษา (ISCED 0) ระดับประถมศึกษา (ISCED 1) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ISCED 2) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ISCED 3) ระดับหลังมัธยมศึกษา (ISCED 4) ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี และปริญญาโท (ISCED 5) และระดับปริญญาเอก (ISCED 6)

3.1.1 การศึกษาขั้นพื้นฐาน

ระบบการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานแตกต่างกันในแต่ละประเทศ ในแผนภาพ 20 แสดงอายุเริ่มต้นในการเข้าเรียนตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา และจำนวนปีที่เรียนในแต่ละระดับการศึกษา โดยในภาพรวมระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน หากไม่นับรวมการศึกษาปฐมวัย หรือการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา พบว่า ประเทศต่างๆ ส่วนใหญ่ใช้เวลาเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 10-13 ปี **ประเทศไทย**ใช้เวลาเรียน 12 ปี เช่นเดียวกับเกาหลี ญี่ปุ่น อินเดีย สวีเดน และสหรัฐอเมริกา เป็นต้น ฟิลิปปินส์ใช้เวลาเรียนที่น้อยที่สุด 10 ปี จีน พม่า และลาว 11 ปี ส่วนมาเลเซีย นิวซีแลนด์ ออสเตรเลีย เยอรมนี และสหราชอาณาจักร ใช้เวลามากกว่าไทยคือ 13 ปี (แผนภาพ 20 และภาคผนวกตาราง 1)

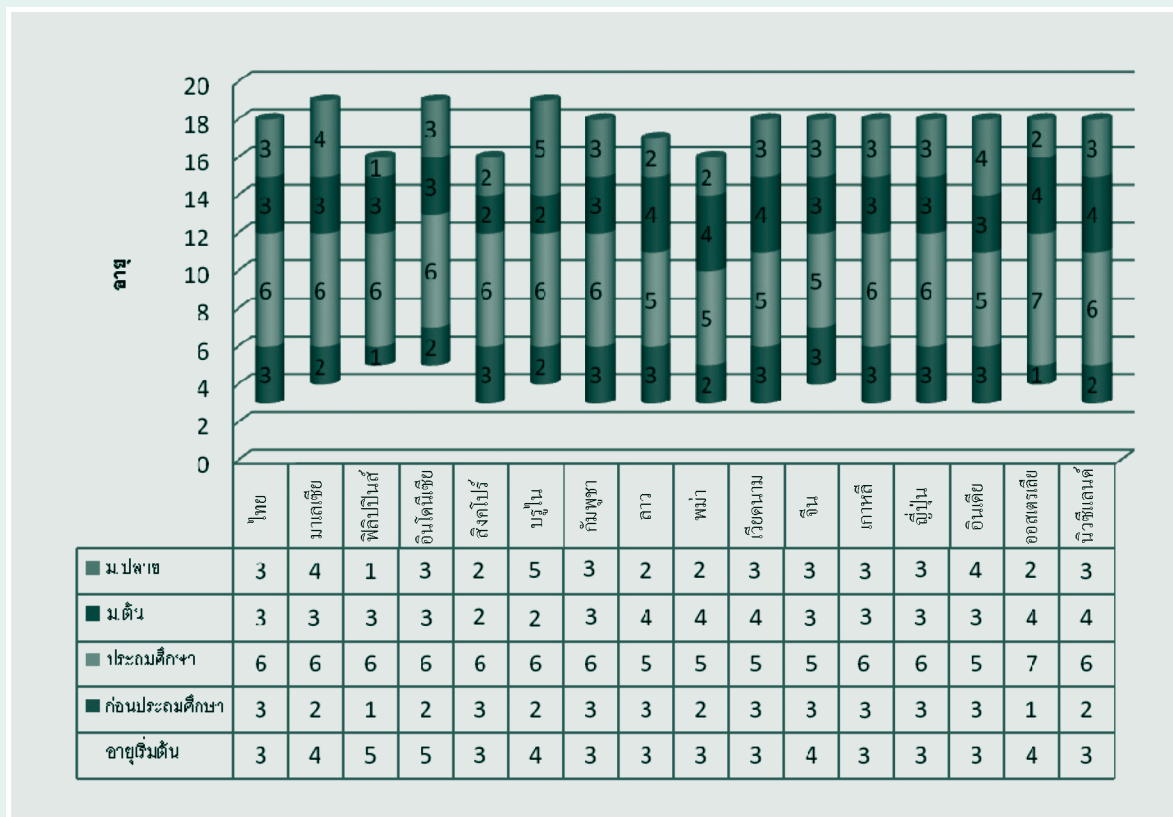
เมื่อจำแนกแต่ละระดับการศึกษา พบว่า

ระดับก่อนประถมศึกษา เป็นการพัฒนาและเตรียมความพร้อมเด็กเพื่อเข้าเรียนระดับต่อไป ไม่เป็นการศึกษาภาคบังคับ รับผิดชอบโดยพ่อแม่หรือผู้ปกครองของเด็กเพื่อเข้าเรียนระดับต่อไป ประเทศไทยใช้เวลา 3 ปี เช่นเดียวกับสหรัฐอเมริกา เยอรมนี ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น และสิงคโปร์ ประเทศที่ใช้เวลาเตรียมความพร้อมน้อยเพียง 1 ปี ได้แก่ ออสเตรเลีย เกาหลี และฟิลิปปินส์ ส่วนมาเลเซีย อินโดนีเซีย นิวซีแลนด์

และสหราชอาณาจักร ใช้เวลาเตรียมความพร้อม 2 ปี ในขณะที่เดนมาร์ก ฟินแลนด์ และสวีเดน ใช้เวลานานถึง 4 ปี

ระดับประถมศึกษา ระยะเวลาเรียนในระดับประถมศึกษาอยู่ระหว่าง 4-7 ปี ประเทศส่วนใหญ่รวมทั้งประเทศไทยใช้เวลาเรียน 6 ปี เช่นเดียวกับเกาหลี ญี่ปุ่น อินเดีย สหรัฐอเมริกา และแคนาดา เป็นต้น เยอรมนีใช้เวลาเรียนเพียง 4 ปี จีน เวียดนาม พม่า ลาว และฝรั่งเศส ใช้เวลา 5 ปี ส่วนออสเตรเลีย ใช้เวลานานถึง 7 ปี

แผนภาพ 20 ระบบการศึกษา : อายุเริ่มต้นและจำนวนปีที่เรียน
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2553

ที่มา : Global Education Digest 2012, UIS. (ภาคผนวก ตาราง 1)

ระดับมัธยมศึกษา อายุการเข้าเรียนระดับนี้อยู่ในช่วง 10-13 ปี ใช้ระยะเวลาเรียนแตกต่างกัน 4-7 ปี แบ่งเป็นมัธยมศึกษาตอนต้น 2-6 ปี และมัธยมศึกษาตอนปลาย 1-4 ปี แต่ประเทศต่างๆ ส่วนมากจะรับเด็กอายุ 12 ปี และใช้เวลาเรียน 6 ปี แบ่งเป็นมัธยมศึกษาตอนต้น 3 ปี และมัธยมศึกษาตอนปลาย 3 ปี ประเทศที่ใช้ระบบการเรียนระดับมัธยมศึกษา 6 ปี เช่นเดียวกับประเทศไทย ได้แก่ เกาหลี ญี่ปุ่น อินโดนีเซีย ออสเตรเลีย และสหรัฐอเมริกา เป็นต้น ประเทศที่ใช้เวลาเรียนในระดับนี้น้อยมาก ได้แก่ สิงคโปร์ และฟิลิปปินส์ ใช้เวลาเพียง 4 ปี โดยสิงคโปร์ใช้เวลาเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น 2 ปี และมัธยมศึกษาตอนปลาย 2 ปี ส่วนฟิลิปปินส์ใช้เวลาเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น 3 ปี และมัธยมศึกษาตอนปลายเพียงปีเดียว ในขณะที่ประเทศที่ใช้เวลาเรียนมากถึง 7 ปี ได้แก่ มาเลเซีย บรูไน อินเดีย เวียดนาม นิวซีแลนด์ สหราชอาณาจักร และฝรั่งเศส ส่วนเยอรมนีใช้เวลามากที่สุดถึง 9 ปี

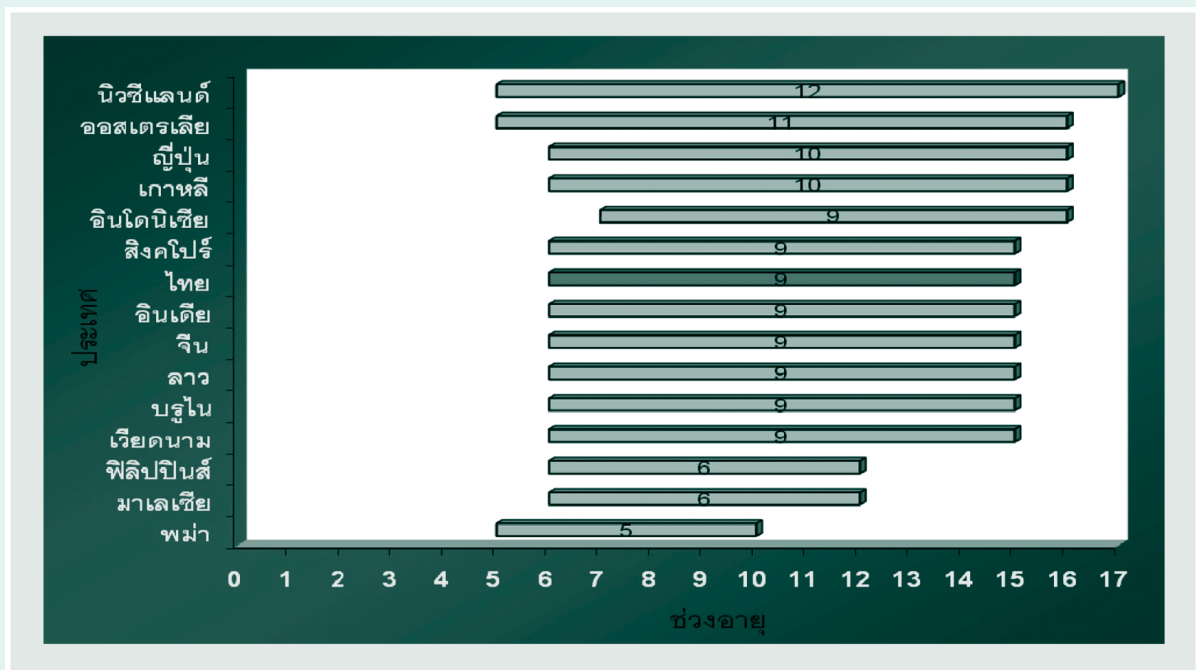
3.1.2 การศึกษาภาคบังคับ

การศึกษาภาคบังคับจะถูกกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย ที่บังคับให้เด็กในช่วงอายุหนึ่งต้องเข้าเรียนในระบบโรงเรียน จึงเป็นหน้าที่ของรัฐที่ต้องจัดการศึกษาภาคบังคับเพื่อให้ทุกคนได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพเพียงพอที่จะดึงดูดให้เด็กเข้ามาเรียน และต้องมีกฎหมายรองรับการจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอเพื่อให้เด็กได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ

จากแผนภาพ 21 จะเห็นว่าการจัดการศึกษาภาคบังคับแตกต่างกันในแต่ละประเทศ โดยเริ่มตั้งแต่ระดับประถมศึกษา จนถึงมัธยมศึกษาตอนต้น หรือมัธยมศึกษาตอนปลาย UIS พบว่า ร้อยละ 80 ของประเทศต่างๆ ทั่วโลกจัดการศึกษาให้มัธยมศึกษาตอนต้นเป็นการศึกษาภาคบังคับ สำหรับประเทศไทย ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 17 ให้มีการศึกษาภาคบังคับจำนวน 9 ปี หรือถึงขั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เช่นเดียวกับประเทศอื่นๆ ในกลุ่มอาเซียนด้วยกัน เช่น สิงคโปร์ จีน อินเดีย อินโดนีเซีย และเวียดนาม ส่วนประเทศซึ่งกำหนดการศึกษาภาคบังคับถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือมัธยมศึกษาตอนปลายบางส่วน มักเป็นกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น สหรัฐอเมริกา เบลเยียม เยอรมนี สหราชอาณาจักร และนิวซีแลนด์ เป็นต้น โดยประเทศเบลเยียม และเยอรมนีจัดการศึกษาภาคบังคับนานที่สุด 13 ปี ในขณะที่ประเทศพม่าจัดการศึกษาภาคบังคับ สั้นที่สุดเพียง 5 ปี นอกนั้นได้แก่ มาเลเซีย และฟิลิปปินส์ 6 ปีเท่ากัน

เป็นที่น่าสังเกตว่าประเทศที่พัฒนาแล้วหลายประเทศจัดการศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเพียงบางส่วน คือ 1 ปี หรือ 2 ปี เท่านั้น เช่น ประเทศญี่ปุ่น เกาหลี ฟินแลนด์ สวีเดน นอร์เวย์ จัดการศึกษาภาคบังคับเพียงชั้นแรกของระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และมีบางประเทศจัดการศึกษาภาคบังคับถึงขั้นที่สองของระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เช่น แคนาดา ฝรั่งเศส และสหราชอาณาจักร เป็นต้น

แผนภาพ 21 ระบบการศึกษา : ช่วงเวลาการจัดการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2553

ที่มา : Global Education Digest 2012. UIS. (ภาคผนวก ตาราง 1)

3.2 โอกาสทางการศึกษา

โอกาสทางการศึกษาในที่นี้จะนำเสนอด้วยตัวชี้วัดอัตราการเข้าเรียน สัดส่วนร้อยละของผู้เรียนรวมถึง นักศึกษานานาชาติ

อัตราการเข้าเรียนแสดงถึงการมีส่วนร่วมทางการศึกษาของภาครัฐและเอกชนในแต่ละระดับการศึกษา เป็นภาพสะท้อนให้เห็นถึงขีดความสามารถของระบบการศึกษาแต่ละประเทศ ในการจัดการศึกษาเพื่อให้ ประชากรมีโอกาสและความเสมอภาคในการเข้ารับบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึง

อัตราการเข้าเรียนคำนวณจากจำนวนนักเรียนนักศึกษาต่อประชากรกลุ่มอายุวัยเรียน เมื่อจำแนก ตามระดับการศึกษา ได้ผลดังนี้

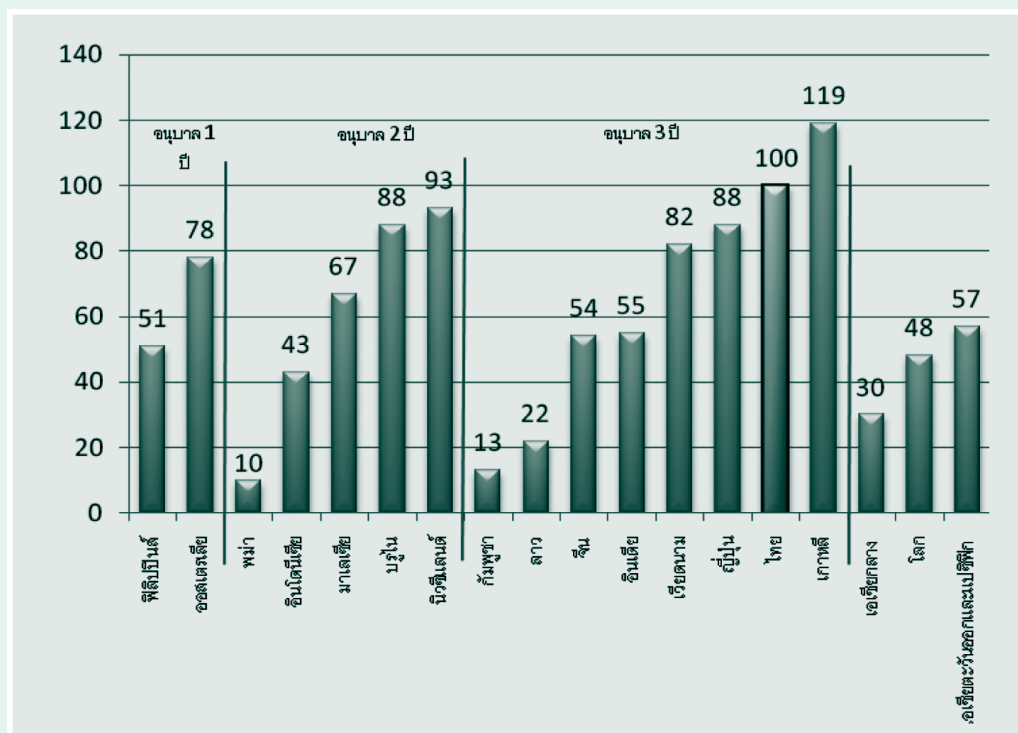
3.2.1 อัตราการเข้าเรียนระดับก่อนประถมศึกษา

ยูเนสโกกล่าวว่า “การลงทุนที่ก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีที่สุดในการเพิ่มค่าให้แก่ทุนมนุษย์ คือ การให้ความช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ โดยเฉพาะเด็กในระดับปฐมวัยในด้านการศึกษา อนามัยและโภชนาการ” (เชลดอน เซฟเฟอร์, 2550)

ระดับก่อนประถมศึกษา (ISCED 0) ไม่จัดเป็นการศึกษาภาคบังคับ ดังนั้นช่วงเวลาเรียนในแต่ละประเทศจึงแตกต่างกันในช่วงตั้งแต่ 1-4 ปี ทำให้อัตราส่วนการเข้าเรียนค่อนข้างแตกต่างกัน

ประเทศไทยมีอัตราการเข้าเรียนระดับก่อนประถมศึกษา ร้อยละ 100 สูงกว่าญี่ปุ่น ซึ่ง อัตราอยู่ที่ร้อยละ 88 หลายประเทศมีอัตราส่วนเกินร้อยละ 100 เนื่องจากมีเด็กนอกกลุ่มอายุนี้ๆ เข้าเรียน เป็นจำนวนมาก เช่น เกาหลี (ร้อยละ 119) ฝรั่งเศส (ร้อยละ 109) เยอรมนี (ร้อยละ 114) ค่าเฉลี่ยทั่วโลก ปี พ.ศ. 2553 อยู่ที่ร้อยละ 48 อัตราการเข้าเรียนระดับก่อนประถมศึกษาต่ำมากอยู่ที่ประเทศพม่า กัมพูชา และลาว คือเป็นร้อยละ 10 13 และ 22 ตามลำดับ (แผนภาพ 22)

แผนภาพ 22 อัตราการเข้าเรียนระดับก่อนประถมศึกษา พ.ศ. 2553

ที่มา : Global Education Digest. UIS, 2012 (ภาคผนวก ตาราง 2)

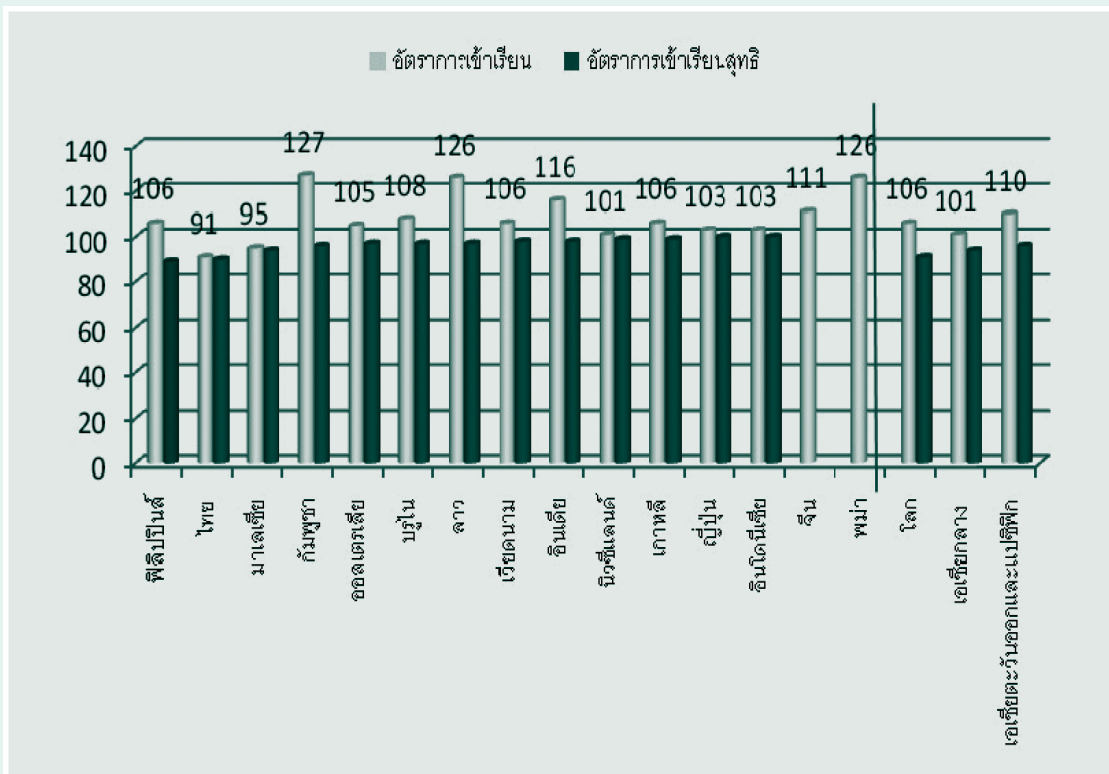
3.2.2 อัตราการเข้าเรียนระดับประถมศึกษา

เป้าหมายหลักข้อหนึ่งของการศึกษาคือ ต้องการให้ประชากรทุกคนเข้าเรียนการศึกษาระดับประถมศึกษา (Universal Primary Education หรือ UPE) และเป้าหมายสำคัญของการศึกษาระดับประถมศึกษาคือช่วยให้เด็กทุกคนมีความสามารถขั้นพื้นฐานในการอ่านออกเขียนได้ และคิดเลขได้ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและการมีชีวิตอยู่ในสังคมของเด็ก ประเทศต่างๆ ส่วนใหญ่ใช้เวลาเรียนระดับประถมศึกษา 5 หรือ 6 ปี เป็นระยะเวลาที่เพียงพอต่อการก้าวสู่การศึกษาระดับมัธยมศึกษา ซึ่งมีหลักสูตรและประเภทการศึกษาที่หลากหลายและเน้นสาระที่เจาะจงเฉพาะเรื่องมากขึ้น

ตามมาตรฐานสากล การศึกษาระดับประถมศึกษา (ISCED 1) ถือเป็นจุดเริ่มต้นของการศึกษาระดับพื้นฐาน (Basic Education) ซึ่งเด็กจะเริ่มต้นได้รับการฝึกทักษะด้านการอ่าน การเขียน และการคิดคำนวณ เกณฑ์อายุเริ่มต้นการศึกษาภาคบังคับแตกต่างกันในแต่ละประเทศ บางประเทศ เช่น ประเทศไทย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ เวียดนาม อินเดีย ญี่ปุ่น เกาหลี เยอรมนี หรือสหรัฐอเมริกา แม้กฎหมายกำหนดอายุเริ่มต้นให้เข้าเรียนชั้นประถมศึกษาเมื่ออายุ 6 ปีก็ตาม แต่พบว่านักเรียนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในอายุที่แตกต่างกัน สำหรับประเทศไทยมีเด็กเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 อายุแตกต่างกันมากตั้งแต่ต่ำกว่า 6 ปี จนถึง 18 ปีขึ้นไป และมีเด็กที่เข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 อายุ 8 ปีขึ้นไป จำนวน 30,229 คน ในจำนวนนี้มีเด็กอายุเกิน 18 ปีเรียนชั้น ป.1 ถึง 860 คน (สพฐ., 2554)

ประเทศไทยมีอัตราส่วนนักเรียนต่อประชากรระดับประถมศึกษาร้อยละ 91 แต่ถ้าคิดอัตราส่วนนักเรียนต่อประชากรสุทธิ (อัตราส่วนนักเรียนอายุ 6-11 ปี ต่อประชากรกลุ่มอายุเดียวกัน) อัตราส่วนจะอยู่ที่ร้อยละ 90 (แผนภาพ 23)

แผนภาพ 23 อัตราการเข้าเรียนระดับประถมศึกษา พ.ศ. 2553

ที่มา : Global Education Digest. UIS, 2012 (ภาคผนวก ตาราง 2)

ประเทศที่นำเสนอในที่นี้ยกเว้นประเทศไทย สามารถบรรลุเป้าหมายการประถมศึกษาอย่างทั่วถึง เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์ที่ว่าอัตราการเข้าเรียนขั้นต่ำต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 95

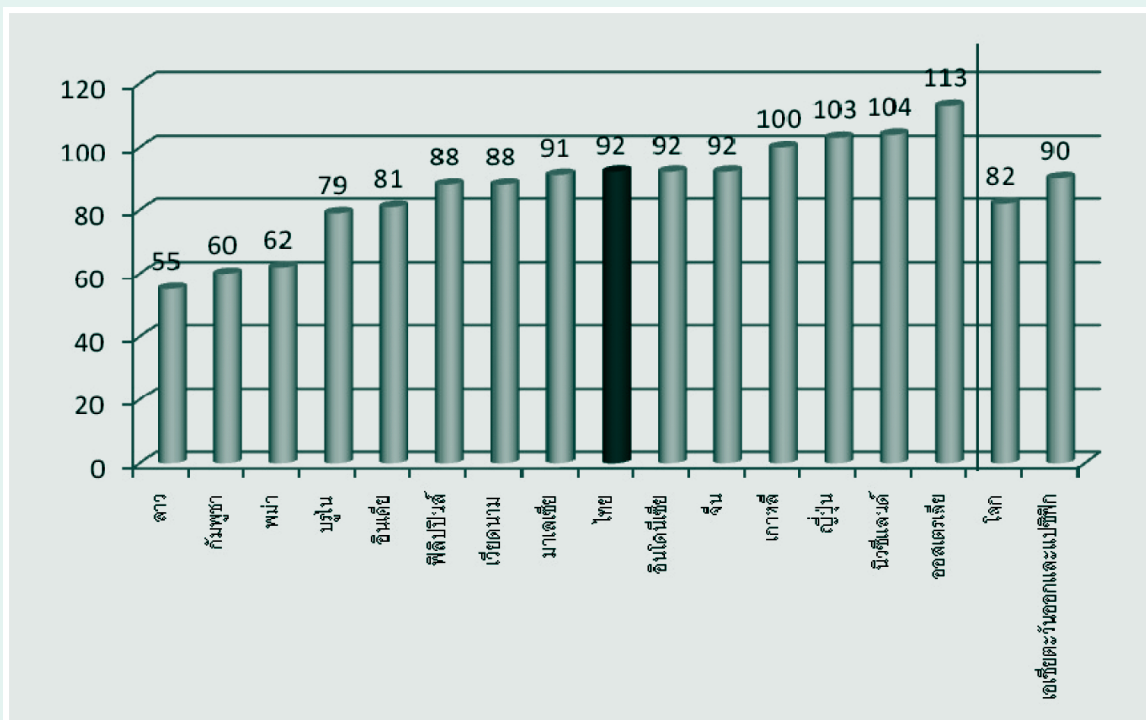
3.2.3 อัตราการเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ประเทศที่กำลังพัฒนาการศึกษาหลายประเทศ เห็นความจำเป็นในการขยายโอกาสทางการศึกษาไปสู่ระดับมัธยมศึกษา ยูเนสโกกล่าวว่า “การขยายโอกาสการเรียนรู้ไปที่ระดับมัธยมศึกษาจะแก้ปัญหาตัวถ่วงของการพัฒนาอย่างยั่งยืน วิธีการยกระดับทักษะให้สูงขึ้นจะมีผลตอบสนองต่อปัจเจกบุคคลและสังคมที่ลงทุนไปในการศึกษามากยิ่งขึ้น” (Lewin and Caillods, 2001) และยิ่งกว่านั้นเยาวชนที่ไม่เรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาต้องเผชิญกับความเสี่ยงที่ต้องอยู่นอกสังคมเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541 เป็นต้นมา จำนวนประชากรโลกเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย แต่จำนวนผู้เข้าเรียนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว การเพิ่มอัตราการเข้าถึงและการสำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ให้นักเรียนได้มีความรู้พื้นฐาน และทักษะจำเป็นเพื่อนำไปสู่การมีชีวิตที่ดีในโลกปัจจุบัน ทั่วโลกกำหนดให้มัธยมศึกษาตอนต้นเป็นการศึกษาภาคบังคับอยู่ถึงร้อยละ 80 ข้อมูลในปี 2009 จากยูเนสโกพบว่า 1 ใน 3 ของเด็กทั่วโลก อยู่ในประเทศที่กำหนดเป้าหมายระดับชาติให้ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นการศึกษาภาคบังคับ แต่อัตราส่วนนักเรียนต่อประชากรระดับมัธยมศึกษาตอนต้นยังต่ำกว่าร้อยละ 90

สำหรับประเทศไทย จัดการศึกษาให้ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นการศึกษาภาคบังคับ มีอัตราการเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นร้อยละ 92 ซึ่งต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดให้เด็กทุกคนต้องจบการศึกษาภาคบังคับ ร้อยละ 100 ไทยมีอัตราการเข้าเรียนเท่ากับอินโดนีเซีย และจีน ซึ่งสูงกว่าอัตราการเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นโดยเฉลี่ยทั่วโลกปี พ.ศ. 2553 ซึ่งเท่ากับร้อยละ 82 (แผนภาพ 24)

แผนภาพ 24 อัตราการเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ.2553

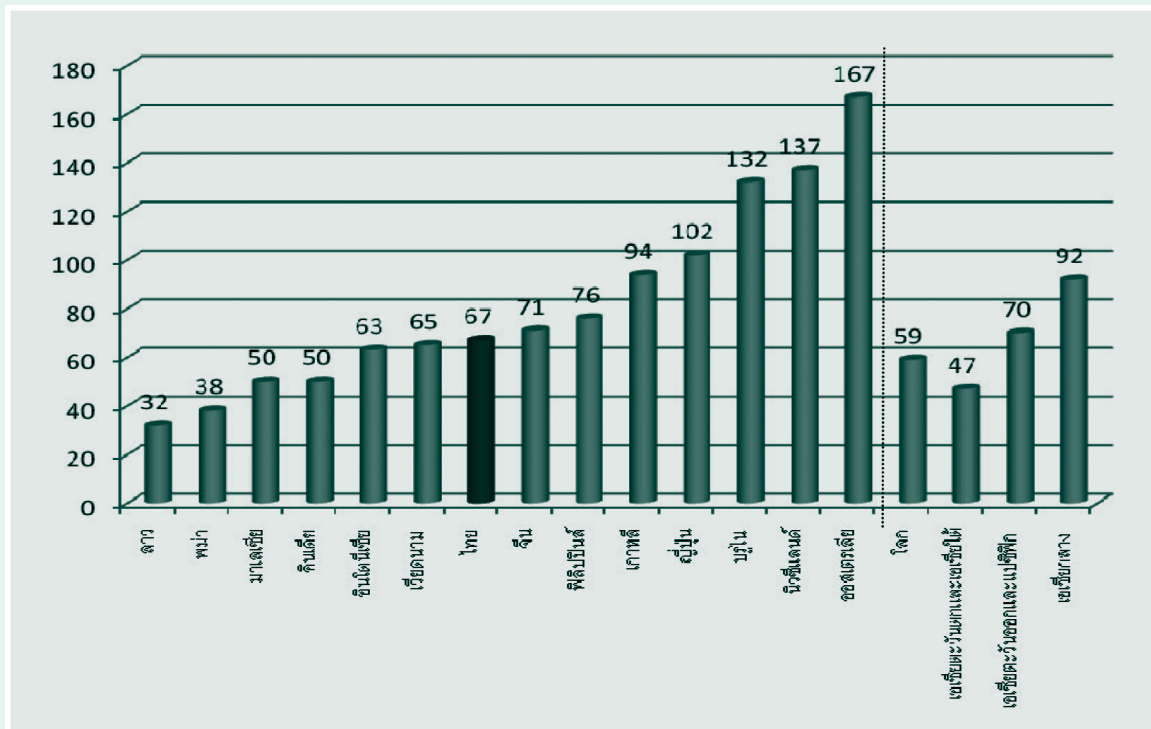

ที่มา : Global Education Digest. UIS, 2012 (ภาคผนวก ตาราง 2)

3.2.4 อัตราการเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

อัตราการเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในประเทศต่างๆ ทั่วโลกแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด ปี พ.ศ. 2553 อัตราการเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของประเทศไทย อยู่ที่ร้อยละ 67 เพิ่มขึ้นร้อยละ 4 จากปีที่แล้ว ซึ่งยังห่างไกลจากเป้าหมายการเป็นสากล แม้อัตราส่วนจะสูงกว่ามาเลเซีย และอินเดีย (ร้อยละ 50 เท่ากัน) และสูงกว่าค่าเฉลี่ยโลก (ร้อยละ 59) แต่ถือว่าอยู่ในอัตราที่ค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับประเทศในกลุ่ม OECD ซึ่งทุกประเทศมีอัตราสูงกว่าร้อยละ 90 และส่วนใหญ่อัตราสูงเกินร้อยละ 100 สาเหตุหลักอาจเนื่องมาจากนักเรียนจำนวนมากอายุเกินกว่าที่กำหนดไว้ในระบบการศึกษาปกติ หรือเนื่องมาจากการเข้าเรียนหลายโปรแกรมอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ในประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น ประเทศออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ ฟินแลนด์ สวีเดน เป็นต้น อัตราการเข้าเรียนมากกว่าร้อยละ 100 เนื่องจากการส่งเสริมให้ผู้ใหญ่ที่ไม่จบระดับมัธยมศึกษาเข้ามาเรียน (แผนภาพ 25 และภาคผนวกตาราง 2)

แผนภาพ 25 อัตราการเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2553

ที่มา : Global Education Digest. UIS, 2012 (ภาคผนวก ตาราง 2)

3.2.5 อัตราการเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สายอาชีพ

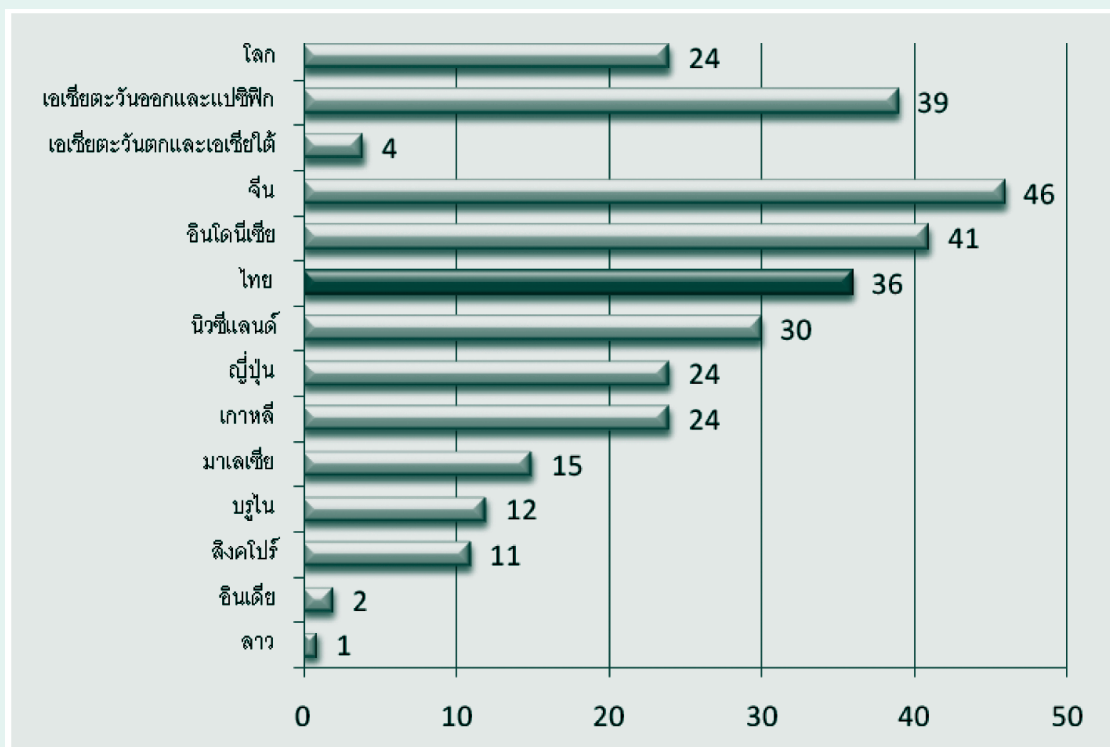
ประเทศต่างๆ มักให้ออกาสนักเรียนได้เลือกเรียนโปรแกรมต่างๆ ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเป็นเส้นทางนำไปสู่การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น หรือเป็นเส้นทางไปสู่การประกอบอาชีพ

ตามมาตรฐานการแบ่งระดับการศึกษาในระดับสากล แบ่งการศึกษาระดับมัธยมศึกษาเป็นสายสามัญ และสายอาชีพ สายสามัญนั้นจะเป็นการเตรียมเด็กเพื่อเข้าเรียนต่อระดับอุดมศึกษาประเภทที่เน้นเชิงทฤษฎีเป็นฐาน (ISCED 5A) แต่ก็อาจจะเรียนต่อในโปรแกรมสายอาชีพศึกษา (ISCED 5B)

ได้เช่นกัน แต่บางประเทศในกลุ่ม WEI จัดโปรแกรมการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายให้เป็นจุดสิ้นสุดของระบบการศึกษา และเป็นจุดสมบรูณ์ในการเตรียมคนเพื่อประกอบวิชาชีพ โดยไม่มีทางเลือกอื่นสำหรับศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ยูเนสโกพบว่า นักเรียนที่ลงทะเบียนในโปรแกรมสายอาชีพในหลายๆ ประเทศ ยกเว้นประเทศแถบซับ-ซฮารันแอฟริกา เมื่อคิดเป็นร้อยละเทียบกับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทั้งหมดนั้นลดลงช่วงปี ค.ศ. 1999 ถึง 2009 ซึ่งบ่งชี้ว่าสายวิชาชีพได้รวมอยู่ในโปรแกรมการศึกษาสายสามัญ แสดงให้เห็นว่าสายอาชีพมีความสำคัญน้อยลงกว่าสายสามัญ (UIS-GED, 2011)

อัตราการเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สายอาชีพ UIS จะเทียบกับการเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษา รวมทั้งมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ประเทศไทยอยู่ที่ร้อยละ 36 ซึ่งยังห่างจากเป้าหมายระดับชาติที่กำหนดให้สัดส่วนสายอาชีพศึกษา:สายสามัญศึกษา 60:40 ประเทศที่จัดสายอาชีพมากถึงร้อยละ 60 คือสวีเดน ที่เกินร้อยละ 40 ได้แก่ จีน (ร้อยละ 46) ออสเตรเลีย (ร้อยละ 48) ฟินแลนด์ (ร้อยละ 56) และเยอรมนี (ร้อยละ 51) ในทางตรงกันข้าม ประเทศที่ไม่จัดมัธยมศึกษาสายอาชีพเลยมีหลายประเทศ อาทิ สหรัฐอเมริกา พม่า และฟิลิปปินส์ (แผนภาพ 26)

แผนภาพ 26 อัตราการเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ พ.ศ.2553

ที่มา: Global Education Digest. UIS, 2012 (ภาคผนวก ตาราง 3)

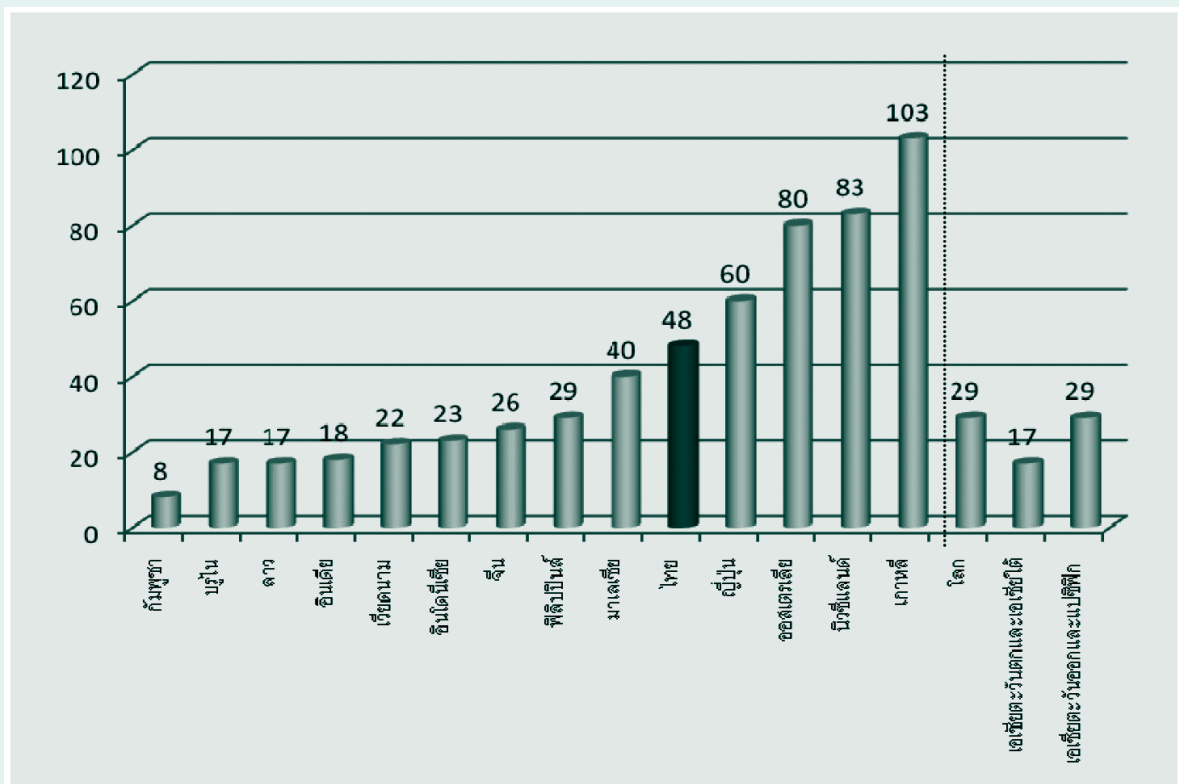
3.2.6 อัตราการเข้าเรียนระดับอุดมศึกษา

การขยายตัวของนักศึกษาอุดมศึกษาทั่วโลกเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยนักศึกษาชายเพิ่มขึ้น 4 เท่า นักศึกษาหญิงเพิ่มขึ้น 6 เท่าในช่วง 37 ปีที่ผ่านมา และอัตราการเข้าเรียนระดับอุดมศึกษาทั่วโลก ช่วงปี พ.ศ. 2542-2552 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 18 ในปี พ.ศ. 2542 เป็นร้อยละ 29 ในปี พ.ศ. 2553

ในกลุ่มประเทศอาเซียน+6 อัตราการเข้าเรียนสูงสุดคือเกาหลี ร้อยละ 103 รองลงมาคือนิวซีแลนด์ และออสเตรเลีย ร้อยละ 83 และ 80 ตามลำดับ ส่วนอัตราการเข้าเรียนระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2553 ร้อยละ 48 ซึ่งเพิ่มขึ้นร้อยละ 3 จากปี พ.ศ. 2552 และเพิ่มร้อยละ 7 จากปี พ.ศ. 2547 แสดงให้เห็นว่า โอกาสในการเข้ารับการศึกษาระดับอุดมศึกษาของไทยค่อนข้างดี เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศในกลุ่มอาเซียน แม้ว่าจะน้อยกว่าในประเทศที่พัฒนาแล้ว แต่โอกาสในด้าน การอุดมศึกษาของไทยมีอัตราการเติบโตอย่างมากเมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา (แผนภาพ 27)

อนึ่ง ในจำนวนประชากรที่เข้ารับการศึกษาระดับอุดมศึกษานั้น นอกจากนักศึกษากลุ่มอายุ 18-24 ปี เข้ารับบริการทางการศึกษาแล้ว ยังมีนักศึกษาอายุอื่นๆ เข้ารับบริการทางการศึกษาเป็นจำนวนมาก จากรายงานสถิติบัณฑิตศึกษาระดับอุดมศึกษา รายอายุ ปีการศึกษา 2543-2544 พบว่ามีประชากรวัยแรงงานอายุ 25-60 ปี เข้ารับบริการทางการศึกษาเป็นจำนวนมากถึงร้อยละ 29.5 และยังมีประชากรสูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปเข้ารับการศึกษาร้อยละ 0.1 หรือประมาณ 1,000 คน

แผนภาพ 27 อัตราการเข้าเรียนระดับอุดมศึกษา พ.ศ.2553

ที่มา : Global Education Digest., UIS, 2012 (ภาคผนวก ตาราง 2)

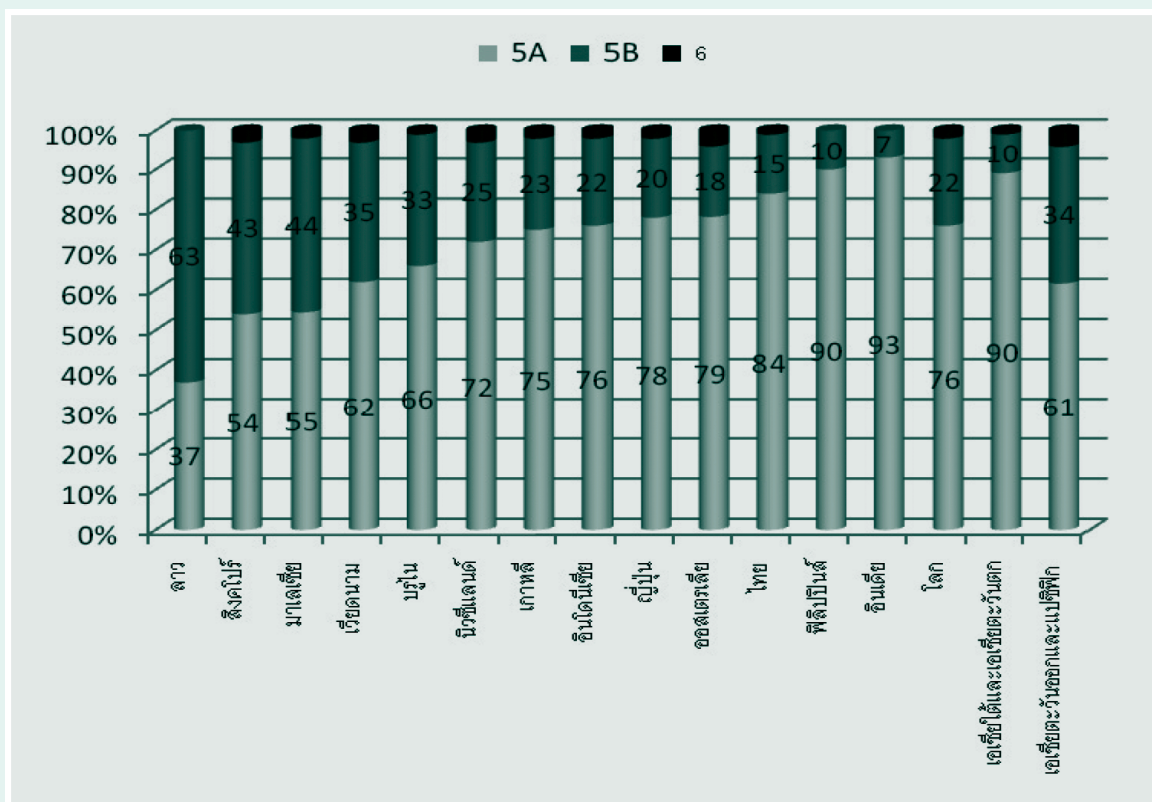
3.2.7 สัดส่วนร้อยละผู้เข้าเรียนในระดับอุดมศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา

แผนภาพ 28 เป็นการเปรียบเทียบสัดส่วนร้อยละของผู้เรียนระดับอุดมศึกษา 3 กลุ่ม คือ 1) ระดับอนุปริญญาสาขายอาชีพ เน้นภาคปฏิบัติ ซึ่งหมายถึง หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงหรือเทียบเท่า เช่น ปวส. และ ปวท. 2) ระดับอุดมศึกษาเน้นทฤษฎีเป็นฐาน ได้แก่ ระดับปริญญาตรีและต่ำกว่า รวมถึงปริญญาโท และ 3) ระดับสูงกว่าปริญญาโทขึ้นไป

สถาบันสถิติแห่งยูเนสโก (UIS) รายงานข้อมูลในเอกสาร Global Education Digest 2012 พบว่า ประเทศไทยมีสัดส่วนผู้เรียนระดับอุดมศึกษาที่เน้นทฤษฎีเป็นฐาน ร้อยละ 84 อุดมศึกษาสายอาชีพที่เน้นวิชาชีพ ร้อยละ 15 และระดับสูงกว่าปริญญาโทขึ้นไปถึงปริญญาเอกน้อยมากประมาณร้อยละ 1

ถึงแม้อัตราส่วนการเข้าเรียนระดับอุดมศึกษาของไทยจะสูงกว่าหลายๆ ประเทศโดยเฉพาะประเทศกลุ่มอาเซียน เช่น มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ หรือเวียดนาม และจะมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อยๆ ในอนาคต แต่มีข้อสังเกตว่า สัดส่วนผู้เข้าเรียนที่เน้นการวิจัยในระดับปริญญาเอก/เทียบเท่าของประเทศไทยยังต่ำ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศกลุ่มอาเซียน เช่น จีน มาเลเซีย อินโดนีเซีย หรือเวียดนาม

แผนภาพ 28 สัดส่วนร้อยละของผู้เข้าเรียนในระดับอุดมศึกษา
จำแนกระดับการศึกษา พ.ศ.2553

ที่มา : Global Education Digest., UIS, 2012 (ภาคผนวก ตาราง 3)

3.2.8 อัตราเด็กที่อยู่นอกโรงเรียน (Out-of-school children)

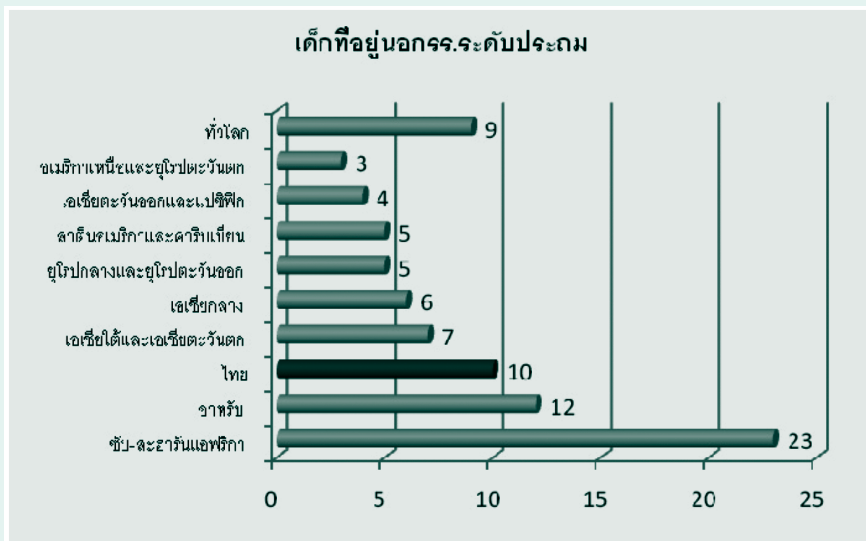
สถาบันสถิติแห่งยูเนสโกหรือ UIS แบ่งเด็กที่อยู่นอกโรงเรียนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาออกเป็น 3 กลุ่มตามการเข้าเรียนคือ 1) กลุ่มเด็กที่เคยเข้าเรียนแล้วออกกลางคัน กล่าวคือไม่ได้อยู่ในโรงเรียนขณะนี้ 2) กลุ่มที่ไม่เคยเข้าเรียนแต่คาดหวังว่าจะเข้าเรียนในอนาคต 3) กลุ่มที่ไม่เคยเข้าเรียนและไม่คาดหวังว่าจะเข้าเรียน (UIS, 2011)

จากแผนภาพ 29 พบว่า เด็กที่อยู่นอกโรงเรียนระดับประถมศึกษาของประเทศไทยมีร้อยละ 10 มากกว่าค่าเฉลี่ยทั่วโลก (ร้อยละ 9) UIS ประเมินการเด็กที่อยู่นอกโรงเรียนระดับประถมศึกษาของประเทศไทยมีจำนวนมากถึง 611,000 คน ในขณะที่เวียดนามมีจำนวนเพียง 121,000 คน อินโดนีเซียมีจำนวน

เพียง 236,000 คน ที่สูงมากคือประเทศฟิลิปปินส์ 1,460,000 คน และอินเดียที่มีเด็กอยู่นอกโรงเรียนมากที่สุด 2,278,000 คน หลายๆ ประเทศในเอเชียไม่ให้ข้อมูลเช่น จีน พม่า และมาเลเซีย เป็นต้น

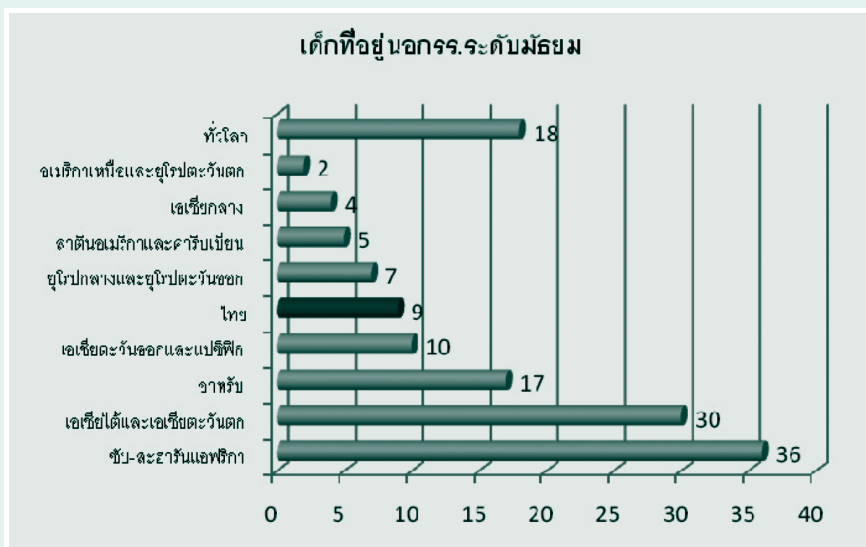
เช่นเดียวกับเด็กที่อยู่นอกโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษา พบว่า เด็กที่อยู่นอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาของประเทศไทยมีร้อยละ 9 น้อยกว่าค่าเฉลี่ยทั่วโลก (ร้อยละ 18) และน้อยกว่าค่าเฉลี่ยในระดับภูมิภาคเอเชียตะวันออกและแปซิฟิก (ร้อยละ 10) โดย UIS ประมาณการเด็กที่อยู่นอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาของประเทศไทยมีจำนวน 286,000 คน ในขณะที่มาเลเซียมีจำนวนเพียง 159,000 คน และลาว 174,000 คน แต่ไทยยังน้อยกว่าอินโดนีเซียซึ่งมีจำนวน 1,815,000 คน และน้อยกว่าฟิลิปปินส์ ซึ่งมี 332,000 คน หลายๆ ประเทศในเอเชียไม่ให้ข้อมูลในระดับนี้เช่น จีน เวียดนาม พม่า อินเดีย และกัมพูชา เป็นต้น (แผนภาพ 30)

แผนภาพ 29 อัตราเด็กที่อยู่นอกโรงเรียนระดับประถมศึกษา

ที่มา : Global Education Digest., UIS, 2012 (ภาคผนวก ตาราง 11)

แผนภาพ 30 อัตราเด็กที่อยู่นอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

ที่มา : Global Education Digest., UIS, 2012 (ภาคผนวก ตาราง 11)

การเข้าใจทิศทางการเพิ่มของเด็กที่จะเข้าเรียน จะสามารถช่วยในการวางแผนและกำหนดนโยบายที่ชัดเจนตามความต้องการของแต่ละประเทศ โดยเฉพาะเด็กที่อยู่นอกระบบโรงเรียน เช่น ถ้าพบว่า มีเด็กจำนวนมากอยู่นอกระบบโรงเรียนและคาดว่าจะไม่กลับเข้ามาเรียน นักวางแผนก็จะสามารถพัฒนาโอกาสรองรับสำหรับการกลับเข้ามาเรียนในลักษณะที่สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มด้วยโอกาสเหล่านี้ นอกจากนี้เมื่อเด็กกลุ่มนี้เติบโตเป็นวัยรุ่นและผู้ใหญ่ นักวางแผนการศึกษาสามารถที่จะจัดหลักสูตรที่เหมาะสมสำหรับการเข้าเรียนซ้ำของเด็กกลุ่มนี้ต่อไป

3.2.9 นักศึกษานานาชาติ

นักศึกษานานาชาติในรายงานฉบับนี้ หมายถึง นักศึกษาที่ไปเรียนระดับอุดมศึกษาในประเทศอื่นที่มีใช้ประเทศตน ซึ่งใน พ.ศ. 2553 ระดับโลกมีนักศึกษานานาชาติ 3,572,840 คน มากกว่าปี พ.ศ. 2552 อยู่ 203,598 คน ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงและแปซิฟิกมีนักศึกษานานาชาติ 752,253 คน ลดลงจากปี พ.ศ. 2552 ถึง 193,384 คน และนักศึกษานานาชาตินิยมเรียนในภูมิภาคอเมริกาเหนือและยุโรปตะวันตกมากที่สุด การไปศึกษาต่างประเทศมีเหตุผลหลายประการ เช่น เพื่อเรียนรู้ภาษาวัฒนธรรม ทั่วโลกกว้าง ในประเทศตนเรียนยาก ไม่สามารถหาที่เรียนในประเทศได้ มีเพื่อนอยู่ต่างประเทศ อีกทั้งสถาบันการศึกษาในประเทศมีคุณภาพไม่สูงพอ ไม่มีสาขาวิชาที่ต้องการเรียน เป็นนักเรียนทุน หรือมองหาเส้นทางทำธุรกิจ เป็นต้น

ในที่นี้ได้จำแนกนักศึกษานานาชาติใน 2 ลักษณะคือ นักศึกษาจากประเทศหนึ่งๆ ไปเรียนต่างประเทศ (Outbound mobile students) และนักศึกษาต่างชาติที่เข้ามาเรียนในประเทศ (Inbound mobile students)

3.2.9.1 นักศึกษาจากประเทศหนึ่งไปเรียนต่างประเทศ

นักศึกษาส่วนมากจะเลือกไปศึกษาต่อในประเทศที่อยู่ในภูมิภาคเดียวกัน หรือประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยปัจจัยอื่นๆ ที่สำคัญเช่นกันคือด้านค่าใช้จ่าย ความสัมพันธ์ทางการทูตและวัฒนธรรม ในภาพรวมระดับภูมิภาค พบว่า ภูมิภาคที่นักศึกษานิยมไปเรียนมากที่สุด คือ แอภอเมริกาเหนือและยุโรปตะวันตก โดยเป็นนักศึกษาในภูมิภาคตนเองมากที่สุด ร้อยละ 86.4 รองลงมาคือนักศึกษาจากภูมิภาคลาตินอเมริกา ร้อยละ 75.1 ภูมิภาคเอเชียใต้ และเอเชียตะวันตก ร้อยละ 71.1 นอกนั้นเป็นนักศึกษาจากรัฐอาหรับ ร้อยละ 65 ภูมิภาคซับ-สวารันอาฟริกา ร้อยละ 58.2 ภูมิภาคยุโรปกลางและยุโรปตะวันออก ร้อยละ 60.8 เอเชียตะวันออกเฉียงและแปซิฟิก ร้อยละ 51.6 ส่วนภูมิภาคเอเชียกลาง นักศึกษานิยมไปเรียนที่ยุโรปกลางและยุโรปตะวันออกมากที่สุด ร้อยละ 60.0

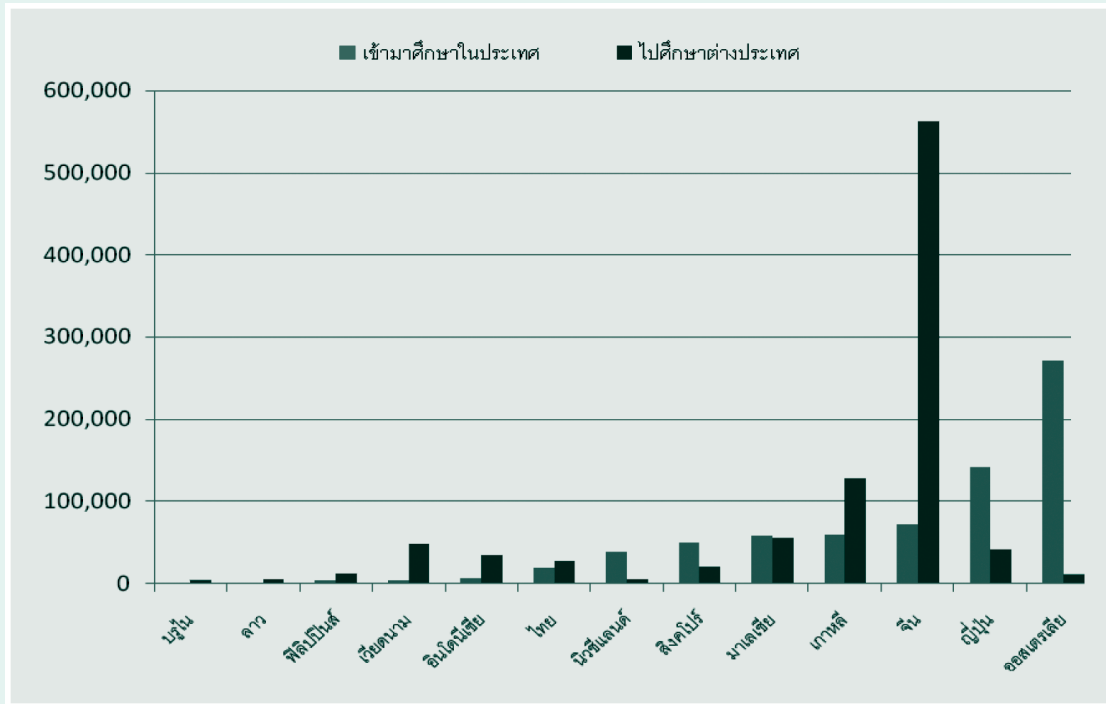
ส่วนภูมิภาคที่นักศึกษาไปเรียนต่างประเทศมากที่สุดคือภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงและแปซิฟิก 1,008,732 คน **ประเทศไทย**มีนักศึกษาไปเรียนต่างประเทศ 26,233 คน หรือ ร้อยละ 1.1 ของนักศึกษาในประเทศ โดยไปเรียนที่ประเทศต่างๆ เรียง 5 อันดับยอดนิยม ได้แก่ สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร ออสเตรเลีย ญี่ปุ่น และมาเลเซีย ประเทศที่มีนักศึกษาไปเรียนมากที่สุดในกลุ่มอาเซียน+6 คือ ออสเตรเลีย 271,231 คน หรือร้อยละ 21.2 รองลงมาคือ ญี่ปุ่น 141,599 คน หรือร้อยละ 3.7 จีนมีนักศึกษาไปเรียนต่างประเทศที่สหรัฐอเมริกามากที่สุด รองลงมาคือ อินเดีย เกาหลี และมาเลเซีย ส่วนประเทศที่มีนักศึกษาไปเรียนต่างประเทศในสัดส่วนที่สูงมาก แต่จำนวนไม่มากนัก ได้แก่ บรูไน 3,208 คน หรือร้อยละ 55.5 ของนักศึกษาในประเทศ โดยมีนักศึกษาไปเรียนที่ สหราชอาณาจักรมากที่สุด

ประเทศที่ส่งนักศึกษาเข้ามาเรียนในประเทศไทยมากอันดับ 1 ของประเทศ คือ กัมพูชา 1,009 คน เข้ามาเรียนในไทยมากอันดับ 2 ของประเทศคือ ลาว 1,254 คน และพม่า 1,205 คน (ตาราง 5)

3.2.9.2 นักศึกษาต่างชาติ

นักศึกษาต่างชาติ หมายถึง นักศึกษาชาติอื่นที่เข้ามาเรียนในประเทศไทยนั้นๆ จาก ข้อมูลของ UIS ที่รายงานการรับนักศึกษาต่างชาติปี พ.ศ. 2553 จำนวน 63 ประเทศ พบว่า **ประเทศไทย** รับนักศึกษาต่างชาติ 19,052 คน สำหรับประเทศที่มีนักศึกษาต่างชาติมากที่สุดในกลุ่มอาเซียน+6 เรียงตามลำดับ ได้แก่ ออสเตรเลีย (271,231 คน) ญี่ปุ่น (141,599 คน) จีน (71,673 คน) เกาหลี (59,194 คน) และมาเลเซีย (57,824 คน) นอกจากนี้ในกลุ่มประเทศอาเซียน+6 ยังมีสิงคโปร์รับ นักศึกษาต่างชาติ 48,623 คน และนิวซีแลนด์รับ 37,878 คน (แผนภาพ 31)

แผนภาพ 31 จำนวนนักศึกษาต่างชาติ พ.ศ. 2553

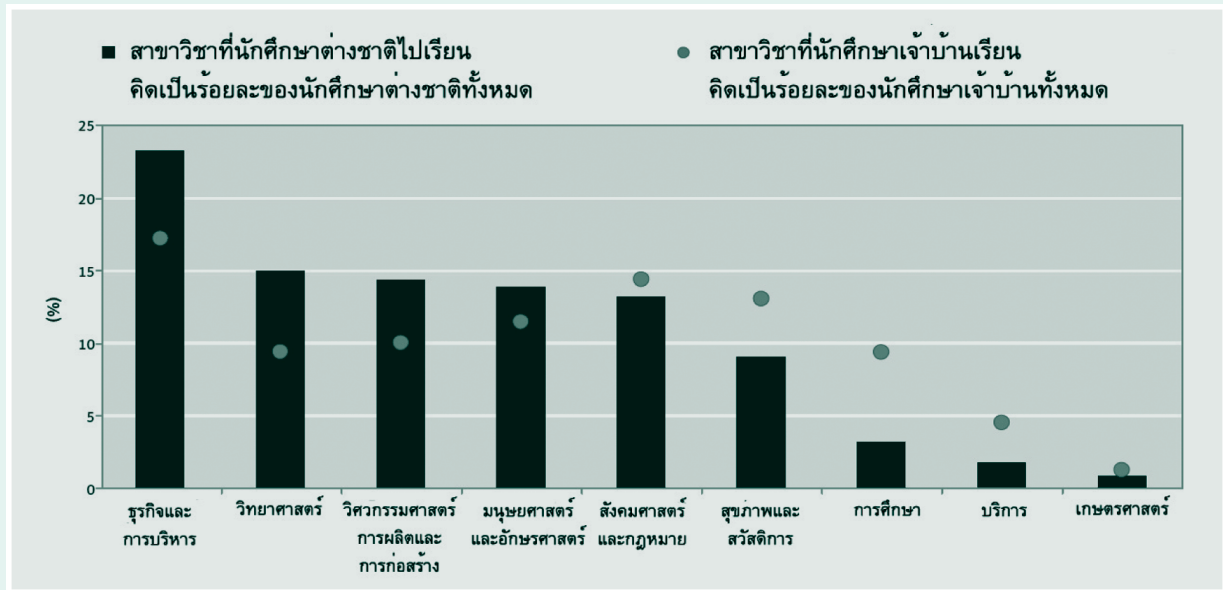

หมายเหตุ : กัมพูชา พม่า และอินเดีย ไม่มีรายละเอียดของข้อมูล
ที่มา : Global Education Digest., UIS, 2012 (ภาคผนวก ตาราง 5)

3.2.9.3 สาขาวิชาที่นักศึกษาต่างชาตินิยมเรียน

สาขาวิชาที่นักศึกษาต่างชาตินิยมเรียนคิดเป็นร้อยละของนักศึกษาต่างชาติทั้งหมด เรียงลำดับดังนี้ ธุรกิจและการบริหาร ร้อยละ 23.0 วิทยาศาสตร์ ร้อยละ 15.0 วิศวกรรมศาสตร์ การผลิต และการก่อสร้าง ร้อยละ 14.4 มนุษยศาสตร์และศิลปะ ร้อยละ 13.95 สังคมศาสตร์และนิติศาสตร์ ร้อยละ 13.0 สาธารณสุขและสวัสดิการ ร้อยละ 9.0 **การศึกษา ร้อยละ 3.0** บริการ ร้อยละ 2.0 และเกษตรศาสตร์ ร้อยละ 1.0 (แผนภาพ 32)

แผนภาพ 32 สาขาวิชาที่นักศึกษาต่างชาตินิยมเรียน พ.ศ. 2552

ที่มา : Figure 18, Global Education Digest 2009, UIS, 2009.

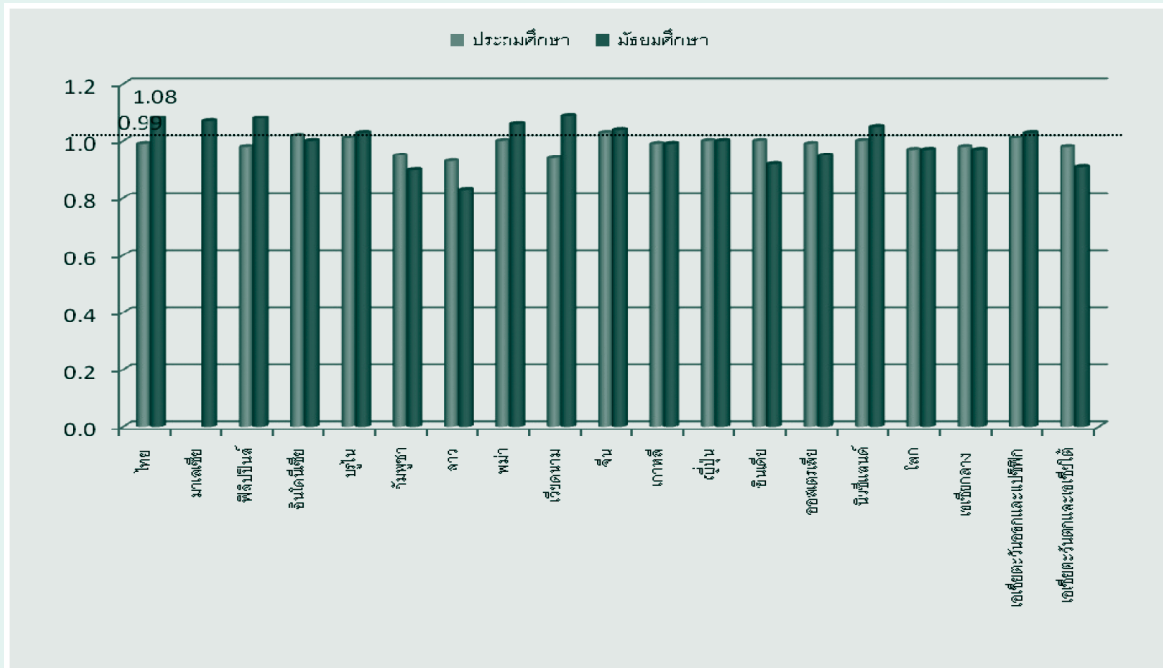
3.3 ความเสมอภาคระหว่างเพศ

3.3.1 ดัชนีความเสมอภาคระหว่างเพศ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ยูเนสโกสนใจศึกษาความเสมอภาคในการเข้ารับการศึกษาขั้นพื้นฐานระหว่างเพศชายและเพศหญิง เนื่องจากพบว่า เด็กทั่วโลกมากกว่า 1 ใน 3 อาศัยอยู่ในประเทศซึ่งไม่มีความเท่าเทียมกันระหว่างเพศชายและเพศหญิงในการเข้าถึงการศึกษาภาคบังคับ ความแตกต่างระหว่างเพศ และความเสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของเป้าหมายการศึกษานานาชาติ

ตัวชี้วัดความเสมอภาคระหว่างเพศ (Gender Parity Index หรือ GPI) อาจจะนำมาใช้กับตัวชี้วัดการศึกษาประเทศต่างๆ ได้ เพื่อที่จะประเมินความแตกต่างทางเพศ ค่า GPI สำหรับอัตราการเข้าเรียนทั้งหมด ใช่วิธีง่ายๆ คืออัตราการเข้าเรียนของเพศหญิงหารด้วยอัตราการเข้าเรียนของเพศชาย ค่าที่ต่ำกว่า 1 แสดงว่า โอกาสการเข้าเรียนของเพศชายดีกว่าเพศหญิง ค่าที่เข้าใกล้ 1 หมายความว่ามีความเสมอภาคในการเข้าเรียนหรือใกล้เคียง ความแตกต่างที่เพศหญิงมีโอกาสมากกว่าจะชี้ให้เห็นโดยค่านั้นจะมากกว่า 1 เป็นที่ยอมรับกันว่าความเสมอภาคทางเพศจะบรรลุเป้าหมาย เมื่อค่า GPI อยู่ระหว่าง 0.95-1.05

แผนภาพ 33 ดัชนีความเสมอภาคทางเพศ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2553

ที่มา : Global Education Digest 2012, UIS.

(ภาคผนวก ตาราง 8)

ระดับประถมศึกษา ค่าเฉลี่ยความเสมอภาคระหว่างเพศทั่วโลกอยู่ที่ 0.97 แสดงว่ามีความเสมอภาคในการเข้าเรียน ประเทศต่างๆ ส่วนใหญ่ที่นำเสนอในรายงานฉบับนี้มีความเสมอภาคระหว่างเพศเช่นกัน สำหรับประเทศไทยปี พ.ศ. 2553 ความเสมอภาคทางการศึกษาระหว่างเพศ ระดับประถมศึกษาอยู่ที่ 0.99 จัดอยู่ในระดับปกติ ซึ่งแสดงว่าโอกาสการเข้าเรียนในระดับประถมศึกษาของเพศชายมีมากกว่าเพศหญิงเล็กน้อย แต่ไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ของ UPE (Universal Primary Education)

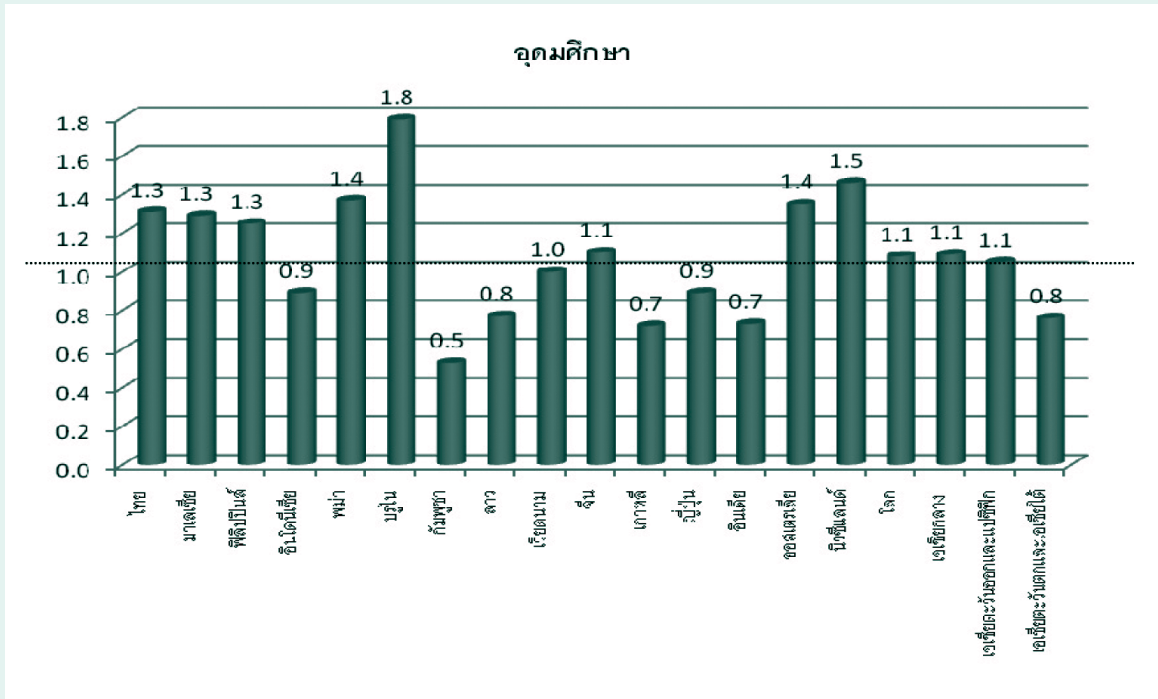
ในระดับมัธยมศึกษา ค่าเฉลี่ยความเสมอภาคระหว่างเพศทั่วโลกระดับมัธยมศึกษาอยู่ที่ 0.97 แสดงว่ามีความเสมอภาคในการเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษา ประเทศต่างๆ ส่วนใหญ่มีค่าความเสมอภาคระหว่างเพศอยู่ในเกณฑ์ โดยประเทศไทยตัวชี้วัดความเสมอภาคทางการศึกษาระหว่างเพศระดับมัศึกษามีค่าเป็น 1.08 แสดงว่าเพศหญิงเข้าเรียนมากกว่าเพศชาย จากประเทศที่นำเสนอมีประเทศมาเลเซีย ฟิลิปปินส์ กัมพูชา ลาว เวียดนาม พม่า และอินเดียที่ค่าความเสมอภาคระหว่างเพศอยู่นอกเกณฑ์ โดยมาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และเวียดนาม มีเพศหญิงเข้าเรียนมากกว่าเพศชายเล็กน้อย ส่วนประเทศที่เพศชายมีโอกาสการเข้าเรียนมากกว่าเพศหญิง คืออินเดีย กัมพูชา และลาว (แผนภาพ 34)

3.3.2 ดัชนีความเสมอภาคทางเพศ ระดับอุดมศึกษา

ความแตกต่างระหว่างเพศเห็นได้ชัดมากขึ้นในระดับอุดมศึกษา ซึ่งค่าเฉลี่ยทั่วโลก GPI = 1.08 แสดงว่าเพศหญิงเข้าเรียนระดับอุดมศึกษามากกว่าเพศชาย มีเพียง 2 ภูมิภาคที่เพศชายเข้าเรียนระดับอุดมศึกษามากกว่าเพศหญิง คือเอเชียตะวันตกและเอเชียใต้ (GPI = 0.76) และแอฟริกา (GPI = 0.62) เมื่อพิจารณารายประเทศ พบว่า ประเทศที่เพศหญิงเข้าเรียนมากกว่าเพศชาย ได้แก่ บรูไน (GPI = 1.79) นิวซีแลนด์

(GPI=1.46) และประเทศไทย (GPI=1.31) ซึ่งใกล้เคียงมาเลเซีย (GPI=1.29) พม่า (GPI=1.37) และออสเตรเลีย (GPI=1.35) ส่วนประเทศที่เพศชายเข้าเรียนมากกว่าเพศหญิง มากที่สุดในกลุ่มประเทศที่นำเสนอ คือ กัมพูชา (GPI=0.53) นอกจากนั้นยังมีเกาหลี (GPI=0.72) อินเดีย (GPI=0.73) และลาว (GPI=0.77) (แผนภาพ 34)

แผนภาพ 34 ดัชนีความเสมอภาคทางเพศ ระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2553

ที่มา : Global Education Digest 2012. UIS. (ภาคผนวก ตาราง 8)

การที่ผู้ชายเข้าเรียนในระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษาน้อย สถาบันสถิติแห่งยูเนสโก (UIS) ชี้แนะว่าในบางประเทศอาจต้องแก้ไขปัญหาดังกล่าว

3.4 การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคเอกชน

3.4.1 สัดส่วนนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเปรียบเทียบรัฐและเอกชน

สัดส่วนนักเรียนเปรียบเทียบในสถานศึกษาของรัฐและเอกชน เป็นตัวชี้วัดที่แสดงถึงการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ปัจจุบันมีโรงเรียนเอกชนจำนวนไม่น้อยที่ได้รับความนิยมจากประชาชนมากกว่าโรงเรียนของรัฐ ยูเนสโกแบ่งประเภทโรงเรียนเอกชนเป็น 2 ประเภท คือ โรงเรียนเอกชนที่รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐ (Government dependent private) และโรงเรียนเอกชนอิสระที่ไม่รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐ (Government independent private) การให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดบริการทางการศึกษา เป็นการให้ทางเลือกแก่ประชาชนผู้ใช้บริการการศึกษา และเป็นการแข่งขันการให้บริการทางการศึกษาแบบเสรี

จากแผนภาพ 35 พบว่า ส่วนใหญ่นักเรียนระดับประถมศึกษาเข้าเรียนในโรงเรียนของรัฐ ประเทศที่ภาคเอกชนมีส่วนร่วมจัดการศึกษามากที่สุดคือออสเตรเลียร้อยละ 30.9 ส่วนประเทศที่ภาคเอกชนมีส่วนร่วมจัดการศึกษาประมาณร้อยละ 10-20 ได้แก่ ประเทศไทย (ร้อยละ 18.9) อินโดนีเซีย (ร้อยละ 16.8) ฝรั่งเศส (ร้อยละ 14.8) และสหรัฐอเมริกา ร้อยละ 8.9

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น ประเทศไทย มีนักเรียนในโรงเรียนเอกชนที่รัฐสนับสนุนร้อยละ 13.1 สำหรับประเทศที่เอกชนมีส่วนร่วมจัดการศึกษาค่อนข้างมาก พบในประเทศอินโดนีเซีย นักเรียนเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชนอิสระมากถึงร้อยละ 36.3 และ ออสเตรเลียซึ่งมีนักเรียนเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชนที่รัฐสนับสนุนร้อยละ 34.5

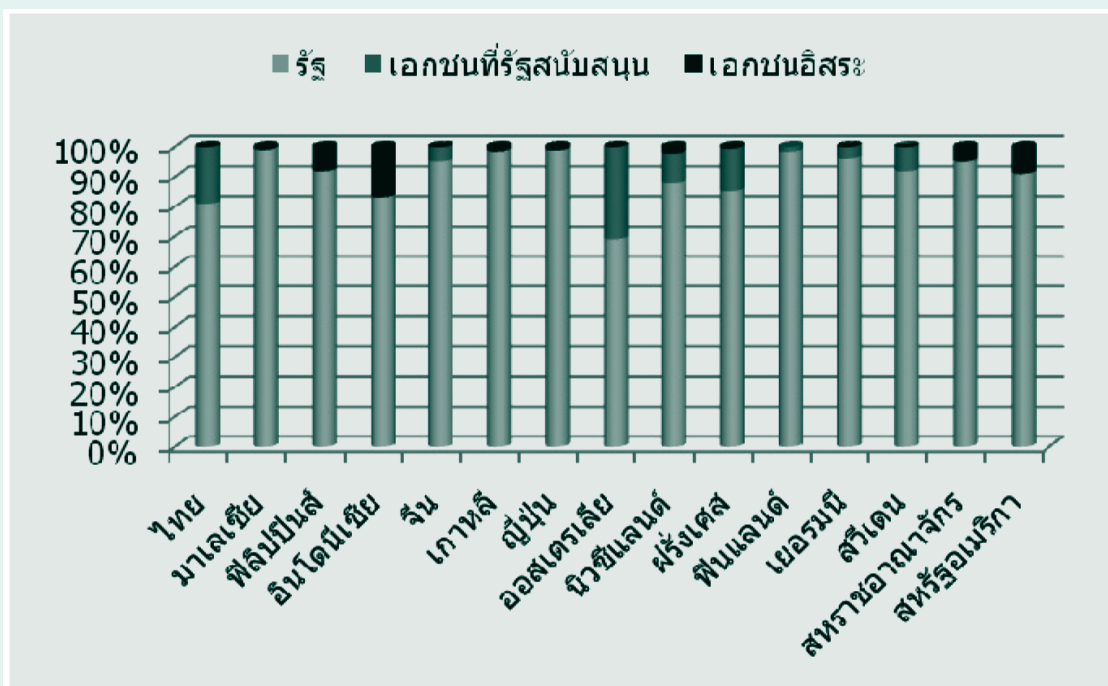
ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น แต่ประเทศไทยนักเรียนเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชนที่รัฐสนับสนุนมากกว่าระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นเล็กน้อย กล่าวคือร้อยละ 20.5 ประเทศที่ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากที่สุดคือ อินโดนีเซีย (ร้อยละ 49.8) รองลงมาคือ เกาหลี (ร้อยละ 45.2) และออสเตรเลีย (ร้อยละ 31.5)

ที่น่าสังเกตคือ สัดส่วนของนักเรียนที่เข้าเรียนในโรงเรียนของเอกชนมีแนวโน้มมากขึ้น เมื่อระดับการศึกษาสูงขึ้น ช่องว่างระหว่างจำนวนนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนกับโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนคิดเป็นร้อยละแล้วจะสูงกว่าร้อยละ 10 หรือมากกว่า ดังเช่นในอินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ เกาหลี และสหราชอาณาจักร เป็นต้น

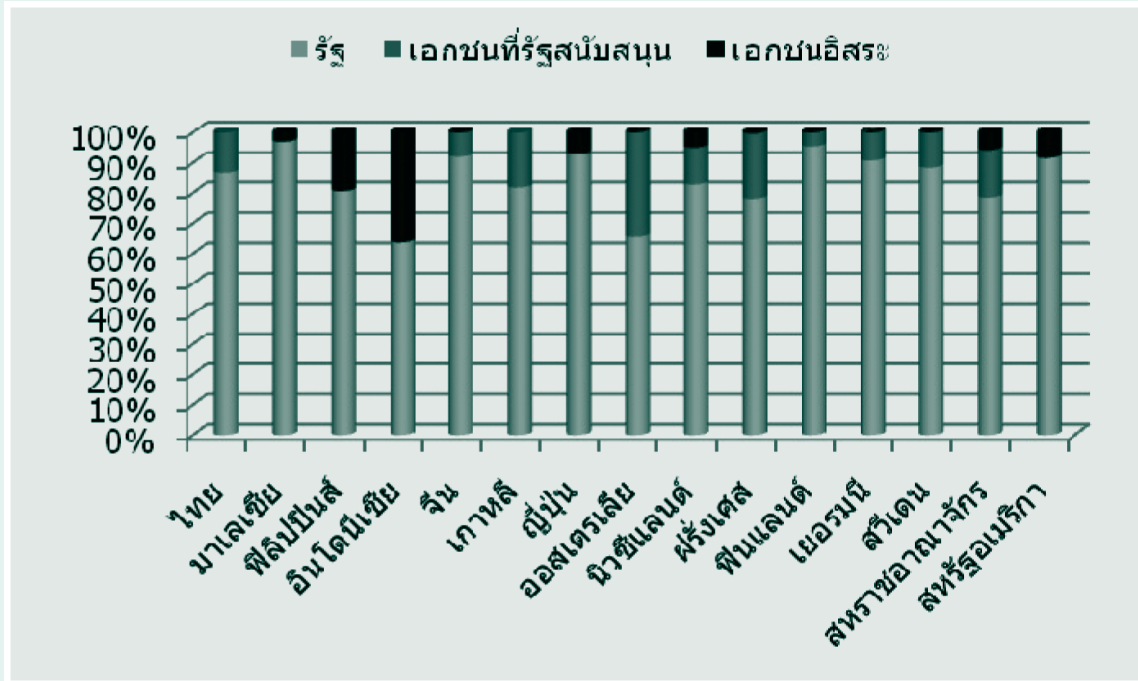
อย่างไรก็ตาม สัดส่วนของการจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของภาคเอกชน ยังน้อย และที่น้อยกว่าร้อยละ 10 ได้แก่ มาเลเซีย จีน เยอรมนี และสหรัฐอเมริกา เป็นต้น (แผนภาพ 35)

แผนภาพ 35 สัดส่วนนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
เปรียบเทียบรัฐและเอกชน พ.ศ. 2553

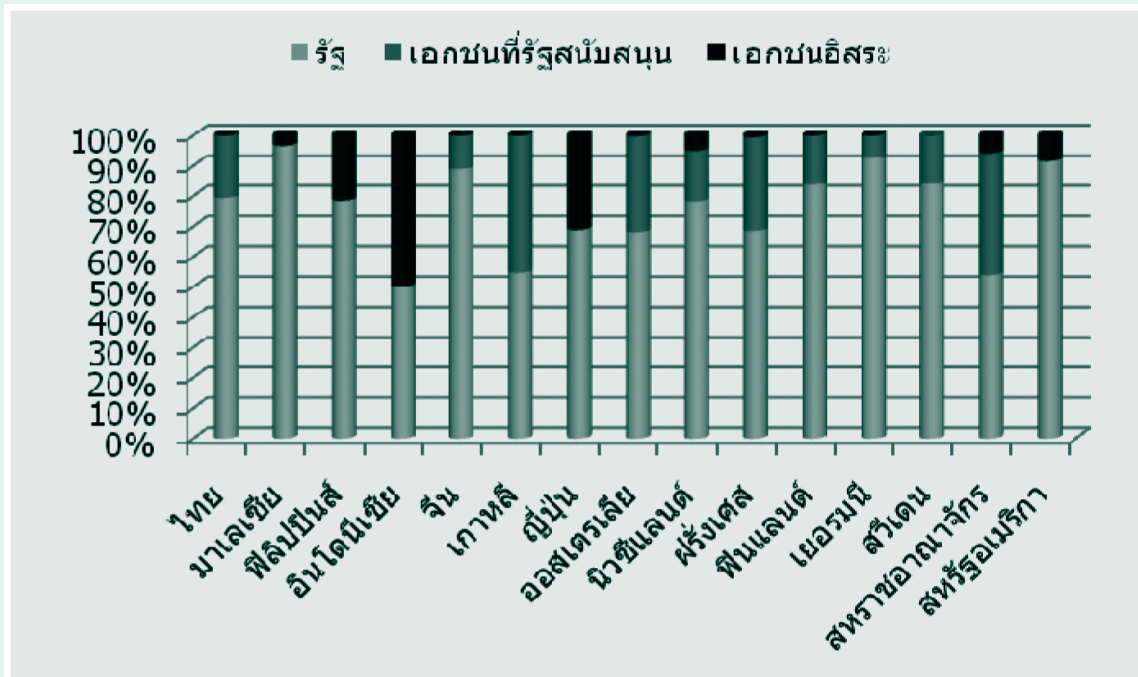
ประถมศึกษา

มัธยมศึกษาตอนต้น

มัธยมศึกษาตอนปลาย

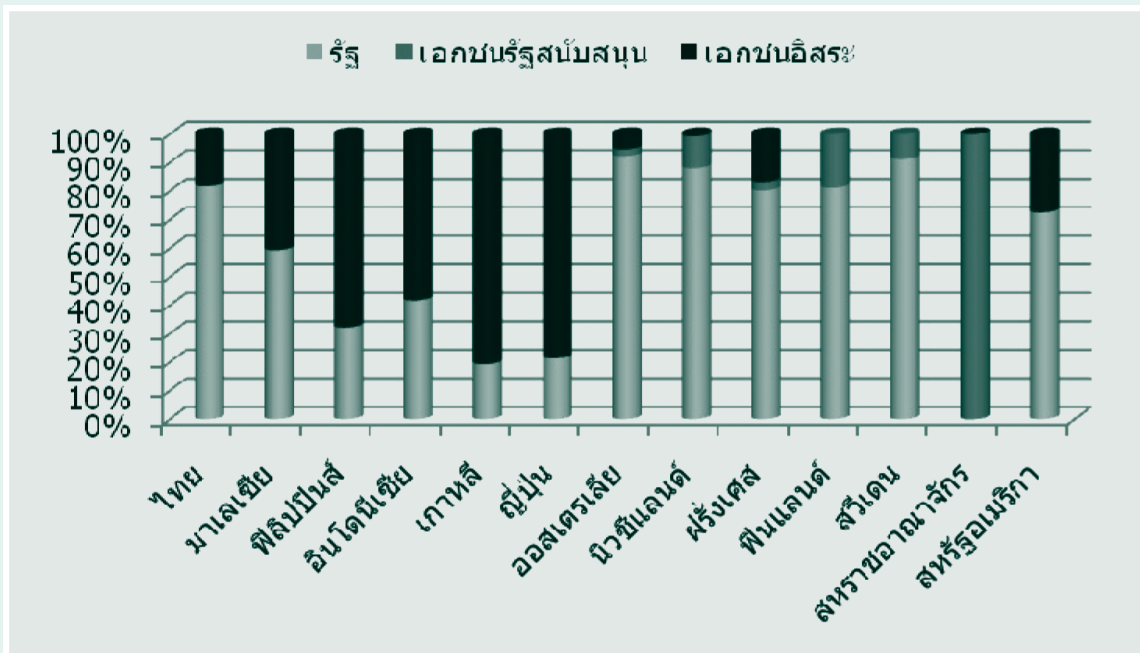

ที่มา : Global Education Digest 2012, UIS. (ภาคผนวก ตาราง 4)

3.4.2 สัดส่วนนิสิตนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา เปรียบเทียบรัฐและเอกชน

ประเทศไทยมีนักศึกษาเข้าเรียนในสถาบันอุดมศึกษาของเอกชนเพียงร้อยละ 18.3 เท่านั้น แต่มีหลายๆ ประเทศที่ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษามากกว่าภาครัฐ ที่โดดเด่นมากคือเกาหลีมีสัดส่วนนักศึกษาระดับอุดมศึกษาเรียนในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนสูงสุด ร้อยละ 80.7 รองลงมาคือ ญี่ปุ่นร้อยละ 78.6 ฟิลิปปินส์ และอินโดนีเซีย ร้อยละ 65.9 และ 58.2 ตามลำดับ ส่วนประเทศที่เอกชนจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาน้อยไม่ถึงร้อยละ 10 เช่น ออสเตรเลีย และสวีเดน เป็นต้น (แผนภาพ 36)

แผนภาพ 36 สัดส่วนนิสิต/นักศึกษา ระดับอุดมศึกษา เปรียบเทียบรัฐและเอกชน พ.ศ. 2553

ที่มา : Global Education Digest 2012, UIS. (ภาคผนวก ตาราง 4)

บทที่ 4

คุณภาพ และประสิทธิภาพการจัดการศึกษา

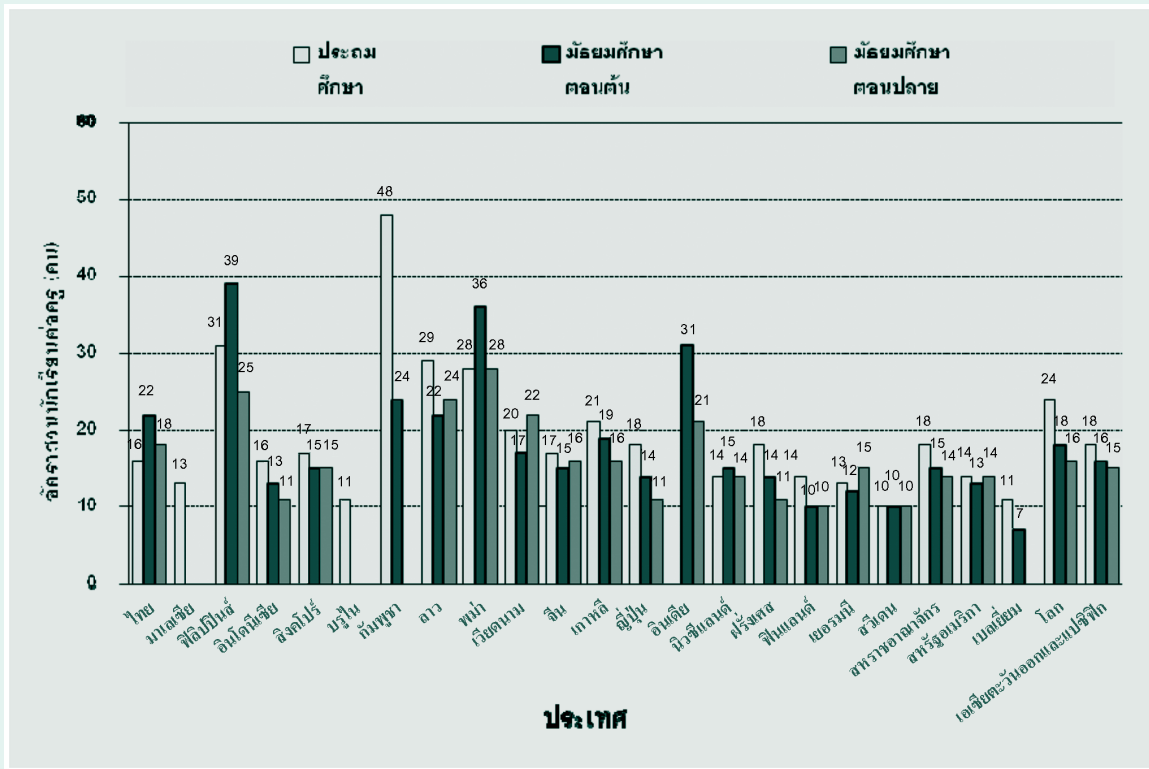
ในการอธิบายถึงคุณภาพ และประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ในที่นี้จะใช้ตัวชี้วัดเกี่ยวกับครูและสภาพแวดล้อมแห่งการเรียนรู้ เช่น อัตราส่วนนักเรียนต่อครู ขนาดชั้นเรียน เงินเดือนครู นำเสนอการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียน การจัดอันดับสถาบันอุดมศึกษา รวมทั้งตัวชี้วัดที่แสดงประสิทธิภาพการจัดการศึกษา งบประมาณการศึกษา เป็นต้น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 ครูและสภาพแวดล้อมแห่งการเรียนรู้

4.1.1 อัตราส่วนนักเรียนต่อครู

อัตราส่วนนักเรียนต่อครู เป็นตัวชี้วัดการลงทุนด้านทรัพยากรมนุษย์ในด้านการศึกษา พบว่า **ระดับประถมศึกษา ประเทศไทย** มีอัตราส่วนนักเรียนต่อครู 16:1 ดีกว่าทั้งอัตราส่วนนักเรียนต่อครูเฉลี่ยทั่วโลก 24:1 และเฉลี่ยภูมิภาคเอเชียตะวันออกและแปซิฟิก 18:1 เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มประเทศอาเซียน พบว่า ประเทศส่วนใหญ่จะมีค่าใกล้เคียงกับไทย เช่น อินโดนีเซีย (16:1) สิงคโปร์ และจีน (17:1 เท่ากัน) โดยมาเลเซียอัตราส่วนต่ำกว่าไทย คือ 13:1 ส่วนประเทศที่มีอัตราส่วนนักเรียนต่อครูระดับประถมศึกษาค่อนข้างสูงคือ พม่า (28:1) ลาว (29:1) ฟิลิปปินส์ (31:1) มากที่สุดคือกัมพูชา (48:1) (แผนภาพ 37 และภาคผนวก ตาราง 12)

แผนภาพ 37 อัตราส่วนของนักเรียนต่อครู จำแนกตามระดับการศึกษา พ.ศ. 2553

ที่มา : Global Education Digest UIS, 2012 (ภาคผนวก ตาราง 12)

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ใน พ.ศ.2553 ประเทศไทยมีอัตราส่วนนักเรียนต่อครู 22:1 ซึ่งอัตราส่วนสูงกว่าค่าของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และแปซิฟิก (16:1) และค่าเฉลี่ยของโลก (18:1)

เมื่อเปรียบเทียบรายประเทศ พบว่า ประเทศที่มีอัตราส่วนสูงเกิน 30:1 ได้แก่ ฟิลิปปินส์ (39:1) รองลงมาคือ พม่า และอินเดีย ส่วนประเทศที่มีอัตราส่วนต่ำ ได้แก่ อินโดนีเซีย (13:1) ญี่ปุ่น (14:1) สิงคโปร์และจีน (15:1 เท่ากัน) (แผนภาพ 37 และภาคผนวก ตาราง 12)

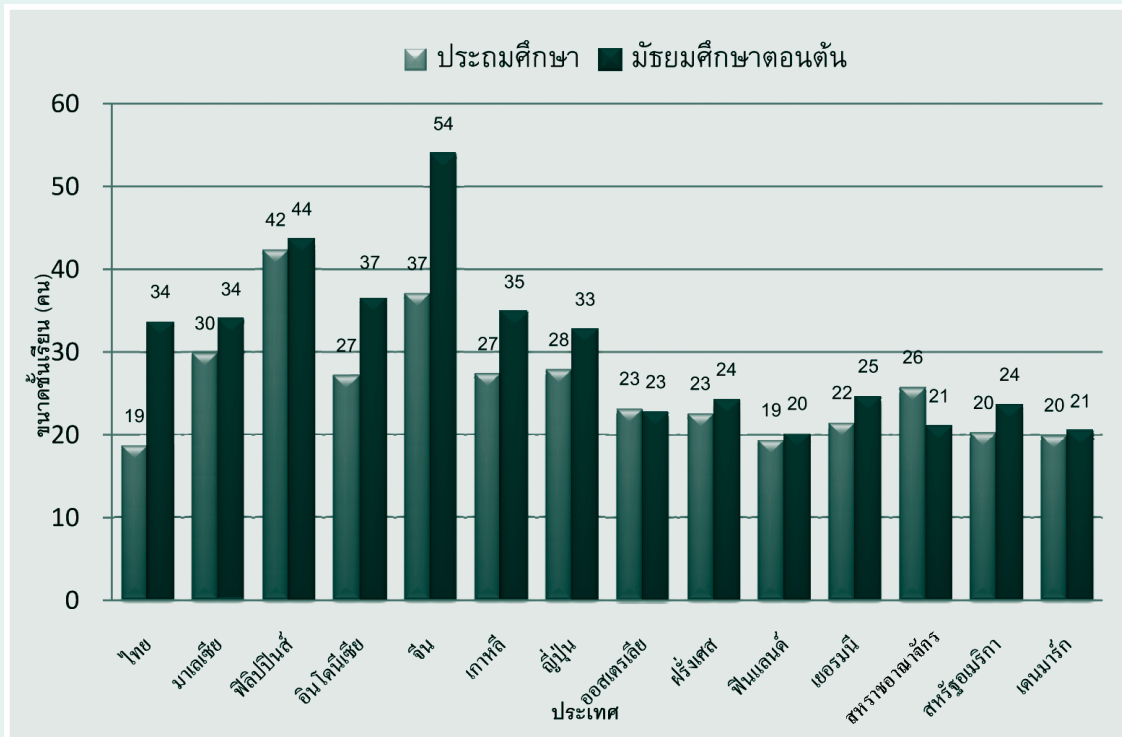
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ใน พ.ศ.2553 ประเทศไทยมีอัตราส่วนนักเรียนต่อครู 18:1 ไม่สูงนักเมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และแปซิฟิก (15:1) และของโลก 16:1

เมื่อเปรียบเทียบรายประเทศ พบว่า ประเทศที่มีอัตราส่วนสูงที่สุด ได้แก่ พม่า 28:1 รองลงมาคือ ฟิลิปปินส์ ลาว กัมพูชา เวียดนาม และอินเดีย ส่วนประเทศที่มีค่าต่ำคือ ญี่ปุ่น และอินโดนีเซีย (11:1 เท่ากัน) และสิงคโปร์ (15:1) (แผนภาพ 37 และภาคผนวก ตาราง 12)

4.1.2 ขนาดชั้นเรียน

ขนาดชั้นเรียนในที่นี้หมายถึง จำนวนนักเรียนทั้งหมดหารด้วยจำนวนห้องเรียนทั้งหมด มีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของชั้นเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้ผลลัพธ์ชี้ไปในทิศทางเดียวกันว่า ชั้นเรียนควรมีขนาดเล็ก แต่อาจจำเป็นเฉพาะในระดับชั้นต้นๆ และไม่สามารถใช้ได้ในประเทศที่กำลังพัฒนา ในการลดขนาดของชั้นเรียนเป็นปัญหาที่ต้องพิจารณาในระดับนโยบาย รวมทั้งค่าใช้จ่ายที่ต้องจ้างครูเพิ่ม ตลอดจนการรักษาคุณภาพของครูในขณะที่ความต้องการครูเพิ่มมากขึ้น

แผนภาพ 38 ขนาดชั้นเรียนโรงเรียนของรัฐ จำแนกตามระดับการศึกษา พ.ศ. 2553

ที่มา : Global Education Digest 2012, UIS, 2012 (ภาคผนวก ตาราง 13)

ระดับประถมศึกษา ใน พ.ศ.2553 ประเทศไทย ขนาดชั้นเรียนของรัฐเท่ากับ 19 คน ส่วนประเทศสมาชิกอาเซียนส่วนใหญ่ไม่มีข้อมูล ที่มีข้อมูล ได้แก่ ฟิลิปปินส์สูงถึง 42 คน มาเลเซีย 30 คน และอินโดนีเซีย 27 คน ส่วนประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกและแปซิฟิก ส่วนใหญ่จะมีขนาดห้องเรียนมากกว่าไทย เช่น จีน 37 คน ญี่ปุ่น 28 คน เกาหลี 27 คน เป็นต้น (แผนภาพ 38 และภาคผนวก ตาราง 13)

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ประเทศไทยมีขนาดชั้นเรียนในโรงเรียนของรัฐอยู่ที่ 34 คนเท่ากับมาเลเซีย ส่วนประเทศที่มีขนาดชั้นเรียนมากที่สุดคือ จีน 54 คน รองลงมาได้แก่ ฟิลิปปินส์ 44 คน อินโดนีเซีย 37 คน เกาหลี 35 คน และญี่ปุ่น 33 คน เป็นต้น (แผนภาพ 38 และภาคผนวก ตาราง 13)

4.1.3 บัญชีเงินเดือนครู

ระดับเงินเดือนครูมีอิทธิพลต่อความสามารถของประเทศในการจ้างและดูแลรักษาแรงงานครูที่มีคุณภาพ การกำหนดอัตราเงินเดือนและผลตอบแทนในระดับสูงเพื่อชักจูงครูที่มีคุณภาพดี เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ผู้มีหน้าที่ตัดสินใจจะต้องพิจารณาเพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างเงินงบประมาณกับคุณภาพครู ส่วนองค์ประกอบอื่นๆ ที่ต้องพิจารณาร่วมด้วย ได้แก่ การกำหนดคุณสมบัติขั้นต่ำของผู้ที่จะเป็นครู อัตราส่วนนักเรียนต่อครูที่พอเหมาะ ขนาดของชั้นเรียน จำนวนชั่วโมงเรียนของนักเรียน และจำนวนชั่วโมงสอนของครู

ตัวชี้วัดที่นำมาใช้บ่อยๆ ในการเปรียบเทียบระดับนานาชาติเกี่ยวกับเงินเดือนครูมี 2 วิธีคือวิธีแรกเป็นการเปรียบเทียบเงินเดือนที่เป็นตัวเงิน โดยอาศัยบัญชีเงินเดือนตามกฎหมาย แล้วเปลี่ยนเป็นเงินเหรียญสหรัฐปรับด้วยค่าอำนาจการซื้อเปรียบเทียบเป็นค่า PPP\$ (Purchasing Power Parities) เพื่อขจัดปัญหาความแตกต่างระหว่างค่าครองชีพของแต่ละประเทศ วิธีที่สองเป็นการเปรียบเทียบเงินเดือน โดยคิด

เป็นร้อยละของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อหัว (GDP per capita) วิธีนี้เป็นการวัดระดับการลงทุนด้านครูที่สัมพันธ์กับความสามารถของประเทศในการกำหนดค่าใช้จ่ายทางการศึกษา การเปรียบเทียบระดับเงินเดือนครูจะใช้จุดที่ครูทำงานมาครั้งชีวิตตามบัญชีเงินเดือนเป็นตัวประมาณค่าเฉลี่ยของระดับผลตอบแทน

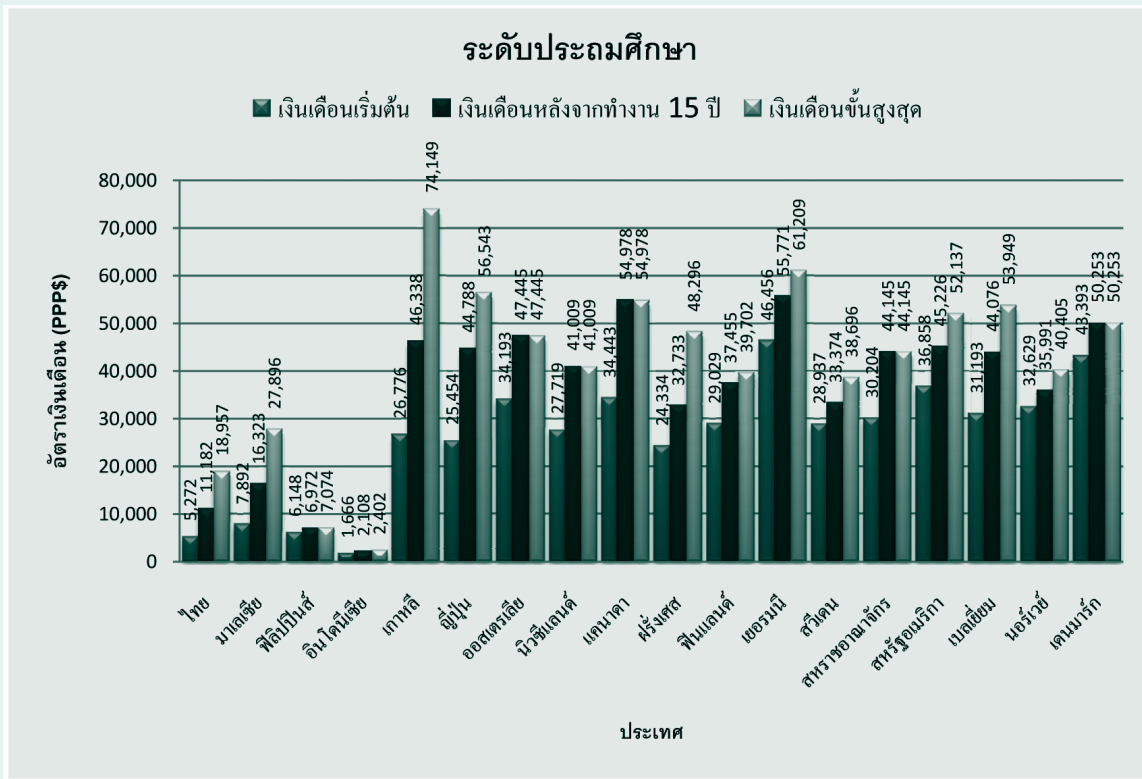
ความเสมอภาคของอำนาจการซื้อ หรือ PPP\$ (Purchasing Power Parities) หมายถึง อัตราแลกเปลี่ยนทางการเงินที่ทำให้เกิดความเสมอภาคทางอำนาจการซื้อของเงินสกุลต่างๆ ที่แตกต่างกัน หมายความว่า เงินจำนวนหนึ่งเมื่อเปลี่ยนเป็นเงินดอลลาร์สหรัฐที่อัตรา PPP (PPP\$) จะสามารถซื้อสินค้าหรือบริการได้เท่าเทียมกันในทุกประเทศ หรืออีกนัยหนึ่ง PPP คือ อัตราการเปลี่ยนแปลงเงินตราที่ขจัดความแตกต่างระหว่างมูลค่าของเงินในประเทศต่างๆ ดังนั้น การเปรียบเทียบระหว่างประเทศจึงสะท้อนให้เห็นเพียงความแตกต่างของปริมาณสินค้าและบริการที่ซื้อเท่านั้น

ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ หรือ GDP (Gross Domestic Product) หมายถึง ผลบวกของมูลค่ารวมทั้งสิ้นจากผู้ผลิตทางเศรษฐกิจภายในประเทศ รวมทั้งการค้าส่งและการขนส่ง บวกภาษีผลผลิตและลบเงินสนับสนุนต่างๆ ที่ไม่รวมอยู่ในมูลค่าของผลิตภัณฑ์

ในประเทศไทย อัตราเงินเดือนครูเท่ากันทุกระดับการศึกษา (ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย (สายสามัญ) โดยครูที่เริ่มทำงานจะได้รับอัตราเงินเดือน 5,272 PPP\$ เมื่อทำงานไปแล้ว 15 ปีได้รับ 11,182 PPP\$ โดยเงินเดือนสูงสุดที่จะได้รับคือ 18,957 PPP\$ ซึ่งเหมือนกับประเทศฟิลิปปินส์ อัตราเงินเดือนทั้ง 3 ระดับของ**ประเทศไทย** สูงกว่าอัตราเงินเดือนของอินโดนีเซีย แต่อัตราเงินเดือนทั้ง 3 ระดับของ**ประเทศไทย** ก็ยังต่ำกว่าอัตราเงินเดือนของหลายประเทศ เช่น เกาหลี ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย เป็นต้น (ภาคผนวกตารางที่ 14)

ระดับประถมศึกษา ประเทศไทย มีอัตราเงินเดือนเริ่มต้น 5,272 PPP\$ หลังทำงาน 15 ปี 11,182 PPP\$ และเงินเดือนขั้นสูงสุด 18,957 PPP\$ ซึ่งฟิลิปปินส์ เริ่มต้นสูงกว่าไทยคือ 6,148 PPP\$ หลังจาก 15 ปี และขั้นสูงสุด น้อยกว่าไทย อินโดนีเซียมีอัตราเงินเดือนน้อยที่สุด เริ่มต้น 1,666 PPP\$ หลังจาก 15 ปี 2,108 PPP\$ และขั้นสูงสุด 2,402 PPP\$ ส่วนประเทศที่มีอัตราเงินเดือนค่อนข้างสูง คือ เกาหลี และออสเตรเลีย (แผนภาพ 39 และภาคผนวก ตารางที่ 14)

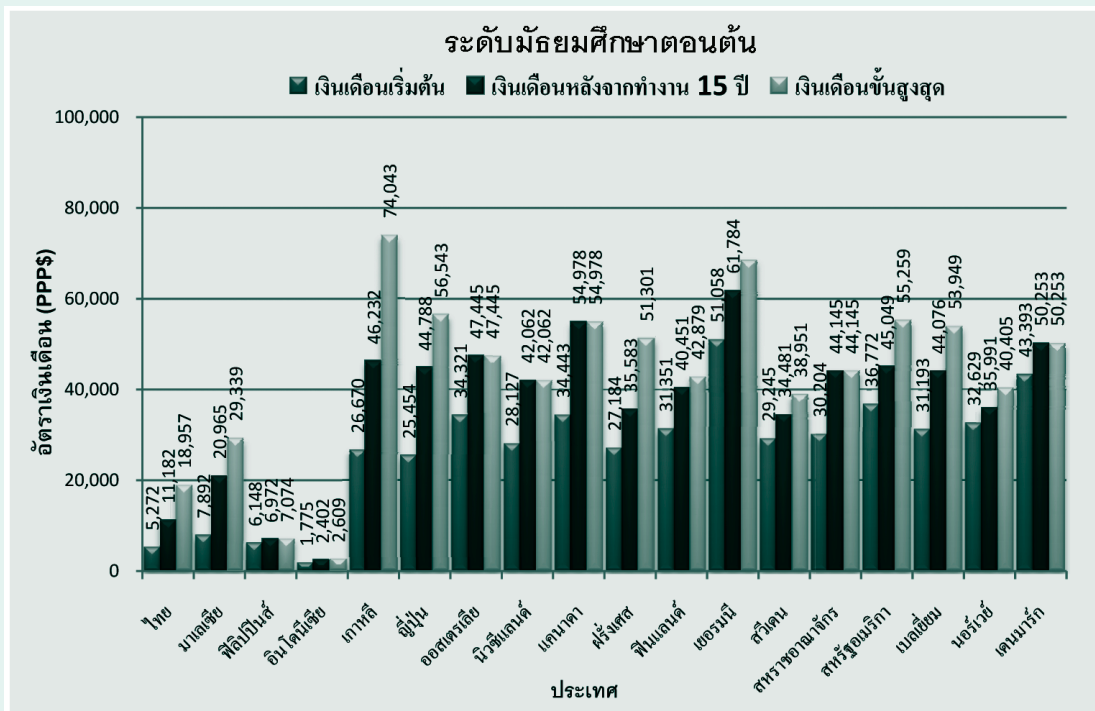
แผนภาพ 39 อัตราเงินเดือนของครูระดับประถมศึกษา คิดเป็น PPP\$ ของเงินเดือน ตามบัญชีเงินเดือน จำแนกตามระดับการศึกษา พ.ศ.2553

ที่มา : Global Education Digest 2012 (ภาคผนวก ตาราง 14)

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ประเทศไทยมีอัตราเงินเดือนเริ่มต้น 5,272 PPP\$ หลังทำงาน 15 ปี 11,182 PPP\$ และเงินเดือนขั้นสูงสุด 18,957 PPP\$ (เท่ากับระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย) สูงกว่าอินโดนีเซียซึ่งมีอัตราเงินเดือนน้อยที่สุด เริ่มต้น 1,775 PPP\$ หลังจาก 15 ปี 2,402 PPP\$ และขั้นสูงสุด 2,609 PPP\$ ส่วนประเทศที่มีอัตราเงินเดือนค่อนข้างสูง คือ เกาหลี ญี่ปุ่น และออสเตรเลีย (แผนภาพ 40 และภาคผนวก ตารางที่ 14)

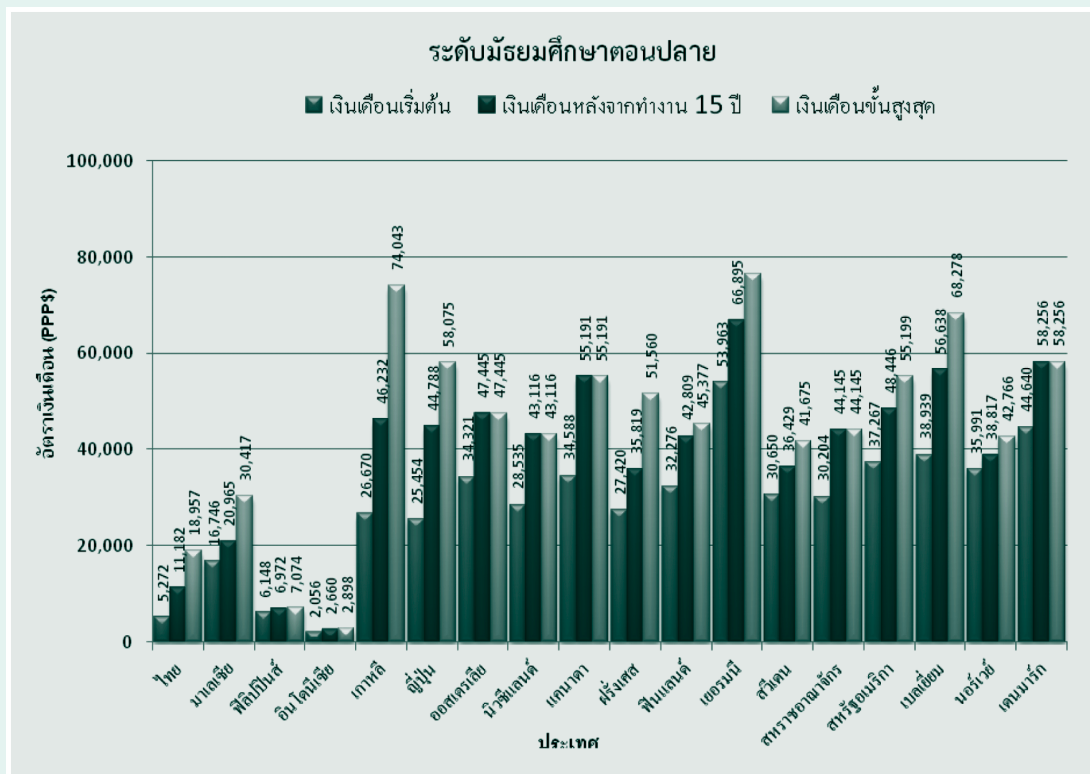
แผนภาพ 40 อัตราเงินเดือนของครูระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็น PPP\$ ของเงินเดือน ตามบัญชีเงินเดือน จำแนกตามระดับการศึกษา พ.ศ.2553

ที่มา : Global Education Digest 2012 (ภาคผนวก ตาราง 14)

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (สายสามัญ) ประเทศไทยมีอัตราเงินเดือนเริ่มต้น 5,272 PPP\$ หลังทำงาน 15 ปี 11,182 PPP\$ และเงินเดือนขั้นสูงสุด 18,957 PPP\$ (เท่ากับระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น) ซึ่งสูงกว่าอินโดนีเซียที่มีอัตราเงินเดือนน้อยที่สุด เริ่มต้น 2,056 PPP\$ หลังจาก 15 ปี 2,600 PPP\$ และขั้นสูงสุด 2,898 PPP\$ ส่วนประเทศที่มีอัตราเงินเดือนค่อนข้างสูง คือ เกาหลี ญี่ปุ่น และออสเตรเลีย (แผนภาพ 41 และภาคผนวก ตารางที่ 14)

แผนภาพ 41 อัตราเงินเดือนของครูระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (สายสามัญ) คิดเป็น PPP\$ ของเงินเดือนตามบัญชีเงินเดือน จำแนกตามระดับการศึกษา พ.ศ. 2553

ที่มา : Global Education Digest 2012 (ภาคผนวก ตาราง 14)

4.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาระดับนานาชาติ

4.2.1 โครงการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ (PISA)

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) ร่วมกับองค์การเพื่อความร่วมมือและพัฒนาทางเศรษฐกิจ (Organisation for Economic Co-Operation and Development (OECD)) ได้ดำเนินการโครงการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ (Programme for International Student Assessment หรือ PISA) มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินระบบการศึกษาของประเทศในการเตรียมตัวนักเรียน (อายุ 15 ปี) ที่จบการศึกษาภาคบังคับ พร้อมทั้งจะเรียนรู้และเป็นประชาชนที่มีคุณภาพในอนาคตได้ดีหรือไม่ เพียงใด

PISA ไม่ประเมินความรู้ตามหลักสูตรในโรงเรียน แต่เน้นความรู้และทักษะที่ต้องใช้ในชีวิตจริงนอกโรงเรียนในอนาคต ความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิตและเป็นตัวชี้วัดศักยภาพการแข่งขันทางเศรษฐกิจ ได้แก่ การรู้เรื่อง (Literacy) 3 ด้าน คือ การอ่าน (Reading Literacy) คณิตศาสตร์ (Mathematics Literacy) และวิทยาศาสตร์ (Scientific Literacy) โดยประเมินในด้านต่างๆ ทั้งสาม และเพิ่มเติมด้านทักษะที่ต้องใช้ในกระบวนการการเรียนรู้ คือ การแก้ปัญหา และกระบวนการที่ต้องใช้ในการดำรงชีวิต

PISA มีการประเมินผลทุกๆ 3 ปี เพื่อติดตามแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อให้ข้อมูลแก่ระดับนโยบาย การประเมินผลแต่ละครั้งจะครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน แต่จะให้น้ำหนักความสำคัญแต่ละวิชาสลับกันไป PISA 2000 ให้น้ำหนักการอ่านเป็นหัวใจหลัก PISA 2003 ให้

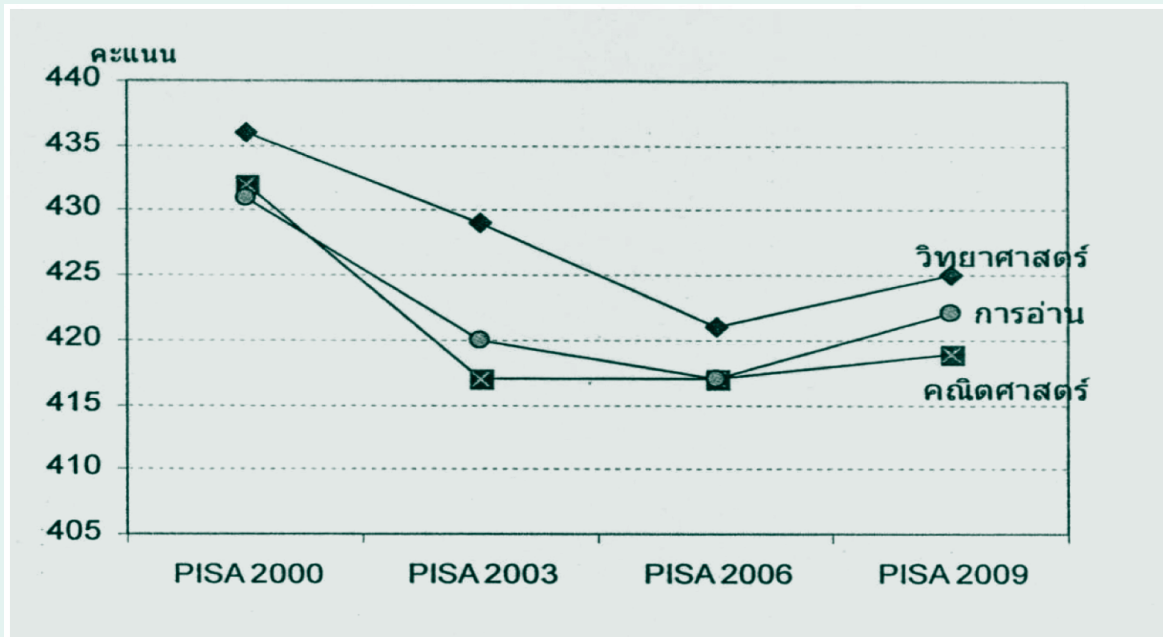
น้ำหนักด้านคณิตศาสตร์ PISA 2006 ให้น้ำหนักด้านวิทยาศาสตร์ ทั้งนี้ วิชาที่เป็นหัวใจหลักจะมีน้ำหนัก 60% ของภารกิจการประเมิน ส่วนวิชาการจะมีน้ำหนักวิชาละ 20% PISA 2009 ครั้งนี้เป็นการวิจัย ซึ่งเป็นการเริ่มต้นการประเมินรอบสอง และให้น้ำหนักการประเมินด้านการอ่านเป็นสำคัญ หรือเรียกได้ว่าเป็นการประเมินการอ่านซ้ำเป็นรอบที่สอง เพื่อติดตามดูว่าในเวลาที่เปลี่ยนไป นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงมากน้อยเพียงใด มีประเทศที่เข้าร่วมโครงการจำนวน 65 ประเทศ

ผลการประเมินในภาพรวม

PISA รายงานเป็นคะแนนเฉลี่ยเทียบกับค่าเฉลี่ย OECD ซึ่งเป็นคะแนนมาตรฐาน และรายงานเป็นระดับการรู้เรื่อง 6 ระดับ จากระดับ 1 (ต่ำสุด) จนถึงระดับ 6 (สูงสุด) และกำหนดให้ระดับ 2 เป็นระดับพื้นฐานที่นักเรียนเริ่มแสดงว่ารู้และพอจะใช้ประโยชน์จากความรู้ได้ในชีวิต ตัวเลขบอกจำนวนนักเรียนที่ระดับต่ำเป็นตัวชี้บ่งที่สำคัญว่าคุณภาพของพลเมืองที่จะมีส่วนร่วมในสังคมและในตลาดแรงงานในอนาคตจะมีลักษณะอย่างไร

สำหรับประเทศไทย เริ่มเข้าร่วมโครงการประเมิน PISA ตั้งแต่โครงการ PISA 2000 ซึ่งผลประเมินที่ผ่านมา ตั้งแต่ PISA 2000 - 2009 อ้างในรายงานบทสรุปเพื่อการบริหารของสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) สรุปได้ว่า ผลประเมิน PISA 2009 นักเรียนไทยกลุ่มอายุ 15 ปี มีผลการประเมินต่ำกว่าค่าเฉลี่ยนานาชาติทุกวิชา และมีแนวโน้มผลการประเมินผลต่ำลงทุกวิชา เมื่อเทียบกับการประเมินครั้งแรก (PISA 2000) อย่างไรก็ดีตาม เมื่อเทียบกับ PISA 2006 พบว่า นักเรียนมีผลการประเมินเพิ่มสูงขึ้นเล็กน้อยในด้านการอ่าน และวิทยาศาสตร์ ยกเว้น คณิตศาสตร์เกือบไม่เปลี่ยนแปลง (แผนภาพ 42)

แผนภาพ 42 แนวโน้มผลการประเมินจาก PISA 2000 ถึง PISA 2009 ของประเทศไทย

ที่มา : สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.), ผลการประเมิน PISA 2009 การอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ บทสรุปเพื่อการบริหาร.

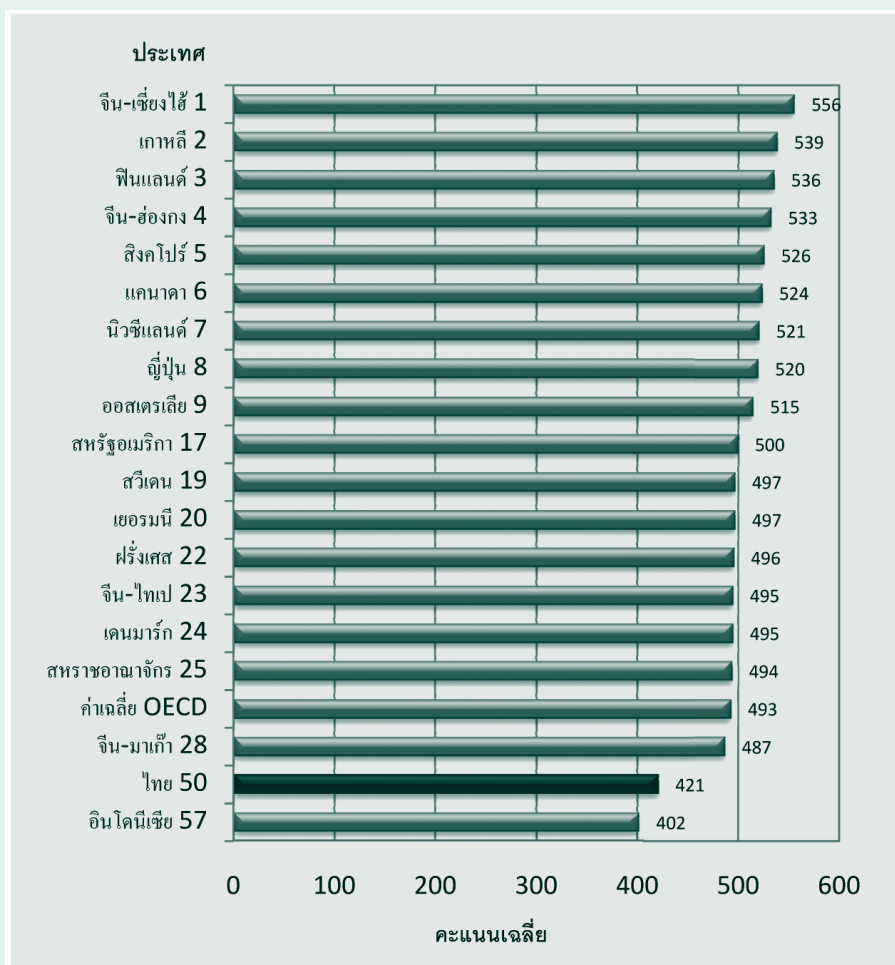
สำหรับรายละเอียดผลการประเมิน PISA 2009 ใน 3 ด้าน มีดังนี้

ก. การรู้เรื่องการอ่าน (Reading literacy)

เนื่องจากการประเมิน PISA 2009 เป็นการประเมินที่เน้นเรื่องทักษะการอ่านเป็นหลัก ทักษะการอ่านมีความสำคัญมากในปัจจุบัน เป็นพื้นฐานสำคัญของการเรียนรู้ทุกประเภท เพราะถือว่าเป็นเครื่องมือที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในด้านอื่นๆ ในชีวิต PISA ได้แบ่งเกณฑ์ระดับความสามารถการอ่าน เป็น 7 ระดับ ได้แก่ ต่ำกว่าระดับ 1 คะแนนต่ำกว่า 334.75 คะแนน ระดับ 1 คะแนน 334.75 - 407.47 คะแนน ระดับ 2 คะแนน 407.47 - 480.18 คะแนน ระดับ 3 คะแนน 480.18 - 552.89 คะแนน ระดับ 4 คะแนน 552.89 - 625.61 คะแนน ระดับ 5 คะแนน 625.61 - 698.32 คะแนน และระดับ 6 คะแนนสูงกว่า 698.32 คะแนน (ภาคผนวก ตาราง 16)

ผลการประเมิน PISA 2009 พบว่า ประเทศไทย มีคะแนน 421 คะแนน อยู่อันดับที่ 50 อันดับดีกว่าอินโดนีเซีย แต่ต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ย OECD ซึ่งอยู่ที่ 493 คะแนน ประเทศในภูมิภาคเอเชียที่มีคะแนนสูง 5 อันดับแรกได้แก่ จีน-เซี่ยงไฮ้ (556) เกาหลี (539) จีน-ฮ่องกง (533) และสิงคโปร์ (526) (แผนภาพ 43 และภาคผนวก ตาราง 15)

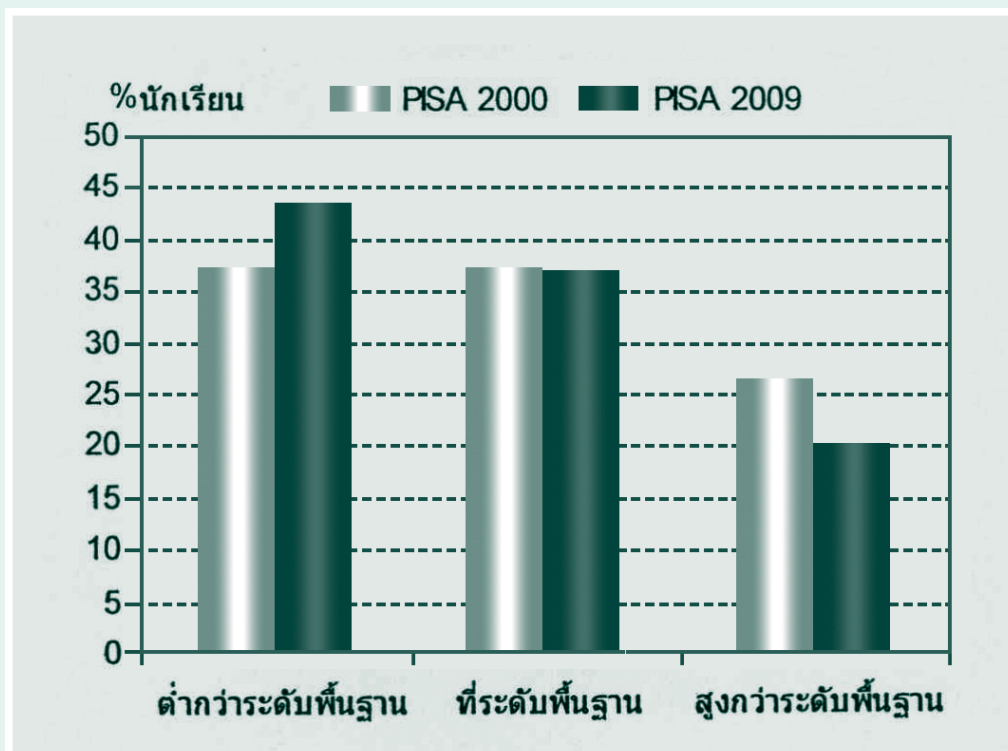
แผนภาพ 43 คะแนนเฉลี่ยด้านการอ่าน โครงการ PISA 2009 จำแนกตามอันดับ และประเทศ

ที่มา : สสวท., ผลการประเมิน PISA 2009 และ OECD, PISA 2009 Database (ภาคผนวก ตาราง 15)

นอกจากนี้ จากผลการประเมิน PISA 2009 ประเทศไทย มีคะแนนเฉลี่ย 421 ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยนานาชาติ OECD (493) ใน PISA 2009 นักเรียนไทยส่วนใหญ่มีการอ่านไม่ถึงระดับพื้นฐาน (ระดับ 2) มีถึงร้อยละ 43 ซึ่งเป็นสัดส่วนที่เพิ่มสูงขึ้นเมื่อเทียบกับ PISA 2000 (ร้อยละ 37) และนักเรียนอายุ 15 ปีของไทย ร้อยละ 78 (หรือประมาณสามในสี่ส่วน) มีการอ่านสูงสุดอยู่เพียงระดับพื้นฐาน (ระดับ 2) เท่านั้น ยังคงเท่าเดิมกับ PISA 2000 แสดงว่านักเรียนที่มีการอ่านสูงกว่าระดับพื้นฐานมีจำนวนลดลง ส่วนการอ่านระดับสูงสุด (ระดับ 6) เกือบไม่มีนักเรียนเลย (ร้อยละ 0.03) และที่ระดับ 5 มีนักเรียนเพียง ร้อยละ 0.3 เท่านั้น เมื่อเรียงลำดับตามสัดส่วนของนักเรียนที่มีการอ่านถึงระดับ 5 และระดับ 6 ไทยอยู่ในอันดับที่ 59 (มีนักเรียน ร้อยละ 0.3) (แผนภาพ 44)

แผนภาพ 44 จำนวนร้อยละของนักเรียนที่มีการอ่านต่ำกว่าและสูงกว่าระดับพื้นฐานของประเทศไทย เปรียบเทียบ PISA 2000 กับ PISA 2009

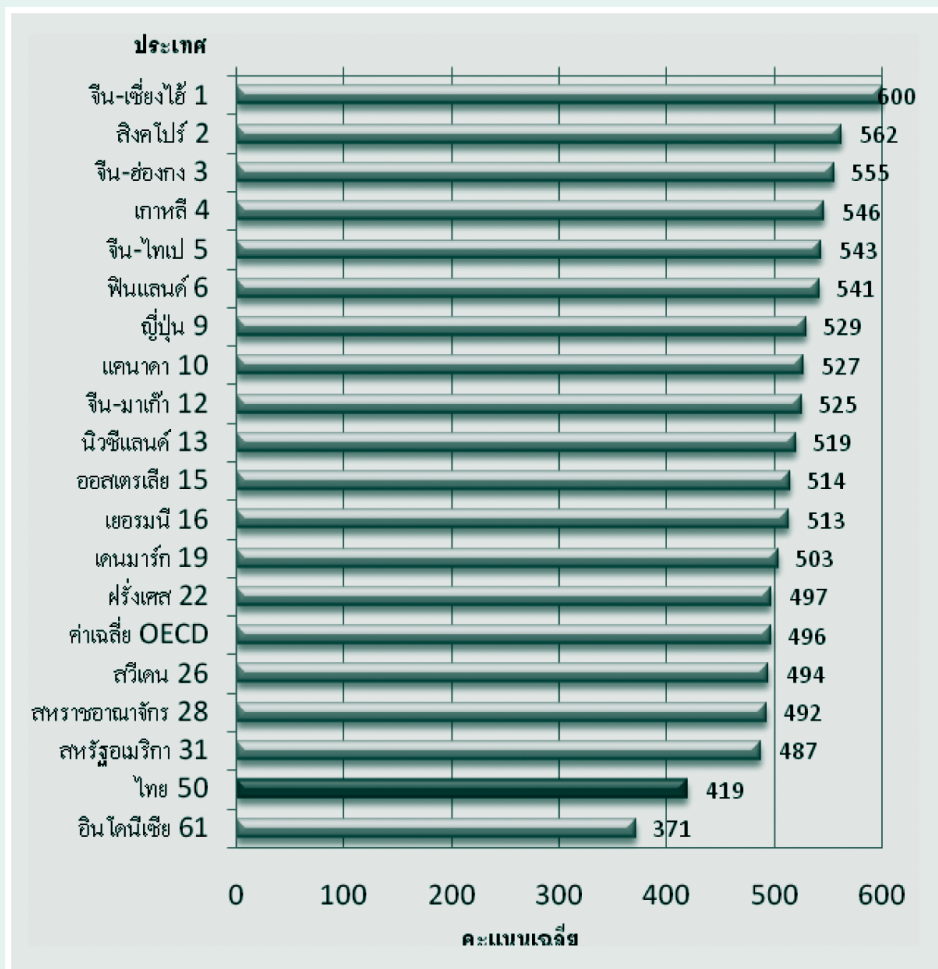
ที่มา : สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.), ผลการประเมิน PISA 2009 การอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ บทสรุปเพื่อการบริหาร.

ข. การรู้เรื่องคณิตศาสตร์ (Mathematics literacy)

เนื่องจาก PISA 2003 เป็นการประเมินผลที่เน้นหนักด้านคณิตศาสตร์ ดังนั้น การติดตามแนวโน้มจะติดตามจาก PISA 2003 เป็นต้นมา ใน PISA 2009 ได้แบ่งเกณฑ์ระดับความสามารถด้านคณิตศาสตร์ เป็น 7 ระดับ ได้แก่ ต่ำกว่าระดับ 1 คะแนนต่ำกว่า 357.77 ระดับ 1 คะแนน 357.77 - 420.07 คะแนน ระดับ 2 คะแนน 420.07 - 482.38 คะแนน ระดับ 3 คะแนน 482.38 - 544.68 คะแนน ระดับ 4 คะแนน 544.68 - 606.99 คะแนน ระดับ 5 คะแนน 609.99 - 669.30 คะแนน และระดับ 6 คะแนนมากกว่า 669.30 คะแนน (ภาคผนวก ตาราง 17)

ผลการประเมิน PISA 2009 พบว่า ประเทศไทยได้คะแนนเฉลี่ย 419 คะแนน อยู่ที่อันดับ 50 ต่ำกว่าเพียงอินโดนีเซียเท่านั้น แต่ต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ย OECD ซึ่งอยู่ที่ 496 คะแนน ประเทศในภูมิภาคเอเชียที่มีคะแนนสูง 5 อันดับแรก ได้แก่ จีน-เซี่ยงไฮ้ (600) สิงคโปร์ (562) จีน-ฮ่องกง (555) เกาหลี (546) และจีน-ไทเป (543) ส่วนประเทศในกลุ่ม OECD ที่มีคะแนนสูง ได้แก่ ฟินแลนด์ (541) ส่วนประเทศที่มีคะแนนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ย OECD ได้แก่ สวีเดน สหราชอาณาจักร และสหรัฐอเมริกา (แผนภาพ 45 และภาคผนวก ตาราง 15)

แผนภาพ 45 คะแนนเฉลี่ยคณิตศาสตร์ โครงการ PISA 2009 จำแนกตามอันดับ และประเทศ

ที่มา : สสวท., ผลการประเมิน PISA 2009 และ OECD, PISA 2009 Database (ภาคผนวก ตาราง 15)

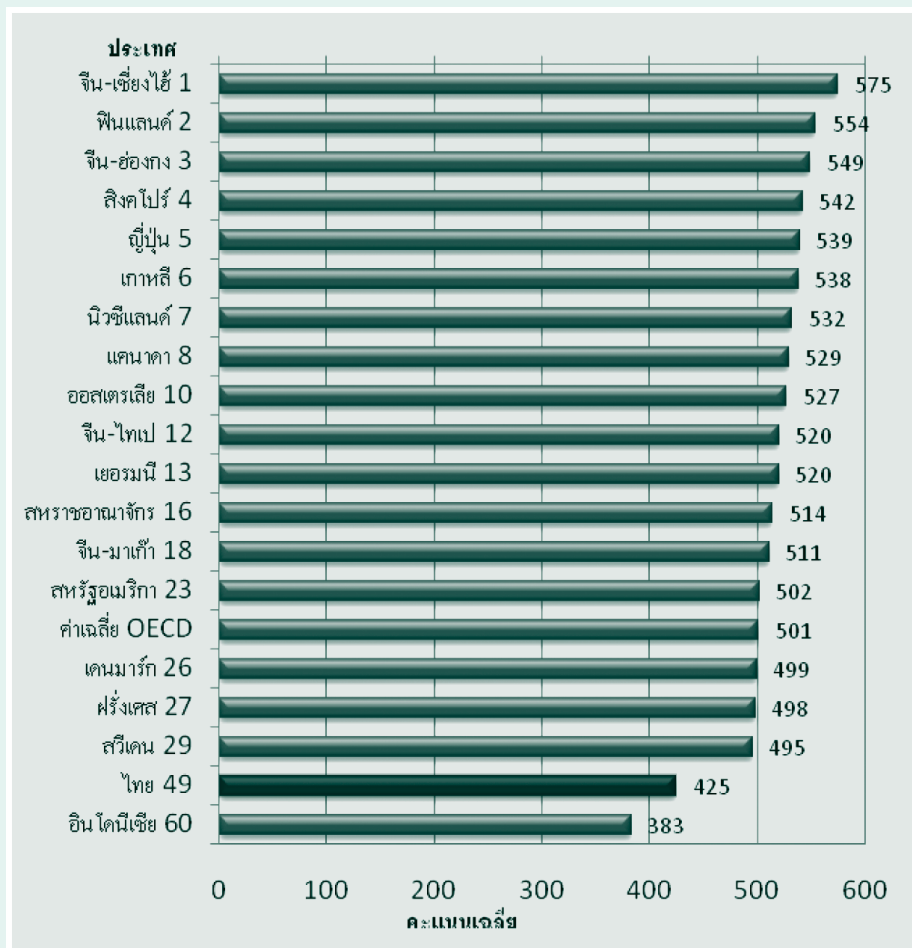
ค. การรู้วิทยาศาสตร์ (Scientific Literacy)

เนื่องจาก PISA 2006 เป็นการประเมินผลที่เน้นหนักด้านวิทยาศาสตร์ ดังนั้น การติดตามแนวโน้มจะติดตามจาก PISA 2006 เป็นต้นมา ผลการประเมินวิทยาศาสตร์ระดับนานาชาติ PISA 2009 ได้สำรวจสมรรถนะทางวิทยาศาสตร์โดยแบ่งเกณฑ์ระดับความสามารถด้านวิทยาศาสตร์ เป็น 7 ระดับ ได้แก่ ต่ำกว่าระดับ 1 คะแนนต่ำกว่า 334.94 ระดับ 1 คะแนน 334.94 - 409.54 คะแนน ระดับ 2 คะแนน

409.54 - 484.14 คะแนน ระดับ 3 คะแนน 484.14 - 558.73 คะแนน ระดับ 4 คะแนน 558.73 - 633.33 คะแนน ระดับ 5 คะแนน 633.33 - 707.93 คะแนน และระดับ 6 คะแนนมากกว่า 707.93 คะแนน (ภาคผนวก ตาราง 18)

ผลการประเมิน PISA 2009 พบว่า ประเทศไทยมีคะแนนเฉลี่ย 425 คะแนน อยู่ที่อันดับ 49 สูงกว่าอินโดนีเซีย (383) แต่ต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ย OECD ซึ่งอยู่ที่ 501 คะแนน ประเทศในภูมิภาคเอเชียที่มีคะแนนอยู่ใน 5 อันดับแรก ได้แก่ จีน-เซี่ยงไฮ้ (575) จีน-ฮ่องกง (549) สิงคโปร์ (542) และญี่ปุ่น (539) ส่วนประเทศในกลุ่ม OECD ที่มีคะแนนสูง ได้แก่ ฟินแลนด์ (554) ส่วนประเทศที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยกว่าค่าเฉลี่ย OECD ได้แก่ เดนมาร์ก ฝรั่งเศส และสวีเดน (แผนภาพ 46 และภาคผนวก ตาราง 15)

แผนภาพ 46 คะแนนเฉลี่ยวิทยาศาสตร์ โครงการ PISA 2009 จำแนกตามอันดับ และประเทศ

ที่มา : สสวท., ผลการประเมิน PISA 2009 และ OECD, PISA 2009 Database (ภาคผนวก ตาราง 15)

4.2.2 ประเมินผลสัมฤทธิ์วิชาคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ (TIMSS 2011)

ประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกของสมาคมนานาชาติเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา (The International Association for the Evaluation of Educational Achievement หรือ IEA) เมื่อปี พ.ศ. 2511 และได้ทำการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้น ม.2 ในวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ โดยสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) ทำหน้าที่เป็นศูนย์การวิจัยแห่งชาติ (National Research Center) ของประเทศไทย ซึ่งได้ร่วมโครงการศึกษาแนวโน้มการจัดการศึกษาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ พ.ศ.2554 (Trends in International Mathematics and Science Study หรือ TIMSS 2011) ร่วมกับสมาคมการประเมินผลการศึกษานานาชาติ โดยมีการประเมินทุก 4 ปี ซึ่งได้ดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2547 โครงการดังกล่าวเป็นการประเมินนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ดำเนินการมาแล้วตั้งแต่ปี ค.ศ.1995 1999 2007 และ 2011 (เว้นปี 2003)

สำหรับ TIMSS 2011 (พ.ศ.2554) ประเทศไทยได้เข้าร่วมการประเมินในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (grade 4) เป็นครั้งแรก โดยมีประเทศที่เข้าร่วมโครงการทั้งหมด 52 ประเทศ และรัฐที่เข้าร่วมเปรียบเทียบ 7 รัฐ ส่วนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (grade 8) มีประเทศที่เข้าร่วมโครงการทั้งหมด 45 ประเทศ และรัฐที่เข้าร่วมเปรียบเทียบ 14 รัฐ

การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ได้วิเคราะห์ระดับความสามารถของนักเรียน และจัดนักเรียนเป็น 5 กลุ่ม ตามจุดตัดของคะแนน 4 ระดับคือ

ต่ำกว่าระดับ 1 ระดับต่ำมาก (Lowest International Benchmark) คะแนนต่ำกว่า 400 คะแนน

ระดับ 1 ระดับต่ำ (Low International Benchmark) คะแนนสูงกว่า 400-475 คะแนน

ระดับ 2 ระดับปานกลาง (Intermediate International Benchmark) คะแนนสูงกว่า 475-550 คะแนน

ระดับ 3 ระดับสูง (High International Benchmark) คะแนนสูงกว่า 550-625 คะแนน

ระดับ 4 ระดับก้าวหน้า (Advanced International Benchmark) คะแนนสูงกว่า 625 คะแนน

ในภาพรวมผลการประเมินนานาชาติ TIMSS 2011 ประเทศสิงคโปร์ และเกาหลีใต้ ได้คะแนนเป็นอันดับ 1 ส่วนประเทศในภูมิภาคเอเชียที่มักจะติดอันดับ 1 ใน 5 ได้แก่ จีน-ไทเป ญี่ปุ่น และฮ่องกง

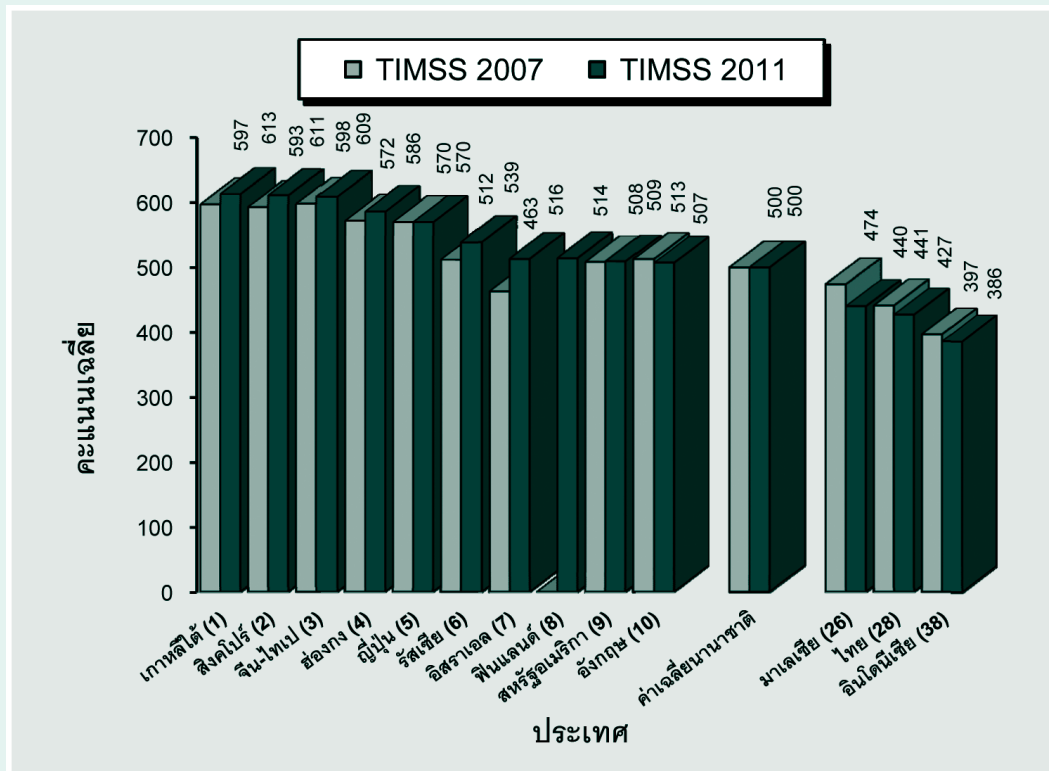
ผลการประเมิน TIMSS 2011 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สรุปได้ดังนี้

ก. วิชาคณิตศาสตร์

ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ (TIMSS 2011) เมื่อเปรียบเทียบกับนานาชาติ ประเทศไทย มีคะแนนเฉลี่ย 427 คะแนน อยู่ในอันดับที่ 28 อันดับดีกว่าเพียงอินโดนีเซีย อันดับ 38 (386) เท่านั้น แต่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยนานาชาติ (500) ประเทศในภูมิภาคเอเชียที่มีคะแนนนำ 5 อันดับแรก ได้แก่ เกาหลีใต้ (613) สิงคโปร์ (611) จีน-ไทเป (609) ฮ่องกง (586) และญี่ปุ่น (570) ในระดับอาเซียนไทยเป็นรองสิงคโปร์ และมาเลเซีย แต่เหนือกว่าอินโดนีเซีย (แผนภาพ 47 และภาคผนวก ตารางที่ 19)

เมื่อเปรียบเทียบผลการประเมินระหว่าง TIMSS 2007 กับ TIMSS 2011 จะเห็นว่า ประเทศส่วนใหญ่จะมีคะแนนสูงขึ้น ยกเว้น ไทย คะแนนลดลง 14 คะแนน มาเลเซีย ลดลง 34 คะแนน และ อินโดนีเซีย ลดลง 11 คะแนน (แผนภาพ 47 และภาคผนวก ตารางที่ 19)

แผนภาพ 47 คะแนนเฉลี่ยวิชาคณิตศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 เปรียบเทียบ TIMSS 2007 และ TIMSS 2011

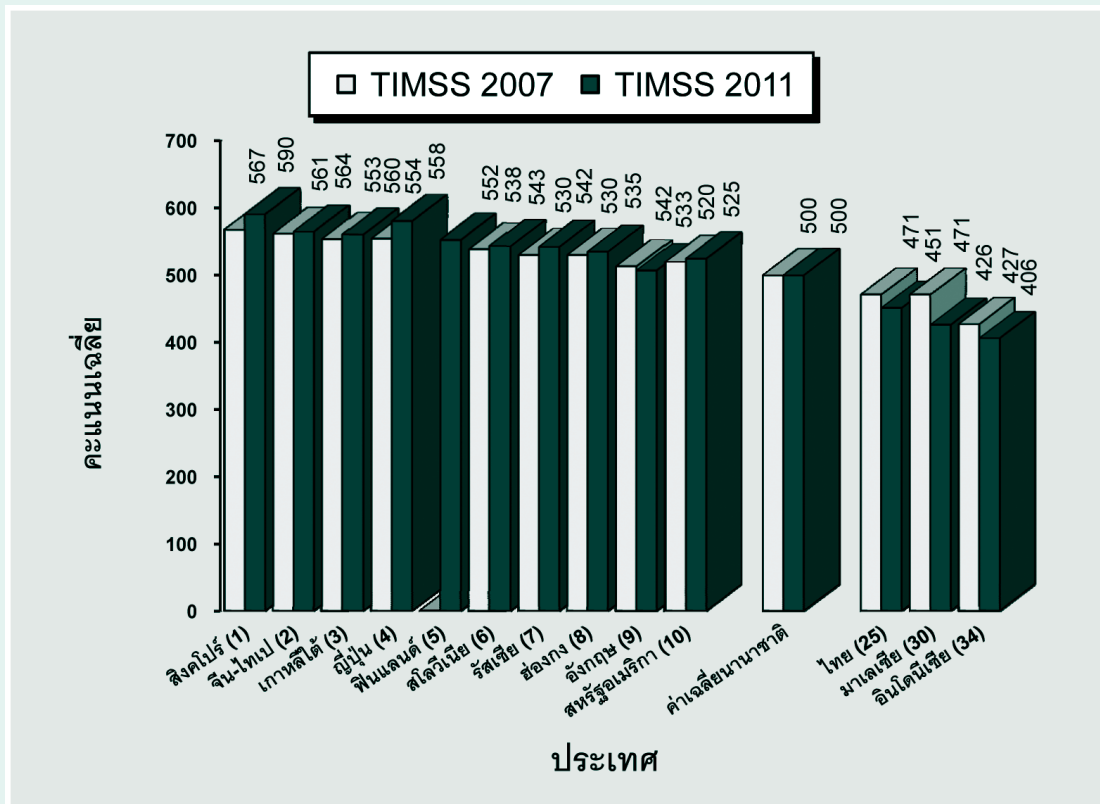
ที่มา : สสวท., บทสรุปผลการวิจัย TIMSS 2011 (ภาคผนวก ตาราง 19)

ข. วิชาวิทยาศาสตร์

ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ (TIMSS 2011) เมื่อเปรียบเทียบ กับนานาชาติ ประเทศไทย มีคะแนนเฉลี่ย 451 คะแนน อยู่ในอันดับที่ 25 อันดับดีกว่ามาเลเซีย อันดับ 30 (426) และอินโดนีเซีย อันดับ 34 (406) เท่านั้น แต่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยนานาชาติ (500) ประเทศในภูมิภาค เอเชียที่มีคะแนนนำ 5 อันดับแรก ได้แก่ สิงคโปร์ (590) จีน-ไทเป (564) เกาหลีใต้ (560) และญี่ปุ่น (558) ในระดับอาเซียน ไทยเป็นรองสิงคโปร์ แต่เหนือกว่ามาเลเซีย และอินโดนีเซีย (แผนภาพ 48 และ ภาคผนวก ตารางที่ 20)

เมื่อเปรียบเทียบผลการประเมินระหว่าง TIMSS 2007 กับ TIMSS 2011 จะเห็นว่า ประเทศส่วนใหญ่จะมีคะแนนสูงขึ้น ยกเว้น ไทย คะแนนลดลง 20 คะแนน มาเลเซีย ลดลง 45 คะแนน และ อินโดนีเซีย ลดลง 21 คะแนน (แผนภาพ 48 และภาคผนวก ตารางที่ 20)

แผนภาพ 48 คะแนนเฉลี่ยวิชาวิทยาศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 เปรียบเทียบ TIMSS 2007 และ TIMSS 2011

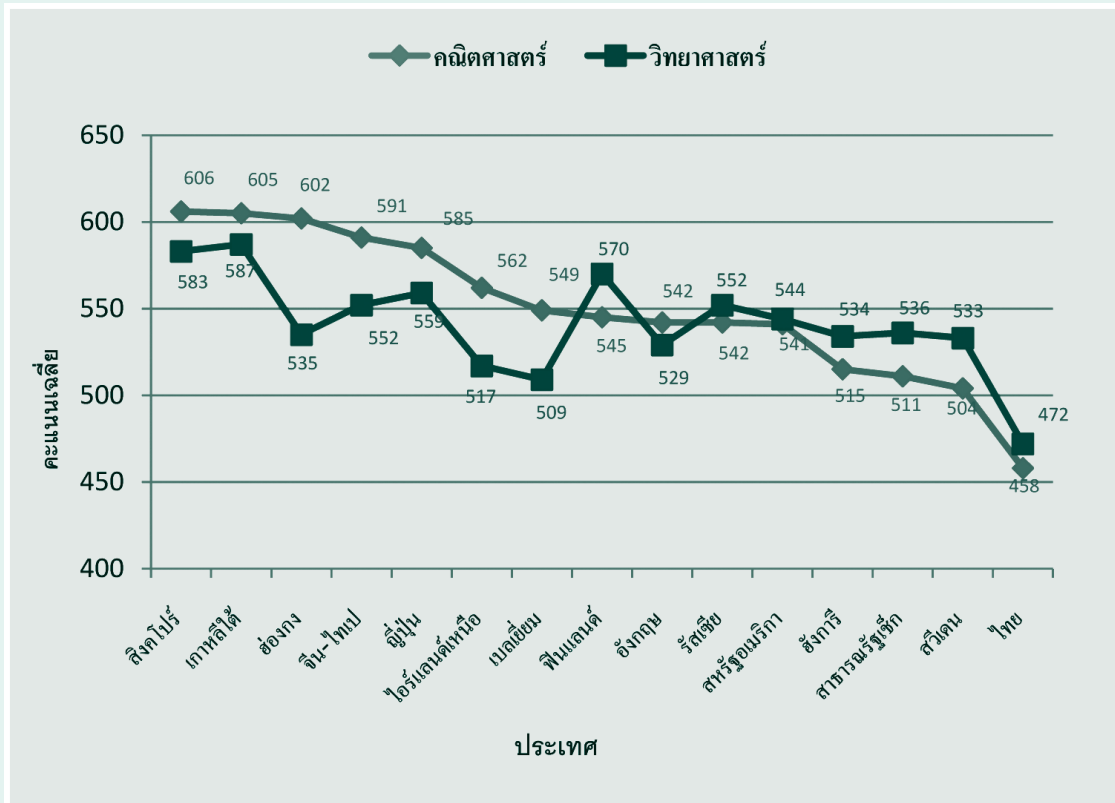
ที่มา : สสวท., บทสรุปผลการวิจัย TIMSS 2011 (ภาคผนวก ตาราง 20)

ผลการประเมิน TIMSS 2011 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สรุปได้ดังนี้

ก. วิชาคณิตศาสตร์

ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ (TIMSS 2011) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งไทยเข้าร่วมเป็นครั้งแรก เมื่อเปรียบเทียบกับนานาชาติ ประเทศไทย มีคะแนนเฉลี่ย 458 คะแนน อยู่ในอันดับที่ 34 ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยนานาชาติ (500) ประเทศในภูมิภาคเอเชียที่มีคะแนนนำ 5 อันดับแรก ได้แก่ สิงคโปร์ (606) เกาหลีใต้ (605) ฮ่องกง (602) จีน-ไทเป (591) และญี่ปุ่น (585) ในระดับอาเซียน ไทยเป็นรองสิงคโปร์ (แผนภาพ 49 และภาคผนวก ตารางที่ 21)

แผนภาพ 49 คะแนนเฉลี่ยวิชาคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
โครงการ TIMSS 2011

ที่มา : สสวท., บทสรุปผลการวิจัย TIMSS 2011 (ภาคผนวก ตาราง 21)

ข. วิชาวิทยาศาสตร์

ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ (TIMSS 2011) เมื่อเปรียบเทียบกับนานาชาติ ประเทศไทย มีคะแนนเฉลี่ย 472 คะแนน อยู่ในอันดับที่ 29 ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยนานาชาติ (500) ประเทศในภูมิภาคเอเชียที่มีคะแนนนำ 5 อันดับแรก ได้แก่ เกาหลีใต้ (587) สิงคโปร์ (583) และญี่ปุ่น (559) ในระดับอาเซียน ไทยเป็นรองสิงคโปร์ (แผนภาพ 49 และภาคผนวก ตารางที่ 21)

4.2.3 การแข่งขันโอลิมปิกวิชาการ

โอลิมปิกวิชาการ (International Science Olympiads) เป็นกลุ่มของการแข่งขันระดับนานาชาติ ในสาขาต่าง ๆ ทางวิทยาศาสตร์ ผู้เข้าร่วมแข่งขันได้รับการคัดเลือกจากนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่เก่งที่สุด จำนวน 4-6 คนในแต่ละประเทศ ซึ่งผ่านกระบวนการแข่งขันโอลิมปิกวิชาการในระดับประเทศ ณ ปัจจุบัน มีทั้งหมด 12 เวที แบ่งออกเป็น 2 รุ่น ได้แก่ รุ่นมัธยมศึกษาตอนต้น และรุ่นมัธยมศึกษาตอนปลาย

โอลิมปิกวิชาการทั่วไป มีทั้งหมด 14 สาขา ดังนี้

1) คณิตศาสตร์ (IMO) จัดให้มีการแข่งขันเป็นวิชาแรก โดยเริ่มแข่งขันครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ.2502 ณ สาธารณรัฐสังคมนิยมโรมาเนีย มี 6 ประเทศเข้าร่วมการแข่งขัน

2) ฟิสิกส์ (IPhO) เริ่มแข่งขันครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ.2510 ณ ประเทศโปแลนด์ มี 3 ประเทศเข้าร่วมการแข่งขัน

3) เคมี (ICHO) เริ่มแข่งขันครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ.2511 ณ ประเทศเชคโกสโลวาเกีย มี 3 ประเทศเข้าร่วมการแข่งขัน

4) คอมพิวเตอร์ (IOI) เริ่มแข่งขันครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ.2532 ณ ประเทศบัลแกเรีย มี 13 ประเทศเข้าร่วมการแข่งขัน

5) ชีววิทยา (IBO) เริ่มแข่งขันครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ.2533 ณ สหพันธ์สาธารณรัฐเชคและสโลวัต มี 5 ประเทศเข้าร่วมการแข่งขัน

6) ปรัชญา (IPO) เริ่มต้นปี พ.ศ. 2536

7) The International Environmental Project Olympiad (INEPO, since 2004)

8) ดาราศาสตร์ (IAO) เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539 ณ ประเทศรัสเซีย

9) ภูมิศาสตร์ (IGeO) เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539

10) ภาษาศาสตร์ (IOL) เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 ประเทศบัลแกเรีย

11) วิทยาศาสตร์โอลิมปิก ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (IJSO) ตั้งแต่ พ.ศ. 2004

12) โลกและอวกาศ (IESO) ตั้งแต่ พ.ศ. 2550 ประเทศเกาหลีใต้

13) ดาราศาสตร์และฟิสิกส์ดาราศาสตร์ (IOAA) จัดครั้งแรกที่จังหวัดเชียงใหม่ ประเทศไทย เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ในโอกาสที่พระชนมายุครบ 7 รอบ ในปี พ.ศ.2550

14) The International Earth Science Olympiad (IESO) พ.ศ. 2550

15) The International Young Inventors Project Olympiad (IYIPO) พ.ศ. 2550

โอลิมปิกวิชาการในประเทศไทย สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นหน่วยงานที่ดูแลการคัดเลือกและจัดส่งผู้แทนไทยเข้าแข่งขันฟิสิกส์โอลิมปิก เคมีโอลิมปิก ชีววิทยาโอลิมปิก คณิตศาสตร์โอลิมปิก และคอมพิวเตอร์โอลิมปิก ส่วนมูลนิธิส่งเสริมโอลิมปิกวิชาการและพัฒนามาตรฐานวิทยาศาสตร์ศึกษาในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนากรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ (สอวน.) จะคัดเลือกผู้แทนประเทศไทยเข้าแข่งขันในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์โอลิมปิก ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ดาราศาสตร์โอลิมปิก ฟิสิกส์ดาราศาสตร์และดาราศาสตร์โอลิมปิก โลกและอวกาศโอลิมปิก ซึ่งต้องผ่านการสอบคัดเลือกหลายรอบ รวมถึงต้องเข้าค่ายอบรมเข้มตามที่แต่ละหน่วยงานกำหนดไว้

จากการแข่งขันโอลิมปิกวิชาการระหว่างประเทศ ทั้ง 5 วิชา ปี พ.ศ. 2555 ประเทศไทย ได้เหรียญ ดังนี้ วิชาคณิตศาสตร์ ได้ 3 เหรียญทอง 3 เหรียญเงิน วิชาคอมพิวเตอร์ 4 เหรียญทองแดง วิชาเคมี ได้ 1 เหรียญทอง 1 เหรียญเงิน 1 เหรียญทองแดง วิชาชีววิทยา ได้ 2 เหรียญทอง 1 เหรียญเงิน 1 เหรียญทองแดง และวิชาฟิสิกส์ ได้ 3 เหรียญทอง 1 เหรียญเงิน 1 เหรียญทองแดง รวมเหรียญที่ได้ 22 เหรียญ (ตาราง ข)

เมื่อเปรียบเทียบภาพรวมระหว่างปี 2555 กับปี 2554 ประเทศไทย ได้เหรียญรวมน้อยลง 1 เหรียญ แต่ถ้าเปรียบเทียบเหรียญที่ได้แล้ว เหรียญทองลดลง 3 เหรียญ เหรียญเงิน 2 เหรียญ แต่ได้เหรียญทองแดงเพิ่มขึ้น 4 เหรียญ (ตาราง ข และ ค)

ตาราง ข สรุปจำนวนเหรียญรางวัลของไทยในการแข่งขันโอลิมปิกวิชาการระหว่างประเทศ พ.ศ. 2555

วิชา	จำนวนรางวัล			
	เหรียญทอง	เหรียญเงิน	เหรียญทองแดง	รวม
คณิตศาสตร์	3	3	-	6
คอมพิวเตอร์	-	-	4	4
เคมี	1	1	1	3
ชีววิทยา	2	1	1	4
ฟิสิกส์	3	1	1	5
รวม	9	6	7	22

ที่มา : สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ตาราง ค สรุปจำนวนเหรียญรางวัลของไทยในการแข่งขันโอลิมปิกวิชาการระหว่างประเทศ พ.ศ. 2554

วิชา	จำนวนรางวัล			
	เหรียญทอง	เหรียญเงิน	เหรียญทองแดง	รวม
คณิตศาสตร์	3	2	1	6
คอมพิวเตอร์	2	1	1	4
เคมี	2	2	-	4
ชีววิทยา	2	2	-	4
ฟิสิกส์	3	1	1	5
รวม	12	8	3	23

ที่มา : สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, รายงานประจำปี 2554

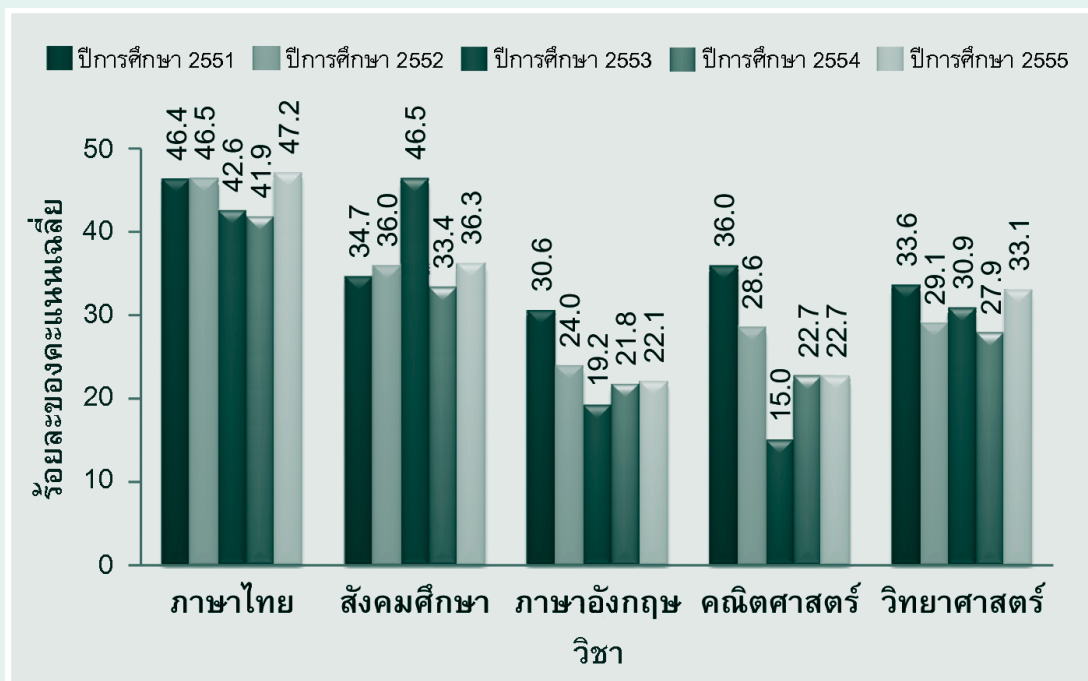
4.3 ผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติของไทย

4.3.1 ผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET: Ordinary National Educational Test) เป็นการวัดผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับนักเรียน ชั้น ป.6 ม.3 และ ม.6 จัดสอบ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ ภาษาไทย สังคมศึกษา ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ และการงานอาชีพและเทคโนโลยี จัดทดสอบโดยสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)

ผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2555 พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยดีขึ้นจากปีการศึกษา 2554 ใน 5 วิชาหลัก (ภาษาไทย สังคมศึกษา ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์) จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน วิชาภาษาไทย คะแนนเฉลี่ย 47.19 คะแนน สังคมศึกษา 36.27 คะแนน ภาษาอังกฤษ 22.13 คะแนน และวิทยาศาสตร์ 33.10 คะแนน ส่วนคณิตศาสตร์ มีคะแนนเฉลี่ยคงที่ 22.73 คะแนน แต่คะแนนเฉลี่ยใน 5 วิชาหลัก ก็ยังต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ย 50 คะแนนทุกวิชา (แผนภาพ 50 และภาคผนวก ตาราง 22 และ 23)

แผนภาพ 50 คะแนนเฉลี่ย O-NET ของนักเรียนไทยชั้น ม.6 ปีการศึกษา 2551-2555

ที่มา : สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) (ภาคผนวก ตาราง 23)

4.3.2 การทดสอบความถนัดทั่วไป (GAT) และความถนัดทางวิชาการและวิชาชีพ (PAT)

การทดสอบความถนัดทั่วไป (GAT: General Test) เป็นการวัดศักยภาพในการเรียนในมหาวิทยาลัยให้ประสบความสำเร็จ แยกได้ 2 ส่วนคือ

1. ความสามารถในการอ่าน เขียน คิดวิเคราะห์ และแก้โจทย์ปัญหา ร้อยละ 50
2. ความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษ ร้อยละ 50

ความถนัดทางวิชาการและวิชาชีพ (PAT: Professional and Academic Aptitude Test) คือ ความรู้ที่เป็นพื้นฐานที่จะเรียนต่อในวิชาชีพนั้น ๆ กับศักยภาพที่จะเรียนในวิชาชีพนั้น ๆ ให้ประสบความสำเร็จ มี 7 ประเภท คือ

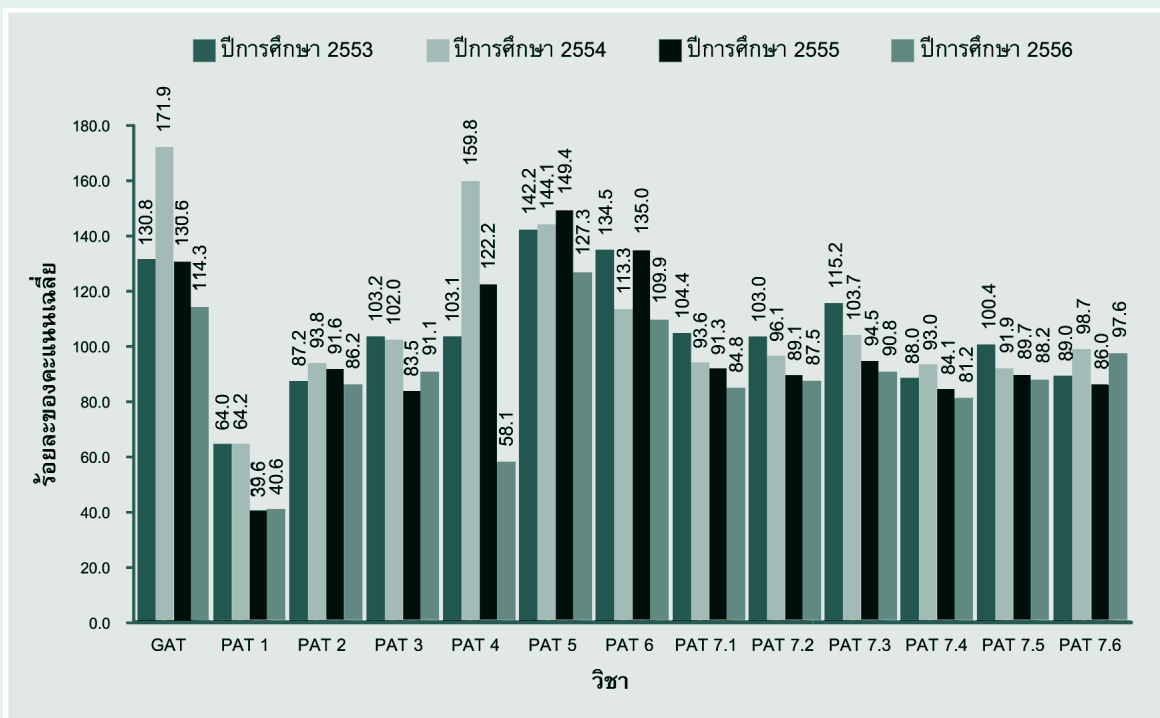
1. PAT 1 ความถนัดทางคณิตศาสตร์
2. PAT 2 ความถนัดทางวิทยาศาสตร์
3. PAT 3 ความถนัดทางวิศวกรรมศาสตร์

- 4. PAT 4 ความถนัดทางสถาปัตยกรรมศาสตร์
- 5. PAT 5 ความถนัดทางวิชาชีพครู
- 6. PAT 6 ความถนัดทางศิลปกรรมศาสตร์
- 7. PAT 7 ความถนัดทางภาษาต่างประเทศ แบ่งเป็น

PAT 7.1 ความถนัดทางภาษาฝรั่งเศส PAT 7.2 ความถนัดทางภาษาเยอรมัน PAT 7.3 ความถนัดทางภาษาญี่ปุ่น PAT 7.4 ความถนัดทางภาษาจีน PAT 7.5 ความถนัดทางภาษาอาหรับ และ PAT 7.6 ความถนัดทางภาษาบาลี

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) เป็นผู้จัดสอบ โดยใช้อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญในขณะที่เกี่ยวข้องของมหาวิทยาลัยเป็นผู้ออกข้อสอบ ผู้มีสิทธิ์เข้าสอบคือ นักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือเทียบเท่า ม.6 หรือสูงกว่า ม.6 ขึ้นไป จัดสอบปีละ 2 ครั้ง เดือนมีนาคม และ ตุลาคม มีคะแนนเต็มวิชาละ 300 คะแนน คะแนนสอบ GAT และ PAT เก็บไว้ได้ 2 ปี โดยเลือกคะแนนที่ดีที่สุด

แผนภาพ 51 คะแนนเฉลี่ยผลการสอบความถนัดทั่วไป (GAT) และผลการสอบวัดความถนัดทางวิชาการและวิชาชีพ (PAT) ปีการศึกษา 2553-2556

ที่มา : สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) (ภาคผนวก ตาราง 24)

จากแผนภาพ 51 และตาราง ภาคผนวก 24 แสดงผลการสอบวัดความถนัดทั่วไป (GAT) และผลการสอบวัดความถนัดทางวิชาการและวิชาชีพ (PAT) ปีการศึกษา 2553-2555 คะแนนเต็ม 300 คะแนน โดยภาพรวมคะแนน GAT และ PAT ในปี 2556 ทุกวิชาคะแนนเฉลี่ยไม่ถึงครึ่ง (150 คะแนน) ซึ่งไม่แตกต่างกับปีที่ผ่านมา (ปี 2555) โดยวิชาที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ PAT 5 ความถนัดทางวิชาชีพครู คะแนนเฉลี่ย 127.3 GAT คะแนนเฉลี่ย 114.3 และ PAT 6 ความถนัดทางศิลปกรรมศาสตร์ คะแนนเฉลี่ย 109.9

สำหรับวิชาที่มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจากปี 2555 ได้แก่ PAT 7.6 ความถนัดทางภาษาบาลี (+11.6) PAT 3 ความถนัดทางวิศวกรรมศาสตร์ (+7.7) และ PAT 1 ความถนัดทางคณิตศาสตร์ (+1.0) ส่วนวิชาที่คะแนนเฉลี่ยลดลงจากปี 2555 ได้แก่ PAT 4 ความถนัดทางสถาปัตยกรรมศาสตร์ (-64.2) PAT 6 ความถนัดทางศิลปกรรมศาสตร์ (-25.1) PAT 5 ความถนัดทางวิชาชีพครู (-22.1) PAT 7.1 ความถนัดทางภาษาฝรั่งเศส (-6.5) PAT 2 ความถนัดทางวิทยาศาสตร์ (-5.39) PAT 7.3 ความถนัดทางภาษาญี่ปุ่น (-3.6) PAT 7.4 ความถนัดทางภาษาจีน (-2.8) PAT 7.2 ความถนัดทางภาษาเยอรมัน (-1.6) และ PAT 7.5 ความถนัดทางภาษาอาหรับ (-1.4)

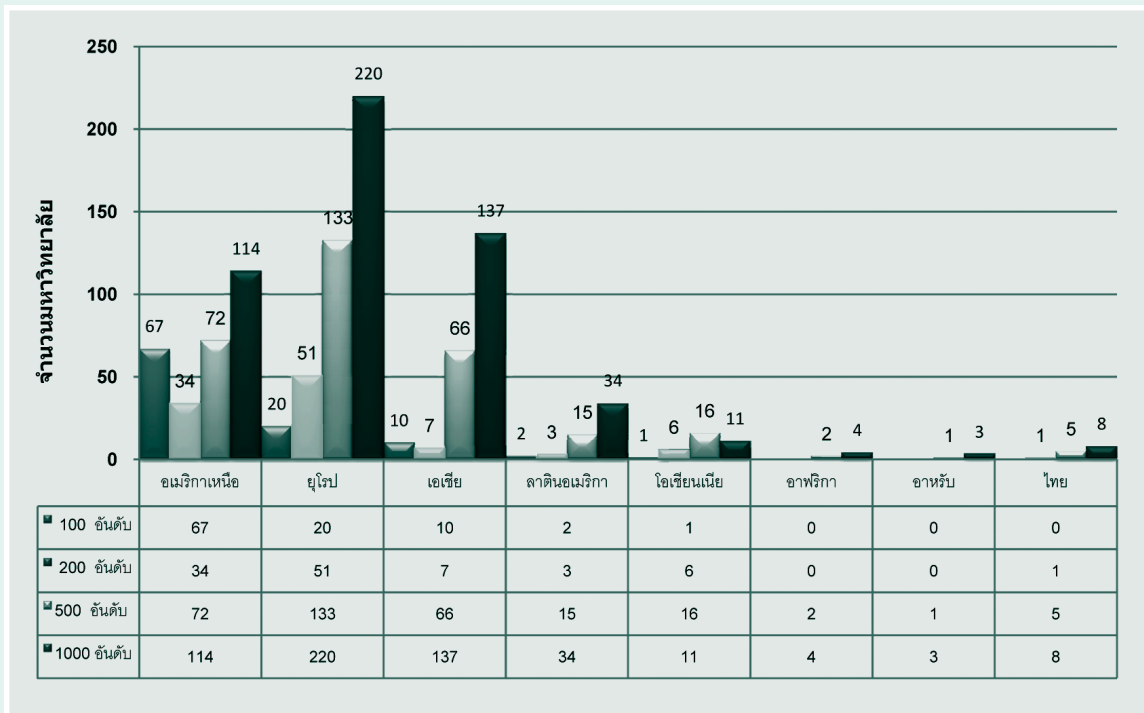
4.4 การจัดอันดับสถาบันอุดมศึกษานานาชาติ

จากการจัดอันดับสถาบันอุดมศึกษานานาชาติโดย Webometrics Ranking ซึ่งได้เริ่มจัดอันดับพร้อมๆ กับ The Times Higher Education Supplement (THES) ในการจัดอันดับมหาวิทยาลัยชั้นนำของโลกโดยอาศัยการเข้าถึงข้อมูลผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ต จำนวนกว่า 3,000 แห่ง จากการรายงานการจัดอันดับมหาวิทยาลัย ณ เดือนมกราคม 2556 (January 2013) จำแนกตามภูมิภาค พบว่า ภูมิภาคที่ติด 100 อันดับแรกมากที่สุด ได้แก่ อเมริกาเหนือ 67 แห่ง รองลงมาคือ ยุโรป 20 แห่ง เอเชีย 10 แห่ง ลาตินอเมริกา 2 แห่ง และโอเชียเนีย 1 แห่ง

สำหรับ 200 อันดับ ได้แก่ ภูมิภาคยุโรป 51 แห่ง อเมริกาเหนือ 34 แห่ง เอเชีย 7 แห่ง โอเชียเนีย 6 แห่ง และลาตินอเมริกา 3 แห่ง

เมื่อพิจารณาการจัดอันดับสถาบันอุดมศึกษา 500 อันดับ ตามภูมิภาค พบว่า ยุโรปติด 133 แห่ง อเมริกาเหนือ 72 แห่ง เอเชีย 66 แห่ง โอเชียเนีย 16 แห่ง ลาตินอเมริกา 15 แห่ง แอฟริกา 2 แห่ง และอาหรับ 1 แห่ง (แผนภาพ 52 และภาคผนวก ตาราง 25)

แผนภาพ 52 จำนวนสถาบันอุดมศึกษาระดับนานาชาติที่ได้รับการจัดอันดับ 100 200 500 และ 1,000 อันดับ ปี 2556

ที่มา : Ranking Web of World Universities: January 2013 (ภาคผนวก ตาราง 25, 26)

ส่วนในภูมิภาคเอเชียมีสถาบันอุดมศึกษา ติด 100 อันดับแรก 10 แห่ง คือ จีน 5 แห่ง ญี่ปุ่น 2 แห่ง ไต้หวัน ฮองกง และสิงคโปร์ อย่างละ 1 แห่ง ส่วน 200 อันดับ มี 7 แห่ง ได้แก่ จีน 3 แห่ง ไต้หวัน 2 แห่ง อิสราเอล และไทย 1 แห่ง (แผนภาพ 52 และภาคผนวก ตาราง 25, 26)

สำหรับประเทศไทย มีสถาบันอุดมศึกษาติดอันดับโลก 200 อันดับแรก 1 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อันดับ 169 ติด 500 อันดับ 5 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยมหิดล อันดับ 246 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ อันดับ 299 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อันดับ 383 มหาวิทยาลัยขอนแก่น อันดับ 436 และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อันดับ 499 ส่วน 1,000 อันดับ มี 8 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อันดับ 514 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี อันดับ 596 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง อันดับ 697 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี อันดับ 725 มหาวิทยาลัยนเรศวร อันดับ 750 มหาวิทยาลัยบูรพา อันดับ 872 มหาวิทยาลัยรามคำแหง อันดับ 894 และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ อันดับ 959 (ตาราง ง และภาคผนวก ตาราง 28)

ตาราง ง ผลการจัดอันดับมหาวิทยาลัยของประเทศไทยซึ่งจัดโดย Webometrics ปี 2552-2556

อันดับประเทศไทย/อันดับภูมิภาคเอเชีย/(อันดับโลก)

ชื่อมหาวิทยาลัย	อันดับ				
	ม.ค. 2556	ม.ค. 2555	ม.ค. 2554	ม.ค. 2553	ม.ค. 2552
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	1/15/(169)	2/19/(173)	2/45/(418)	4/37/(398)	2/?/(369)
มหาวิทยาลัยมหิดล	2/28/(246)	3/23/(202)	4/52/(499)	3/34/(381)	4/?/(548)
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	3/36/(299)	1/16/(140)	3/48/(440)	1/22/(229)	3/?/(418)
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	4/58/(383)	6/29/(236)	5/75/(606)	5/49/(478)	5/?/(633)
มหาวิทยาลัยขอนแก่น	5/69/(436)	5/28/(233)	7/?/(766)	6/66/(567)	7/?/(680)
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	6/83/(499)	4/26/(228)	1/36/(324)	2/33/(338)	1/?/(295)
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	7/87/(514)	8/?/(638)	6/87/(656)	7/84/(700)	6/?/(675)
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี	8/98/(596)	7/92/(576)	8/?/(933)	9/?/(822)	9/?/(868)
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง	9/124/(697)	9/?/(677)	18/?/(1,309)	-	-/?/(1,586)
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี	10/133/(725)	11/?/(764)	9/?/(958)	13/?/(1,101)	15/?/(1,271)

หมายเหตุ (-) หมายถึง ไม่มีข้อมูล, (?) หมายถึง ไม่ทราบข้อมูล

ที่มา : Webometrics: Ranking Web of World Universities.

ในภูมิภาคเอเชีย ประเทศไทยไม่ติด 10 อันดับแรกเลย แต่ติดอันดับ 15 คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อันดับ 28 มหาวิทยาลัยมหิดล และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ อันดับ 36 ในภาพรวมแล้ว อันดับสถาบันอุดมศึกษาไทยยังเป็นรองประเทศในภูมิภาคเอเชียด้วยกันทั้งไต้หวัน ญี่ปุ่น จีน ฮองกง และสิงคโปร์ แต่อันดับสถาบันอุดมศึกษาของไทยดีกว่า เกาหลี มาเลเซีย อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ (ตาราง ง และภาคผนวก ตาราง 27)

4.5 งบประมาณทางการศึกษา

งบประมาณทางการศึกษาเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องและมีส่วนได้ส่วนเสีย โดยเฉพาะผู้ที่มีหน้าที่กำหนดนโยบายในระดับชาติและระดับท้องถิ่น การกำหนดวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษาต้องสามารถนำมาปฏิบัติได้จริง โดยผู้กำหนดนโยบายต้องประเมินทรัพยากรที่ต้องการและอุปสงค์ด้านอื่นๆ ประกอบ โดยศึกษาเปรียบเทียบข้อมูลในระดับนานาชาติ เพื่อทราบถึงการลงทุนทางการศึกษาที่เพียงพอ การใช้ทรัพยากรทางการเงินที่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ การเปรียบเทียบข้อมูลดังกล่าว ต้องอยู่บนพื้นฐานของความถูกต้อง แม่นยำและสามารถเปรียบเทียบกับประเทศอื่นได้จริง

สำหรับงบประมาณทางการศึกษาในที่นี่ มีขอบเขตเนื้อหาครอบคลุมตัวชี้วัดสำคัญ 2 ตัวชี้วัด ได้แก่

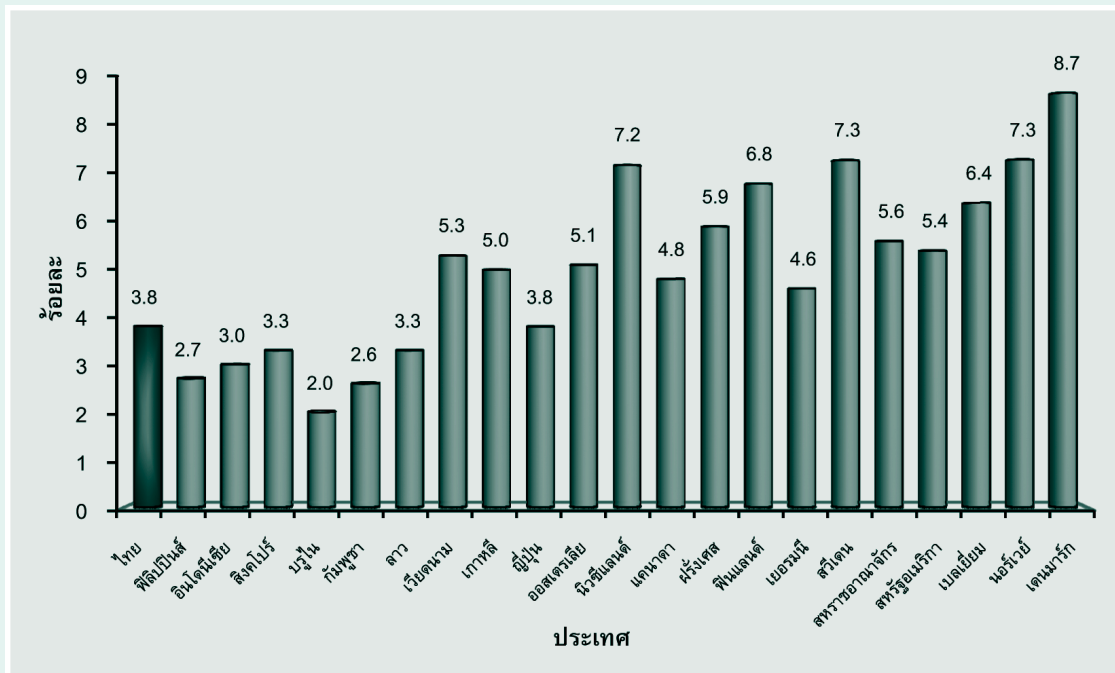
- 1) งบประมาณทางการศึกษา คิดเป็นร้อยละต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Expenditure on Educational Institutions as a Percentage of GDP)
- 2) งบประมาณทางการศึกษา คิดเป็นร้อยละของเงินงบประมาณแผ่นดินทั้งหมด (Public Expenditure on Education as a Percentage of Total Public Expenditure)

4.5.1 งบประมาณทางการศึกษา คิดเป็นร้อยละต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP)

งบประมาณทางการศึกษาต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ หรือ จีดีพี (GDP: Gross Domestic Product) เป็นตัวชี้วัดหนึ่ง que แสดงถึงภาพรวมของงบประมาณทางการศึกษา โดยข้อมูลประเทศกลุ่มอาเซียน พบว่า ร้อยละของงบประมาณทางการศึกษาต่อ GDP ของประเทศเวียดนามสูงถึง ร้อยละ 5.3 รองลงมาคือ ออสเตรเลีย ร้อยละ 5.1 เกาหลี ร้อยละ 5.0 ไทยเท่ากันญี่ปุ่น ร้อยละ 3.8 สิงคโปร์ และลาว ร้อยละ 3.3 และอินโดนีเซีย ร้อยละ 3.0 ส่วนประเทศที่มีค่าต่ำสุด คือ บรูไน ร้อยละ 2.0 กัมพูชา ร้อยละ 2.6 และฟิลิปปินส์ ร้อยละ 2.7

เมื่อเปรียบเทียบกับในภูมิภาคอื่นจะเห็นว่า GDP จะสูงกว่ามาก เช่น เดนมาร์ก ร้อยละ 8.7 สวีเดน นอร์เวย์ ร้อยละ 7.3 นิวซีแลนด์ ร้อยละ 7.2 และฟินแลนด์ ร้อยละ 6.8 เป็นต้น (แผนภาพ 53 และ ภาคผนวก ตาราง 29)

แผนภาพ 53 ร้อยละของงบประมาณทางการศึกษาต่อ GDP
ปีงบประมาณ 2553

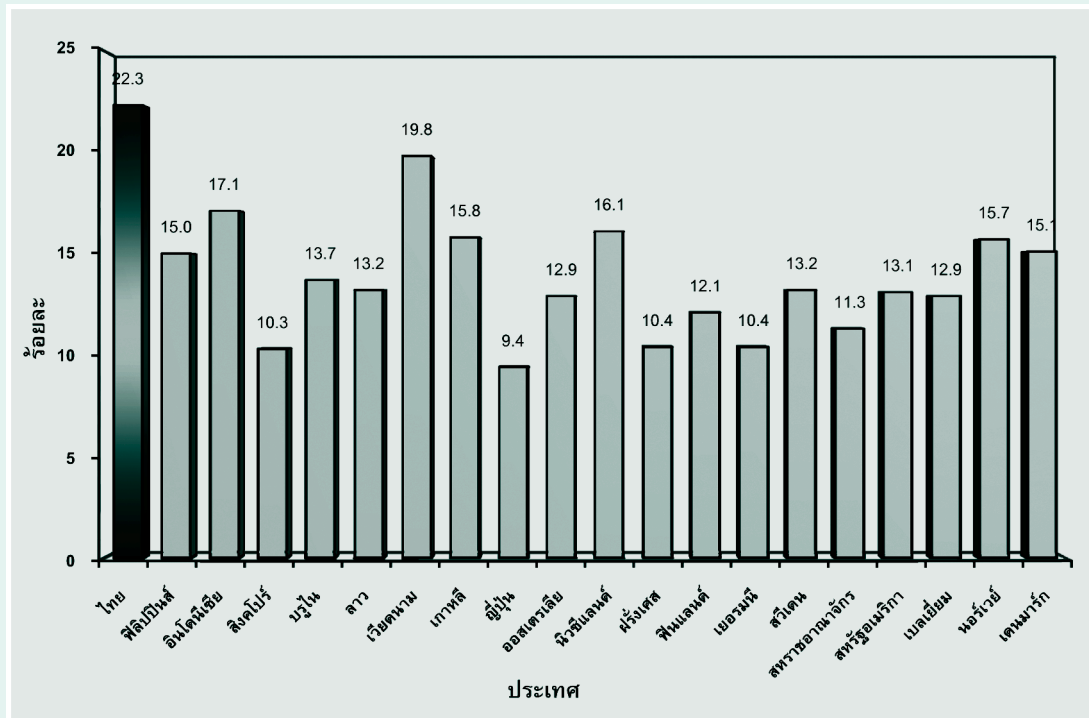
ที่มา: Global Education Digest 2012, UIS, 2012 (ภาคผนวก ตาราง 29)

4.5.2 งบประมาณทางการศึกษา คิดเป็นร้อยละของงบประมาณแผ่นดินทั้งหมด

สัดส่วนงบประมาณภาครัฐทั้งหมดด้านการศึกษา สะท้อนถึงเจตนารมณ์ของรัฐบาลต่อการศึกษา และการจัดลำดับความสำคัญของค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาเทียบกับค่าใช้จ่ายด้านอื่น ๆ

จากรายงาน พบว่า ประเทศในกลุ่มอาเซียนด้วยกัน **ประเทศไทย**มีงบประมาณทางการศึกษาในทุกระดับการศึกษาต่องบประมาณแผ่นดินทั้งหมด ร้อยละ 22.3 มากที่สุด รองลงมาคือ เวียดนาม ร้อยละ 19.8 อินโดนีเซีย ร้อยละ 17.1 เกาหลี ร้อยละ 15.8 และฟิลิปปินส์ ร้อยละ 15.0 ส่วนประเทศที่มีงบประมาณทางการศึกษาน้อย คือ ญี่ปุ่น ร้อยละ 9.4 สิงคโปร์ ร้อยละ 10.3 ลาว ร้อยละ 13.2 และบรูไน ร้อยละ 13.7 เป็นต้น (แผนภาพ 54 และภาคผนวก ตาราง 29)

แผนภาพ 54 ร้อยละของงบประมาณทางการศึกษาต่องบประมาณแผ่นดิน
ปีงบประมาณ 2553

ที่มา: Global Education Digest 2012, UIS, 2012 (ภาคผนวก ตาราง 29)

บทที่ 5

อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาไทยในเวทีโลกฉบับนี้ เป็นการสังเคราะห์และวิเคราะห์ข้อมูลทางการศึกษาจากรายงานของ UNESCO Institute for Statistics (UIS) เป็นหลัก ได้แก่ Global Education Digest 2012, Comparing Education Statistics Across the World ซึ่งเป็นรายงานข้อมูลเปรียบเทียบ 209 ประเทศ ที่จัดแบ่งตามภูมิภาคต่างๆ ทั่วโลก 8 ภูมิภาค และข้อมูลจากแหล่งอื่นเพิ่มเติม โดยคัดสรรประเทศเป้าหมายโดยเฉพาะในกลุ่มอาเซียน เพื่อเปรียบเทียบกับประเทศไทย โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้

5.1 อภิปราย

5.1.1 ประชากร มีการเปลี่ยนแปลงโดยประชากรวัยเด็กจะลดลงมาก เป็นผลจากอัตราการเกิดที่ลดต่ำลงอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง มีผลทำให้จำนวนประชากรในวัยเรียน (อายุ 6 - 21 ปี) ลดลงอย่างต่อเนื่องจาก 16 ล้านคนในปี พ.ศ. 2548 และมีแนวโน้มจะเป็น 11 ล้านคนในปี พ.ศ. 2578 ในขณะที่ผู้สูงอายุกลับเพิ่มมากขึ้นเนื่องจากอายุขัยเฉลี่ยของประชากรมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกับทุกภูมิภาคทั่วโลก จากข้อมูลปี พ.ศ. 2553 พบว่า อัตราการเพิ่มของประชากรไทยลดลงเหลือร้อยละ 0.72 ในขณะที่ผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไปมีมากถึงร้อยละ 11 ของจำนวนประชากรทั้งหมด หรือประมาณ 8 ล้านคน ซึ่งเป็นจำนวนที่เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2550 เกือบ 1 ล้านคน

การเปลี่ยนแปลงของประชากรมีผลกระทบต่อสังคมทั้งทางบวกและทางลบ กล่าวคือ การลดลงของประชากรวัยเรียนส่งผลต่อการบริหารการจัดการศึกษา ครูอาจารย์ รวมทั้งโรงเรียนขนาดเล็กที่มีเด็กเข้าเรียนน้อย เป็นต้น ส่วนกรณีผู้สูงอายุที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ผลกระทบทางบวกคือ สังคมไทยจะมีผู้มีประสบการณ์ผู้ทรงคุณวุฒิช่วยเหลือสังคมและการศึกษา ทางลบคือสังคมไทยจะมีภาระในการดูแลผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น ซึ่งผู้สูงอายุบางคนยังขาดทักษะพื้นฐานการอ่านออกเขียนได้

5.1.2 กำลังแรงงาน ประชากรวัยแรงงานไทยอายุ 15 ปีขึ้นไปมีการศึกษาเฉลี่ย 6.6 ปี ถือว่ามีการศึกษาต่ำเพียงแค่ระดับประถมศึกษาเท่านั้น ถึงแม้ปีการศึกษาเฉลี่ยจะเพิ่มเป็น 8.2 ปี ใน พ.ศ. 2554 ลดลงเล็กน้อยในปี พ.ศ. 2555 เหลือ 8.0 และหากพิจารณาประชากรกลุ่มอายุ 15-59 ปี พบว่ามีการศึกษาเฉลี่ย 9.1 ปี ใน พ.ศ. 2554 ลดลงเล็กน้อยในปี พ.ศ. 2555 เหลือ 8.8 ซึ่งยังห่างไกลเป้าหมายยุทธศาสตร์การศึกษาของชาติที่จะให้เพิ่มขึ้นเป็น 15 ปี หากพิจารณาระดับการศึกษาของประชากรวัยแรงงานพบว่า ประชากรไทยยังมีการศึกษาโดยเฉลี่ยไม่จบประถมศึกษามากถึงร้อยละ 37.9 ในปี พ.ศ. 2554 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นประชากรกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป ซึ่งในกลุ่มนี้มีการศึกษาเฉลี่ยเพียงแค่ 4 ปีเศษๆ เท่านั้น และยังมีประชากรที่ไม่เคยได้รับการศึกษาอีกร้อยละ 5.8 การที่ประชากรมีการศึกษาต่ำมีผลทำให้ไม่มีโอกาสในการต่อรองเรื่องค่าตอบแทน และการเลือกทำงานที่ต้องการ นอกจากนั้นยังได้รับสวัสดิการต่างๆ ค่อนข้างน้อยรวมทั้งเสียเปรียบในเชิงการแข่งขันกับนานาชาติ จึงควรศึกษาวิจัยต่อไปว่าเพราะเหตุใดผู้ไม่จบประถมศึกษาของไทยจึงมีส่วนที่สูงมากหากเปรียบเทียบกับกลุ่มประเทศอาเซียนก็ใกล้เคียงกับเวียดนาม ซึ่งมีประชากรวัยแรงงานไม่จบประถมศึกษามากถึงร้อยละ 38.6 เช่นกัน นอกจากนั้น วัยแรงงานของไทยที่มีความรู้ระดับมัธยมศึกษาที่มีจำนวนน้อยกว่าวัยแรงงานของประเทศกลุ่มอาเซียนอย่างมาเลเซีย ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย และสิงคโปร์

ด้านการทำงาน ถึงไทยจะมีผู้ว่างงานน้อย มีอัตราการว่างงานเพียงร้อยละ 0.7 โดยเพศชายมีอัตราการว่างงานสูงกว่าหญิง และที่สำคัญคือกลุ่มที่สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นกลุ่มที่มีสัดส่วนการว่างงานสูงสุด

สถาบันสถิติแห่งยูเนสโก รายงานว่า การเพิ่มระดับการศึกษาของประชากรนั้นคงต้องใช้เวลาหลายสิบปี เพราะผู้สูงอายุไม่สามารถจะเพิ่มระดับการศึกษาได้โดยง่าย โดยเฉพาะการจัดหลักสูตรการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาสำหรับผู้ใหญ่ให้มีการศึกษาที่สูงขึ้นหรืออ่านออกเขียนได้เนื่องจากจะต้องลงทุนมากและยุ่งยากในการดำเนินการ ถึงแม้จะทำได้ แต่ก็ยังไม่สามารถวัดผลการดำเนินงานที่เป็นตัวชี้วัดได้

ดังนั้นความพยายามในการเพิ่มต้นทุนทรัพยากรมนุษย์จึงมุ่งไปที่เยาวชนที่อยู่ในวัยเรียนเพื่อไปทดแทนกลุ่มผู้สูงอายุ เมื่อการศึกษาของประชากรสูงขึ้น ความเหลื่อมล้ำทางสังคมก็จะหมดไป

5.1.3 คุณภาพชีวิต - การพัฒนามนุษย์ UNDP กำหนดเกณฑ์การพิจารณาเปรียบเทียบคุณภาพประชากรมากหรือน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ 1) ด้านการศึกษา ตัวชี้วัดที่ UNDP นำมาใช้คำนวณองค์ประกอบด้านการศึกษาคือปีการศึกษาเฉลี่ย/ปีการศึกษาที่คาดหวัง และดัชนีการศึกษา (Education Index) ดังนั้น หากค่าดัชนีทั้งสองสูงขึ้น จะทำให้ดัชนีการพัฒนามนุษย์ (HDI) สูงขึ้น อันดีบาก็จะดีขึ้นด้วย 2) ด้านสุขภาพอนามัย ดูการมีสุขภาพดีและการมีชีวิตรที่ยืนยาว ประชากรในประเทศไทย โดยเฉพาะประชากรในชนบท มีปัญหาด้านสุขภาพอนามัยเนื่องจากบริโภคอาหารได้ไม่เพียงพอหรือไม่ถูกตามหลักโภชนาการ แม้อายุขัยเฉลี่ยของคนไทยจะเพิ่มจากเดิมคือ 60 ปี เป็น 73 ปี และมีแนวโน้มจะถึง 80 ปีในอีกไม่ถึงสิบปีข้างหน้า 3) ด้านเศรษฐกิจ อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศไทยสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง อัตราการว่างงานสูงลดลง UNDP ดูการพัฒนามนุษย์ด้านเศรษฐกิจจากรายได้ประชาชาติต่อหัว

ตาราง จ เปรียบเทียบดัชนีชี้วัดการพัฒนามนุษย์ในองค์ประกอบ 3 ด้าน

ตัวชี้วัด	ไทย	มาเลเซีย	ฟิลิปปินส์	อินโดนีเซีย	สิงคโปร์	เวียดนาม
ปีการศึกษาเฉลี่ย	6.6	9.5	8.9	5.8	8.8	5.5
ปีการศึกษาที่คาดหวัง	12.3	12.6	11.9	13.2	14.4	10.4
อายุขัยเฉลี่ยเมื่อแรกเกิด	74.1	74.2	68.7	69.4	81.1	75.2
รายได้ประชาชาติต่อหัว	7,694	13,685	3,478	3,716	52,569	2,805
ค่าดัชนีการพัฒนามนุษย์	0.682	0.761	0.644	0.617	0.866	0.593
อันดับดัชนีการพัฒนามนุษย์	103	61	112	124	26	128

เนื่องจากการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศ สหประชาชาติจึงให้ความสำคัญกับการศึกษาและชี้ให้เห็นหนึ่งในเป้าหมายของการพัฒนาสหัสวรรษหลังปี 2015 โดยเลขาธิการสหประชาชาติได้นำเสนอความคิดริเริ่ม **Global Education First Initiative** หรือ **ทั่วโลกการศึกษาต้องมาก่อน** ในที่ประชุมสมัชชาใหญ่สหประชาชาติเมื่อเดือนตุลาคม 2012

ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาการศึกษาเป็นอันดับแรกโดยมีสภาการศึกษารับผิดชอบในการกำหนดกลยุทธ์ด้านการศึกษาและผลักดันการจัดการศึกษาสำหรับการศึกษามีคุณภาพของประเทศไทย นอกจากนี้ ยังจะให้ความร่วมมือกับยูเนสโกในการผลักดันการศึกษาสำหรับทุกคน (**Education for All**) ในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก ที่จะช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชากรให้สูงขึ้น ส่วนความไม่รู้หรือการขาดการศึกษาก็จะเป็นการตัดโอกาสในการพัฒนาคุณภาพชีวิตขาดสุขภาพอนามัยที่ดี และขาดการดูแลสุขภาพให้มีชีวิตที่ยืนยาว ปัญหาต่าง ๆ จะเกิดขึ้นตามมา

5.1.4 ระบบการศึกษา

1) ประเทศไทยจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี เช่นเดียวกับญี่ปุ่นและเกาหลี โดยจัดประถมศึกษา 6 ปี มัธยมศึกษา 6 ปี เช่นเดียวกับไทย แต่ญี่ปุ่นและเกาหลีจัดการศึกษาภาคบังคับ 10 ปี มากกว่าไทย 1 ปี โดยการศึกษาภาคบังคับของญี่ปุ่นและเกาหลีบังคับให้เรียนถึงมัธยมศึกษาตอนปลายอีก 1 ปี จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของทั้งสองประเทศ 11.6 ปีเท่ากัน และเป็นที่น่าสนใจว่า ประเทศที่พัฒนาแล้วมักจะกำหนดการศึกษาภาคบังคับถึงบางชั้นเรียนของระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งนอกจากญี่ปุ่นและเกาหลีแล้ว ยังได้แก่ประเทศฟินแลนด์ สวีเดน เดนมาร์ก และนอร์เวย์ เป็นต้น นอกจากนี้ ประเทศที่พัฒนาแล้วเหล่านี้ยังมีอัตราการรู้หนังสือเกินร้อยละ 100 หรืออาจกล่าวได้ว่าประชากรทุกคนได้รับการศึกษา ดังนั้นไทยจึงควรขยายการศึกษาภาคบังคับเป็น 10 ปี นับจาก ป.1 ถึงชั้น ม.4 เพื่อยกระดับการศึกษาไทยให้คนไทยมีการศึกษาสูงขึ้น เป็นการเพิ่มจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ย รวมทั้งยังเป็นการเพิ่มอัตราการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาตอนปลายให้สูงขึ้นด้วย

2) การศึกษาในวัยเด็กเป็นการวางรากฐานชีวิตก่อนจะโตเป็นผู้ใหญ่ เริ่มตั้งแต่การเข้าเรียนระดับก่อนประถมศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนที่จะเข้าเรียนในระดับประถมศึกษา ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการศึกษาภาคบังคับตามที่รัฐกำหนด พบว่า อัตราการเข้าเรียนระดับก่อนประถมศึกษาอย่างหยาบของไทยสูงร้อยละ 100 แม้ว่าอัตราการเข้าเรียนระดับก่อนประถมศึกษาของไทยจะสูงกว่าหลายประเทศที่พัฒนาแล้ว

อาทิ ญี่ปุ่น (ร้อยละ 88) ออสเตรเลีย (ร้อยละ 78) นิวซีแลนด์ (ร้อยละ 93) ก็มีได้หมายความว่าประเทศไทยจะประสบความสำเร็จในการจัดการศึกษาระดับนี้ จะต้องดูคุณภาพ ทั้งโภชนาการ การเลี้ยงดู และการเรียนรู้ควบคู่กันไป ซึ่งบางประเทศเช่นสหรัฐอเมริกา หรือฟินแลนด์ อัตราการเข้าเรียนต่ำอาจเนื่องมาจากพ่อแม่ดูแลเด็กเองหรือไม่ ในขณะที่ประเทศไทยนิยมส่งบุตรหลานเข้าศูนย์พัฒนาเด็ก หรือส่งให้ปู่ย่าตายายในชนบทเลี้ยงดู

3) อัตราการเข้าเรียนระดับประถมศึกษาของไทยอยู่ที่ร้อยละ 91 อัตราลดลงทุกปี สาเหตุส่วนหนึ่งมาจากจำนวนนักเรียนประถมศึกษาของไทยลดลง และโดยที่ UIS ใช้ฐานข้อมูลประชากรจากการประมาณการโดย UNPD ทำให้อัตราการเข้าเรียนระดับประถมศึกษาในระดับนานาชาติต่ำกว่าอัตราการเข้าเรียนที่รายงานในประเทศซึ่งใช้ข้อมูลประชากรจากสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

4) อัตราการเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายของไทยอยู่ที่ร้อยละ 92 และร้อยละ 67 ตามลำดับ ถึงแม้จะสูงกว่าค่าเฉลี่ยทั่วโลก แต่ยังเป็นรองประเทศกลุ่มอาเซียน เช่น จีน และอินโดนีเซีย (ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น)

5) อัตราการเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพของไทยอยู่ที่ร้อยละ 37 ยูเนสโกพบว่า สัดส่วนการเรียนสายอาชีพของแต่ละประเทศลดน้อยลง อย่างไรก็ตาม อัตราการเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพของไทยยังสูงกว่าค่าเฉลี่ยมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพทั่วโลกซึ่งอยู่ที่ร้อยละ 24

การศึกษาสายอาชีพ หรือการอาชีวศึกษาที่สถาบันสถิติแห่งยูเนสโก หรือ UIS นิยามความหมายเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและเปรียบเทียบกับนานาชาติไว้ว่า เป็นหลักสูตรที่เตรียมผู้เรียนเข้าสู่ตลาดแรงงานโดยตรงและเป็นการปลูกฝังคุณลักษณะทางการทำงานอาชีพที่สอดคล้องกับตลาดแรงงานสำหรับผู้สำเร็จการศึกษา (UIS, 2010c) ซึ่งในการเก็บรวบรวมข้อมูลระดับชาติอาจได้ข้อมูลไม่ครบถ้วน ข้อมูลอาจเก็บได้เพียงบางส่วนเฉพาะการศึกษาในระบบเท่านั้น แต่ในความเป็นจริงยังมีการอาชีวศึกษานอกระบบด้วย ซึ่งแต่ละประเทศอาจมีข้อจำกัดหรือค่านิยมของการอาชีวะในความหมายเฉพาะแต่ละประเทศ และเป็น การยากที่จะได้ข้อมูลมากมายเกี่ยวกับการฝึกอบรม เนื่องจากการอาชีวศึกษา/วิชาชีพพิเศษ มีความซับซ้อนของข้อมูลและหลาย ๆ ประเทศยังไม่มีกรรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ

อย่างไรก็ตาม การจัดหลักสูตรวิชาชีพพิเศษในระดับมัธยมศึกษาด้วยความสำคัญลงทั่วโลก รวมทั้งยังขาดความชัดเจนของระบบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา จึงมีแนวโน้มจากทั่วโลกที่จะเลื่อนการจัดหลักสูตรอาชีวศึกษาออกไปเป็นการศึกษาหลังมัธยมศึกษา (UIS, 2011 อ้างอิงจาก Adam, 2007) หรือมีฉะนั้นอาจรวมสายอาชีพเข้าไปกับหลักสูตรสายสามัญในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งจะทำให้ นักเรียนได้เปรียบเมื่อออกไปหางานในตลาดแรงงาน (UIS, 2011 อ้างอิงจาก ADB, 2009)

6) การออกกลางคัน พิจารณาได้จากหลายตัวชี้วัด

ประการแรก พิจารณาจากตัวชี้วัดอัตราการคงอยู่ของเด็กระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่า เด็กรุ่นเดียวกันที่เข้าสู่ระบบการศึกษาชั้น ป.1 ปี 2542 จะอยู่ถึงชั้น ม.3 ในปี 2550 เพียงร้อยละ 81.1 โดยเด็กจะหายไปจากระบบการศึกษาไปอยู่นอกโรงเรียน 204,018 คน และจะอยู่ถึงชั้น ม.6 ในปี 2553 เพียงร้อยละ 57.7 หรือหายไปจากระบบการศึกษา 460,766 คน

ประการที่สอง พิจารณาจากจำนวนประชากรตามแนวทางของ UIS ซึ่ง UIS ได้แบ่งเด็กที่อยู่นอกโรงเรียนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาออกเป็น 3 กลุ่มตามการเข้าเรียนคือ 1) กลุ่มเด็กที่เคยเข้าเรียนแล้วออกกลางคัน กล่าวคือไม่ได้อยู่ในโรงเรียนขณะนี้ 2) กลุ่มที่ไม่เคยเข้าเรียนแต่คาดหวังว่าจะเข้าเรียนในอนาคต 3) กลุ่มที่ไม่เคยเข้าเรียนและไม่คาดหวังว่าจะเข้าเรียน ซึ่งกลุ่มแรกที่เคยเข้าเรียนในระบบโรงเรียนในอดีต สามารถระบุและนับจำนวนได้ ส่วนกลุ่มที่เหลือทั้งสองกลุ่มไม่สามารถวัดจำนวนได้อย่างชัดเจนเพราะว่าไม่สามารถจะทำนายได้อย่างถูกต้องและแม่นยำว่ากลุ่มนี้จะเข้าเรียนหรือไม่ (UIS, 2011) เด็กที่อยู่นอกโรงเรียนระดับประถมศึกษาของประเทศไทยมีร้อยละ 10 หรือ 586,000 คน ในขณะที่มาเลเซียมีจำนวนเพียง 192,000 คน (ร้อยละ 6) อินโดนีเซีย 389,000 คน (ร้อยละ 2) ที่สูงมากคือประเทศอินเดียที่มีเด็กที่อยู่นอกโรงเรียน 3,852,000 คน (ร้อยละ 2) เช่นเดียวกับเด็กที่อยู่นอกโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษา พบว่า เด็กที่อยู่นอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาของไทยที่ประมาณการโดย UIS มีจำนวน 280,000 คน หรือร้อยละ 9 น้อยกว่าค่าเฉลี่ยทั่วโลก (ร้อยละ 17) และน้อยกว่าค่าเฉลี่ยในระดับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงและแปซิฟิก (ร้อยละ 14)

7) อัตราการเข้าเรียนระดับอุดมศึกษาของไทยสูงกว่าประเทศกำลังพัฒนาในกลุ่มอาเซียน 10 ประเทศ ถึงแม้ว่าการเข้าเรียนระดับอุดมศึกษาจะเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ แต่ก็ต้องคำนึงถึงคุณภาพด้วย เนื่องจากจำนวนมหาวิทยาลัยเพิ่มขึ้นมากทั้งภาครัฐและเอกชน โดยไทยได้เร่งเปิดมหาวิทยาลัยขึ้นมาอีกเป็นจำนวนมาก จากมหาวิทยาลัยของรัฐเดิมที่มีเพียง 20 แห่ง ได้ขยายจำนวนเป็น 78 แห่ง รวมกับมหาวิทยาลัยเอกชน วิทยาลัยชุมชน และสถาบันในสังกัดอื่นแล้ว เรามีสถาบันอุดมศึกษาประมาณ 255 แห่ง โอกาสการเข้าสู่อุดมศึกษาจึงเปลี่ยนไปเป็นใกล้ร้อยละ 50 และแม้ว่าอัตราการเข้าเรียนระดับอุดมศึกษาของไทยจะค่อนข้างสูง แต่ก็ต้องดูที่คุณภาพของบัณฑิต ไทยมีผู้สำเร็จอุดมศึกษาแต่ละปีจำนวนมากปีละ 5 แสนคนเศษ แต่ผู้สำเร็จอุดมศึกษาตกงานมากที่สุดร้อยละ 2.1 ในขณะที่ผู้ที่ไม่จบประถมและไม่มีการศึกษาว่างงานเพียงร้อยละ 0.3

5.1.5 คุณภาพการศึกษาพื้นฐานตกต่ำ : ความจำเป็นที่ต้องปฏิรูปการเรียนรู้ มีหลักฐานต่างๆ สะท้อนให้สังคมไทยเห็นมาอย่างต่อเนื่องถึงคุณภาพการศึกษาของไทยที่ตกต่ำ ทั้งที่เป็นการสำรวจโดยองค์กรระหว่างประเทศ และการประเมินโดยองค์กรภายในประเทศ เช่น สมศ.หรือผลการทดสอบการศึกษาระดับชาติ (NT) ซึ่งต่างก็พบภาพซ้ำๆ กันว่า นักเรียนไทยส่วนใหญ่มีความรู้ต่ำกว่ามาตรฐาน ความรู้ที่หมายถึงวิชาที่สำคัญต่างๆ เช่น วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ การคิดเชิงวิเคราะห์ ภาษา ซึ่งรวมถึงภาษาไทย นักเรียนที่จัดว่ามีความรู้จริงที่พอมีอยู่บ้าง ก็มีจำนวนน้อย เช่น การศึกษาขององค์การความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organization for Economic CO-Operation and Development, OECD) ที่รู้จักกันในชื่อของ PISA (Programme for International Students Assessment) พบว่านักเรียนไทยที่จัดได้ว่ามีความรู้วิทยาศาสตร์อยู่ในระดับสูงมีเพียงร้อยละ 1 เท่านั้น ซึ่งคงจะได้แก่นักเรียนที่ไปชนะการแข่งขันโอลิมปิกวิชาการสาขาต่างๆ และยอมไม่ได้หมายถึงคุณภาพโดยเฉลี่ยของระบบการศึกษาไทย PISA ยังพบว่า เด็กไทย 74% อ่านภาษาไทยไม่รู้เรื่อง คือมีตั้งแต่อ่านไม่ออก อ่านแล้วตีความไม่ได้ วิเคราะห์ความหมายไม่ถูก หรือแม้แต่ไม่สามารถใช้ภาษาให้เป็นประโยชน์ในการศึกษาวิชาอื่นๆ ได้ คุณภาพที่ตกต่ำย่อมหมายถึงวิชาการและองค์ความรู้ที่เรามีอยู่ในระบบการศึกษาไทยต่ำกว่ามาตรฐาน หมายถึงระบบการถ่ายทอดความรู้ รวมทั้งครูผู้สอนมีความรู้ต่ำกว่ามาตรฐาน หมายถึงความด้อยคุณภาพของระบบสนับสนุนการเรียนรู้ต่างๆ เช่น การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ หรือการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ เป็นต้น ซึ่งในที่สุด ย่อมเป็นผลให้ผู้เรียนมีความรู้ต่ำกว่ามาตรฐาน

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการนำเสนอสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและสภาวการณ์การศึกษาไทยในเวทีโลก จากตัวชี้วัดสำคัญในบทที่ 2 ถึงบทที่ 4 มีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

5.2.1 เพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้แก่ทุกคนตั้งแต่วัยเด็กจนถึงผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป รวมทั้งประชากรด้อยโอกาสที่พลาดโอกาสเข้าศึกษา เด็กที่อยู่นอกโรงเรียน ทั้งที่ออกกลางคันและไม่เคยเข้าเรียน ให้ได้รับบริการทางการศึกษาด้วยมาตรการที่หลากหลาย อย่างน้อยในระดับการศึกษาภาคบังคับ ทั้งในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และควรศึกษาวิจัยสาเหตุที่เด็กอยู่นอกโรงเรียน ทั้งที่ ออกกลางคัน ไม่เคยเข้าเรียน และไม่คิดจะเข้าเรียน

5.2.2 สร้างความเสมอภาคแก่ประชากรทุกเพศทุกวัยที่อาศัยอยู่ในชนบท ท้องถิ่นห่างไกล ให้ได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน และมีโอกาสได้รับการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีสมัยใหม่ โดยการใช้เทคโนโลยีเป็นสื่อ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการเรียนรู้ เช่น สถานีโทรทัศน์เพื่อการศึกษา ระบบอินเทอร์เน็ตไร้สาย ห้องสมุดเคลื่อนที่ ธรวิทยาศาสตร์ เป็นต้น รวมทั้งการปรับปรุงคุณภาพการใช้สื่อและเทคโนโลยีในการใช้จัดการเรียนการสอน

5.2.3 ขยายการศึกษาภาคบังคับเป็น 10 ปี ถึงปีแรกของระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อยกระดับการศึกษาไทยให้คนไทยมีการศึกษาสูงขึ้น เพื่อเพิ่มจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยให้สูงขึ้น และเป็น การเพิ่มอัตราการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาตอนปลายให้สูงขึ้นด้วย

5.2.4 ประชากรวัยแรงงานไทยส่วนใหญ่ยังมีพื้นฐานการศึกษาโดยเฉลี่ยเพียงแค่ระดับประถมศึกษา เท่านั้น จึงควรส่งเสริมการศึกษานอกกระบบหรือการศึกษาผู้ใหญ่ การศึกษาตลอดชีวิต และการศึกษาตามอัธยาศัยแก่ประชากรวัยแรงงานให้มากยิ่งขึ้น เพื่อยกระดับคุณภาพแรงงานไทยให้มีการพัฒนาทักษะ เพื่อการทำงานและมีคุณวุฒิอย่างน้อยที่สุดระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือสำเร็จการศึกษาภาคบังคับโดยรวดเร็ว รวมทั้งให้มีระบบการเทียบโอนผลการเรียนจากการเรียนรู้ออกนอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ให้สามารถต่อยอดความรู้โดยการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ได้ เพื่อเป็นแรงงานที่มีฝีมือ มีศักยภาพเพิ่มขึ้น มีคุณภาพชีวิต และมีอนาคตที่ดีขึ้น

5.2.5 วางแผนผลิตและพัฒนากำลังคนทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ โดยเน้นการผลิตกำลังคน ให้สนองความต้องการของตลาดแรงงานและของประเทศ และเพิ่มช่องทางการเรียนสายอาชีพศึกษาในระดับมัธยมศึกษา โดยอาจเป็นทางเลือกไว้ในสายสามัญศึกษา

5.2.6 รัฐควรให้ความสำคัญกับคุณภาพการศึกษานอกเหนือจากการเพิ่มจำนวนปีการศึกษาโดยเฉลี่ย โดยส่งเสริมการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้มากขึ้น เพื่อให้คนไทยสามารถคิดค้น พัฒนา เทคโนโลยีเอง ลดการพึ่งพาเทคโนโลยีจากต่างประเทศ รวมทั้งควรส่งเสริมด้านการอ่านที่เป็นพื้นฐานมาก รวมทั้งควรส่งเสริมและพัฒนาเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษด้านต่างๆ ให้มากขึ้น เพื่อพัฒนามั่นสมองให้ กับประเทศชาติและเพื่อป้องกันการเสียเปรียบในการแข่งขันในเวทีนานาชาติ

5.2.7 เร่งปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา โดยกำกับและดูแลมิให้มีเด็กต้องออกจาก โรงเรียนกลางคันรวมทั้งให้ความช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาส เด็กในชนบทยากจนเป็นพิเศษเพื่อให้เด็ก สามารถเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับและมีโอกาสเรียนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย นอกจากนี้ค่าใช้จ่าย ทางการศึกษาต่อหัวของนักเรียนไทย แยกตามระดับในรูปของ PPP\$ หรือร้อยละของผลิตภัณฑ์มวลรวมใน ประเทศต่อหัวยังต่ำ งบประมาณทางการศึกษาร้อยละ 22.3 ของงบประมาณแผ่นดินไทยที่จัดให้การศึกษา

เป็นตัวเลขที่สูงมาก จึงควรวิเคราะห์ประสิทธิภาพการใช้งบประมาณการศึกษาของประเทศ และควรพัฒนาระบบติดตามการใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้สามารถตรวจสอบการจัดสรรและการนำไปใช้ให้สอดคล้องและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนให้มากที่สุด

5.2.8 ควรมีการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของระบบการศึกษาไทยโดยรวม เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการบริหารการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และมีนวัตกรรมทางการศึกษามากยิ่งขึ้น ควรพิจารณาการเจริญเติบโตของการมีส่วนร่วมในทุกระดับการศึกษา แม้ว่าประเทศไทยจะบรรลุเป้าหมายการศึกษาสากลในระดับประถมศึกษาแล้ว แต่ก็ยังทำไม่ได้เต็มร้อยเปอร์เซ็นต์เหมือนในประเทศที่พัฒนาแล้วอื่นๆ ขณะเดียวกันการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนก็ลดลงในระดับมัธยมศึกษาซึ่งเป็นระดับที่มีค่าใช้จ่ายสูงกว่า และเป็นระดับที่ควรได้รับการเอาใจใส่ให้สามารถบรรลุเป้าหมายการศึกษาสากลด้วยเช่นกัน

5.2.9 พัฒนาระบบการจัดเก็บข้อมูล ให้มีข้อมูลที่ถูกต้อง และทันสมัย ฐานข้อมูลรายบุคคลที่แสดงข้อมูลนักเรียนนักศึกษาแต่ละคนอย่างครบถ้วน

ກາລຟນວກ

ตารางสถิติ

สัญลักษณ์ที่พบในตารางสถิติ

ไม่มีรายละเอียดของข้อมูล (No data available)	...
ค่าประมาณการโดยประเทศผู้ให้ข้อมูล (National estimation)	*
ค่าประมาณการโดยสถาบันสถิติของยูเนสโก (UIS estimation)	**
ตัวเลขน้อยเกินไปที่จะนำมาพิจารณา (Magnitude nil or negligible)	- หรือ n
ไม่มีในระบบการศึกษา (Data are not applicable because the category does not apply)	a
ข้อมูลของปีที่อ้างอิง หรือปีล่าสุด	(P)
ข้อมูลนี้รวมอยู่ในประเภทอื่นหรือสดมภ์อื่น	x(y)
ข้อมูลนี้อ้างถึงปีการศึกษาหรือปีงบประมาณ (ระยะเวลา) n ปี หรือระยะเวลาหลังปีที่อ้างอิง	+n
ข้อมูลนี้อ้างถึงปีการศึกษาหรือปีงบประมาณ (ระยะเวลา) n ปี หรือระยะเวลาก่อนปีที่อ้างอิง	-n

ตาราง 1 ระบบการศึกษา: อายุเมื่อแรกเข้าและจำนวนปีที่เรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปี 2553

ประเทศ	ก่อน ประถมศึกษา		ประถมศึกษา		มัธยมศึกษา			การศึกษา ขั้นพื้นฐาน	การศึกษา ภาคบังคับ			
	อายุ เริ่มต้น	จำนวน ปี	อายุ เริ่มต้น	จำนวน ปี	อายุ เริ่มต้น	จำนวนปี			จำนวน ปี	อายุ เริ่มต้น	อายุ สุดท้าย	จำนวน ปี
						รวม	ม.ต้น	ม.ปลาย				
ไทย	3	3	6	6	12	6	3	3	12	6	14	9
มาเลเซีย	4	2	6	6	12	7	3	4	13	6	11	6
ฟิลิปปินส์	5	1	6	6	12	4	3	1	10	6	12	6
อินโดนีเซีย	5	2	7	6	13	6	3	3	12	7	15	9
สิงคโปร์	3	3	6	6	12	4	2	2	10	6	14	6
บรูไน	4	2	6	6	12	7	2	5	13	9
กัมพูชา	3	3	6	6	12	6	3	3	12
ลาว	3	3	6	5	11	6	4	2	11	6	9	5
พม่า	3	2	5	5	10	6	4	2	11	5	9	5
เวียดนาม	3	3	6	5	11	7	4	3	12	6	14	9
จีน	4	3	7	5	12	6	3	3	11	6	14	9
เกาหลี	3	3	6	6	12	6	3	3	12	6	14	9
ญี่ปุ่น	3	3	6	6	12	6	3	3	12	6	14	9
อินเดีย	3	3	6	5	11	7	3	4	12	6	14	9
ออสเตรเลีย	4	1	5	7	12	6	4	2	13	5	15	11
นิวซีแลนด์	3	2	5	6	11	7	4	3	13	5	16	12
แคนาดา	4	2	6	6	12	6	2	4	12	6	16	11
ฝรั่งเศส	3	3	6	5	11	7	4	3	12	6	16	11
ฟินแลนด์	3	4	7	6	13	6	3	3	12	7	16	10
เยอรมนี	3	3	6	4	10	9	6	3	13	6	18	13
สวีเดน	3	4	7	6	13	6	3	3	12	7	16	10
สหราชอาณาจักร	3	2	5	6	11	7	3	4	13	5	16	12
สหรัฐอเมริกา	3	3	6	6	12	6	3	3	12	6	17	12
เบลเยียม	3	3	6	6	12	6	2	4	12	6	18	13
นอร์เวย์	3	3	6	7	13	6	3	3	13	6	16	11
เดนมาร์ก	3	4	7	6	13	6	3	3	12	7	16	10

ที่มา : Table 1, 2, 4,6 Global Education Digest 2012, UIS,

ตาราง 2 อัตราการเข้าเรียนของประชากรอย่างหยาบ (GER) อัตราการเข้าเรียนสุทธิ (NER) จำแนกตามระดับการศึกษา ปี 2553

ประเทศ	ก่อนประถมศึกษา		ประถมศึกษา		ม.ต้น	ม.ปลาย	รวมมัธยมศึกษา		อุดมศึกษา
	GER	NER	GER	NER	GER	GER	GER	NER	GER
ไทย	100	93	91	90	92	67	79	74	48
มาเลเซีย	67	58	91	50	68	68	40
ฟิลิปปินส์	51	39	106	89	88	76	85	62	29
อินโดนีเซีย	43	31	103	100	92	63	77	67	23
สิงคโปร์
บรูไน	88	65	108	...	79	132	110	97	17
กัมพูชา	13	13	127	96	60	...	46	...	8
ลาว	22	21	126	97	55	32	47	40	17
พม่า	10	10	126	...	62	38	54	51	...
เวียดนาม	82	65	106	98	88	65	77	...	22
จีน	54	...	111	...	92	71	81	...	26
เกาหลี	119	85	106	99	100	94	97	96	103
ญี่ปุ่น	88	88	103	100	103	102	102	100	60
อินเดีย	55	...	116	98	81	50	63	...	18
ออสเตรเลีย	78	51	105	97	113	167	131	85	80
นิวซีแลนด์	93	92	101	99	104	137	119	95	83
แคนาดา	71	71	99	...	99	102	101
ฝรั่งเศส	109	100	110	99	110	117	113	98	55
ฟินแลนด์	68	67	99	98	99	115	108	94	94
เยอรมนี	114	...	102	100	101	107	103
สวีเดน	95	95	101	99	97	101	99	94	74
สหราชอาณาจักร	81	76	106	100	109	96	102	96	59
สหรัฐอเมริกา	69	64	102	96	103	90	96	89	95
ค่าเฉลี่ยของภูมิภาค (REGIONAL AVERAGES) **									
โลก	48	...	106	91	82	59	70	63	29
อาหรับ	22	...	98	88	87	49	69	61	24
ยุโรป ¹	69	...	100	95	95	81	88	82	66
เอเชียกลาง	30	...	101	94	97	92	95	87	24
เอเชียแปซิฟิก ²	57	...	110	96	90	70	80	73	29
ละตินอเมริกา ³	70	...	114	95	102	75	90	74	41
ยุโรป & อเมริกา ⁴	85	...	103	97	105	99	102	91	76
เอเชียตะวันตก ⁵	49	...	106	93	75	47	59	51	17
แอฟริกา	17	...	101	77	47	31	40	29	7

หมายเหตุ : 1 ยุโรปตะวันออกและยุโรปกลาง

2 แปซิฟิกและเอเชียตะวันออก

3 ละตินอเมริกาและแคริบเบียน

4 ยุโรปตะวันตกและอเมริกาเหนือ

5 เอเชียตะวันตกและเอเชียใต้

ที่มา : Table 1,2,6,8 ; Global Education Digest 2012, UIS, 2012.

* Table 7 : EFA Global Monitoring Report, 2012.

ตาราง 3 ร้อยละของมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ และสัดส่วนนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา ปี 2553

ประเทศ	ร้อยละ ม.ปลาย สายอาชีพ*	สัดส่วนนักศึกษา ระดับอุดมศึกษา			ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษา ระดับปริญญาตรี			
		5A	5B	6	รวม	ชาย	หญิง	GPI
ไทย	36	84	15	1	29	23	35	1.5
มาเลเซีย	15	55	44	2	22	16	27	1.7
ฟิลิปปินส์	-	90	10	-
อินโดนีเซีย	41	76	22	2	13
สิงคโปร์	11	54	43	3
บรูไน	12	66	33	1	10	7	14	2.1
กัมพูชา
ลาว	1	37	63	-	5	6	3	0.6
พม่า	-	14	...
เวียดนาม	...	62	35	3	10	...	11	1.1
จีน	46	13	13	13	1.0
เกาหลี	24	75	23	2	52	54	51	1.0
ญี่ปุ่น	24	78	20	2	43	47	38	0.8
อินเดีย	2	93	7	-
ออสเตรเลีย	48	79	18	4	57	45	68	1.5
นิวซีแลนด์	30	72	25	3	49	38	62	1.6
แคนาดา*
ฝรั่งเศส	44	71	25	3	36	31	40	1.3
ฟินแลนด์	56	93	-	7	48	34	62	1.8
เยอรมนี*	51	36	31	41	1.3
สวีเดน	60	89	6	4	33	22	45	2.1
สหราชอาณาจักร	23	75	22	3	40	33	46	1.4
สหรัฐอเมริกา	-	76	22	2	38	32	45	1.4
ค่าเฉลี่ยของภูมิภาค (REGIONAL AVERAGES)**								
โลก	24	76	22	2
อาหรับ	18	88	10	3
ยุโรปตะวันออกและยุโรปกลาง	48	82	16	2
เอเชียกลาง	...	93	7	1
แปซิฟิกและเอเชียตะวันออก	39	61	34	4
แคริบเบียนและละตินอเมริกา	18	82	18	1
ยุโรปตะวันตกและอเมริกาเหนือ	26	77	20	3
เอเชียตะวันตกและเอเชียใต้	4	90	10	1
แอฟริกา	17	70	29	1

หมายเหตุ : * การเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ คิดเป็นร้อยละเทียบกับการเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาทั้งหมด (ทั้งมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย)

** ประเมินการโดย UIS

ที่มา : Table 6,8 ; Global Education Digest 2012, UIS, 2012.

ตาราง 4 ร้อยละของนักเรียนเปรียบเทียบในสถานศึกษาของรัฐและเอกชน ปี พ.ศ. 2553

ประเทศ	ประถมศึกษา			มัธยมศึกษา ตอนต้น			มัธยมศึกษา ตอนปลาย			อุดมศึกษา		
	รัฐ	เอกชน		รัฐ	เอกชน		รัฐ	เอกชน		รัฐ	เอกชน	
		รัฐ สนับสนุน	เอกชน อิสระ		รัฐ สนับสนุน	เอกชน อิสระ		รัฐ สนับสนุน	เอกชน อิสระ		รัฐ สนับสนุน	เอกชน อิสระ
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
ไทย	81.1	18.9	-	86.9	13.1	-	79.5	20.5	-	81.7	-	18.3
มาเลเซีย	99.1	-	0.9	97.0	-	3.0	96.7	-	3.3	59.4	-	40.6
ฟิลิปปินส์	91.9	-	8.1	80.6	-	19.4	78.6	-	21.4	31.4	-	65.9
อินโดนีเซีย	83.2	-	16.8	63.7	-	36.3	50.2	-	49.8	41.8	-	58.2
สิงคโปร์
บรูไน
กัมพูชา
ลาว
พม่า
เวียดนาม
จีน	95.1	4.9	-	92.1	7.9	-	89.1	10.9	-	-	-	-
เกาหลี	98.6	-	1.4	81.8	18.2	-	54.8	45.2	-	19.3	-	80.7
ญี่ปุ่น	98.9	-	1.1	92.8	-	7.2	69.0	-	31.0	21.4	-	78.6
อินเดีย
ออสเตรเลีย	69.1	30.9	-	65.5	34.5	-	68.3	31.5	0.2	92.5	2.3	5.3
นิวซีแลนด์	87.7	10.2	2.1	82.8	12.3	4.9	78.4	16.7	4.9	88.1	11.1	0.8
ฝรั่งเศส	85.2	14.3	0.5	78.2	21.5	0.3	68.4	30.6	0.5	80.3	3.1	16.6
ฟินแลนด์	98.5	1.5	-	95.5	4.5	-	83.9	16.1	-	81.2	18.8	-
เยอรมนี	95.9	4.1	-	90.8	9.2	-	92.7	7.3	-
สวีเดน	91.9	8.1	-	88.5	11.5	-	84.3	15.7	-	91.3	8.7	-
สหราชอาณาจักร	92.0	0.2	4.9	78.5	15.6	5.8	54.0	40.2	5.8	-	100.0	-
สหรัฐอเมริกา	91.1	-	8.9	91.6	-	8.4	91.6	-	8.4	72.5	-	27.5

ที่มา : Table 16-17 ; Global Education Digest 2012, UIS, 2012.

ตาราง 5 ร้อยละของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาที่ไปศึกษาต่างประเทศ (Outbound Mobile Students) และนักศึกษาต่างประเทศที่เข้ามาศึกษาในประเทศ (Inbound Mobile Students) พ.ศ.2553

ประเทศ	ร้อยละของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา				
	ที่เข้ามาศึกษาในประเทศ		ที่ไปศึกษาต่างประเทศ		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	ประเทศที่ไปศึกษา 5 อันดับแรก
ไทย	19,052	0.8	26,233	1.1	สหรัฐอเมริกา (8,455) สหราชอาณาจักร (5,348) ออสเตรเลีย (4,229) ญี่ปุ่น (2,419) มาเลเซีย (1,301)
มาเลเซีย	57,824	5.8	53,884	5.5	ออสเตรเลีย (19,578) สหราชอาณาจักร (12,453) สหรัฐอเมริกา (6,135) รัสเซีย (2,671) อินโดนีเซีย (2,516)
ฟิลิปปินส์	2,665	0.1	11,748	0.3	สหรัฐอเมริกา (3,781) ออสเตรเลีย (1,596) สหราชอาณาจักร (1,772) ซาอุดีอาระเบีย (1,152) ญี่ปุ่น (614)
อินโดนีเซีย	6,437	0.1	34,067	0.7	ออสเตรเลีย (10,135) มาเลเซีย (8,604) สหรัฐอเมริกา (6,882) ญี่ปุ่น (1,974) เยอรมนี (1,676)
สิงคโปร์	48,623	22.8	20,030	9.4	ออสเตรเลีย (10,086) สหรัฐอเมริกา (4,015) สหราชอาณาจักร (3,702) มาเลเซีย (624) แคนาดา (345)
บรูไน	229	4.0	3,208	55.5	สหราชอาณาจักร (1,908) ออสเตรเลีย (737) มาเลเซีย (317) นิวซีแลนด์ (71) สหรัฐอเมริกา (43)
กัมพูชา	4,060	2.5	ไทย (1,009) ฝรั่งเศส (566) เวียดนาม (517) ออสเตรเลีย (419) สหรัฐอเมริกา (344)
ลาว	725	0.6	3,854	3.3	เวียดนาม (1,744) ไทย (1,254) ญี่ปุ่น (275) ออสเตรเลีย (163) ฝรั่งเศส (102)
พม่า	6,288	...	รัสเซีย (1,627) ไทย (1,205) ญี่ปุ่น (1,011) สหรัฐอเมริกา (689) ออสเตรเลีย (590)
เวียดนาม	3,260	0.2	47,979	2.4	สหรัฐอเมริกา (12,996) ออสเตรเลีย (9,609) ฝรั่งเศส (5,820) ญี่ปุ่น (3,280) รัสเซีย (3,117)
จีน	71,673	0.2	562,889	1.8	สหรัฐอเมริกา (126,498) ออสเตรเลีย (87,588) ญี่ปุ่น (86,553) สหราชอาณาจักร (55,496) เกาหลี (45,757)
เกาหลี	59,194	1.8	126,477	3.9	สหรัฐอเมริกา (71,514) ญี่ปุ่น (25,660) ออสเตรเลีย (7,311) สหราชอาณาจักร (4,347) แคนาดา (4,326)
ญี่ปุ่น	141,599	3.7	40,487	1.1	สหรัฐอเมริกา (24,622) สหราชอาณาจักร (3,354) ออสเตรเลีย (2,413) แคนาดา (1,815) เยอรมนี (1,784)
อินเดีย	200,621	1.0	สหรัฐอเมริกา (103,968) สหราชอาณาจักร (38,205) ออสเตรเลีย (20,429) นิวซีแลนด์ (6,650) แคนาดา (4,617)
ออสเตรเลีย	271,231	21.2	10,330	0.8	สหรัฐอเมริกา (3,267) นิวซีแลนด์ (2,966) สหราชอาณาจักร (1,643) เยอรมนี (421) ฝรั่งเศส (352)
นิวซีแลนด์	37,878	14.2	4,694	1.8	ออสเตรเลีย (2,500) สหรัฐอเมริกา (1,093) สหราชอาณาจักร (503) เยอรมัน (104) ญี่ปุ่น (78)
แคนาดา	95,590	...	45,090	...	สหรัฐอเมริกา (27,896) สหราชอาณาจักร (5,508) ออสเตรเลีย (4,320) ฝรั่งเศส (1,442) ไอร์แลนด์ (594)
ฝรั่งเศส	259,935	...	54,407	2.4	สหราชอาณาจักร (13,602) สหรัฐอเมริกา (7,648) สวิสเซอร์แลนด์ (6,006) แคนาดา (5,859) เยอรมนี (5,834)

หมายเหตุ : 1 ยุโรปกลางและ ยุโรปตะวันออก 2 เอเชียตะวันออกและแปซิฟิก 3 ละตินอเมริกาและแคริบเบียน
4 อเมริกาเหนือและยุโรปตะวันตก 5 เอเชียใต้และเอเชียตะวันออก

ที่มา : Table 9-10 ; Global Education Digest 2012, UIS, 2012.

ตาราง 5 ร้อยละของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่ไปศึกษาต่างประเทศ (Outbound Mobile Students) และนักศึกษาต่างประเทศที่เข้ามาศึกษาในประเทศ (Inbound Mobile Students) พ.ศ.2553 (ต่อ)

ประเทศ	ร้อยละของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา				
	ที่เข้ามาศึกษาในประเทศ		ที่ไปศึกษาต่างประเทศ		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	ประเทศที่ไปศึกษา 5 อันดับแรก
ฟินแลนด์	14,097	4.6	7,282	2.4	สหราชอาณาจักร (1,737) สวีเดน (1,386) เยอรมนี (697) สหรัฐอเมริกา (657) เอสโตเนีย (602)
เยอรมนี	200,862	...	103,110	...	ออสเตรีย (25,186) เนเธอร์แลนด์ (17,052) สหราชอาณาจักร (15,162) สวิสเซอร์แลนด์ (10,808) สหรัฐอเมริกา (9,463)
สวีเดน	31,534	6.9	14,794	3.3	สหราชอาณาจักร (3,159) สหรัฐอเมริกา (3,088) เดนมาร์ก (1,524) นอร์เวย์ (1,388) โปแลนด์ (833)
สหราชอาณาจักร	389,958	...	23,039	0.9	อเมริกา (8,783) ฝรั่งเศส (2,704) ไอร์แลนด์ (1,804) ออสเตรเลีย (1,661) เยอรมนี (1,342)
สหรัฐอเมริกา	684,714	3.4	51,565	0.3	สหราชอาณาจักร (13,855) แคนาดา (7,080) เยอรมนี (3,569) ฝรั่งเศส (3,435) ออสเตรเลีย (3,018)
ค่าเฉลี่ยของภูมิภาค (REGIONAL AVERAGES)**					
โลก	3,572,840	2.0	3,572,840	2.0	ยุโรป&อเมริกา 4 (57.7%) เอเชียแปซิฟิก 2 (21.1%) ยุโรป 1 (9.0%) อาหรับ (6.1%) แอฟริกา (2.5%) ละตินอเมริกา 3 (2.0%) เอเชียกลาง (1.2%) เอเชียตะวันออก 5 (0.5%)
อาหรับ	219,389	2.7	249,277	3.1	ยุโรป&อเมริกา 4 (65.0%) อาหรับ (18.0%) เอเชียแปซิฟิก 2 (8.7%) ยุโรป 1 (6.3%) เอเชียตะวันออก 5 (1.7%) เอเชียกลาง (0.2%) ละตินอเมริกา 3 (0.2%) แอฟริกา (0.1%)
ยุโรป ¹	321,270	1.5	387,245	1.8	ยุโรป&อเมริกา 4 (60.8%) ยุโรป 1 (34.5%) เอเชียกลาง (3.1%) เอเชียแปซิฟิก 2 (1.3%) อาหรับ (0.2%) ละตินอเมริกา 3 (0.1%) เอเชียตะวันออก 5 (0.03%) แอฟริกา (0.02%)
เอเชียกลาง	43,782	2.1	120,795	5.8	ยุโรป 1 (60.0%) เอเชียกลาง (17.6%) ยุโรป&อเมริกา 4 (16.4%) เอเชียแปซิฟิก 2 (4.7%) อาหรับ (1.5%) เอเชียตะวันออก 5 (0.2%) ละตินอเมริกา 3 (0.03%) แอฟริกา (0.001)
เอเชียแปซิฟิก ²	752,253	1.4	1,008,732	1.8	ยุโรป&อเมริกา 4 (51.6%) เอเชียแปซิฟิก 2 (44.2%) ยุโรป 1 (2.9%) ละตินอเมริกา 3 (0.4%) เอเชียกลาง (0.4%) อาหรับ (0.3%) เอเชียตะวันออก 5 (0.2%) แอฟริกา (0.01%)
ละตินอเมริกา ³	68,306	0.3	196,888	0.9	ยุโรป&อเมริกา 4 (75.1%) ละตินอเมริกา 3 (20.8%) เอเชียแปซิฟิก (3.3%) ยุโรป 1 (0.7%) อาหรับ (0.1%) เอเชียตะวันออก 5 (0.02%) เอเชียกลาง (0.01%) แอฟริกา (0.002%)
ยุโรป&อเมริกา ⁴	2,060,749	5.6	542,654	1.5	ยุโรป&อเมริกา 4 (86.4%) เอเชียแปซิฟิก 2 (6.1%) ยุโรป 1 (4.8%) ละตินอเมริกา 3 (1.6%) อาหรับ (0.9%) เอเชียตะวันออก 5 (0.1%) แอฟริกา (0.01%) เอเชียกลาง (0.03%)
เอเชียตะวันออก ⁵	17,629	0.1	343,377	1.5	ยุโรป&อเมริกา 4 (71.1%) เอเชียแปซิฟิก 2 (19.6%) ยุโรป 1 (4.4%) เอเชียตะวันออก 5 (1.8%) เอเชียกลาง (1.4%) อาหรับ (1.3%) ละตินอเมริกา 3 (0.4%) แอฟริกา (0.007%)
แอฟริกา	89,462	1.7	257,099	4.9	ยุโรป&อเมริกา 4 (58.2%) แอฟริกา (24.4%) เอเชียแปซิฟิก 2 (8.0%) อาหรับ (3.2%) ยุโรป 1 (2.9%) ละตินอเมริกา 3 (2.5%) เอเชียตะวันออก 5 (0.8%) เอเชียกลาง (0.01%)

หมายเหตุ : 1 ยุโรปกลางและ ยุโรปตะวันออก 2 เอเชียตะวันออกและแปซิฟิก 3 ละตินอเมริกาและแคริบเบียน
4 อเมริกาเหนือและยุโรปตะวันตก 5 เอเชียใต้และเอเชียตะวันออก

ที่มา : Table 9-10 ; Global Education Digest 2012, UIS, 2012.

ตาราง 6 การได้รับการศึกษาของประชากรอายุ 25 ปีขึ้นไป

ประเทศ	ปีการศึกษา	ประชากร	ไม่ได้รับ	ไม่จบ	จบ	จบ	จบ	จบ	จบ	ไม่ระบุ (%)
		25 ปีขึ้นไป (000)	การศึกษา (%)	ประถม (%)	ประถม (%)	ม.ต้น (%)	ม.ปลาย (%)	ISCED4 (%)	อุดม (%)	
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
ไทย	2006	41,799	6.1	42.3	18.9	9.7	9.6	-	12.8	0.5
ไทย*	2011	42,889**	5.8	37.9	16.6	10.8	15.5	-	13.4	-
มาเลเซีย	2005	14,682	8.8	-	23.0	17.3	34.5	X(22)	16.4	-
ฟิลิปปินส์	2004	39,559	3.4	X(10)	31.7	X(16)	35.1	5.5	24.2	0.1
อินโดนีเซีย	2008	129,128	9.5	17.7	30.6	14.4	20.3	-	7.5	-
สิงคโปร์	2008	3,609	X(7)	16.3	7.0	10.1	19.6	8.9	38.1	-
บรูไน
กัมพูชา	2007	6,229	28.3	36.0	20.1	9.2	4.2	2.0	X(19)	0.1
ลาว
พม่า
เวียดนาม
จีน	2000	855,066	6.6	X(4)	28.1	43.0	13.5	5.2	3.6	-
เกาหลี	2005	33,749	4.7	1.0	11.4	10.2	37.4	-	35.3	-
ญี่ปุ่น	2002	97,043	0.1	X(25)	X(13)	16.7	39.9	X(16)	29.9	13.4
อินเดีย
ออสเตรเลีย	2009	15,151	-	-	6.4	19.5	31.4	4.3	38.4	-
นิวซีแลนด์	2006	2,872	X(13)	X(13)	X(13)	29.5	20.6	10.3	34.8	4.8
แคนาดา	2006	22,544	X(13)	X(13)	X(13)	20.6	23.4	12.1	43.9	-
ฝรั่งเศส	2009	43,490	-	1.6	19.2	17.3	37.4	0.1	24.4	-
ฟินแลนด์	2008	3,791	X(13)	X(13)	X(13)	30.4	38.0	X(16)	31.6	-
เยอรมนี	2009	62,008	-	-	3.5	15.4	50.8	6.0	24.2	0.1
สวีเดน	2009	6,570	X(25)	X(10)	12.7	9.3	43.1	5.1	28.1	1.7
สหราชอาณาจักร	2009	43,106	0.2	-	-	13.4	52.6	0.1	33.7	-
สหรัฐอเมริกา	2009	204,738	0.4	0.9	3.9	7.6	48.0	X(16)	39.1	-
เบลเยียม	2009	7,647	X(7)	7.3	13.0	17.9	30.0	1.7	30.0	-
นอร์เวย์	2009	3,334	X(25)	-	0.3	22.9	38.8	2.9	29.4	5.8
เดนมาร์ก	2007	3,877	X(25)	X(25)	X(25)	24.2	41.5	X(25)	30.7	3.6

หมายเหตุ: ISCED4 ระดับหลังมัธยมศึกษา ก่อนอุดมศึกษา

ที่มา : Table 15 ; Global Education Digest 2012, UIS, 2012.

* ประมวลผลโดย สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา สกศ.

ตาราง 7 การรู้หนังสือของประชากรวัยเรียน 2005-2010

ประเทศ	ปีการศึกษา (ค.ศ.)	ประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป				ประชากรวัยเรียนอายุ 15-24 ปี			
		อัตราการรู้หนังสือ		จำนวนผู้ไม่รู้หนังสือ		อัตราการรู้หนังสือ		จำนวนผู้ไม่รู้หนังสือ	
		ค.ศ. 2005-2010	คาดประมาณ ค.ศ. 2015	ค.ศ. 2005-2010	คาดประมาณ ค.ศ. 2015	ค.ศ. 2005-2010	คาดประมาณ ค.ศ. 2015	ค.ศ. 2005-2010	คาดประมาณ ค.ศ. 2015
		%	%	(000)	(000)	%	%	(000)	(000)
ไทย	2005	94	95	3,361	2,768	98	99	208	135
มาเลเซีย	2010	93.1		1,363		98.4		81	
ฟิลิปปินส์	2008	95.4		2,635		97.8		406	
อินโดนีเซีย	2009	92.6		12,709		99.5		228	
สิงคโปร์	2010	95.9		172		99.8		2	
บรูไน	2010	95.2		14		99.7		0.2	
กัมพูชา	2009	73.9		2,449		87.1		410	
ลาว	2005	72.7		958		83.9		196	
พม่า	2010	92.3		2,748		95.8		374	
เวียดนาม	2010	93.2		4,579		96.9		549	
จีน	2010	94.3		61,882		99.4		1,356	
เกาหลี	
ญี่ปุ่น	
อินเดีย	2006	62.8		287,355		81.1		41,275	
ออสเตรเลีย	
นิวซีแลนด์	
แคนาดา*	
ฝรั่งเศส	
ฟินแลนด์	
เยอรมนี*	
สวีเดน	
สหราชอาณาจักร	
สหรัฐอเมริกา	
ค่าเฉลี่ยของภูมิภาค (REGIONAL AVERAGES)									
โลก		84.1		775,408		89.6		122,236	
อาหรับ		74.7		50,285		89.1		6,499	
ยุโรป ¹		97.9		6,794		99.1		520	
เอเชียกลาง		99.5		302		99.7		45	
เอเชียแปซิฟิก ²		94.2		99,524		98.8		4,406	
ละตินอเมริกา ³		91.4		36,089		97.2		2,977	
ยุโรป&อเมริกา ⁴		
เอเชียตะวันตก ⁵		62.7		406,419		80.5		62,275	
แอฟริกา		62.6		169,313		71.8		45,251	

หมายเหตุ : 1 ยุโรปตะวันออกและยุโรปกลาง 2 แปซิฟิกและเอเชียตะวันออก 3 ละตินอเมริกาและแคริบเบียน
 4 ยุโรปตะวันตกและอเมริกาเหนือ 5 เอเชียตะวันตกและเอเชียใต้

ที่มา : Table 2 ; EFA Monitoring Report 2012- Youth and Skills Putting education to work, UNESCO.”

ตาราง 8 ดัชนีความเสมอภาคทางเพศ (GPI) ในแต่ละระดับการศึกษา ปี พ.ศ. 2553

ประเทศ	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	อุดมศึกษา
ไทย	0.99	1.08	1.31
มาเลเซีย	...	1.07	1.29
ฟิลิปปินส์	0.98	1.08	1.25
อินโดนีเซีย	1.02	1.00	0.89
สิงคโปร์
บรูไน	1.01	1.03	1.79
กัมพูชา	0.95	0.90	0.53
ลาว	0.93	0.83	0.77
พม่า	1.00	1.06	...
เวียดนาม	0.94	1.09	1.00
จีน	1.03	1.04	1.10
เกาหลี	0.99	0.99	0.72
ญี่ปุ่น	1.00	1.00	0.89
อินเดีย	1.00	0.92	0.73
ออสเตรเลีย	0.99	0.95	1.35
นิวซีแลนด์	1.00	1.05	1.46
แคนาดา	1.00	0.98	...
ฝรั่งเศส	0.99	1.01	1.28
ฟินแลนด์	0.99	1.05	1.22
เยอรมนี	1.00	0.95	...
สวีเดน	0.99	0.99	1.54
สหราชอาณาจักร	1.00	1.02	1.40
สหรัฐอเมริกา	0.99	1.01	1.41
ค่าเฉลี่ยของภูมิภาค (REGIONAL AVERAGES)**			
โลก	0.97	0.97	1.08
อาหรับ	0.93	0.94	1.02
ยุโรปตะวันออกและยุโรปกลาง	0.99	0.97	1.26
เอเชียกลาง	0.98	0.97	1.09
แปซิฟิกและเอเชียตะวันออก	1.01	1.03	1.05
แคริบเบียนและละตินอเมริกา	0.97	1.08	1.28
ยุโรปตะวันตกและอเมริกาเหนือ	0.99	1.00	1.32
เอเชียตะวันตกและเอเชียใต้	0.98	0.91	0.76
แอฟริกา	0.93	0.82	0.62

ที่มา : Table 2,6,8; Global Education Digest 2012, UIS, 2012.

** ประมาณการโดย UIS

ตาราง 9 ข้อมูลด้านประชากร

ประเทศ	อันดับ การพัฒนา มนุษย์ (HDI)	ปีการศึกษา เฉลี่ย	อัตราการรู้ หนังสือของ ประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป	ร้อยละ ประชากร เขตเมือง	อัตราการ พึ่งพิง
	2012	2011	2005-2010	2012	2012
ไทย	103	6.6	93.5	34.4	41.1
มาเลเซีย	64	9.5	93.1	73.5	52.8
ฟิลิปปินส์	114	8.9	95.4	49.1	62.4
อินโดนีเซีย	121	5.8	92.6	51.5	47.3
สิงคโปร์	18	8.8	96.1	100.0	35.4
บรูไน	30	8.6	95.2	76.4	41.6
กัมพูชา	138	5.8	77.6	20.1	53.2
ลาว	138	4.6	72.7	35.4	58.4
พม่า	149	4.0	92.3	33.2	43.0
เวียดนาม	127	5.5	93.2	31.7	40.9
จีน	101	7.5	94.3	51.9	37.6
เกาหลี	12	11.6	..	83.5	38.0
ญี่ปุ่น	10	11.6	..	91.9	59.6
อินเดีย	136	4.4	62.8	31.6	53.8
ออสเตรเลีย	2	12.0	..	89.4	49.3
นิวซีแลนด์	6	12.5	..	86.3	51.4
แคนาดา	11	12.1	..	80.8	45.1
ฝรั่งเศส	20	10.6	..	86.4	55.7
ฟินแลนด์	21	10.3	..	83.8	53.5
เยอรมนี	5	12.2	..	74.1	51.7
สวีเดน	7	11.7	..	85.4	55.5
สหราชอาณาจักร	26	9.3	..	79.7	52.7
สหรัฐอเมริกา	3	12.4	..	82.6	50.7
เบลเยียม	17	10.9	..	97.5	53.3
นอร์เวย์	1	12.6	..	79.7	51.5
เดนมาร์ก	15	11.4	..	87.1	54.1

Table 1, 8 and 14, Human Development Report 2013, UNDP.

ตาราง 10 ด้าน ICT เปรียบเทียบ ปี 2004 2007 2011

ประเทศ	ร้อยละของผู้ใช้อินเทอร์เน็ต			ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตความเร็วสูงต่อประชากร 100 คน			ผู้ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ต่อประชากร 100 คน		
	2004	2007	2011	2004	2007	2011	2004	2007	2011
ไทย	10.7	20.0	23.7	0.1	1.4	5.0	41.4	78.1	111.6
มาเลเซีย	42.3	55.7	61.0	1.0	3.8	7.4	57.1	86.3	127.0
ฟิลิปปินส์	5.2	6.0	29.0	0.1	0.6	1.9	39.2	64.7	99.3
อินโดนีเซีย	2.6	5.8	18.0	0.0	0.3	1.1	13.5	40.2	103.1
สิงคโปร์	62.0	68.0	71.0	13.1	19.6	25.6	95.9	129.2	150.2
บรูไน	29.7	44.7	56.0	1.8	3.1	5.7	56.9	97.0	109.2
กัมพูชา	0.3	0.5	3.1	0.0	0.1	0.2	6.5	18.9	98.5
ลาว	0.4	1.6	9.0	0.0	0.1	0.7	3.6	24.9	87.2
พม่า	0.0	0.2	1.0	0.0	0.0	0.0	0.2	0.5	2.6
เวียดนาม	7.6	20.8	35.1	0.1	1.5	4.3	4.1	53.0	143.4
จีน	7.3	16.0	38.3	1.9	5.0	11.6	25.7	41.4	73.2
เกาหลี	72.7	78.8	83.8	25.5	31.0	36.9	78.1	93.4	108.5
ญี่ปุ่น	62.4	74.3	79.5	15.5	22.4	27.6	72.4	84.8	105.0
อินเดีย	2.0	4.0	10.1	0.0	0.3	1.1	4.7	19.9	72.0
ออสเตรเลีย		69.5	79.0	5.0		24.3	82.0	100.7	108.3
นิวซีแลนด์	61.9	69.8	86.0	4.7	20.2	25.8	74.2	100.4	109.2
แคนาดา	66.0	73.2	83.0	17.0	27.5	31.8	47.0	61.5	79.7
ฝรั่งเศส	39.2	66.1	79.6	10.8	25.5	36.0	73.5	89.7	94.8
ฟินแลนด์	72.4	80.8	89.4	15.3	30.6	29.5	95.4	114.9	166.0
เยอรมนี	64.7	75.2	83.0	8.5	23.9	33.1	86.4	116.6	132.3
สวีเดน	83.9	82.0	91.0	15.7	30.3	31.8	97.9	110.4	118.6
สหราชอาณาจักร	65.6	75.1	82.0	10.2	25.6	32.7	99.7	121.3	130.8
สหรัฐอเมริกา	64.8	75.0	77.9	12.7	23.2	27.4	62.9	82.5	92.7
เบลเยียม	53.9	69.3	78.0	15.6	25.8	33.0	88.2	101.9	116.6
นอร์เวย์	77.7	86.9	94.0	14.6	30.4	35.4	98.6	106.7	115.6
เดนมาร์ก	80.9	85.0	90.0	18.8	34.4	37.6	95.7	115.3	128.5

ที่มา: International Telecommunication Union (ITU), 2013.

ตาราง 11 อัตราเด็กที่อยู่นอกโรงเรียน (Out-of-school children) ปี พ.ศ. 2553

ประเทศ	ระบบการศึกษา	เด็กที่อยู่นอกโรงเรียนระดับประถมศึกษา				เด็กที่อยู่นอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา			
		รวม %	ชาย %	หญิง %	จำนวน (000)	รวม %	ชาย %	หญิง %	จำนวน (000)
ไทย	6-14	10	10	11	611	9	10	8	286
มาเลเซีย	6-14	10	11	8	159
ฟิลิปปินส์	6-14	11	12	10	1,460	5	7	4	332
อินโดนีเซีย	7-15	1	236	14	14	14	1,815
สิงคโปร์	6-13
บรูไน	6-13
กัมพูชา	6-14	4	4	5	73	...	16
ลาว	6-14	3	2	5	23	28	25	32	174
พม่า	5-13
เวียดนาม	6-14	2	121
จีน	7-14
เกาหลี	6-14	1	1	2	35	-	9
ญี่ปุ่น	6-14	-	2	-	0.1
อินเดีย	6-13	2	1	2	2,278
ออสเตรเลีย	5-15	3	3	2	54	2	2	2	20
นิวซีแลนด์	5-14	1	1	-	2	-	1
แคนาดา*	6-13
ฝรั่งเศส	6-14	1	1	1	31	-	2
ฟินแลนด์	7-15	2	2	2	8	2	2	2	4
เยอรมนี*	6-15	-	7
สวีเดน	7-15	1	-	1	4	8	8	7	27
สหราชอาณาจักร	5-13	-	-	-	8	-	4
สหรัฐอเมริกา	6-14	4	5	4	1,023	1	122
ค่าเฉลี่ยของภูมิภาค (REGIONAL AVERAGES) **									
โลก		9	8	10	60,735	18	18	18	70,615
อาหรับ		12	9	15	5,036	17	15	18	3,732
ยุโรป ¹		5	5	5	931	7	7	7	1,281
เอเชียกลาง		6	5	7	317	4	4	5	315
เอเชียแปซิฟิก ²		4	4	4	6,584	10	13	6	10,331
ละตินอเมริกา ³		5	4	5	2,698	5	5	5	1,780
ยุโรป&อเมริกา ⁴		3	3	2	1,267	2	1	2	554
เอเชียตะวันตก ⁵		7	6	9	13,261	30	29	30	30,946
แอฟริกา		23	22	25	30,641	36	33	40	21,676

หมายเหตุ : 1 ยุโรปตะวันออกและยุโรปกลาง 2 แปซิฟิกและเอเชียตะวันออก 3 แคริบเบียนและละตินอเมริกา
 4 ยุโรปตะวันตกและอเมริกาเหนือ 5 เอเชียตะวันตกและเอเชียใต้
 ** ประมาณการโดย UIS

ที่มา : Table 4 ; Global Education Digest 2012, UIS, 2012.

ตาราง 12 อัตราส่วนนักเรียนต่อครู จำแนกตามระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2553

ประเทศ	อัตราส่วนนักเรียนต่อครู			
	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา ตอนต้น	มัธยมศึกษา ตอนปลาย	รวม มัธยมศึกษา
ไทย	16	22	18	20
มาเลเซีย	13	14
ฟิลิปปินส์	31	39	25	35
อินโดนีเซีย	16	13	11	12
สิงคโปร์	17	15	15	15
บรูไน	11	10
กัมพูชา	48	24
ลาว	29	22	24	23
พม่า	28	36	28	34
เวียดนาม	20	17	22	19
จีน	17	15	16	15
เกาหลี	21	19	16	18
ญี่ปุ่น	18	14	11	12
อินเดีย	...	31	21	25
ออสเตรเลีย
นิวซีแลนด์	14	15	14	15
แคนาดา
ฝรั่งเศส	18	14	11	13
ฟินแลนด์	14	10	10	10
เยอรมนี	13	12	15	13
สวีเดน	10	10	10	10
สหราชอาณาจักร	18	15	14	14
สหรัฐอเมริกา	14	13	14	14
เบลเยียม	11	7
นอร์เวย์
เดนมาร์ก
โลก	24	18	16	17
เอเชียตะวันออกเฉียงและแปซิฟิก	18	16	15	16

หมายเหตุ : ปี 2553 ระดับประถมศึกษาประเทศไทย ไม่มีข้อมูล ข้อมูลที่ใช้เป็นของปี 2552

ที่มา : Table 7, Global Education Digest 2012, UIS, 2012

ตาราง 13 ขนาดชั้นเรียน ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น สายสามัญศึกษา
จำแนกตามประเภทของสถานศึกษา พ.ศ.2553

ประเทศ	ประถมศึกษา				มัธยมศึกษาตอนต้น			
	รัฐ	เอกชนที่ รัฐอุดหนุน	เอกชน อิสระ	รวม	รัฐ	เอกชนที่ รัฐอุดหนุน	เอกชน อิสระ	รวม
	1	2	3	4	5	6	7	8
ไทย	18.7	28.9	...	20.0	33.7	34.7	...	33.8
มาเลเซีย	29.9	-	34.0	-
ฟิลิปปินส์	42.4	-	33.1	41.5	43.7	-	48.6	44.7
อินโดนีเซีย	27.2	-	22.9	26.4	36.5	-	32.5	34.9
สิงคโปร์
บรูไน
กัมพูชา
ลาว
พม่า
เวียดนาม
จีน	37.1	42.8	...	37.4	54.0	51.9	...	53.8
เกาหลี	27.4	-	30.2	27.5	34.9	33.8	-	34.7
ญี่ปุ่น	27.9	-	31.4	28.0	32.8	-	34.9	32.9
อินเดีย
ออสเตรเลีย	23.2	24.9	-	23.7	22.8	25.3	-	23.7
นิวซีแลนด์
แคนาดา
ฝรั่งเศส	22.6	22.9	x(2)	22.7	24.3	25.4	13.4	24.5
ฟินแลนด์	19.4	17.7	-	19.4	20.2	21.7	-	20.3
เยอรมนี	21.5	21.9	x(2)	21.5	24.7	25.2	x(2)	24.7
สวีเดน
สหราชอาณาจักร	25.8	19.1	11.7	24.4	21.1	18.9	9.6	19.4
สหรัฐอเมริกา	20.3	-	17.7	20.0	23.7	-	19.4	23.3
เบลเยียม
นอร์เวย์
เดนมาร์ก	20.0	16.3	...	19.4	20.5	17.3	...	19.9

ที่มา : Table 18, Global Education Digest 2012, UIS, 2012

ตาราง 14 อัตราเงินเดือนครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากบัญชีเงินเดือนเมื่อเงินเดือนเริ่มต้น เงินเดือนหลังจากทำงาน 15 ปี และเงินเดือนขั้นสูงสุด จำแนกตามระดับการศึกษา พ.ศ. 2553 (เปรียบเทียบ PPP\$)

ประเทศ	ประถมศึกษา			มัธยมศึกษาตอนต้น			มัธยมศึกษาตอนปลาย (สายสามัญ)		
	เงินเดือนเริ่มต้น	เงินเดือนหลังจากทำงาน 15 ปี	เงินเดือนขั้นสูงสุด	เงินเดือนเริ่มต้น	เงินเดือนหลังจากทำงาน 15 ปี	เงินเดือนขั้นสูงสุด	เงินเดือนเริ่มต้น	เงินเดือนหลังจากทำงาน 15 ปี	เงินเดือนขั้นสูงสุด
ไทย	5,272	11,182	18,957	5,272	11,182	18,957	5,272	11,182	18,957
มาเลเซีย	7,892	16,323	27,896	7,892	20,965	29,339	16,746	20,965	30,417
ฟิลิปปินส์	6,148	6,972	7,074	6,148	6,972	7,074	6,148	6,972	7,074
อินโดนีเซีย	1,666	2,108	2,402	1,775	2,402	2,609	2,056	2,660	2,898
สิงคโปร์
บรูไน
กัมพูชา
ลาว
พม่า
เวียดนาม
จีน
เกาหลี	26,776	46,338	74,149	26,670	46,232	74,043	26,670	46,232	74,043
ญี่ปุ่น	25,454	44,788	56,543	25,454	44,788	56,543	25,454	44,788	58,075
อินเดีย
ออสเตรเลีย	34,193	47,445	47,445	34,321	47,445	47,445	34,321	47,445	47,445
นิวซีแลนด์	27,719	41,009	41,009	28,127	42,062	42,062	28,535	43,116	43,116
แคนาดา	34,443	54,978	54,978	34,443	54,978	54,978	34,588	55,191	55,191
ฝรั่งเศส	24,334	32,733	48,296	27,184	35,583	51,301	27,420	35,819	51,560
ฟินแลนด์	29,029	37,455	39,702	31,351	40,451	42,879	32,276	42,809	45,377
เยอรมนี	46,456	55,771	61,209	51,058	61,784	68,592	53,963	66,895	76,433
สวีเดน	28,937	33,374	38,696	29,245	34,481	38,951	30,650	36,429	41,675
สหราชอาณาจักร	30,204	44,145	44,145	30,204	44,145	44,145	30,204	44,145	44,145
สหรัฐอเมริกา	36,858	45,226	52,137	36,772	45,049	55,259	37,267	48,446	55,199
เบลเยียม	31,193	44,076	53,949	31,193	44,076	53,949	38,939	56,638	68,278
นอร์เวย์	32,629	35,991	40,405	32,629	35,991	40,405	35,991	38,817	42,766
เดนมาร์ก	43,393	50,253	50,253	43,393	50,253	50,253	44,640	58,256	58,256

ที่มา : Table 21, Global Education Digest 2012, UIS, 2012

ตาราง 15 คะแนนเฉลี่ยของนักเรียน โครงการ PISA 2009 ด้านการอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์
จำแนกตามอันดับ และประเทศ

อันดับ	ประเทศ	การอ่าน คะแนน เฉลี่ย	อันดับ	ประเทศ	คณิตศาสตร์ คะแนน เฉลี่ย	อันดับ	ประเทศ	วิทยาศาสตร์ คะแนน เฉลี่ย
1	จีน-เซี่ยงไฮ้	556	1	จีน-เซี่ยงไฮ้	600	1	จีน-เซี่ยงไฮ้	575
2	เกาหลี	539	2	สิงคโปร์	562	2	ฟินแลนด์	554
3	ฟินแลนด์	536	3	จีน-ฮ่องกง	555	3	จีน-ฮ่องกง	549
4	จีน-ฮ่องกง	533	4	เกาหลี	546	4	สิงคโปร์	542
5	สิงคโปร์	526	5	จีน-ไทเป	543	5	ญี่ปุ่น	539
6	แคนาดา	524	6	ฟินแลนด์	541	6	เกาหลี	538
7	นิวซีแลนด์	521	9	ญี่ปุ่น	529	7	นิวซีแลนด์	532
8	ญี่ปุ่น	520	10	แคนาดา	527	8	แคนาดา	529
9	ออสเตรเลีย	515	12	จีน-มาเก๊า	525	10	ออสเตรเลีย	527
17	สหรัฐอเมริกา	500	13	นิวซีแลนด์	519	12	จีน-ไทเป	520
19	สวีเดน	497	15	ออสเตรเลีย	514	13	เยอรมนี	520
20	เยอรมนี	497	16	เยอรมนี	513	16	สหราชอาณาจักร	514
22	ฝรั่งเศส	496	19	เดนมาร์ก	503	18	จีน-มาเก๊า	511
23	จีน-ไทเป	495	22	ฝรั่งเศส	497	23	สหรัฐอเมริกา	502
24	เดนมาร์ก	495		ค่าเฉลี่ย OECD	496		ค่าเฉลี่ย OECD	501
25	สหราชอาณาจักร	494	26	สวีเดน	494	26	เดนมาร์ก	499
	ค่าเฉลี่ย OECD	493	28	สหราชอาณาจักร	492	27	ฝรั่งเศส	498
28	จีน-มาเก๊า	487	31	สหรัฐอเมริกา	487	29	สวีเดน	495
50	ไทย	421	50	ไทย	419	49	ไทย	425
57	อินโดนีเซีย	402	61	อินโดนีเซีย	371	60	อินโดนีเซีย	383

ที่มา: สสวท., ผลการประเมิน PISA 2009 การอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์
OECD, PISA 2009 Database

ตาราง 16 ร้อยละของนักเรียนประเทศต่างๆ ที่แสดงสมรรถนะทางการอ่าน ระดับ 1 ถึง ระดับ 6
โครงการ PISA 2009

ประเทศ	คะแนนเฉลี่ย	ระดับสมรรถนะทางการอ่าน - PISA (%)						
		ต่ำกว่าระดับ 1 (262.04-334.75)	ระดับ 1 (334.75-407.47)	ระดับ 2 (407.47-480.18)	ระดับ 3 (480.18-552.89)	ระดับ 4 (552.89-625.61)	ระดับ 5 (625.61-698.32)	ระดับ 6 (>698.32)
ประเทศ OECD								
เกาหลี	539	0.9	4.7	15.4	33.0	32.9	11.9	1.0
ฟินแลนด์	536	1.5	6.4	16.7	30.1	30.6	12.9	1.6
แคนาดา	524	2.0	7.9	20.2	30.0	26.8	11.0	1.8
นิวซีแลนด์	521	3.2	10.2	19.3	25.8	24.8	12.9	2.9
ญี่ปุ่น	520	3.4	8.9	18.0	28.0	27.0	11.5	1.9
ออสเตรเลีย	515	3.3	10.0	20.4	28.5	24.1	10.7	2.1
สหรัฐอเมริกา	500	4.0	13.1	24.4	27.6	20.6	8.4	1.5
สวีเดน	497	4.3	11.7	23.5	29.8	20.3	7.7	1.3
เยอรมนี	497	4.4	13.3	22.2	28.8	22.8	7.0	0.6
ฝรั่งเศส	496	5.6	11.8	21.1	27.2	22.4	8.5	1.1
เดนมาร์ก	495	3.1	11.7	26.0	33.1	20.9	4.4	0.3
สหราชอาณาจักร	494	4.1	13.4	24.9	28.8	19.8	7.0	1.0
ค่าเฉลี่ย OECD	493	4.6	13.1	24.0	28.9	20.7	6.8	0.8
ประเทศร่วมโครงการ								
จีน-เซี่ยงไฮ้	556	0.6	3.4	13.3	28.5	34.7	17.0	2.4
จีน-ฮ่องกง	533	1.5	6.6	16.1	31.4	31.8	11.2	1.2
สิงคโปร์	526	2.7	9.3	18.5	27.6	25.7	13.1	2.6
จีน-ไทเป	495	3.5	11.4	24.6	33.5	21.0	4.8	0.4
จีน-มาเก๊า	487	2.6	12.0	30.6	34.8	16.9	2.8	0.1
ไทย	421	9.9	31.7	36.8	16.7	3.3	0.3	0.0
อินโดนีเซีย	402	14.1	37.6	34.3	11.2	1.0	0.0	0.0

ที่มา : สสวท., ผลการประเมิน PISA 2009 การอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์
OECD, PISA 2009 Results, Table I.2.1, 1.2.3

ตาราง 17 ร้อยละของนักเรียนประเทศต่างๆ ที่แสดงสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ ระดับ 1 ถึง ระดับ 6
โครงการ PISA 2009

ประเทศ	คะแนนเฉลี่ย	ระดับสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ - PISA						
		ต่ำกว่าระดับ 1 (<357.77)	ระดับ 1 (357.77-420.07)	ระดับ 2 (420.07-482.38)	ระดับ 3 (482.38-544.68)	ระดับ 4 (544.68-606.99)	ระดับ 5 (606.99-669.30)	ระดับ 6 (>669.30)
ประเทศ OECD								
เกาหลี	546	1.9	6.2	15.6	24.4	26.3	17.7	7.8
ฟินแลนด์	541	1.7	6.1	15.6	27.1	27.8	16.7	4.9
ญี่ปุ่น	529	4.0	8.5	17.4	25.7	23.5	14.7	6.2
แคนาดา	527	3.1	8.3	18.8	26.5	25.0	13.9	4.4
นิวซีแลนด์	519	5.3	10.2	19.1	24.4	22.2	13.6	5.3
ออสเตรเลีย	514	5.1	10.8	20.3	25.8	21.7	11.9	4.5
เยอรมนี	513	6.4	12.2	18.8	23.1	21.7	13.2	4.6
เดนมาร์ก	503	4.9	12.1	23.0	27.4	21.0	9.1	2.5
ฝรั่งเศส	497	9.5	13.1	19.9	23.8	20.1	10.4	3.3
สวีเดน	494	7.5	13.6	23.4	25.2	19.0	8.9	2.5
สหราชอาณาจักร	492	6.2	14.0	24.9	27.2	17.9	8.1	1.8
สหรัฐอเมริกา	487	8.1	15.3	24.4	25.2	17.1	8.0	1.9
ค่าเฉลี่ย OECD	496	8.0	14.0	22.0	24.3	18.9	9.6	3.1
ประเทศร่วมโครงการ								
จีน-เซี่ยงไฮ้	600	1.4	3.4	8.7	15.2	20.8	23.8	26.6
สิงคโปร์	562	3.0	6.8	13.1	18.7	22.8	20.0	15.6
จีน-ฮ่องกง	555	2.6	6.2	13.2	21.9	25.4	19.9	10.8
จีน-ไทเป	543	4.2	8.6	15.5	20.9	22.2	17.2	11.3
จีน-มาเก๊า	525	2.8	8.2	19.6	27.8	24.5	12.8	4.3
ไทย	419	22.1	30.4	27.3	14.0	4.9	1.0	0.3
อินโดนีเซีย	371	43.5	33.1	16.9	5.4	0.9	0.1	0.0

ที่มา : สสวท. ผลการประเมิน PISA 2009 การอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์
OECD, PISA 2009 Results, Table I.3.1, 1.3.3

ตาราง 18 ร้อยละของนักเรียนประเทศต่างๆ ที่แสดงสมรรถนะทางวิทยาศาสตร์ ระดับ 1 ถึง ระดับ 6
โครงการ PISA 2009

ประเทศ	คะแนนเฉลี่ย	ระดับสมรรถนะทางวิทยาศาสตร์ - PISA						
		ต่ำกว่าระดับ 1 (<334.94)	ระดับ 1 (334.94-409.54)	ระดับ 2 (409.54-484.14)	ระดับ 3 (484.14-558.73)	ระดับ 4 (558.73-633.33)	ระดับ 5 (633.33-707.93)	ระดับ 6 (>707.93)
ประเทศ OECD								
ฟินแลนด์	554	1.1	4.9	15.3	28.8	31.2	15.4	3.3
ญี่ปุ่น	539	3.2	7.5	16.3	26.6	29.5	14.4	2.6
เกาหลี	538	1.1	5.2	18.5	33.1	30.4	10.5	1.1
นิวซีแลนด์	532	4.0	9.4	18.1	25.8	25.1	14.0	3.6
แคนาดา	529	2.0	7.5	20.9	31.2	26.2	10.5	1.6
ออสเตรเลีย	527	3.4	9.2	20.0	28.4	24.5	11.5	3.1
เยอรมนี	520	4.1	10.7	20.1	27.3	25.0	10.9	1.9
สหราชอาณาจักร	514	3.8	11.2	22.7	28.8	22.2	9.5	1.9
สหรัฐอเมริกา	502	4.2	13.9	25.0	27.5	20.1	7.9	1.3
เดนมาร์ก	499	4.1	12.5	26.0	30.6	20.1	5.9	0.9
ฝรั่งเศส	498	7.1	12.2	22.1	28.8	21.7	7.3	0.8
สวีเดน	495	5.8	13.4	25.6	28.4	18.7	7.1	1.0
ค่าเฉลี่ย OECD	501	5.0	13.0	24.4	28.6	20.6	7.4	1.1
ประเทศร่วมโครงการ								
จีน-เซี่ยงไฮ้	575	0.4	2.8	10.5	26.0	36.1	20.4	3.9
จีน-ฮ่องกง	549	1.4	5.2	15.1	29.4	32.7	14.2	2.0
สิงคโปร์	542	2.8	8.7	17.5	25.4	25.7	15.3	4.6
จีน-ไทเป	520	2.2	30.6	34.7	17.5	4.4	0.6	0.0
จีน-มาเก๊า	511	1.5	8.1	25.2	37.8	22.7	4.5	0.2
ไทย	425	12.2	30.6	34.7	17.5	4.4	0.6	0.0
อินโดนีเซีย	383	24.6	41.0	27.0	6.9	0.5	0.0	0.0

ที่มา : สสวท. ผลการประเมิน PISA 2009 การอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์

OECD, PISA 2009 Results, Table I.3.4, 1.3.6

ตาราง 19 คะแนนเฉลี่ยการประเมินผลสัมฤทธิ์ โครงการ TIMSS วิชาคณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
เปรียบเทียบระหว่าง TIMSS 2007 กับ TIMSS 2011

ประเทศ (อันดับ)	คะแนนเฉลี่ย		ผลต่างของคะแนน
	TIMSS 2007	TIMSS 2011	
เกาหลีใต้ (1)	597	613	+16
สิงคโปร์ (2)	593	611	+18
จีน-ไทเป (3)	598	609	+11
ฮ่องกง (4)	572	586	+14
ญี่ปุ่น (5)	570	570	0
รัสเซีย (6)	512	539	+27
อิสราเอล (7)	463	516	+53
ฟินแลนด์ (8)	-	514	-
สหรัฐอเมริกา (9)	508	509	+1
อังกฤษ (10)	513	507	-6
ค่าเฉลี่ยนานาชาติ	500	500	
มาเลเซีย (26)	474	440	-34
ไทย (28)	441	427	-14
อินโดนีเซีย (38)	397	386	-11

ที่มา : สสวท., บทสรุปผลการวิจัย TIMSS 2011

ตาราง 20 คะแนนเฉลี่ยการประเมินผลสัมฤทธิ์ โครงการ TIMSS วิชาวิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
เปรียบเทียบระหว่าง TIMSS 2007 กับ TIMSS 2011

ประเทศ (อันดับ)	คะแนนเฉลี่ย		ผลต่างของคะแนน
	TIMSS 2007	TIMSS 2011	
สิงคโปร์ (1)	567	590	+23
จีน-ไทเป (2)	561	564	+3
เกาหลีใต้ (3)	553	560	+7
ญี่ปุ่น (4)	554	558	+4
ฟินแลนด์ (5)	-	552	-
สโลวีเนีย (6)	538	543	+5
รัสเซีย (7)	530	542	+12
ฮ่องกง (8)	530	535	+5
อังกฤษ (9)	542	533	-9
สหรัฐอเมริกา (10)	520	525	+5
ค่าเฉลี่ยนานาชาติ	500	500	
ไทย (25)	471	451	-20
มาเลเซีย (30)	471	426	-45
อินโดนีเซีย (34)	427	406	-21

ที่มา : สสวท., บทสรุปผลการวิจัย TIMSS 2011

ตาราง 21 คะแนนเฉลี่ยการประเมินผลสัมฤทธิ์ โครงการ TIMSS 2011 วิชาคณิตศาสตร์
วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ประเทศ (อันดับ)	คณิตศาสตร์ คะแนนเฉลี่ย	ประเทศ (อันดับ)	วิทยาศาสตร์ คะแนนเฉลี่ย
สิงคโปร์ (1)	606	เกาหลีใต้ (1)	587
เกาหลีใต้ (2)	605	สิงคโปร์ (2)	583
ฮ่องกง (3)	602	ฟินแลนด์ (3)	570
จีน-ไทเป (4)	591	ญี่ปุ่น (4)	559
ญี่ปุ่น (5)	585	รัสเซีย (5)	552
ไอร์แลนด์เหนือ (6)	562	จีน-ไทเป (5)	552
เบลเยียม (7)	549	สหรัฐอเมริกา (6)	544
ฟินแลนด์ (8)	545	สาธารณรัฐเช็ก (7)	536
อังกฤษ (9)	542	ฮ่องกง (8)	535
รัสเซีย (9)	542	ฮังการี (9)	534
สหรัฐอเมริกา (10)	541	สวีเดน (10)	533
ค่าเฉลี่ยนานาชาติ	500	ค่าเฉลี่ยนานาชาติ	500
ไทย (34)	458	ไทย (29)	472

ที่มา: สสวท., บทสรุปผลการวิจัย TIMSS 2011

ตาราง 22 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2555 (คะแนนเต็มวิชาละ 100 คะแนน)

วิชา	จำนวนผู้เข้าสอบ (N)	คะแนนเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ค่ามัธยฐาน (Median)	ค่าฐานนิยม (Mode)	คะแนนสูงสุด (Max.)	คะแนนต่ำสุด (Min.)
01 - ภาษาไทย	391,662	47.19	15.16	47.00	49.00	96.00	0.00
02 - สังคมศึกษา	392,914	36.27	8.53	35.63	35.00	88.13	1.25
03 - ภาษาอังกฤษ	392,468	22.13	11.63	19.00	17.00	98.00	0.00
04 - คณิตศาสตร์	392,818	22.73	13.73	20.00	17.50	100.00	0.00
05 - วิทยาศาสตร์	391,524	33.10	10.37	31.69	29.30	93.22	0.00
06 - สุขศึกษาและพลศึกษา	391,145	53.70	9.93	53.75	55.00	90.00	0.00
07 - ศิลปะ	391,111	32.73	8.61	33.00	32.50	73.00	0.00
08 - การงานอาชีพและเทคโนโลยี	391,098	45.76	11.20	46.00	46.00	88.00	4.00

หมายเหตุ : จำนวนนักเรียน (N) ไม่รวมเด็กพิเศษ ได้แก่ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางด้านต่างๆ และนักเรียนพิการซ้ำซ้อน
ที่มา : สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)

ตาราง 23 คะแนนเฉลี่ยการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2550-2555

วิชา	คะแนนเฉลี่ย O-NET					
	ปีการศึกษา					
	2550	2551	2552	2553	2554	2555
ภาษาไทย	50.70	46.41	46.47	42.61	41.88	47.19
สังคมศึกษา	37.76	34.67	36.00	46.51	33.39	36.27
ภาษาอังกฤษ	30.93	30.64	23.98	19.22	21.80	22.13
คณิตศาสตร์	32.49	35.97	28.56	14.99	22.73	22.73
วิทยาศาสตร์	34.62	33.64	29.06	30.90	27.90	33.10
สุขศึกษาและพลศึกษา	52.71	56.74	45.73	62.86	54.61	53.70
ศิลปะ	41.61	43.21	37.75	32.62	28.54	32.73
การงานอาชีพและเทคโนโลยี	49.53	40.01	32.98	43.69	48.72	45.76

ที่มา : สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)

ตาราง 24 ผลการสอบความถนัดทั่วไป (GAT) และผลการสอบวัดความถนัดทางวิชาการและวิชาชีพ (PAT) ปีการศึกษา 2553-2556

วิชา	คะแนนเฉลี่ย GAT PAT				
	ปีการศึกษา				
	คะแนนเต็ม	2553 1/2553	2554 1/2554	2555 1/2555	2556 1/2556
GAT ความถนัดทั่วไป	300	130.82	171.89	130.59	114.30
GAT ความถนัดทั่วไป ตอน 1	150		117.05	80.14	65.23
GAT ความถนัดทั่วไป ตอน 2	150		54.84	50.45	49.07
PAT 1 ความถนัดทางคณิตศาสตร์	300	63.97	64.22	39.64	40.61
PAT 2 ความถนัดทางวิทยาศาสตร์	300	87.17	93.75	91.59	86.20
PAT 3 ความถนัดทางวิศวกรรมศาสตร์	300	103.19	101.95	83.45	91.11
PAT 4 ความถนัดทางสถาปัตยกรรมศาสตร์	300	103.07	159.83	122.24	58.07
PAT 5 ความถนัดทางวิชาชีพครู	300	142.17	144.1	149.43	127.31
PAT 6 ความถนัดทางศิลปกรรมศาสตร์	300	134.49	113.26	135.00	109.88
PAT 7.1 ความถนัดทางภาษาฝรั่งเศส	300	104.38	93.63	91.31	84.83
PAT 7.2 ความถนัดทางภาษาเยอรมัน	300	102.96	96.07	89.13	87.52
PAT 7.3 ความถนัดทางภาษาญี่ปุ่น	300	115.23	103.70	94.45	90.84
PAT 7.4 ความถนัดทางภาษาจีน	300	88.00	92.97	84.08	81.24
PAT 7.5 ความถนัดทางภาษาอาหรับ	300	100.37	91.93	89.65	88.24
PAT 7.6 ความถนัดทางภาษาบาลี	300	88.97	98.74	86.02	97.63

ที่มา : สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)

ตาราง 25 การจัดอันดับสถาบันอุดมศึกษาระดับนานาชาติ จำแนกตามภูมิภาค และอันดับ พ.ศ. 2556

ภูมิภาค	Top 100 อันดับ 1-100	Top 200 อันดับ 101-200	Top 500 อันดับ 201-500	Top 1,000 อันดับ 501-1,000	Total
North America	67	34	72	114	287
Europe	20	51	133	220	424
Asia	10	7	66	137	220
Latin America	2	3	15	34	54
Oceania	1	6	16	11	34
Africa	0	0	2	4	6
Arab World	0	0	1	3	4
Total	100	101	305	523	1,029

ที่มา : Ranking Web of World Universities: January 2013

<http://www.webometrics.info>

ตาราง 26 การจัดอันดับสถาบันอุดมศึกษาระดับนานาชาติ จำแนกตามประเทศภูมิภาคเอเชีย พ.ศ. 2556

ประเทศ	Top 100 อันดับ 1-100	Top 200 อันดับ 101-200	Top 500 อันดับ 201-500	Top 1,000 อันดับ 501-1,000	Total
จีน	5	3	22	49	79
ญี่ปุ่น	2	0	10	14	26
ไต้หวัน	1	2	7	19	29
ฮ่องกง	1	0	4	2	7
สิงคโปร์	1	0	1	0	2
ไทย	0	1	5	8	14
เกาหลี	0	0	4	7	11
มาเลเซีย	0	0	3	3	6
อินโดนีเซีย	0	0	2	8	10
อินเดีย	0	0	2	3	5
ฟิลิปปินส์	0	0	0	1	1
เวียดนาม	0	0	0	1	1
Total	10	6	60	115	191

ที่มา : Ranking Web of World Universities: January 2013

<http://www.webometrics.info>

ตาราง 27 การจัดอันดับสถาบันอุดมศึกษาระดับนานาชาติ ภูมิภาคเอเชีย จำแนกตามสถาบัน และประเทศ พ.ศ. 2556

ASIA RANK	WORLD RANK	UNIVERSITY	COUNTRY
1	38	National Taiwan University	Taiwan
2	48	University of Tokyo	Japan
3	61	Kyoto University	Japan
4	75	Tsinghua University China	China
5	79	University of Hong Kong	Hong Kong
6	83	Shanghai Jiao Tong University	China
7	86	National University of Singapore	Singapore
8	90	Shandong University	China
9	96	Peking University	China
10	98	Zhejiang University (National Che Kiang University)	China
11	113	Hebrew University of Jerusalem	Israel
12	128	National Central University	Taiwan
13	157	Wuhan University	China
14	165	Fudan University (Shanghai Medical University)	China
15	169	Chulalongkorn University	Thailand
16	192	National Chiao Tung University	Taiwan
17	197	Central South University (Zhongnan University)	China
18	202	National Cheng Kung University	Taiwan
19	205	Chinese University of Hong Kong	Hong Kong
20	211	Korea Advanced Institute of Science & Technology KAIST	Republic Of Korea
21	212	Nanjing University	China
22	216	Osaka University	Japan
23	231	Jilin University	China
24	233	Tel Aviv University	Israel
25	236	Xiamen University	China
26	242	Sun Yat Sen University (Zhongshan University)	China
27	242	National Tsing Hua University Taiwan	Taiwan

ที่มา : Ranking Web of Universities, January 2013

www.webometrics.info

ตาราง 27 การจัดอันดับสถาบันอุดมศึกษาระดับนานาชาติ ภูมิภาคเอเชีย จำแนกตามสถาบัน และประเทศ พ.ศ. 2556 (ต่อ)

ASIA RANK	WORLD RANK	UNIVERSITY	COUNTRY
28	246	Mahidol University	Thailand
29	250	National Sun Yat Sen University	Taiwan
30	257	Kyushu University	Japan
31	276	Hokkaido University	Japan
32	279	Beihang University (Beijing University of Aeronautics and Astronautics)	China
33	281	Seoul National University	Republic Of Korea
34	292	Nagoya University	Japan
35	297	Lanzhou University	China
36	299	Kasetsart University	Thailand
37	305	Keio University	Japan
38	307	Universiti Sains Malaysia	Malaysia
39	315	Nanyang Technological University	Singapore
40	318	Harbin Institute of Technology	China
41	320	University of Science & Technology of China	China
42	323	Weizmann Institute of Science	Israel
43	333	Ningbo University	China
44	334	Technion Israel Institute of Technology	Israel
45	335	Northeast Normal University	China
46	347	National Chung Hsing University	Taiwan
47	349	(1) Yonsei University	Republic Of Korea
48	353	Tohoku University	Japan
49	354	Northeastern University China	China
50	357	University of Tsukuba	Japan

ที่มา : Ranking Web of Universities, January 2013

www.webometrics.info

ตาราง 28 การจัดอันดับสถาบันอุดมศึกษาระดับนานาชาติของประเทศไทย จำแนกตามสถาบัน พ.ศ. 2556

THAILAND RANK	WORLD RANK	UNIVERSITY
1	169	Chulalongkorn University
2	246	Mahidol University
3	299	Kasetsart University
4	383	Chiang Mai University
5	436	Khon Kaen University
6	499	Prince of Songkla University
7	514	Thammasat University
8	596	King Mongkut's University of Technology Thonburi
9	697	King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang
10	725	Suranaree University of Technology
11	750	Naresuan University
12	872	Burapha University
13	894	Ramkhamhaeng University
14	959	King Mongkut's University of Technology North Bangkok
15	1,026	Maharakham University
16	1,031	Srinakharinwirot University
17	1,296	Silpakorn University
18	1,365	Assumption University of Thailand
19	1,414	Asian Institute of Technology Thailand
20	1,497	Rajamangala University of Technology Phra Nakhon
21	1,568	Ubonratchathani University
22	1,611	Rajamangala University of Technology Isan
23	1,688	Walailak University
24	1,842	Maejo University
25	1,927	Mahanakorn University of Technology
26	1,974	Rajamangala University of Technology Lanna
27	2,102	Huachiew Chalermprakiet University
28	2,191	Rajabhat Maha Sarakham University
29	2,321	Loei Rajabhat University
30	2,344	Bangkok University

ที่มา : Ranking Web of Universities, January 2013
www.webometrics.info

ตาราง 29 ร้อยละของงบประมาณทางการศึกษาต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) และค่าใช้จ่ายทางการศึกษาของภาครัฐรายหัวต่อปี (หน่วย : PPP\$) ปีงบประมาณ 2553

ประเทศ	ร้อยละของ GDP per capita			ค่าใช้จ่ายรายหัว (PPP\$)			ค่าใช้จ่ายรวม	
	ประถม ศึกษา (ISCED 1)	มัธยม ศึกษา (ISCED 2-3)	อุดม ศึกษา (ISCED 5-6)	ประถม ศึกษา (ISCED 1)	มัธยม ศึกษา (ISCED 2-3)	อุดม ศึกษา (ISCED 5-6)	GDP (%)	ค่าใช้จ่าย ภาครัฐ (%)
ไทย	24.4	9.3	22.7	1,928	734	1,794	3.8	22.3
มาเลเซีย
ฟิลิปปินส์	9.0	9.1	...	330	335	...	2.7	15.0
อินโดนีเซีย	10.6	8.8	23.1	457	380	1,001	3.0	17.1
สิงคโปร์	11.5	17.5	28.7	5,879	8,948	14,676	3.3	10.3
บรูไน	5.1	7.8	32.0	2,558	3,893	15,986	2.0	13.7
กัมพูชา	6.8	6.8	...	149	150	...	2.6	...
ลาว	3.3	13.2
พม่า
เวียดนาม	19.4	17.0	60.6	549	481	1,719	5.3	19.8
จีน
เกาหลี	23.1	23.6	13.0	6,269	6,413	3,545	5.0	15.8
ญี่ปุ่น	23.7	24.3	25.3	7,605	7,798	8,097	3.8	9.4
อินเดีย
ออสเตรเลีย	20.2	18.8	20.7	7,980	7,403	8,145	5.1	12.9
นิวซีแลนด์	21.9	23.6	31.4	6,423	6,918	9,209	7.2	16.1
แคนาดา	4.8	...
ฝรั่งเศส	18.4	29.3	39.8	6,198	9,890	13,409	5.9	10.4
ฟินแลนด์	20.5	36.1	38.9	7,311	12,873	13,877	6.8	12.1
เยอรมนี	15.6	21.8	...	5,805	8,102	...	4.6	10.4
สวีเดน	28.5	33.2	45.1	10,584	12,334	16,759	7.3	13.2
สหราชอาณาจักร	24.3	31.1	20.6	8,735	11,168	7,375	5.6	11.3
สหรัฐอเมริกา	22.4	25.2	19.4	10,547	11,844	9,144	5.4	13.1
เบลเยียม	22.4	36.5	36.6	8,272	13,496	13,534	6.4	12.9
นอร์เวย์	21.6	29.2	49.1	11,802	15,969	26,826	7.3	15.7
เดนมาร์ก	28.9	32.9	56.8	11,052	12,605	21,741	8.7	15.1

ที่มา : Table 13, Global Education Digest 2012, UIS, 2012.

บรรณานุกรม

- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. กระทรวงศึกษาธิการ. **สภาวการณ์การศึกษาไทยในเวทีโลก พ.ศ. 2555**. กรุงเทพฯ: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด, 2555.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. กระทรวงศึกษาธิการ. **การศึกษาเปรียบเทียบระดับนานาชาติ พ.ศ. 2552**. เอกสารอัดสำเนา: 2553.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. กระทรวงศึกษาธิการ. **ปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรไทย ปี 2553**. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น, 2554.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. กระทรวงศึกษาธิการ. **สถิติการศึกษาของประเทศไทย ปีการศึกษา 2554**. เอกสารอัดสำเนา: 2556.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. กระทรวงศึกษาธิการ. **แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2552-2559) : ฉบับสรุป**. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค, 2553.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. กระทรวงศึกษาธิการ. **แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2552-2559) : ฉบับปรับปรุง**. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค, 2553.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. กระทรวงศึกษาธิการ. **นโยบายและยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการปฏิรูป การศึกษาด้านการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้ของคนไทย**. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น, 2554.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. กระทรวงศึกษาธิการ. **(ร่าง) ข้อเสนอแนะนโยบายและยุทธศาสตร์ การขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาด้านการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้ของคนไทย**. เอกสารอัดสำเนา: 2553.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). **รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ประจำปีการศึกษา 2556 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6**.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). **เอกสารประกอบการแถลงข่าว เรื่อง การทดสอบ O-NET ป.6, ม.3 และ ม.6 ปีการศึกษา 2552 (กุมภาพันธ์ 2553) และการสอบ GAT/PAT ครั้งที่ 1/2553 (มีนาคม 2553)**. 1 เมษายน 2553. (เอกสารอัดสำเนา).
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). **รายงานการวิเคราะห์คุณภาพของแบบสอบถาม ความถนัดทั่วไป (GAT) และความถนัดทางวิชาการและวิชาชีพ (PAT) ของการสอบครั้งที่ 1/2552 (มีนาคม 2552)**. มิถุนายน 2553. (เอกสารอัดสำเนา).
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). **วิกฤตการศึกษาไทย ชี้ด้วย O-NET, I-NET, U-NET, N-NET, GAT และ PAT**. พฤศจิกายน 2553. (เอกสารอัดสำเนา).
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. **การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ ร่วมกับนานาชาติ**. (เอกสารอัดสำเนา).

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. ผลการประเมิน **PISA 2009** การอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ บทสรุปเพื่อการบริหาร. ห้างหุ้นส่วนจำกัด อรุณการพิมพ์, 2553.

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.). **บทสรุปผลการวิจัย TIMSS 2011 (ด้านนักเรียนและครูผู้สอน)**. โดยโครงการวิจัยนานาชาติ TIMSS 2011.

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. **ผลวิจัยผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้คณิต-วิทย์ของเด็ก ม.2 โครงการ TIMSS-2007**. เติลินิวส์ออนไลน์, 2551.

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. **บทสรุปโครงการศึกษาแนวโน้มการจัดการศึกษาคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ร่วมกับนานาชาติ (Trends in International Mathematics and Science Study 2007; TIMSS 2007)**. เอกสารอัดสำเนา, 2552. http://www.ipst.ac.th/research/TIMSS/TIMSSppt_files/frame.htm

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. **บทสรุปรายงานผลการวิจัยโครงการ TIMSS 2007**. บริษัท ส.เอเซียเพรสจำกัด, 2552.

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. **รายงานประจำปี 2552**. www.ipst.ac.th

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. **สรุปผลเบื้องต้นสำมะโนประชากรและเคหะ พ.ศ. 2553**. เอกสารอัดสำเนา, 2554.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. **สรุปผลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร**. เอกสารอัดสำเนา, เมษายน 2555.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. **คุณภาพชีวิตคนไทยปี 2550 สถิติ : ตัวชี้วัดการขับเคลื่อนสังคม**. กรุงเทพฯ: บริษัท พี. เอ. ลีฟวิง จำกัด, 2551.

International Institute for Management Development: **World Competitiveness Yearbook 2012**. Switzerland: Lausanne.

The United Nations Development Programme, **Human Development Report 2013**. New York, 2013.

The United Nations Development Programme, **Human Development Report 2012**. New York, 2012.

UNESCO Institute for Statistics, **Global Education Digest 2012, Comparing Education Statistics Across the World**. Montreal, Canada, 2012.

United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO), **EFA Global Monitoring Report 2012**. United Kingdom, 2012.

<http://www.charuaypontorranin.com/index.php?lay=show&ac=article&Id=538672107&Ntype=6>, **10 อากาที่ทำให้ต้องผ่าตัดใหญ่การศึกษาไทย** โดย ภาวิช ทองโรจน์. 2551.

www.ipsr.mahidol.ac.th/IPSR/AnnualConference/.../Article02.pdf, **ประชากรไทยในอนาคต โดย ปัทมา ว่าพัฒนางศ์ และ ปราโมทย์ ประสาทกุล**

<http://www.itu.int/ITU-D/ict/statistics/International> Telecommunication Union (ITU)

<http://education.enn.co.th/3984>

<http://www.positioningmag.com/prnews/prnews.aspx?id=84657>

<http://www.dailynews.co.th/thailand/5957>

<http://api.ning.com/files>

<http://th.wikipedia.org/wiki>

<http://www.chula.ac.th/chula/th/news/news080650.html>

<http://www.ipst.ac.th/pisa/index.html>

<http://www.ipst.ac.th/olympic/math.shtml>

http://www3.ipst.ac.th/olympic/index.php?option=com_content&view=article&id=94&Itemid=140

<http://www.schoolforkid.com/?q=content/time-2007>

<http://www.unesco.org/publishing>

<http://www.Webometrics.info>

http://www.Webometrics.info/about_rank.html

http://www.Webometrics.info/Distribution_by_Country.asp

<http://www.webometrics. Universities, January 2008.>

Webometrics Ranking of World Universities, January 2010.

Webometrics Ranking of World Universities, January 2011.

Webometrics Ranking of World Universities, January 2012.

Webometrics Ranking of World Universities, January 2013.

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

ดร.ศศิธารา	พิชัยชาญณรงค์	เลขาธิการสภาการศึกษา
นางสาวจุไรรัตน์	แสงบุญนำ	รองเลขาธิการสภาการศึกษา
ดร.สุทธศรี	วงษ์สมาน	รองเลขาธิการสภาการศึกษา
นายวีระ	พลอยครบุรี	ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา

ตรวจพิจารณารายงาน

นางสุรางค์	โพธิ์พฤษawangค์	ที่ปรึกษาด้านวิจัยและประเมินผล
------------	-----------------	--------------------------------

ผู้จัดทำรายงาน

รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ สังเคราะห์ เรียบเรียง และจัดทำรายงาน

นางสิริวรรณ	สวัสดีวัฒน์ ณ อยุธยา	นักวิชาการศึกษานานาชาติพิเศษ
นางกนกพร	ถนอมกลิ่น	นักวิชาการศึกษานานาชาติ

หัวหน้าโครงการ

นางสิริวรรณ	สวัสดีวัฒน์ ณ อยุธยา	National Coordinator โครงการ World Education Indicators
-------------	----------------------	--

หน่วยงานรับผิดชอบ

กลุ่มสถิติและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา
สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
99/20 ถนนสุขุทัย เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
โทรศัพท์ 0 2668 7123 ต่อ 1311, 1317
โทรสาร 0 2243 0084
www.onec.go.th